

SKATTER OG INDKOMSTAFHÆNGIGE YDELSER

Betænkning fra udvalget
vedrørende samordning af skatter
og sociale ydelser m.v.



BETÆNKNING NR. 713
KØBENHAVN 1974

ISBN 87 50 3 1611 7

Statens trykningskontor
ØK 00-1-bet.

Indhold

	Side
I. <u>Udvalgets nedsættelse og hidtidige arbejde</u>	7-11
1°. Udvalgets nedsættelse og arbejdets tilrettelæggelse	7
2°. Emnet for den foreliggende betænkning samt udvalgets videre arbejde	9
3°. Ændringer i love og andre bestemmelser foretaget eller foreslået siden arbejdets begyndelse	10
II. Udvalgets første undersøgelser	13-45
1°. Formålet med undersøgelsesarbejdet	13
2 °. Afgrænsningen af undersøgelserne	13
a. Afgrænsning af de skatter og ydelser, der er medtaget i undersøgelsen	13
b. Familiebegreb, indkomstbegreb samt undersøgelsesår	15
c. Beskrivelse af de 48 familier, som indgår i de første beregninger	17
3°. Undersøgelsesresultaternes form belyst ved et enkelt eksempel	20
a. Den udvalgte familie	20
b. Tabeller af A-typen	21
c. Figurerne	25
d. Tabeller af B-typen	25
e. Sammenhængen mellem lønindkomst og nettoindkomst	27
4°. Nærmere om begrebet nettoindkomst	28
5°. Beregningsresultaterne for samtlige 48 familier i undersøgelserne	29
a. Oversigt over beregningsresultaterne	29
b. Om repræsentativiteten af de fremkomne beregningsresultater	32
c. Situationen for de 48 familietyper	33
i) Betydningen af antal børn	33
ii) Betydningen af civilstand	36

iii) Betydningen af indkomstens fordeling på ægtefæller	37
iv) Betydningen af boligform, og -udgift	39

III. <u>Samspillet mellem beskatning og aftrapning af ydelser fra det offentlige</u>	47-84
1 °. Samspillet karakter og omfang	47
2 °. Nogle virkninger af samspillet	50
3°. Baggrunden for problemet	54
4°. Springvist varierende ydelser.	54
5 °. Hovedsynspunkter på problemets løsning	55
6°. Udvidelse af indkomstgrundlaget for beskatning og aftrapning	57
a. Ændringer af slutligningsgrundlaget	57
b. Forskelligt indkomstgrundlag ved beskatning og ved aftrapning af ydelser.	59
c. Ændring af grundlaget for forskudsansættelser.	60
d. Ændring af trækprocenter.	61
7°. Direkte reduktion af skatte- og aftrapningssatser.	62
a. Nedsættelse af skattesatser	62
b. Nedsættelse af de enkelte aftrapningssatser.	62
c. Fælles aftrapning af flere ydelser eller af ydelse og skat under ét.	63
i) Fælles aftrapningssats.	63
ii) Fælles "loft" over den kombinerede skatte- og aftrapningssats.	63
iii) "Negativ indkomstskat".	63
iv) Ophævelse af aftrapningen af ydelser fra det offentlige	64
v) Langsom aftrapning af en "familieydelse", der omfatter boligsikring, institutionsfripladser og børnetilskud	66
8". Tilskud, der er uafhængige af tilskudsberettigende aktivitet	67
9". Kombinerede ændringer af aftrapnings- og/eller skatte-regler.	68
a. Fordelingsmæssige konsekvenser.	68
b. Virkningerne af forskellige kombinationer.	69

	Side
i) Oversigt over de undersøgte kombinationer.	69
ii) Virkningerne for den sammensatte differensskattesats . .	71
iii) Virkningen for nettoindkomsterne.	71
c. Hovedtræk af de skitserede ændringer.	75
10 °. Overgangsordninger.	76
11°. Sammenfatning.	76
12 °. Afsluttende bemærkninger.	80
IV. <u>Opstilling af en "lovmodel".</u>	85- 93
1 °. Afgrænsning i forhold til andet modelarbejde	85
2°. Retningslinier for arbejdet med opstilling af en "lovmodel". .	87
3°. Det hidtil udførte arbejde med de opbyggede programmer . . .	88
a. Undersøgelser af virkningerne af ændrede skatte- og tilskudsregler.	88
b. De undersøgte familietyper.	88
c. Beregningsalternativerne	90
d. Erfaringerne m. h. t. ændringer af beregningsforudsæt- ningerne.	93
 <u>Bilag 1 Beskrivelse af de i 1973 gældende regler om sammenhæng mellem indtægt, skatter og ydelser fra det offentlige</u>	 95-125
1°. Ordninger, som er omfattet af undersøgelserne.	95
a. Den personlige indkomstbeskatning	95
b. Fripladser i daginstitutioner.	100
c. Statens Uddannelsesstøtte.	105
d. Boligsikring	112
e. Børnetilskud.	121
2°. Indkomstafhængige ydelser, der ikke er omfattet af undersøgelserne.	122
 <u>Bilag 2 Forekomst af sammenfald af skatter, boligsikring, institutionsfripladser, børnetilskud og/eller uddannel- sesstøtte</u>	 127-138

Bilag 3	Tabeller og figurer, der viser virkningerne af visse <u>kombinerede ændringer af aftrapnings- og/eller skat- tereregler, jfr. kapitel III, 9^a og kapitel IV, 3^o</u>	139-183
---------	--	---------

I tilknytning til nærværende betænkning er som selvstændig publikation udsendt: Materialiesamling fra udvalget vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser m.v.

Materialiesamlingen indeholder detaljerede tabeller over resultaterne af de for udvalget foretagne beregninger omtalt i betænkningens kapitel II, 5^o og IV, 3^o.

I. Udvalgets nedsættelse og hidtidige arbejde

1°. UDVALGETS NEDSÆTTELSE OG ARBEJDETS TILRETTELÆGGELSE

1. Den 1. marts 1973 vedtog folketinget en beslutning (Folketingstidende C 1972-73, spalte 1155) om samordning af skatter og sociale ydelser m.v., der har følgende ordlyd:

"Folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte et udvalg til samordning af skatter og sociale ydelser m.v. med følgende sammensætning og kommissorium:

1. Udvalget, der nedsættes under økonomi- og budgetministeriet, skal omfatte repræsentation for økonomi- og budgetministeriet, finansministeriet, socialministeriet, boligministeriet, undervisningsministeriet, Amdtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening sammen med Københavns og Frederiksberg kommuner.

Der stilles sekretariatsbistand til rådighed for udvalget.

2. Udvalget skal foretage en gennemgang af de bestemmelser i lovgivningen og administrativ praksis, der fastsætter skatter, betaling for offentlige ydelser og tilskud som en funktion af skatteyderens/tilskudsmodtagerens indkomst. Arbejdet skal tage sigte på en belysning og vurdering af samspillet mellem disse bestemmelser med henblik på principielle forslag til at forebygge utilsigtede virkninger samt på en belysning af de finansielle problemer, der rejser sig.

3. Udvalget skal endvidere foretage en vurdering af de principielle og praktiske problemer, der knytter sig til anvendelsen af oplysninger om skatteyderes/tilskudsmodtagers civilstand som kriterium for udmåling af skatter, betaling for offentlige serviceydelser og tilskud."

I overensstemmelse hermed nedsatte økonomi- og budgetministeriet det pågældende udvalg med følgende medlemmer:

Kontorchef Johs. Brigsted, boligministeriet

Sekretær J. Grønnegård Christensen, Administrationsdepartementet, senere afløst af fuldmægtig H. Munk Nielsen

Kontorchef Tage Englund, Statens uddannelsesstøtte

Forskningsleder Erik Jørgen Hansen, Socialforskningsinstituttet

Konsulent J. Børghlum Jensen (formand), Det økonomiske sekretariat

Fuldmægtig Jørgen Lotz, Budgetdepartementet

Kontorchef Birte Milhøj, Kommunernes Landsforening

Kontorchef Jørgen Nielsen, Københavns kommune,
med vicekontorchef Hans Købler, Frederiksberg kommune
som suppleant

Ekspeditionssekretær Ketty Petersen, Socialministeriet,
senere afløst af fuldmægtig Birgitte Uldall-Hansen

Kontorchef J. E. Steenstrup, Amtsrådsforeningen

Ekspeditionssekretær Max Sørensen, Skattedepartementet

Civilingeniør C. Topsøe-Jensen, Administrationsdepartementet

Fuldmægtig Rud Werborg og fuldmægtig K. Mosekjær Madsen, begge
Det økonomiske sekretariat, har virket som sekretærer for udvalget.

I et eller flere af udvalgets møder har endvidere deltaget:

Fuldmægtig Niels Lauritzen, Amtsrådsforeningen

Forskningsassistent Else Marie Kjerkegård, Socialforskningsinstituttet

Fuldmægtig Birgitte Raaschou-Nielsen, Boligministeriet

Fuldmægtig Freddy Scheidig, Boligministeriet

Konsulent E. Bonnerup Nielsen, Socialministeriet

Fuldmægtig Kjeld Graversen, Kommunernes Landsforening

Fuldmægtig Nils Bernstein, Budgetdepartementet

Fuldmægtig Lars Tybjerg, Budgetdepartementet.

2. Efter overvejelse af det i folketingsbeslutningen givne kommissorium så udvalget sig stillet over for følgende arbejdsopgaver:

- a) En belysning af samspillet mellem indkomster, skatter og offentlige tilskud ved hjælp af dels sammenligninger mellem familier med forskellig arbejdsindkomst, men som i øvrigt er ensartede, dels sammenligninger mellem familier, der er forskellige med hensyn til civilstandsforhold, børnetal m.v. , men som har samme indkomst.
- b) En analyse af årsagerne til eventuelle utilsigtede virkninger af samspillet samt angivelse af principielle muligheder for afhjælpning af sådanne virkninger. Udvalget er i denne forbindelse opmærksom på, at folketingets undervisningsudvalg over for undervisningsministeren har udtalt sin forventning om, at samordningsudvalget bl. a. vil overveje mulighederne for at anvende andre kriterier end forældrenes skattepligte indkomst som grundlag for tildeling af den forældreafhængige uddannelsesstøtte.
- c) En undersøgelse af de principielle og praktiske problemer, der knytter sig til benyttelse af civilstand som kriterium for udmåling af skatter og ydelser fra det offentlige.

- d) En undersøgelse af mulighederne for opstilling af en "lovmodel", der ved anvendelse af edb vil gøre det muligt for administration og folketing at få hurtige, overskuelige og så vidt muligt udtømmende oplysninger om de fordelingsmæssige og budgetmæssige konsekvenser af ændringer af lovgivningen. Denne opgave er ikke udtrykkeligt anført i folketingsbeslutningen, men omtales i bemærkningerne til forslaget, idet der om udvalgets arbejdsmetoder henvises til, at folketingets skatte- og afgiftsudvalg har rettet henvendelse til finansministeren om at foranledige en "lovmodel" udarbejdet. Denne henvendelse er oversendt til udvalget fra finansministeriet med anmodning om at lade spørgsmålet indgå i udvalgets overvejelser.

2°. EMNET FOR DEN FORELIGGENDE BETÆNKNING SAMT UDVALGETS VIDERE ARBEJDE

3. Under hensyn til den interesse i hurtige resultater af udvalgsarbejdet, der var tilkendegivet under folketingets forhandlinger om forslaget til folketingsbeslutningen, samt under hensyn til de meget omfattende arbejdsopgaver har udvalget fundet det hensigtsmæssigt at dele arbejdet op på følgende måde:

Først har man søgt at nå frem til foreløbige resultater, vurderinger og mulige forslag vedrørende det samspil, der ved indkomstændringer sker mellem beskatning og aftrapning af sociale ydelser m.v. uden for pensionsområdet. Udvalget har herved haft for øje, at der allerede foregår et lignende arbejde for så vidt angår pensionister i den under socialministeriet nedsatte arbejdsgruppe om en pensionsreform. Det har på dette stadium af arbejdet også været nødvendigt at se bort fra en række mindre indkomstafhængige tilskud, således at man har koncentreret sig om boligsikring, uddannelsesstøtte, fripladser på børneinstitutioner samt de ikke-indkomstafhængige børnetilskud.

Til brug for sine overvejelser har udvalget ladet foretage beregninger med anvendelse af edb for et begrænset antal familietyper med varierende indkomst. Arbejdet hermed har været styret af en arbejdsgruppe med følgende sammensætning:

Ingeniør Hans Andersen, Kommunedata I/S

Fuldmægtig Kjeld Graversen, Kommunernes Landsforening

Fuldmægtig Birgitte Uldall-Hansen, Socialministeriet

Kontorchef Erik Kristiansen (formand) Kommunedata I/S

Fuldmægtig Niels Lauritsen, Amtsrådsforeningen

Fuldmægtig Knud Mosekjær Madsen, Udvalgets sekretariat

Civilingeniør Erik Mikkelsen, Kommunedata I/S

Systemplanlægger Bjarne Riis, Kommunedata I/S

Civilingeniør C. Topsøe-Jensen, Administrationsdepartementet

Fuldmægtig Rud Werborg, Udvalgets sekretariat.

Man har endvidere kunnet drage nytte af statistisk materiale tilvejebragt af Århus, Odense og Ålborg kommuners statistiske kontorer samt af socialforskningsinstituttet. Såvel allerede foreliggende materiale fra de kommunale statistiske kontorer (jfr. bilag 2) som tilvejebringelse af yderligere oplysninger har været drøftet i en arbejdsgruppe med følgende sammensætning:

Fuldmægtig Kjeld Graversen (formand) Kommunernes Landsforening

Kontorchef Poul Erik Hjorth, Århus kommunes statistiske kontor

Ekspeditionssekretær Svend E. Rosendahl, Ålborg kommunes statistiske kontor

Kontorchef Bent Rygner, Odense kommunes statistiske kontor

Fuldmægtig Rud Werborg, Udvalgets sekretariat.

Nærværende betænkning indeholder resultaterne af udvalgets hidtidige undersøgelser og overvejelser. Resultaterne af de for udvalget foretagne beregninger er i betænkningen meddelt i oversigtsmæssig form. De mere detaljerede beregningsresultater er offentliggjort i publikationen "Materialesamling fra udvalget vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser m.v.". Arbejdet med betænkningen blev afsluttet på udvalgets 26. møde d. 31. maj 1974.

4. Udvalget vil herefter fortsætte og afslutte det arbejde, der er beskrevet i folketingsbeslutningen af 1. marts 1973.

Man vil således med støtte i et udvidet beregningsmateriale foretage en vurdering af de principielle problemer, der er forbundet med benyttelsen af civilstand som kriterium for udmåling af skatter, betaling for offentlige serviceydelser og tilskud, samt de praktiske problemer, der er knyttet hertil.

Man vil fortsætte arbejdet med beregninger med anvendelse af edb og herunder især søge opstillet hensigtsmæssige beregningsprogrammer for pensionsområdet.

Man vil kortlægge de foreliggende statistiske oplysninger til belysning af samspillet mellem indkomster, skatter og offentlige ydelser samt undersøge, på hvilke områder der er behov for nye statistiske oplysninger.

Man vil undersøge mulighederne for at opstille en "lovmodel", jfr. i øvrigt kapitel IV i nærværende redegørelse.

3°. ÆNDRINGER I LOVE OG ANDRE BESTEMMELSER FORETAGET ELLER FORESLÅET SIDEN ARBEJDETS PÅBEGYNDELSE

5. I sit hidtidige arbejde har udvalget støttet sig til beregninger, der bygger på de i 1973 (eller boligsikrings- og uddannelsesstøtteårene 1972-73 og 1973-74) gældende regler.

Ved tildeling af statens uddannelsesstøtte i støtteåret 1974-75 vil der for alle elever under 20 år ske en svagere aftrapning af støtten ved stigende forældreindkomst end i 1973-74. Det samme gælder for de hjemmeboende elever over 20 år og studerende i København. For alle støttemodtagere gælder, at der i 1974-75 sker en reduktion (i forhold til tidligere år) af den mindstestøtte, der kan opnås under hensyn til forældreindkomst. Herefter vil det "spring"

(fra mindstestøtte til ingen støtte), som fremkommer ved, at forældreindtægten øges fra lige under til lige over den grænse, der kan berettigge til uddannelsesstøtte, udgøre 300 kr. i stipendium (+ eventuelt 300 kr. i lån) i stedet for som hidtil 500 kr. i stipendium (+ eventuelt 500 kr. i lån).

Såvel det regeringsforslag om ændring af boligsikringen, der blev fremsat i 1. folketingssamling i 1973-74 som det, der blev fremsat i 2. samling efter regeringsskiftet, indeholder en svagere aftrapning af boligsikringsydelsen end den hidtil gældende.

De regeringsforslag, der blev fremsat i folketinget d.8.maj 1974, om ændring af udskrivningsloven og om ændring af forskellige lovbestemmelser om skattemæssige fradrag og særskilt beskatning af medhjælpende hustruer tilsigter med virkning fra 1975 bl.a. at nedsætte beskatningen af merindtægter forholdsvis meget for skatteydere med almindeligt forekommende indkomster.

Det er udvalgets hensigt at søge de udarbejdede beregningsprogrammer a jour-ført, efterhånden som der bliver gennemført ændringer af de relevante regler i love og andre bestemmelser.

II. Udvalgets første undersøgelser

1°. FORMÅLET MED UNDERSØGELSE SARBEJDET

1. Formålet med det undersøgelsesarbejde, som udvalget har gennemført, har i første række været at tilvejebringe et erfaringsmateriale, der kan beskrive virkningerne for den enkelte familie af de gældende lovbestemmelser på skatte- og tilskudsområdet. Desuden har man ønsket at fremskaffe et materiale til belysning af mulighederne for - og eventuelle fordele ved - at opstille datamatiske beregningsprogrammer, der kan vise samspillet af skatter og sociale ydelser for forskellige familietyper, bl.a. med henblik på at opstille en såkaldt "lovmodel", der kan belyse virkningerne af eventuelle ændringer af gældende lovbestemmelser (jfr. kap. IV).

I det følgende skal herefter først redegøres for de principper, udvalget har fulgt ved udvælgelsen af de skatte- og tilskudsordninger, som er medtaget i undersøgelsen. Derefter skal omtales de 48 familier, som indgår i en datamatisk undersøgelse, udvalget har ladet foretage, til belysning af den måde, hvorpå indkomstbeskatningen og de udvalgte tilskud påvirker de enkelte familiers situation. I et følgende afsnit belyses herefter denne undersøgelses resultater, idet der tages udgangspunkt i forholdene for en enkelt familie; herunder defineres begreberne "sammensat differensskattesats" og "nettoindkomst", og efter en diskussion af begrebet "nettoindkomst" afsluttes med en nærmere gennemgang af beregningsresultaterne for samtlige 48 familier. Endelig kan nævnes, at der i bilag 1 er givet en nærmere beskrivelse dels af de ordninger, der er medtaget i den foretagne undersøgelse, dels af de indkomstafhængige tilskud, som ikke er med.

2°. AFGRÆNSNINGEN AF UNDERSØGELSE RNE

a. Afgrænsningen af de skatter og ydelser, der er medtaget i undersøgelserne

2. En stor del af de skatter, som af private personer betales til det offentlige» og af de ydelser (det være sig kontant- eller tjenesteydelser), som det offentlige leverer til disse private personer, kan siges på den ene eller anden måde at afhænge af den løbende indkomst hos skattebetaleren eller ydelsesmodtageren. På skattesiden træder dette forhold særlig tydeligt frem i forbindelse med den personlige indkomstbeskatning, hvor skatten er en direkte funktion af indkomsten. Men også når det drejer sig om forbrugsbeskatningen, må der formodes at være en sammenhæng mellem løbende indkomst og afgiftsbetaling, idet en højere indkomst giver mulighed for et større forbrug, hvilket - især ved eksistensen af en generel forbrugsafgift som momsen - nødvendigvis må medføre et større afgiftstilsvær. Ved ejendomsbeskatningen er forbindelsen mellem løbende indkomst og skat meget løs, men antages det, at

ejendomsskatterne overvælttes på huslejen, og at der er en positiv sammenhæng mellem en families indkomst og dens boligforbrug, eksisterer der også her en forbindelse mellem skattebetaling og indkomst. På ydelsessiden består der navnlig for kontantydelse hyppigt en nær forbindelse mellem ydelsens størrelse og modtagerens løbende indkomst. I visse tilfælde er der i den til grund for ydelsen liggende lovgivning udtrykkeligt anført den ydelsesstørrelse, som svarer til en bestemt indkomst hos modtageren (f. eks. boligsikringslovgivningen), mens der i andre tilfælde skal foretages en samlet vurdering af en eventuel modtagers behov for ydelsen, inden denne udbetales, og da normalt med et beløb, som inden for visse grænser er fastsat skønsmæssigt af administrationen; dette sidste gælder f.eks. for hjælp, der gives i henhold til Lov om offentlig forsorg. Det bør dog også vedrørende kontantydelse nævnes, at der i de senere år på flere områder er gennemført en lovgivning, som helt overskærer forbindelsen mellem ydelse og løbende indkomst; således udbetales f.eks. folkepensionens grundbeløb fuldt ud til alle, som er fyldt 67 år, uanset indkomst og formue, ligesom også børnetilskuddene er uafhængige af forældrenes indkomst- og formueforhold, idet der hvert kvartal udbetales et i Lov om børnetilskud og andre familieydelser fastsat tilskud pr. barn.

Endelig bør nævnes, at ydelserne til den enkelte familie fra den offentlige sygesikring er afhængige dels af familiens indkomstforhold, som bestemmer dens placering i sygesikringsgruppe 1 eller 2, dels af familiens udnyttelse af sygesikringen. Der er altså her ikke nogen entydig forbindelse mellem familiens indkomst og den samlede sum af ydelser, den modtager fra sygesikringen.

Hvad angår tjenesteydelserne fra det offentlige til private (f. eks. undervisning, hospitalsbehandling, børneinstitutionsvirksomhed m. v.), er forbindelsen mellem de modtagne ydelser og modtagerens indkomstforhold overordentlig usikker. Her vil den enkelte families tilskud være bestemt af familiens forbrug af disse ydelser, men for de fleste af dem vil det gælde, at det kun er muligt at danne sig et meget overfladisk indtryk af dette forbrug. For en stor del af ydelserne er det sandsynligt, at de tilfalder personer ret uafhængigt af disses indkomstforhold. På uddannelsesområdet har Socialforskningsinstituttet gennem sine undersøgelser fra midten af 1960'erne dog påvist en sammenhæng mellem en families indkomst og den uddannelse, børnene i familien gennemgik, således at disse fik en længere og mere teoretisk uddannelse, jo højere socialgruppe de stammede fra. Det har formodningen for sig, at der også er en positiv sammenhæng mellem familieindkomsten og familiens forbrug af visse kulturpolitiske, offentlige tjenesteydelser, mens sammenhængen mellem familieindkomsten og forbruget af kollektive transportydelser muligvis er negativ.

3. Udvalget har baseret udvælgelsen af de skatte- og tilskudsordninger, som er inddraget i dets første undersøgelser, på følgende tre principper:

- a) For det første har man ønsket at undgå ordninger, hvor forbindelsen mellem på den ene side skat eller ydelse og på den anden side den løbende indkomst må etableres via skønnede sammenhænge. Herved udelukkes på skattesiden såvel afgifterne som ejendomsbeskatningen, idet en angivelse af den enkelte families betalinger af denne art til det offentlige må forud-

sætte et kendskab til familiens forbrug i videste forstand. Selv om man til belysning af dette forbrug kan hente vejledning i forbrugsundersøgelserne for lønmodtagerfamilier, vil man dog ikke herved være i stand til præcist at kunne angive den enkelte families forbrug i absolutte tal ved forskellige indkomsthøjder. Da den særlige indkomstskat ikke relaterer sig til den løbende indkomst, men til indkomster af mere éngangspræget natur, er den heller ikke medtaget i undersøgelsen. Med hensyn til ydelsessiden udelukkes ved anvendelse af dette princip såvel sygesikringsydelse som samtlige tjenesteydelser fra det offentlige.

- b) Udvalget har dernæst måttet se bort fra de ordninger, hvor ydelserne tildeles skønsmæssigt. Dette har sin begrundelse i, at det vil være umuligt at sige noget om virkningen af at erhverve en ekstraindkomst, såfremt der ikke samtidig præcist kan redegøres for, hvorledes denne ekstraindkomst indvirker på størrelsen af de tilskud, familien modtager.
- c) Endelig har man blandt de herefter resterende skatter og ydelser kun ønsket i de første beregninger at medtage ordninger, der, såvel hvad angår totalbeløb som det antal personer, der påvirkes af ordningen, er af en vis betydning.

Da udvalget allerede på et tidligt tidspunkt i sit arbejde har besluttet at udskyde de sociale pensioner (herunder hjemmehjælpsordningen) til nærmere behandling i anden forbindelse, er herefter følgende ordninger taget med i undersøgelserne:

- a) Den almindelige personlige indkomstbeskatning.
- b) Fripladsordningerne for børn i daginstitutioner.
- c) Ydelserne fra Statens Uddannelsesstøtte.
- d) Boligsikringen til familier, som bor til leje.
- e) De generelle børnetilskud.

Bortset fra børnetilskuddene er disse ordninger alle indtægtsregulerede på en sådan måde, at der består et entydigt forhold mellem på den ene side den skat, der skal betales, eller den ydelse, der modtages, og på den anden side indkomsten.

b. Familiebegreb, indkomstbegreb samt undersøgelsesår

4. Som det er nævnt i punkt 1, er de af undersøgelserne omfattede ordninger udførligt beskrevet i bilag 1, og dette udgør da den faktuelle baggrund for den følgende analyse af samspillet mellem indkomstbeskatningen og de sociale ydelser. Beskrivelsen i bilaget af ordningerne består dels i en redegørelse for lovgrundlaget for den enkelte ordning, dels i etableringen af en forbindelse mellem den enkelte ordnings krav eller ydelser og familiens arbejds- eller erhvervsindkomst. Ved begrebet familie skal forstås ægtepar og enlige samt personer, der lever "papirløst" sammen, med eller uden børn. Dette harmonerer stort set med den forestilling om en i økonomisk henseende "solidarisk enhed", som man vel også i dag forbinder med den typiske familie. Den stem-

mer også ganske godt overens med de skatte- og tilskudsenheder, som er anvendt i skatte- og sociallovgivningen, idet der dog er grund til at gøre opmærksom på, at der i boligsikringsloven arbejdes med et husstandsbegreb, som er mere omfattende end det her definerede familiebegreb, ligesom der i forbindelse med indkomstbeskatningen både for børnenes og en række hustruindkomsters vedkommende finder en særskilt beskatning sted.

Da det i det langt overvejende antal familier kun er forældrene, som har løbende indkomst, er undersøgelsen koncentreret om sammenhængen mellem forældrenes samlede indkomst og de enkelte ordningers krav og ydelser, således at der med udtrykket "familiens indkomst" i det følgende blot menes den samlede forældreindkomst.

Når det er valgt at sammenholde skat og ydelser med familiens arbejds- eller erhvervsindkomst, skyldes det, at dette har været nødvendigt for at tilvejebringe et ensartet indkomstbegreb, idet ordningerne som basis for beregning af størrelsen på henholdsvis den enkelte families skattetilsvaret og de modtagne ydelser arbejder med hver sit indkomstbegreb, der dog i alle ordningerne tager udgangspunkt i den ansatte skattepligtige indkomst, men som herefter korrigeres under hensyntagen til forskellige forhold som f.eks. børnetal m.v. Desuden har det formodningen for sig, at en familie i overvejelserne af, hvorvidt en indkomståndring er fordelagtig, vil tage udgangspunkt i ændringer af bruttoindkomsten.

5. Som undersøgelsesår er valgt kalenderåret 1973, og det spørgsmål, man med undersøgelsen søger at besvare, er følgende: Hvilken indkomstskat og hvilke tilskud vil en eller anden familie skulle betale eller kunne modtage, hvis den i dette år tjener en indkomst på f.eks. 50.000 kr. og hvor meget, hvis den i stedet f.eks. tjener 60.000 kr. ? 70.000 kr. ? o. s.v.

Ved beregningen af, hvor store skatter og tilskud en given indkomst i 1973 giver anledning til, har man benyttet de for kalenderåret 1973 gældende skatteregler, skøn over de for finansåret 1973-74 gældende gennemsnitstakster for benyttelse af daginstitutioner, de for boligsikringsåret 1. oktober 1972 - 30. september 1973 gældende regler for beregning af boligsikring samt de for støtteåret 1. august 1973 - 31. juli 1974 gældende regler for beregning af stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte.

Hvad angår uddannelsesstøtten, vil forældreindkomsten i 1973 ganske vist danne basis for beregning af støtten i perioden august 1974 - juli 1975. Reglerne for udbetaling af støtten i denne periode var imidlertid endnu ikke udarbejdet, da udvalgets beregningsarbejde blev tilrettelagt. Benyttelsen af 1973-74 reglerne indebærer en vis undervurdering af støttebeløbene, fordi såvel de maksimale støttebeløb som forældreindtægtsgrænserne for aftrapning af dette maksimum reguleres fra det ene støtteår til det andet under hensyn til udvikling i pristal og indtægter.

Den skat og de tilskud, der er resultatet af, at en familie i et år har en vis indkomst, betales ofte ikke fuldt ud i forbindelse med erhvervelsen af indkomsten. Svaret på det stillede spørgsmål angiver derfor ikke, hvor meget en familie med den givne indkomst har betalt i skat i 1973, og hvor store tilskudsbetalinger den har modtaget. De vigtigste eksempler på sådanne afvigelser er omtalt i det følgende:

Indkomstskatten, der er betalt i 1973, vil i praksis ikke alene være bestemt af den faktiske indkomst i dette år. Den vil tillige bero på den forventning om indkomsternes højde, der har ligget til grund for den forskudsansættelse af indkomsten, på basis af hvilken trækprocenten for 1973 er beregnet. En difference mellem forskudsskat og den på grundlag af den faktiske indkomst beregnede slutskat giver sig udslag i restskat eller overskydende skat i 1974-75. På den anden side kan den faktiske skattebetaling i 1973 eventuelt omfatte restskat vedrørende 1971 og 1972. Fripladstildelingen i børneinstitutionerne baseres i princippet på den aktuelle skattepligtige indkomst, der som oftest vil blive angivet af den forskudsansatte indkomst. I en del kommuner indhentes der herudover i løbet af året oplysninger om størrelsen af den aktuelle indkomst. Dette er ensbetydende med, at en uforudset indkomststigning i 1973 i nogle kommuner har medført bortfald af en friplads eller del deraf straks, mens det i andre kommuner først sker senere, når indkomststigningen i 1973 får indflydelse på forskudsindkomstansættelsen - eventuelt først i 1975. Udgangspunktet for fastlæggelsen af boligsikringsydelserne i perioden 1/10 1972 til 30/9 1973 var som hovedregel den skattepligtige indkomst i 1971 med tillæg af 18 pct. Den aktuelle indtægt i 1973 har altså heller ikke her umiddelbart fået indvirkning på ydelsen fra det offentlige til den enkelte familie i samme år. Om ydelserne fra Statens uddannelsesstøtte gælder, at de endeligt er afhængige af familiens skattepligtige indkomst i det kalenderår, der ligger før støtteåret. Der er derfor ikke nogen direkte forbindelse mellem aktuel familieindkomst og udbetalt støtte.

De beregnede skatte- og tilskudsbeløb er således ikke de i 1973 betalte beløb, men derimod de beløb, der vil blive betalt og modtaget i 1973 og senere år (efterregulering, uddannelsesstøtte) som følge af, at indkomsten i 1973 har en vis størrelse. De her foretagne beregninger indebærer fuld efterregulering af skatter og tilskud, mens der i praksis ikke altid sker fuld efterregulering, såfremt den foreløbigt ansatte indkomst viser sig at afvige fra den endeligt opgjorte.

c. Beskrivelse af de 48 familier, som indgår i de første beregninger

6. For på en forholdsvis bred basis at kunne belyse virkningerne af samspillet mellem indkomstbeskatningen og de sociale ydelser har udvalget foretaget en undersøgelse af forholdene for 48 familietyper. Ved udvælgelsen af disse er der ikke lagt vægt på, at de skal være særlig hyppigt forekommende, men snarere på, at de skal gøre det muligt at se samspilsvirkningerne for vidt forskellige familier. For hver af de 48 familier er der i materialesamlingen vist en A-tabel, en B-tabel samt en figur, og i punkterne 8-10 bliver der gjort rede for opbygningen og fortolkningen af dette materiale.

De 48 familier i undersøgelsen er lønmodtagerfamilier uden anden indtægt end lønindkomst, og de er defineret ved følgende fire kendetegn (familieparametre):

1) Voksne. 3 tilfælde:

- a) 2 voksne, gift med hinanden
- b) 2 voksne, ikke gift med hinanden ("papirløst ægteskab")
- c) 1 voksen.

2) Børn. 3 tilfælde:

- a) 0 børn
- b) 2 børn, hvoraf ét er i vuggestue og ét i børnehave
- c) 4 børn, hvoraf ét er i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem og ét, som er hjemmeboende og studerende, modtager hjælp fra Statens Uddannelsesstøtte. Dette sidste barn antages at være mellem 18 og 22 år gammelt.

3) Mandens andel af forældrenes samlede lønindkomst. 3 tilfælde:

- a) Mandens indtægtsandel er 50 pct.
- b) - - 75 -
- c) - - - 100 -

4) Boligen. 4 tilfælde:

- a) Lejlighed. Huslejen udgør 20.000 kr. om året.
- b) Lejlighed. Huslejen udgør 5.000 kr. om året.
- c) Parcelhus. Det skattemæssige underskud udgør 5.000 kr. om året.
- d) Parcelhus. Det skattemæssige underskud udgør 15.000 kr. om året.

For familietyper med to voksne, som er gift med hinanden, er udregnet alle kombinationer, hvilket i alt giver 36 tilfælde. Disse er vist i materialesamlingens kapitel II som siderne A, B og C 01-36. Med hensyn til familietyper med to ugifte voksne er der kun lavet 8 beregninger, idet man har koncentreret sig om situationen med 0 eller 2 børn, samtidig med at mandens indkomstandel er fastholdt på 50 pct. De 8 tilfælde er vist i materialesamlingens kapitel II som siderne A, B og C 37-44. Endelig er der på siderne A, B og C 45-48 vist beregningerne for familietyper med kun én voksen, idet man dog her har begrænset sig til tilfælde med 0 eller 2 børn og kun for bolig i lejlighed. For denne familietype er der følgelig kun foretaget 4 beregninger.

I tabel 1 er vist en samlet oversigt over de 48 familier opstillet i nummerorden.

Tabel 1. Oversigt over de 48 familier, som indgår i de første beregninger

Familietype								
Fa- mi- lie	Civil- stand	Mandens ind- tægts- andel	Årlig hus- leje	Årlig hus- under- skud	Antal børn			
					Vuggestue	Børnehave	Frit.hjem	Studer.
NR.		pct.	kr.	kr.				
01	2Gifte	50	20.000	0	0	0	0	0
02	2G -	50	5.000	0	0	0	0	0
03	2G -	50	0	5.000	0	0	0	0
04	2G -	50	0	15.000	0	0	0	0
05	2G -	75	20.000	0	0	0	0	0
06	2G -	75	5.000	0	0	0	0	0
07	2G -	75	0	5.000	0	0	0	0
08	2G -	75	0	15.000	0	0	0	0
09	2G -	100	20.000	0	0	0	0	0
10	2G -	100	5.000	0	0	0	0	0
11	2G -	100	0	5.000	0	0	0	0
12	2G -	100	0	15.000	0	0	0	0
13	2G -	50	20.000	0	1	1	0	0
14	2G -	50	5.000	0	1	1	0	0
15	2G -	50	0	5.000	1	1	0	0
16	2G -	50	0	15.000	1	1	0	0
17	2G -	75	20.000	0	1	1	0	0
18	2G -	75	5.000	0	1	1	0	0
19	2G -	75	0	5.000	1	1	0	0
20	2G -	75	0	15.000	1	1	0	0
21	2G -	100	20.000	0	1	1	0	0
22	2G -	100	5.000	0	1	1	0	0
23	2G -	100	0	5.000	1	1	0	0
24	2G -	100	0	15.000	1	1	0	0
25	2G -	50	20.000	0	1	1	1	1
26	2G -	50	5.000	0	1	1	1	1
27	2G -	50	0	5.000	1	1	1	1
28	2G -	50	0	15.000	1	1	1	1
29	2G -	75	20.000	0	1	1	1	1
30	2G -	75	5.000	0	1	1	1	1
31	2G -	75	0	5.000	1	1	1	1
32	2G -	75	0	15.000	1	1	1	1

(fortsættes)

Tabel 1. (fortsat)

Familietype								
Fa- mi- lie	Civil- stand	Mandens ind- tægts- andel	Årlige hus- leje	Årlige hus- under- skud	Antal børn			
					Vuggestue	Børnehave	Frit.hjem	Studer.
NR.		pct.	kr.	kr.				
33	2Gifte	100	20.000	0	1	1	1	1
34	2G -	100	5.000	0	1	1	1	1
35	2G -	100	0	5.000	1	1	1	1
36	2G -	100	0	15.000	1	1	1	1
37	2UGifte	50	20.000	0	0	0	0	0
38	2UG -	50	5.000	0	0	0	0	0
39	2UG -	50	0	5.000	0	0	0	0
40	2UG -	50	0	15.000	0	0	0	0
41	2UG -	50	20.000	0	1	1	0	0
42	2UG -	50	5.000	0	1	1	0	0
43	2UG -	50	0	5.000	1	1	0	0
44	2UG -	50	0	15.000	1	1	0	0
45	ENLIG	100	20.000	0	0	0	0	0
46	-	100	5.000	0	0	0	0	0
47	-	100	20.000	0	1	1	0	0
48	-	100	5.000	0	1	1	0	0

3°. UNDERSØGELSESRÉSULTATERNES FORM BELYST VED ET ENKELT EKSEMPEL

a. Den udvalgte familie

7. Til belysning af beregningsresultaterne vedrørende de 48 familier skal i det følgende gennemgås beregningerne for en enkelt af disse (nr. 29 i tabel 1).

Udgangspunktet for valget af denne familie har været, at det ikke er betragtet som væsentligt at anvende en familietype, som er hyppigt forekomme-
de, men snarere en kompliceret type, idet der herved er mulighed for at se alle de af undersøgelsen omfattede ordninger i funktion på samme tid. På basis heraf er da valgt en familie bestående af et ægtepar med fire børn. Af børnene går de tre i henholdsvis vuggestue, børnehave og fritidshjem, mens det fjerde, som er mellem 18 og 22 år, ugift og hjemmeboende, er studerende (Statens Uddannelsesstøtte). Både manden og hustruen er lønmodtagere, men den samlede lønindkomst er skævt fordelt mellem dem, idet manden forudsæt-
tes at tjene 75 pct. af den og hustruen resten. De antages ikke at have andre indtægter end lønindkomsterne. Hvad angår ligningsmæssige fradrag, antages det, at såvel manden som hustruen kun gør brug af lønmodtagerfradraget. Af hensyn til uddannelsesstøtten gås der endvidere ud fra, at ægteparrets formue

er under 200.000 kr. samt, at den unge studerende ikke har nogen indkomst ved siden af uddannelsesstøtten. Endelig forudsættes familien at bo til leje, i hvilken forbindelse der regnes med en årlig husleje før boligsikring på 20.000 kr.

Samarbejdningen af indkomstbeskatningen og tilskuddene er sket ad data-matisk vej, og der kan være grund til at gøre opmærksom på, at de ved beregningerne anvendte satser, hvad angår forældrebetalingen i daginstitutionerne, afviger lidt fra de i bilag 1, tabel 3, viste, idet udvalget ved beregningernes igangsættelse ikke havde kendskab til disse nyere tal. I stedet er anvendt skønnede satser, hvis størrelse fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Skønnet gennemsnitlig årlig forældrebetaling for børn i daginstitutioner i 1973

Institution	Forældrebetaling i 1973 for ét barn	
	Skøn anvendt i beregningerne	Senere kendte tal (jfr. bilag 1)
Vuggestue	kr. 5.700	kr. 6.100
Børnehave	- 3.100	- 3.200
Fritidshjem	- 1.700	- 2.000

Det ses, at de ved beregningerne anvendte beløb ligger noget under de satser, som nu må antages at have været gældende, hvilket implicerer, at de i beregningerne viste aftrapningssatser er en smule undervurderede.

For indkomstbeskatningen og de øvrige tilskuds vedkommende er i beregningerne anvendt de i bilag 1 nævnte beløb og satser, idet dog et almindeligt børnetilskud er sat til 1312 kr., mens der faktisk blev udbetalt 1313 kr.

b. Tabellerne af A-typen

8. Udgangspunktet for beskrivelsen af samspillet mellem indkomstbeskatningen og de sociale ydelser har været et ønske om at få angivet sammenhængen mellem familieindkomsten (den samlede lønindkomst) og en såkaldt "nettoindkomst", der er defineret som familieindkomsten ÷ indkomstskat + tilskud.

Denne sammenhæng er vist i tabel 3, p. 23, der svarer til tabel A 29 i materialesamlingen.

1. kolonne angiver forskellige værdier af lønindkomst, for hvilke der er beregnet skat (kolonne 2), tilskud (kolonne 3-6) og nettoindkomst (kolonne 10). Kolonne 7 (skat - tilskud) viser, hvor meget familier ved den pågældende lønindkomst modtager mere i tilskud, end de betaler skat (negativt fortegn), eller hvor meget mere de betaler i skat, end de modtager i tilskud.

De lønindtægtsværdier, der er vist i kolonne 1, er ikke jævnt fordelt, fordi de viser de "knækpunkter" eller "springpunkter" hvor de kombinerede skattesatser og aftrapningssatser (for familier af netop denne type) skifter, eller hvor ydelsesniveauet tilpasses i et større spring.

Tabellen skal i øvrigt læses på følgende måde:

Indtil forældrenes samlede lønindkomst når 16.000 kr. , betales ingen skat. Samtidig modtager familien 31. 197 kr. fordelt med 10.500 kr. i form af fripladstilskud for de tre børn i daginstitution, 5.781 kr. som hjælp fra Statens Uddannelsesstøtte, idet der som nævnt i bilag 1 er medtaget den hele stipendiehalvdel og $\frac{1}{4}$ af lånehalvdelen, 10.980 kr. i boligsikring samt 3.936 kr. i børnetilskud. Da der i intervallet fra 0 kr. op til 16.000 kr. hverken sker nogen springvis eller kontinuert aftrapning af tilskuddene eller betales nogen indkomstskat, er der såvel i kolonne 8 som kolonne 9 anført 0. Endelig viser nettoindkomsten i kolonne 10, at familien, når den har klaret sit mellemværende med det offentlige, ved en samlet lønindkomst på 0 kr. står tilbage med et beløb på 31.197 kr. , som i dette tilfælde er identisk med det samlede udbetalte tilskudsbeløb. Da der indtil en samlet lønindkomst på 16.000 kr. hverken sker beskatning eller aftrapning af nogen ydelse, er nettoindkomsten i dette interval lig med de samlede tilskud på 31.197 kr. plus lønindkomsten. De 16.000 kr. i samlet lønindkomst er et knæpunkt, idet en indkomststigning ud over dette beløb vil blive beskattet med en marginalsats på 34,4 pct. Denne marginalsats, som er konstant indtil en samlet lønindkomst på 20.000 kr. , er beregnet på følgende måde: I intervallet fra 16.000 kr. til 20.000 kr.'s lønindkomst falder det samlede numeriske beløb for "skat ÷ tilskud" fra 31. 197 kr. til 29.822 kr. , svarende til 1. 375 kr. Denne nedgang sættes i forhold til lønindkomststigningen på 4.000 kr. , hvorved procentsatsen på 34,4 fremkommer.

En samlet lønindkomst på 20.000 kr. udgør det næste knæpunkt, idet marginalprocenten i indkomstbeskatningen indtil en samlet lønindkomst på 20.000 kr. er 34,4 pct., men fra 20. 000 kr. 38,4 pct. Ved lønindkomst på 30.526 kr. sker der ingen ændring af denne procent, men derimod forekommer der et spring i institutionstilskuddene, idet de reduceres med 4.200 kr. når en familie af den heromhandlede type når op på den anførte indkomst. Sådanne springvise tilpasninger af ydelserne er vist i tabellernes kolonne 8. Det nettoindkomstbeløb der er vist i kolonne 10 - 52.106 kr. ved lønindkomst 30.526 kr. - viser nettoindkomst efter den springvise reduktion af ydelserne. Der er således tale om en forøgelse i nettoindkomsten på 2. 284 kr. fra 49.822 kr. til 52.106 kr. , når lønindkomsten forøges fra 20.000 kr. til 30.526 kr. Forskydningen i nettoindkomsten fremkommer på følgende måde: Forøgelsen i lønindkomst på 10. 526 kr. reduceret med 38,4 pct. heraf til 6. 484 kr. , og herfra trækkes reduktion af institutionstilskuddene med 4. 200 kr.

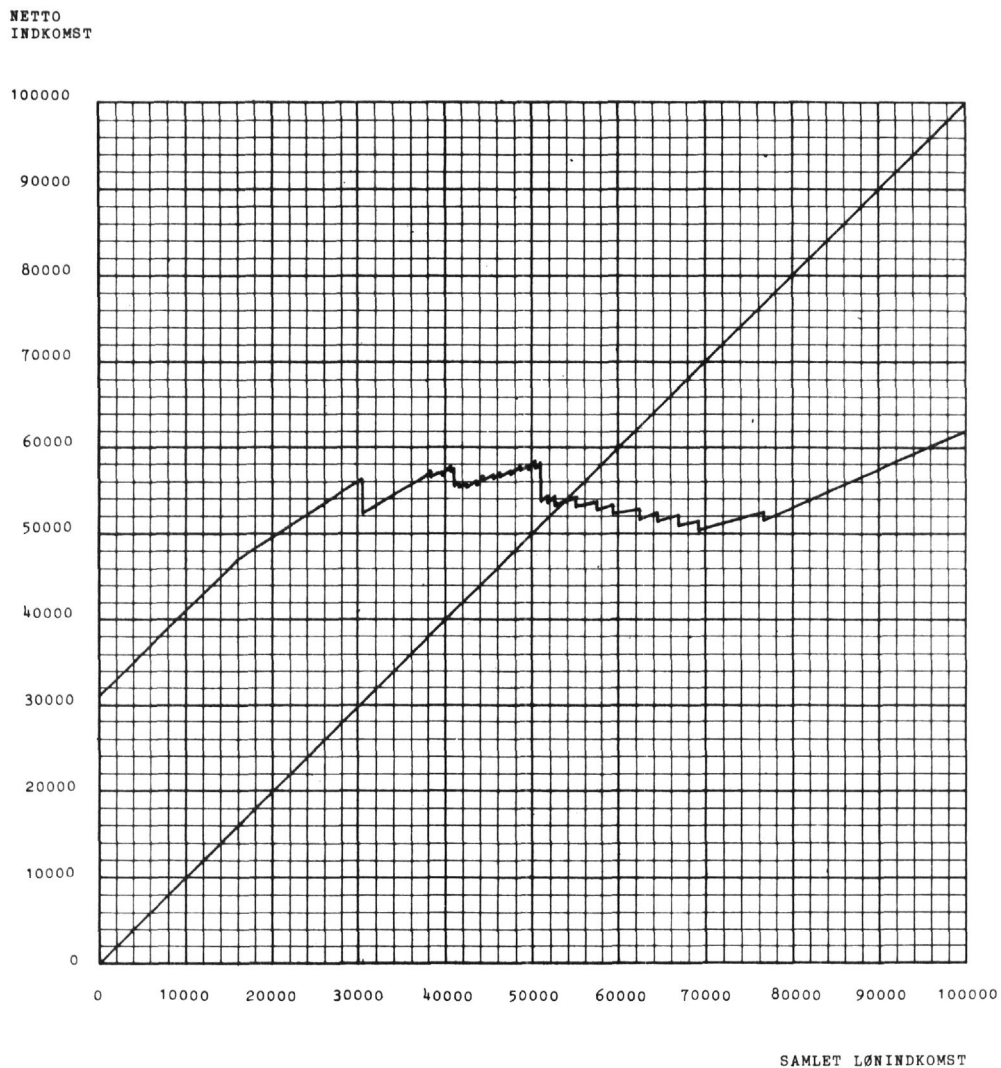
Det øvrige forløb vist i tabellen skulle herefter følge af sig selv. Det må dog understreges at marginalprocenten ved højere indkomster ikke alene indbefatter skattesatsen, men tillige den indtægtsregulering af tilskud, der ikke foregår i spring.

Tabel 3. Indkomstskat og tilskud samt marginalprocent og nettoindkomst som funktioner af den samlede lønindkomst for den i teksten (pkt.7) behandlede familie (familietype 29).

Samlet lønindkomst	Skat ¹⁾	Inst.- tilskud	S.U.- støtte	Bolig-sikring	Børne-tilskud	Skat ÷ tilskud	Spring	Marg. pct.	Netto indkomst
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	10500	5781	10980	3936	- 31197	0	0,0	31197
16000	0	10500	5781	10980	3936	- 31197	0	34,4	47197
20000	1375	10500	5781	10980	3936	- 29822	0	38,4	49822
30526	5417	6300	5781	10980	3936	- 21580	4200	38,4	52106
37263	8005	6300	5781	10980	3936	- 18992	0	48,8	56255
38290	8506	6300	5781	10980	3936	- 18311	180	48,7	56601
39000	8852	6300	5781	10980	3936	- 17965	0	46,8	56965
39342	9012	6300	5781	10560	3936	- 17565	240	46,5	56907
40000	9318	6300	5781	10560	3936	- 17259	0	48,8	57259
40375	9501	6300	5781	10380	3936	- 16896	180	48,6	57271
41000	9805	4200	5781	10380	3936	- 14492	2100	48,5	55492
41375	9987	4200	5781	10140	3936	- 14070	240	48,6	55445
42375	10473	4200	5781	9900	3936	- 13344	240	48,6	55719
43375	10959	4200	5781	9660	3936	- 12618	240	48,7	55993
44375	11446	4200	5781	9480	3936	- 11951	180	48,6	56326
45375	11932	4200	5781	9240	3936	- 11225	240	48,6	56600
46375	12418	4200	5781	9000	3936	- 10499	240	48,6	56874
47375	12904	4200	5781	8760	3936	- 9773	240	48,6	57148
48000	13208	4200	5781	8760	3936	- 9469	0	49,6	57469
48375	13394	4200	5781	8580	3936	- 9103	180	49,6	57478
49375	13890	4200	5781	8340	3936	- 8367	240	49,7	57742
50375	14387	4200	5781	7980	3936	- 7510	360	49,6	57885
50500	14449	4200	5781	7980	3936	- 7448	0	69,8	57948
51000	14697	0	5680	7980	3936	- 2899	4200	69,9	53899
51544	14967	0	5570	7800	3936	- 2339	180	69,9	53883
52737	15559	0	5328	7020	3936	- 725	780	69,9	53462
55124	16744	0	4845	6000	3936	1963	1020	69,9	53161
56933	17642	0	4479	6000	3936	3227	0	76,4	53706
57510	17967	0	4363	4980	3936	4688	1020	76,7	52822
59896	19314	0	3880	4020	3936	7478	960	76,7	52418
62282	20661	0	3397	3000	3936	10328	1020	76,7	51954
64669	22009	0	2914	1980	3936	13179	1020	76,7	51490
67055	23356	0	2431	1020	3936	15969	960	76,7	51086
69441	24703	0	1949	0	3936	18818	1020	76,7	50623
75983	28396	0	625	0	3936	23835	0	56,5	52148
76500	28688	0	0	0	3936	24752	625	56,5	51748
112000	48730	0	0	0	3936	44794	0	59,5	67206
119067	52932	0	0	0	3936	48996	0	62,9	70071
128000	58548	0	0	0	3936	54612	0	61,6	73388
170800	84908	0	0	0	3936	80972	0	63,9	89828
357200	203947	0	0	0	3936	200011	0	65,0	157189

¹⁾ Jfr. anmærkningerne til tabel 1 i bilag 1.

Figur 1. Nettoindkomsten som funktion af den samlede lønindkomst for familietype 29. (Jfr.pkt.7).



c. Figureerne

9. For at gøre det muligt at danne sig et hurtigt overblik over oplysningerne i tabel 3 er i figur 1, p.24, vist nettoindkomsten som funktion af den samlede lønindkomst. (Figuren er identisk med figur C 29 i materialesamlingens kapitel II). Kurven vil være desto fladere, jo større marginalprocenten er. I figuren er også indlagt diagonalen (45° -linien), og skæringspunktet mellem denne linie og kurven angiver da den samlede lønindkomst, ved hvilken familien går over fra at være nettomodtager af de her nævnte offentlige ydelser til at være nettobetalere; dette punkt er i tabel 6 benævnt "break-even" punktet.

d. Tabeller af B-typen

10. Oplysningerne i A-tabellerne og de på basis heraf konstruerede C-figurer giver et stort set præcist indtryk af den indkomstbeskatning og aftrapning af sociale ydelser, som en stigning i en families indkomst kan føre med sig. Ønsker man imidlertid at kunne sammenligne nettoindkomsten for forskellige familietyper med samme lønindkomst, er A-tabellerne mindre velegnede, idet tallene i søjle 1, der angiver knæpunkterne, vil være forskellige for de forskellige familietyper. En sådan sammenligning mellem familietyper bliver derimod mulig, når der for alle typer opstilles en tabel svarende til tabel 4, p.26, som er karakteriseret ved, at det for alle familietyper er de samme værdier af den samlede lønindkomst, der optræder i søjle 1. (Tabel 4 er identisk med tabel B 29 i materialesamlingens kapitel II). I tabellen er vist den samlede lønindkomst og den hertil svarende nettoindkomst, idet den først-nævnte fra en størrelse på 10.000 kr. bevæger sig opad i spring på hver 2.000 kr., indtil den når 100.000 kr., hvorefter springene bliver på 10.000 kr. indtil en samlet lønindkomst på 150.000 kr.

En anden mangel ved A-tabellerne er, at de ikke i et enkelt tal giver udtryk for den del af en merindtægt, som inddrages af det offentlige dels i form af beskatning, dels på grund af aftrapning af de sociale ydelser, idet marginalprocenterne og springene er vist hver for sig. For at råde bod herpå er i søjle 8-12 i tabel 4, p. 26, (og i de øvrige B-tabeller) vist den "sammensatte differensskattesats", som for en ændring af en vis størrelse i den samlede lønindkomst angiver den hertil svarende ændring i beløbet "skat ÷ tilskud" i procent af ændringen i den samlede lønindkomst. I tabellen er valgt lønindkomststigninger på henholdsvis 500 kr., 1.000 kr., 2.000 kr., 5.000 kr. og 10.000 kr. Det ses, at der ved indkomststigninger af størrelsesordenen 500 kr. forekommer enkelte, meget høje "sammensatte differensskattesatser", men dog ikke så mange og så høje, som når det drejer sig om indkomststigninger på 1.000 og 2.000 kr., hvilket hænger sammen med, at en stigning i indkomsten på 500 kr. ofte ikke vil række ud over det næste knæpunkt og få et eventuelt spring med. Det vil derimod hyppigere en indkomstfremgang på 1.000 eller 2.000 kr., hvorfor søjlerne 9 og 10 udviser mange høje "sammensatte differensskattesatser". Indkomststigninger på 5.000 og 10.000 kr. vil berøre endnu flere knæpunkter, men her er indkomstfremgangen så stor, at der skal være tale om meget store og/eller mange mindre spring i de enkelte ydelser, for at den "sammensatte differensskattesats" kan nå op på et højt procenttal.



Tabel 4. Nettoindkomst, skat og tilskud samt "sammensatte differenssskattesatser" for den i teksten omtalte familie (familietype 29, jfr. pkt.7).

Samlet lønind- komst	Skat ¹⁾	Inst. - til- skud	S.U. - støt- te	Bolig- sik- ring	Børne- til- skud	Skat ÷ til- skud	Stigning i (skat minus tilskud) i pct. ved lønindkomststigning					Nette- ind- komst
							500	1000	2000	5000	10000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
0	0	10500	5781	10980	3936	-31197	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	31197
10000	0	10500	5781	10980	3936	-31197	0,0	0,0	0,0	0,0	13,8	41197
12000	0	10500	5781	10980	3936	-31197	0,0	0,0	0,0	6,9	21,4	43197
14000	0	10500	5781	10980	3936	-31197	0,0	0,0	0,0	20,6	29,1	45197
16000	0	10500	5781	10980	3936	-31197	34,4	34,4	34,4	35,2	36,8	47197
18000	687	10500	5781	10980	3936	-30510	34,4	34,4	34,4	36,8	37,6	48510
20000	1375	10500	5781	10980	3936	-29822	38,4	38,4	38,4	38,4	38,4	49822
22000	2143	10500	5781	10980	3936	-29054	38,4	38,4	38,4	38,4	80,4	51054
24000	2911	10500	5781	10980	3936	-28286	38,4	38,4	38,4	38,4	80,4	52286
26000	3679	10500	5781	10980	3936	-27518	38,4	38,4	38,4	122,4	80,4	53518
28000	4447	10500	5781	10980	3936	-26750	38,4	38,4	38,4	122,4	81,2	54750
30000	5215	10500	5781	10980	3936	-25982	38,6	458,5	248,5	122,4	87,2	55982
32000	5984	6300	5781	10980	3936	-21013	38,4	38,4	38,4	38,4	72,5	53013
34000	6752	6300	5781	10980	3936	-20245	38,4	38,4	38,4	45,6	79,3	54245
36000	7520	6300	5781	10980	3936	-19477	38,4	38,4	42,3	99,7	85,6	55477
38000	8365	6300	5781	10980	3936	-18632	84,8	66,7	68,7	111,8	91,6	56632
40000	9318	6300	5781	10560	3936	-17259	84,8	276,7	174,7	112,2	92,0	57259
42000	10291	4200	5781	10140	3936	-13766	96,6	72,6	72,6	71,4	117,5	55766
44000	11263	4200	5781	9660	3936	-12314	84,6	66,6	69,7	70,4	124,7	56314
46000	12236	4200	5781	9240	3936	-10921	96,6	72,6	72,6	160,4	135,0	56921
48000	13208	4200	5781	8760	3936	- 9469	85,6	67,6	70,7	178,6	145,3	57469
50000	14201	4200	5781	8340	3936	- 8056	121,6	515,7	301,8	178,2	156,1	58056
52000	15193	0	5478	7800	3936	- 2021	70,0	148,0	108,9	106,0	111,1	54021
54000	16186	0	5073	7020	3936	157	69,8	69,8	120,9	113,5	114,9	53843
56000	17178	0	4668	6000	3936	2574	70,0	70,3	124,5	115,0	116,3	53426
58000	18244	0	4264	4980	3936	5064	76,8	76,7	124,7	116,3	116,3	52936
60000	19373	0	3859	4020	3936	7558	76,6	76,7	76,7	117,5	116,9	52442
62000	20502	0	3453	4020	3936	9092	280,6	178,7	127,7	117,5	116,9	52908
64000	21631	0	3050	3000	3936	11645	76,8	178,8	127,7	116,3	106,7	52355
66000	22760	0	2645	1980	3936	14199	76,8	76,7	124,7	116,3	96,5	51801
68000	23889	0	2240	1020	3936	16693	76,8	76,7	127,7	97,1	89,1	51307
70000	25019	0	1836	0	3936	19247	76,8	76,7	76,7	76,7	74,8	50753
72000	26148	0	1431	0	3936	20781	76,6	76,6	76,7	85,1	70,8	51219
74000	27277	0	1026	0	3936	22315	76,6	76,6	76,5	77,0	66,7	51685
76000	28406	0	625	0	3936	23845	181,4	118,9	87,7	69,0	62,7	52155
78000	29535	0	0	0	3936	25599	56,4	56,5	56,5	56,5	56,5	52401
80000	30664	0	0	0	3936	26728	56,4	56,5	56,5	56,5	56,5	53272
82000	31793	0	0	0	3936	27857	56,6	56,5	56,5	56,5	56,5	54143

(fortsættes)

Tabel 4. (fortsat)

Samlet lønind- komst	Skat	Inst. - til- skud	S.U. - støt- te	Bolig- sik- ring	Børne- til- skud	Skat ÷ til- skud	Stigning i (skat minus tilskud) i pct. ved lønindkomststigning					Netto- ind- komst
							500	1000	2000	5000	10000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
84000	32922	0	0	0	3936	28986	56,6	56,5	56,5	56,5	56,5	55014
86000	34051	0	0	0	3936	30115	56,6	56,5	56,5	56,5	56,5	55885
88000	35181	0	0	0	3936	31245	56,4	56,4	56,5	56,4	56,5	56755
90000	36310	0	0	0	3936	32374	56,4	56,4	56,5	56,5	56,5	57626
92000	37439	0	0	0	3936	33503	56,4	56,4	56,5	56,5	56,5	58497
94000	38568	0	0	0	3936	34632	56,4	56,5	56,5	56,5	56,5	59368
96000	39697	0	0	0	3936	35761	56,4	56,5	56,5	56,5	56,5	60239
98000	40826	0	0	0	3936	36890	56,4	56,5	56,5	56,5	56,5	61110
100000	41955	0	0	0	3936	38019	56,6	56,5	56,5	56,5	56,5	61981
110000	47601	0	0	0	3936	43665	56,4	56,4	56,5	58,3	59,2	66335
120000	53519	0	0	0	3936	49583	62,8	62,8	62,9	62,9	62,6	70417
130000	59780	0	0	0	3936	55844	61,6	61,6	61,6	61,6	61,6	74156
140000	65939	0	0	0	3936	62003	61,6	61,6	61,6	61,6	61,6	77997
150000	72097	0	0	0	3936	68161	61,6	61,6	61,6	61,6	61,6	81839

¹⁾ Jfr. anmærkningerne til tabel 1 i bilag 1.

I forbindelse med omtalen af figur 1 blev det nævnt, at nettoindkomstkurven vil være fladere, jo højere marginalprocenten er. Tænker man sig denne kurve udjævnet over et eller andet interval, f. eks. 10.000 kr., vil størrelsen på den "sammensatte differensskattesats" være afgørende for den udjævnede kurves hældning. Kurven vil være fladere, jo større den "sammensatte differensskattesats" er, og vil være faldende, hvis denne er over 100 pct.

e. Sammenhængen mellem lønindkomst og nettoindkomst

11. I dette afsnit skal herefter kort ses på sammenhængen mellem nettoindkomsten og den samlede lønindkomst for den udvalgte familie. Af figur 1 og tabel 3 fremgår, at indtil en samlet lønindkomst på 16.000 kr. vil en merindkomst hverken blive beskattet eller føre til aftrapning af nogen social ydelse. Når familien passerer de 16.000 kr., må den begynde at betale indkomstskat, og af tabel 3 ses, at dette først sker med en marginalsats på 34,4 pct. og derefter med stort set stigende sats. Det første store spring på nettoindkomstkurven findes ved en samlet lønindkomst på godt 30.000 kr. og er forårsaget af bortfaldet af 2/5 af fripladstilskuddet. Over 30.000 kr.'s samlet lønindkomst er kurven præget af den springvise nedsættelse af både fripladstilskuddene og boligsikringsydelsen. Fripladserne vil være helt bortfaldet ved lønindkomst på lidt over 50.000 kr., men omtrent samtidig begynder den indtægtsbestemte reduktion af uddannelsesstøtten. Først ved en indkomst på ca. 75.000 kr. vil alle indtægtsgraderede ydelser være bortfaldet. Tænker man sig kurven udjævnet i det interval, hvor ydelserne aftrappes, vil den udjævnede kurve være faldende, hvilket som nævnt er ensbetydende med, at den "sammen-

satte differenssskattesats" er større end 100 pct. Dette indebærer, at for den-
ne ekstreme og nok meget sjældent forekommende familietype vil en fremgang
i lønindkomsten fra ca. 30.000 kr. til ca. 75.000 kr. ikke blot blive inddraget
fuldt og helt af det offentlige, men at der yderligere inddrages et beløb, så-
ledes at mens nettoindkomsten ved en samlet lønindkomst på ca. 30.000 kr. er
omkring 56.000 kr. , udgør den ved en lønindkomst på ca. 75.000 kr. kun om-
kring 52.000 kr. Beregner man, således som det er sket i tabel 4, søjle 12,
"sammensatte differenssskattesatser" for indkomststigninger på 10.000 kr. ,
ses det, at disse satser navnlig er høje, når begyndelsesindkomsten ligger
mellem 40.000 kr. og 66.000 kr. , hvilket også i figur 1 kommer til udtryk i
nettoindkomstkurven, som netop i sit udjævnede forløb falder stærkt i dette
interval. Når familien kommer op på en samlet lønindkomst, som er større
end 75.000 kr. , er den færdig med at aftrappe de forskellige tilskud, og mar-
ginalprocenten og den "sammensatte differenssskattesats" vil blive lig med den
marginale indkomstbeskatningssats og efterhånden stabilisere sig omkring
65 pct.

4°. NÆRMERE OM BEGREBET NETTOINDKOMST

12. Ved en umiddelbar betragtning kan det være fristende at anskue netto-
indkomsten som et beløb, familien frit kan råde over, når indkomstskatten
er betalt. Flere af de tilskud, som indgår i nettoindkomsten, er imidlertid
udgiftsbestemte, således at man kun kan modtage dem, såfremt man afholder
bestemte udgifter. Nettoindkomsten kan derfor ikke betragtes som et beløb,
der frit kan disponeres over. Går man tilbage til tabel 4 og spørger, hvilken
indkomst den udvalgte familie har til fri disposition, hvis forældrene har en
samlet lønindkomst på 50.000 kr. , er svaret ikke nettoindkomsten på 58.056
kr. For at opnå en sådan nettoindkomst har det været nødvendigt for familien
at afholde udgifter til de tre mindreårige børns pasning på daginstitutioner til
et beløb på 10.500 kr. (forældrebetalingen for en vuggestueplads, en børne-
haveplads og en fritidshjemspads udgør henholdsvis 5.700 kr. , 3. 100 kr. og
1.700 kr.) samt at betale en husleje på 20.000 kr. Hertil kommer, at der
muligvis af forældreindtægten har måttet afholdes udgifter i forbindelse med
det studerende barn (kost, beklædning m.v.). Ses der imidlertid bort fra dis-
se sidstnævnte udgifter, som er vanskelige at opgøre, står dog tilbage, at
det beløb, som familien frit kan disponere over, kun er nettoindkomsten på
58.056 kr. med fradrag af 10.500 kr. og 20.000 kr. svarende til et beløb på
27.556 kr.

Den store husleje og udgifterne til børnenes pasning på daginstitutioner
vil i mange tilfælde hænge sammen med et ønske hos familien om at bo godt
samt om at give børnene de bedst mulige forhold. I disse tilfælde vil den frit
disponible indkomst ikke være noget godt udtryk for familiens velfærdsmæssi-
ge situation. Nettoindkomsten vil på bedre måde angive familiens forbrugs-
muligheder, og familiens udgifter til husleje og daginstitutionspladser må
(på samme måde som f. eks. udgifter til køb af beskattede varer) ses som
resultatet af et frit forbrugsvalg med de givne priser, tilskud og skatter.

På den anden side kan der ikke ses bort fra, at en familie, såfremt der
i samfundet f. eks. hersker mangel på visse typer af boliger, kan være nød-
saget til at acceptere en bolig, hvis kvalitet - og følgelig huslejen - overstiger

det beløb, som familien under hensyn til sin størrelse, indkomst og præferencestructur havde tænkt sig at anvende til boligformål. I en sådan situation vil nettoindkomsten overvurdere familiens velfærdsmæssige stilling, men da familien - trods det påtvungne boligvalg - vil kunne nyde godt af den høje boligstandard, forekommer det på den anden side heller ikke rimeligt selv i en begrænset valgsituation kun at betragte den frit disponible indkomst som et udtryk for velfærd.

Udgifterne til benyttelse af daginstitution vil formentlig i de fleste tilfælde ikke alene være udtryk for et frit forbrugsvalg, men må hyppigt tillige anskues som resultat af et frit valg mellem et familiemedlems beskæftigelse i eller uden for hjemmet. I disse tilfælde kan der argumenteres for, at man skal se bort fra den del af nettoindkomsten, der benyttes til betaling for daginstitutionspladser, hvis man vil finde frem til en families velfærdsmæssige stilling. På den anden side rummer også mulighed for et frit beskæftigelsesvalg en værdi. Når der er tale om enlige forsørgere, er valgmulighederne imidlertid stærkt indsnævret, og i en sådan situation vil nettoindkomsten klart indeholde en overvurdering af den velfærdsmæssige stilling.

I erkendelse af de tvivlsspørgsmål, der næsten uundgåeligt vil være knyttet til begrebet nettoindkomst (ligesom til "frit disponibel indkomst"), har man i materialesamlingen i alle tilfælde, hvor der er tale om udgift til leje-bolig eller daginstitutionspladser udtrykkeligt anført, at disse beløb skal afholdes ud af nettoindkomsten. En tilsvarende fremgangsmåde kunne for så vidt tænkes bragt i anvendelse i forbindelse med udgifter til ejerbolig (ejendomsskatter og prioritetsydelse), men der findes ikke nogen eetydig sammenhæng mellem størrelsen af disse udgifter og størrelsen af det husunderskud, der ligger til grund for beregningerne.

Valget mellem at anvende nettoindkomsten eller den frit disponible indkomst er dog ikke af stor betydning, så længe man blot ønsker at belyse virkningerne for beskatning og aftrapning af en indkomstforøgelse. Den centrale størrelse vil i denne sammenhæng være den sammensatte differensskattesats, og størrelsen heraf vil være upåvirket af, hvilket af de to indkomstbegreber der bruges.

5°. BEREGNINGSRESULTATERNE FOR SAMTLIGE 48 FAMILIER I UNDERSØGELSENE

a. Oversigt over beregningsresultaterne

13. Et første samlet overblik over resultaterne af undersøgelserne kan fås af tabel 5 og 6, hvor der for samtlige 48 familier er vist henholdsvis nettoindkomsten ved en samlet lønindkomst (familieindkomst) på 30.000 kr. , 40.000 kr. o. s.v. til og med 100.000 kr. , og de sammensatte differensskattesatser ved indkomststigning på 10.000 kr. , når begyndelsesindkomsten er 30.000 kr. , 40.000 kr. o. s.v. op til og med 90.000 kr. Endelig er der i tabel 6 også vist den såkaldte "break-even" indkomst, som angiver den lønindkomststørrelse, ved hvilken familien overgår fra at være nettomodtager af tilskud til at være nettobetalere af indkomstskat.

Når man i tabel 6 har koncentreret sig om beregningen af sammensatte differensskattesatser ved indkomststigninger på 10.000 kr. , skyldes det ønsket

Tabel 5.

Familie nr.	Familietype				Antal børn			Oversigt over nettoindkomsterne ved forskellige lønindkomststørrelser for de 48 familier.							
	Civil-stand	Mandens indtægts-andel	Årlig husleje	Årligt husleje under-skud	Vuggestue	Børnehave	Fritidsklubbem	Nettoindkomst ved lønindkomst på kr.							
								30.000	40.000	50.000	60.000	70.000	80.000	90.000	100.000
		pct.	kr	kr				kr							
01	2G	50	20.000	0	0	0	0	28.885	32.840	37.755	42.048	46.390	51.255	55.701	59.656
02			5.000	0	0	0	0	25.225	30.620	36.375	41.628	46.390	51.255	55.701	59.659
03			0	5.000	0	0	0	26.887	32.642	38.397	43.911	48.957	53.822	58.478	62.679
04			0	15.000	0	0	0	30.000	36.685	42.440	47.954	53.262	58.673	63.613	68.023
05	2G	75	20.000	0	0	0	0	28.805	32.902	37.179	41.047	44.981	49.336	53.690	58.045
06			5.000	0	0	0	0	25.145	30.682	35.799	40.627	44.981	49.336	53.690	58.045
07			0	5.000	0	0	0	26.806	32.965	38.367	43.404	48.004	52.358	56.713	61.067
08			0	15.000	0	0	0	30.000	37.008	42.945	48.539	53.576	58.403	62.758	67.112
09	2G	100	20.000	0	0	0	0	26.969	30.586	34.534	37.469	41.244	45.199	49.154	52.886
10			5.000	0	0	0	0	23.369	28.606	33.334	37.289	41.244	45.199	49.154	52.886
11			0	5.000	0	0	0	25.391	31.173	36.038	40.312	44.267	48.222	52.177	56.132
12			0	15.000	0	0	0	29.434	35.391	41.173	46.038	50.312	54.267	58.222	62.177
13	2G	50	20.000	0	1	1	0	42.909	45.164	44.399	46.652	49.014	53.879	58.325	62.280
14			5.000	0	1	1	0	34.029	36.764	38.999	44.252	49.014	53.879	58.325	62.280
15			0	5.000	1	1	0	38.311	40.546	44.541	46.535	51.581	56.446	61.102	65.303
16			0	15.000	1	1	0	41.424	48.109	50.344	54.098	55.886	61.297	66.237	70.647
17	2G	75	20.000	0	1	1	0	42.829	45.226	43.823	45.651	47.605	51.960	56.314	60.669
18			5.000	0	1	1	0	33.949	36.826	38.423	43.251	47.605	51.960	56.314	60.669
19			0	5.000	1	1	0	38.240	40.869	44.511	46.028	50.628	54.982	59.337	63.691
20			0	15.000	1	1	0	41.424	48.432	50.849	54.683	56.200	61.027	65.382	69.736
21	2G	100	20.000	0	1	1	0	41.413	42.370	40.758	41.713	43.868	47.823	51.778	55.510
22			5.000	0	1	1	0	32.113	34.750	35.958	39.913	43.868	47.823	51.778	55.510
23			0	5.000	1	1	0	36.815	39.077	42.182	42.936	46.891	50.846	54.801	58.756
24			0	15.000	1	1	0	40.858	46.815	49.077	52.182	52.936	56.891	60.846	64.801
25	2G	50	20.000	0	1	1	1	56.062	57.197	58.632	53.443	52.162	55.191	59.637	63.592
26			5.000	0	1	1	1	46.162	46.637	50.292	49.423	52.162	55.191	59.637	63.592
27			0	5.000	1	1	1	47.104	48.659	52.314	52.718	55.740	58.582	62.414	66.615
28			0	15.000	1	1	1	50.217	56.902	58.457	61.871	62.069	65.456	68.373	71.959
29	2G	75	20.000	0	1	1	1	55.982	57.259	58.056	52.442	50.753	53.272	57.626	61.981
30			5.000	0	1	1	1	45.842	46.699	49.716	48.422	50.753	53.272	57.626	61.981
31			0	5.000	1	1	1	47.023	48.982	52.284	52.211	54.787	57.118	60.649	65.003
32			0	15.000	1	1	1	50.217	57.225	58.962	62.456	62.383	65.186	67.518	71.048
33	2G	100	20.000	0	1	1	1	50.366	52.663	50.143	48.295	46.206	49.135	53.090	56.822
34			5.000	0	1	1	1	39.986	42.523	42.343	44.275	46.206	49.135	53.090	56.822
35			0	5.000	1	1	1	45.608	47.190	49.955	48.309	50.241	52.158	56.113	60.068
36			0	15.000	1	1	1	49.651	55.608	57.190	59.955	58.309	60.241	62.158	66.113
37	2UG	50	20.000	0	0	0	0	28.198	32.355	37.472	41.945	46.390	51.255	55.701	59.656
38			5.000	0	0	0	0	24.538	30.135	36.092	41.525	46.390	51.255	55.701	59.656
39			0	5.000	0	0	0	26.200	32.157	38.114	44.071	48.957	53.822	58.687	62.679
40			0	15.000	0	0	0	30.000	36.200	42.157	48.114	54.071	58.957	63.822	68.687
41	2UG	50	20.000	0	1	1	0	42.222	44.679	44.116	46.549	49.014	53.879	58.325	62.280
42			5.000	0	1	1	0	33.342	36.279	38.716	44.149	49.014	53.879	58.325	62.280
43			0	5.000	1	1	0	37.624	40.061	44.258	46.695	51.581	56.446	61.311	65.303
44			0	15.000	1	1	0	41.424	47.624	50.061	54.258	56.695	61.581	66.446	71.311
45	ENLIG		20.000	0	0	0	0	24.362	27.607	31.028	33.963	37.738	41.693	45.616	49.116
46			5.000	0	0	0	0	20.762	25.627	29.828	33.783	37.738	41.693	45.616	49.116
47			20.000	0	1	1	0	41.409	41.994	39.855	40.810	42.965	46.920	50.843	54.343
48			5.000	0	1	1	0	32.109	34.374	35.055	39.010	42.965	46.920	50.843	54.343

Tabel 6.

Familie nr.	Familietype							Oversigt over sammensatte differenskattesatser i udvalgte løn-indkomstintervaller for de 48 familier.								
	Civil stand	Mandens indtægts-andel	Årlig husleje	Årligt husunder-skud	Antal Vuggestue Børnehave Fritidshjem Studerende			Sammensat differenskattesats ved indkomststigning fra kr.								"BREAK-EVEN" indkomst
								30.000	40.000	50.000	60.000	70.000	80.000	90.000		
								til 40.000	til 50.000	til 60.000	til 70.000	til 80.000	til 90.000	til 100.000		
		pct.	kr.	kr.		pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	kr.			
01	2G	50	20.000	0	0 0 0 0	60,5	50,9	57,1	56,6	51,4	55,5	60,5	28.222			
02			5.000	0	0 0 0 0	46,1	42,5	47,5	52,4	51,4	55,5	60,5	20.568			
03			0	5.000	0 0 0 0	42,5	42,5	44,9	49,5	51,4	53,4	58,0	22.599			
04			0	15.000	0 0 0 0	33,2	42,5	44,9	46,9	45,9	50,6	55,9	32.189			
05	2G	75	20.000	0	0 0 0 0	59,0	57,2	61,3	60,7	56,5	56,5	56,5	27.824			
06			5.000	0	0 0 0 0	44,6	48,8	51,7	56,5	56,5	56,5	56,5	19.491			
07			0	5.000	0 0 0 0	38,4	46,0	49,6	54,0	56,5	56,5	56,5	21.683			
08			0	15.000	0 0 0 0	29,9	40,6	44,1	49,6	51,7	56,5	56,5	32.210			
09	2G	100	20.000	0	0 0 0 0	63,8	60,5	70,7	62,3	60,5	60,5	62,7	25.027			
10			5.000	0	0 0 0 0	47,6	52,7	60,5	60,5	60,5	60,5	62,7	16.716			
11			0	5.000	0 0 0 0	42,2	51,4	57,3	60,5	60,5	60,5	60,5	18.599			
12			0	15.000	0 0 0 0	40,4	42,2	51,4	57,3	60,5	60,5	60,5	28.599			
13	2G	50	20.000	0	1 1 0 0	77,5	107,7	77,5	76,4	51,4	55,5	60,5	47.500			
14			5.000	0	1 1 0 0	72,5	77,7	47,5	52,4	51,4	55,5	60,5	36.524			
15			0	5.000	1 1 0 0	77,7	60,1	80,1	49,5	51,4	53,4	58,0	41.285			
16			0	15.000	1 1 0 0	33,2	77,7	62,5	82,1	45,9	50,6	55,9	50.809			
17	2G	75	20.000	0	1 1 0 0	76,0	114,0	81,7	80,5	56,5	56,5	56,5	46.675			
18			5.000	0	1 1 0 0	71,2	84,0	51,7	56,5	56,5	56,5	56,5	37.000			
19			0	5.000	1 1 0 0	73,6	63,6	84,8	54,0	56,5	56,5	56,5	42.149			
20			0	15.000	1 1 0 0	29,9	75,8	61,7	84,8	51,7	56,5	56,5	52.049			
21	2G	100	20.000	0	1 1 0 0	90,4	116,1	90,5	78,5	60,5	60,5	62,7	43.447			
22			5.000	0	1 1 0 0	73,6	87,9	60,5	60,5	60,5	60,5	62,7	33.554			
23			0	5.000	1 1 0 0	77,4	69,0	92,5	60,5	60,5	60,5	60,5	38.150			
24			0	15.000	1 1 0 0	40,4	77,4	69,0	92,5	60,5	60,5	60,5	48.150			
25	2G	50	20.000	0	1 1 1 1	88,7	85,7	151,9	112,8	69,7	55,5	60,5	55.126			
26			5.000	0	1 1 1 1	95,3	63,5	108,7	72,6	69,7	55,5	60,5	50.628			
27			0	5.000	1 1 1 1	84,5	63,5	96,0	69,8	71,6	61,7	58,0	55.451			
28			0	15.000	1 1 1 1	33,2	84,5	65,9	98,0	66,1	70,8	64,1	63.862			
29	2G	75	20.000	0	1 1 1 1	87,2	92,0	156,1	116,9	74,8	56,5	56,5	53.775			
30			5.000	0	1 1 1 1	91,4	69,8	112,9	76,7	74,8	56,5	56,5	49.428			
31			0	5.000	1 1 1 1	80,4	67,0	100,7	74,2	76,7	64,7	56,5	54.601			
32			0	15.000	1 1 1 1	29,9	82,6	65,1	100,7	72,0	76,7	64,7	64.948			
33	2G	100	20.000	0	1 1 1 1	77,0	125,2	118,5	120,9	70,7	60,5	62,7	50.178			
34			5.000	0	1 1 1 1	74,6	101,8	80,7	80,7	70,7	60,5	62,7	44.913			
35			0	5.000	1 1 1 1	84,2	72,4	116,5	80,7	80,8	60,5	60,5	49.913			
36			0	15.000	1 1 1 1	40,4	84,2	72,4	116,5	80,7	80,8	60,5	59.913			
37	2UG	50	20.000	0	0 0 0 0	58,4	48,8	55,3	55,6	51,4	55,5	60,5	27.027			
38			5.000	0	0 0 0 0	44,0	40,4	45,7	51,4	51,4	55,5	60,5	18.395			
39			0	5.000	0 0 0 0	40,4	40,4	40,4	51,1	51,4	51,4	60,1	20.600			
40			0	15.000	0 0 0 0	38,0	40,4	40,4	40,4	51,1	51,4	51,4	30.600			
41	2UG	50	20.000	0	1 1 0 0	75,4	105,6	75,7	75,4	51,4	55,5	60,5	46.676			
42			5.000	0	1 1 0 0	70,6	75,6	45,7	51,4	51,4	55,5	60,5	35.595			
43			0	5.000	1 1 0 0	75,6	58,0	75,6	51,1	51,4	51,4	60,1	40.150			
44			0	15.000	1 1 0 0	38,0	75,6	58,0	75,6	51,1	51,4	51,4	50.150			
45	ENLIG		20.000	0	0 0 0 0	67,6	65,8	70,7	62,3	60,5	60,8	65,0	20.117			
46			5.000	0	0 0 0 0	51,4	58,0	60,5	60,5	60,5	60,8	65,0	10.917			
47			20.000	0	1 1 0 0	94,2	121,4	90,5	78,5	60,5	60,8	65,0	42.713			
48			5.000	0	1 1 0 0	77,4	93,2	60,5	60,5	60,5	60,8	65,0	33.173			

om at undgå, at enkelte spring i de forskellige ordninger kommer til at få for stor indflydelse på differensskattesatsen (jfr.pkt. 10). Ønskes en vurdering af differensskattesatserne ved mindre indkomstændringer end 10.000 kr. , giver B-tabellerne i materialesamlingens kapitel II mulighed herfor ned til ændringer på 500 kr. , mens A-tabellerne - som allerede nævnt - i princippet tillader beregning af differensskattesatser ved uendelig små indkomstændringer.

I det begrænsede lønindkomstinterval (30.000 kr. - 100.000 kr.), som tabel 6 dækker over, indeholder den i alt 336 sammensatte differensskattesatser. Af disse er knap 1/3 større end 66 2/3 pct. , mens kun ca. 1/7 er under 50 pct. I tabel 7 er de fordelt på familierne, alt efter om disse har 0 børn, 2 børn eller 4 børn.

Det må her påpeges, som det også er fremhævet i det følgende afsnit, at de 48 familietyper og de indkomster, der er vist i tabellen, ikke repræsenterer et typisk udsnit af befolkningen. Tabel 7 er derfor blot en beskrivelse af reglerens virkninger, og ikke en redegørelse for virkningernes faktiske forekomst.

Tabel 7. De sammensatte differensskattesatser i tabel 6 fordelt efter størrelse samt familiernes børnetal

	Antal fami- lier	Antallet af sammensatte differensskattesatser			I alt antal differens- skattesatser
		Under 50 pct.	50 pct. - 66,6 pct.	Over 66,6 pct.	
Familier med 0 børn	18	36	87	3	126
Familier med 2 børn	18	8	71	47	126
Familier med 4 børn	12	3	26	55	84
I alt	48	47	184	105	336

Af tabellen ses, at der er en nær sammenhæng mellem størrelsen på den sammensatte differensskattesats og antallet af børn i familien. Efter at der i det følgende er gjort nogle bemærkninger vedrørende repræsentativiteten af de fremkomne beregningsresultater, skal der dernæst med baggrund i disse resultater foretages en vurdering af en række faktorer (børneantal, civilstand m.v.) betydning for størrelsen på henholdsvis nettoindkomsten og den sammensatte differensskattesats.

b. Om repræsentativiteten af de fremkomne beregningsresultater

14. Forinden der i det følgende foretages en nærmere gennemgang af de beregningsresultater, der er blevet præsenteret i det foregående afsnit, kan der være grund til at minde om, at de 48 familier som omtalt i pkt. 6 ikke er udvalgt med henblik på at give et repræsentativt udsnit af befolkningen. Således vil nogle af de viste familietyper, f. eks. to-børnsfamilier med husleje på 5.000 kr. (eller der omkring) formentlig ikke være ualmindelige, mens f.eks. den fire-børnsfamilie, der er omtalt i pkt. 7, og som modtager alle større indkomstafhængige tilskud, vil være meget sjældent forekommende. Som allerede

nævnt har formålet med valget af netop disse familier heller ikke været at vise det typiske, men at danne baggrund for en undersøgelse af, hvilken indflydelse forskellige faktorer som børnetal, husleje, indkomstens fordeling på ægtefæller har på nettoindkomst og differensskattesats.

En nærmere diskussion af, hvor hyppigt forskellige samspilstilfælde forekommer, findes i kapitel 3, pkt. 4, samt i bilag 2.

Undersøgelseresultaterne som omtalt foran og som vist i materialesamlingen giver oplysninger vedrørende alle lønindkomster fra 0 kr. til 150.000 kr., når det drejer sig om tabeller af B-typen, og til 100.000 kr., når det er figurer. For tabeller af A-typen gives undertiden oplysninger vedrørende væsentlig højere lønindkomster (afhængigt af, hvornår sidste trin på skatteskalaen nås af den ægtefælle, der har lavest andel af den samlede indkomst). Det er klart, at heller ikke disse lønindtægtsintervaller siger noget om hyppigheden af de forskellige indtægtsniveauer. Tabeller og figurer viser den funktions-sammenhæng, der vil være mellem på den ene side lønindkomst og på den anden side skatter, tilskud og nettoindkomst, når de relevante lovbestemmelser m.v. virker sammen for netop denne familie.

Udvalget har overvejet, om man for hver familietype kunne afgrænse indtægtsintervaller, hvor man især måtte vente at finde repræsentanter for den pågældende familietype. Især kunne det diskuteres, om der findes en undergrænse for nettoindkomsten (og den hertil svarende lønindkomst) ud fra det synspunkt, at en vis minimumsindkomst må være nødvendig, for at en familie af den givne type overhovedet kan eksistere.

Udvalget har imidlertid afstået fra et sådant forsøg ud fra to synspunkter. For det første vil det ikke være helt sjældent forekommende, at en familie over en kortere periode opretholder et forbrug, der overstiger indkomsten, og finansierer forbruget ved lån eller ved at tære på opsparede midler, eller familien kan have en højere indkomst, end den oplyser til myndighederne. For det andet vil ansættelsen af et minimalt forbrug indeholde et meget stort element af skøn. Der skal dog erindres om, at der som omtalt under pkt. 12 for visse familier i det fremlagte materiale er anført, hvor stor den nødvendige udgift er til husleje og til anbringelse af børn i daginstitution.

Med henblik på en bedre belysning af hyppigheden af de forskellige familier er udvalget i færd med at søge tilvejebragt bedre statistisk materiale, herunder indkomstfordelinger for de forskellige familietyper, jfr. bilag 2, pkt.1.

c. Situationen for de 48 familietyper

i) Betydningen af antal børn

15. I tabel 8, p. 34, er for grupper af i øvrigt identiske familier vist betydningen af, at der i familierne er henholdsvis 0, 2 og 4 børn.

Betragtes de enkelte grupper hver for sig, gælder for dem alle, at nettoindkomsten er stigende med stigende børneantal i familien uanset niveauet for den samlede familieindkomst. Dette skyldes både de indkomstuaafhængige børnetilskud, som uanset familiens indkomstniveau vil føre til større nettoindkomst, desto flere børn der er i familien, og - hvad angår familier med en samlet lønindkomst op til 60-70.000 kr. - de indkomstafhængige tilskud, hvor der for institutionsfripladsernes og SU-støttens vedkommende er en nær forbindelse mellem tilskuddets størrelse og børneantallet, ligesom børneantallet også har betydning for boligsikringens størrelse.

Tabel 8. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for ægtepar, som inden for de enkelte grupper kun adskiller sig ved forskelligt børneantal i familien.

Familie nr.	Familietype						Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 30.000	Diff. skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 30—40.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 40.000	Diff. skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 40—50.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 50.000	Diff. skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 50—70.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 70.000	Diff. skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 70—80.000	
	Mandens indtægts-andel		Årlig husleje	Årlig husleje under-skud	Antal børn			kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.
	Vuggestue	Børnehave	Fritidshjem	Studerende											
01	50	20.000	0	0	0	0	28.885	60,5	32.840	50,9	37.755	57,1	46.390	51,4	
13	50	20.000	0	1	1	0	42.909	77,5	45.164	107,7	44.399	77,5	49.014	51,4	
25	50	20.000	0	1	1	1	56.062	88,7	57.197	85,7	58.632	151,9	52.162	69,7	
02	50	5.000	0	0	0	0	25.225	46,1	30.620	42,5	36.375	47,5	46.390	51,4	
14	50	5.000	0	1	1	0	34.029	72,5	36.764	77,7	38.999	47,5	49.014	51,4	
26	50	5.000	0	1	1	1	46.162	95,3	46.637	63,5	50.292	108,7	52.162	69,7	
03	50	0	5.000	0	0	0	26.887	42,5	32.642	42,5	38.397	44,9	48.957	51,4	
15	50	0	5.000	1	1	0	38.311	77,7	40.546	60,1	44.541	80,1	51.581	51,4	
27	50	0	5.000	1	1	1	47.104	84,5	48.659	63,5	52.314	96,0	55.740	71,6	
04	50	0	15.000	0	0	0	30.000	33,2	36.685	42,5	42.440	44,9	53.262	45,9	
16	50	0	15.000	1	1	0	41.424	33,2	48.109	77,7	50.344	62,5	55.886	45,9	
28	50	0	15.000	1	1	1	50.217	33,2	56.902	84,5	58.457	65,9	62.069	66,1	
05	75	20.000	0	0	0	0	28.805	59,0	32.902	57,2	37.179	61,3	44.981	56,5	
17	75	20.000	0	1	1	0	42.829	76,0	45.226	114,0	43.823	81,7	47.605	56,5	
29	75	20.000	0	1	1	1	55.982	87,2	57.259	92,0	58.056	156,1	50.753	74,8	
06	75	5.000	0	0	0	0	25.145	44,6	30.682	48,8	35.799	51,7	44.981	56,5	
18	75	5.000	0	1	1	0	33.949	71,2	36.826	84,0	38.423	51,7	47.605	56,5	
30	75	5.000	0	1	1	1	45.842	91,4	46.699	69,8	49.716	112,9	50.753	74,8	
07	75	0	5.000	0	0	0	26.806	38,4	32.965	46,0	38.367	49,6	48.004	56,5	
19	75	0	5.000	1	1	0	38.240	73,6	40.869	63,6	44.511	84,8	50.628	56,5	
31	75	0	5.000	1	1	1	47.023	80,4	48.982	67,0	52.284	100,7	54.787	76,7	
08	75	0	15.000	0	0	0	30.000	29,9	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7	
20	75	0	15.000	1	1	0	41.424	29,9	48.432	75,8	50.849	61,7	56.200	51,7	
32	75	0	15.000	1	1	1	50.217	29,9	57.225	82,6	58.962	65,1	62.383	72,0	
09	100	20.000	0	0	0	0	26.969	63,8	30.586	60,5	34.534	70,7	41.244	60,5	
21	100	20.000	0	1	1	0	41.413	90,4	42.370	116,1	40.758	90,5	43.868	60,5	
33	100	20.000	0	1	1	1	50.366	77,0	52.663	125,2	50.143	118,5	46.206	70,7	
10	100	5.000	0	0	0	0	23.369	47,6	28.606	52,7	33.334	60,5	41.244	60,5	
22	100	5.000	0	1	1	0	32.113	73,6	34.750	87,9	35.958	60,5	43.868	60,5	
34	100	5.000	0	1	1	1	39.986	74,6	42.523	101,8	42.343	80,7	46.206	70,7	
11	100	0	5.000	0	0	0	25.391	42,2	31.173	51,4	36.038	57,3	44.267	60,5	
23	100	0	5.000	1	1	0	36.815	77,4	39.077	69,0	42.182	92,5	46.891	60,5	
35	100	0	5.000	1	1	1	45.608	84,2	47.190	72,4	49.955	116,5	50.241	80,8	
12	100	0	15.000	0	0	0	29.434	40,4	35.391	42,2	41.173	51,4	50.312	60,5	
24	100	0	15.000	1	1	0	40.858	40,4	46.815	77,4	49.077	69,0	52.936	60,5	
36	100	0	15.000	1	1	1	49.651	40,4	55.608	84,2	57.190	72,4	58.309	80,7	

Som for nettoindkomsten er der også for den sammensatte differensskattesats en tendens til, at den er større, jo flere børn der er i familien. Dette afspejler blot, at der med flere børn i familien er flere tilskud at aftrappe ved stigende familieindkomst. Når i enkelte tilfælde differensskattesatsen for familier med to børn er større end satserne for familier med fire børn, hænger det først og fremmest sammen med, at indtægtsgrænserne for aftrapningen af institutionsfripladstilskuddene og boligsikringsydelsen - og i øvrigt også uddannelsesstøtten, hvilket dog ikke er aktuelt her, hvor 2-børnsfamilierne ikke har studerende børn - påvirkes af børneantallet, således at aftrapningen først påbegyndes ved en højere indkomst, jo flere børn der er i familien. I visse tilfælde kan dette bevirke en stærkere aftrapning for 2-børnsfamilierne end for 4-børnsfamilierne ved en given samlet lønindkomst.

Læses tabellen vandret, fås et indtryk af udviklingen i differens skatte satsen for den enkelte familie, efterhånden som den samlede lønindkomst går i vejret. Et gennemgående træk er her, at differensskattesatserne er temmelig høje for både 2- og 4-børnsfamilierne i lønindkomstintervallet 40.000 - 50.000 kr. og meget høje for 4-børnsfamilierne i intervallet mellem 50.000 og 60.000 kr. 's lønindkomst; således er i flere tilfælde differensskattesatsen over 100 pct. Når den samlede lønindkomst når op over 75.000 kr. , er de indkomstafhængige tilskud aftrappet, og differensskattesatsen vil herefter være identisk med satserne i indkomstbeskatningen.

Tabel 8 omfatter udelukkende familier, hvor de to voksne har indgået ægteskab.

Tabel 9. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for grupper af familier, hvor de to voksne lever "papirløst" sammen. Familierne inden for grupperne adskiller sig kun ved forskelligt børneantal.

Familie nr.	Familietype				Antal børn				Netto- indk. ved løn- indk. på 30.000 kr.	Diff.- skattesats ved løn- indk. stigning kr. 30— 40.000	Netto- indk. ved løn- indk. på 40.000 kr.	Diff.- skattesats ved løn- indk. stigning kr. 40— 50.000	Netto- indk. ved løn- indk. på 50.000 kr.	Diff.- skattesats ved løn- indk. stigning kr. 50— 70.000	Netto- indk. ved løn- indk. på 70.000 kr.	Diff.- skattesats ved løn- indk. stigning kr. 70— 80.000
	Mandens indtægts- andel	Årlig husleje	Årlig under- skud		Vuggestue	Børnehave	Fritidshjem	Studerende								
	pct.	kr.	kr.						kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.
37	50	20.000	0	0	0	0	0	0	28.198	58,4	32.355	48,8	37.472	55,3	46.390	51,4
41	50	20.000	0	1	1	0	0	0	42.222	75,4	44.679	105,6	44.116	75,7	49.014	51,4
38	50	5.000	0	0	0	0	0	0	24.538	44,0	30.135	40,4	36.092	45,7	46.390	51,4
42	50	5.000	0	1	1	0	0	0	33.342	70,6	36.279	75,6	38.716	45,7	49.014	51,4
39	50	0	5.000	0	0	0	0	0	26.200	40,4	32.157	40,4	38.114	40,4	48.957	51,4
43	50	0	5.000	1	1	0	0	0	37.624	75,6	40.061	58,0	44.258	75,6	51.581	51,4
40	50	0	15.000	0	0	0	0	0	30.000	38,0	36.200	40,4	42.157	40,4	54.071	51,4
44	50	0	15.000	1	1	0	0	0	41.424	38,0	47.624	75,6	50.061	58,0	56.695	51,4

I tabel 9 er på tilsvarende måde vist betydningen af børneantallet for familier, hvor de to voksne lever "papirløst" sammen. Af tabellen ses, at der også for disse familier er tale om højere nettoindkomster og større sammensatte differensskattesatser ved en bestemt samlet lønindkomst, når

familierne har to børn i stedet for ingen at have. Det bør i denne forbindelse understreges, at det her er forudsat, at det "papirløse" ægteskab er så officielt, at der ved udmålingen af tilskud, hvor det spiller en rolle, om der er en enkelt eller to forsørgere i familien, er regnet med to. Såfremt samlivet ikke har en så officiel karakter, vil begge personer blive betragtet som enlige, og hver enkelts tilskudssituation vil da være upåvirket af den andens indkomstmæssige stilling.

At børneantallet også spiller en rolle for enliges nettoindkomster og differensskattesatser, ses af tabel 10.

Tabel 10. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for enlige, som inden for de enkelte grupper kun adskiller sig ved forskelligt børneantal.

Familie nr.	Familietype		Antal børn			Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 30— 40.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 40— 50.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 50— 70.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 70— 80.000
	Årlig husleje	Årlig under- skud	Vuggestue	Børnehave	Fritidshjem	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.
			Studierende										
45	20.000	0	0	0	0	24.362	67,6	27.607	65,8	31.028	70,7	37.738	60,5
47	20.000	0	1	1	0	41.409	94,2	41.994	121,4	39.555	90,5	42.965	60,5
46	5.000	0	0	0	0	20.762	51,4	25.627	58,0	29.828	60,5	37.738	60,5
48	5.000	0	1	1	0	32.109	77,4	34.374	93,2	35.055	60,5	42.965	60,5

Anm.: I nettoindkomsten er ikke medregnet værdien af normalt børnebidrag eller særligt børnetilskud.

ii) Betydningen af civilstand

16. Betydningen for nettoindkomsten og den sammensatte differensskattesats af, at et samlevende par har indgået ægteskab frem for at leve "papirløst" sammen, fremgår af tabel 11, p. 37.

Af tabel 11, som bygger på den antagelse, at et "papirløst" ægtepar over for de tilskudsudbetalende myndigheder optræder som et samhørende par, fremgår det klart, at det ved de her viste lønindkomststørrelser ikke har nogen væsentlig betydning hverken for nettoindkomsten eller den sammensatte differensskattesats, om de to samlevende har indgået ægteskab eller ej.

For også at få belyst situationen for de samlevende par, som lever sammen "uofficielt", er i tabel 12, p. 38, vist nettoindkomst og sammensat differensskattesats for tre "familier", hvor de to voksne henholdsvis har indgået ægteskab, lever "officielt" sammen og lever "uofficielt" sammen. Hvad angår de øvrige familiekenetegne, er familierne identiske. Den for det "uofficielt" samlevende par angivne husleje er udgiften til den kvindelige parts bolig. Det er antaget, at manden ikke får boligsikring i forbindelse med sin separate bolig.

For den i tabellen viste familietype ses det "uofficielt" samlevende par ved alle lønindkomststørrelser i tabellen at have betydelig højere nettoindkomst end de to andre familier, hvilket har sin forklaring i, at størrelsen

Tabel 11. Nettoindkomst og sammensat differenssskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for samlevende par, som inden for de enkelte grupper kun adskiller sig ved den ægteskabelige status. For ugifte par er et eventuelt husunderskud fordelt ligeligt mellem de to personer.

Familie nr.	Familietype					Antal børn	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 30— 40.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 40— 50.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 50— 60.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Diff.- skattesats ved løn- indk.- stigning kr. 70— 80.000	
	Civil- stand	Mandens indtægts- andel	Årlige husleje	Årlig hus- under- skud	Vuggestue Børnehave Fritidshjem Studende										
		pct.	kr.	kr.			kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	
01	2G	50	20.000	0	0	0	0	28.885	60,5	32.840	50,9	37.755	57,1	46.390	51,4
37	2UG	50	20.000	0	0	0	0	28.198	58,4	32.355	48,8	37.472	55,3	46.390	51,4
02	2G	50	5.000	0	0	0	0	25.225	46,1	30.620	42,5	36.375	47,5	46.390	51,4
38	2UG	50	5.000	0	0	0	0	24.538	44,0	30.135	40,4	36.092	45,7	46.390	51,4
03	2G	50	0	5.000	0	0	0	26.887	42,5	32.642	42,5	38.397	44,9	48.957	51,4
39	2UG	50	0	5.000	0	0	0	26.200	40,4	32.157	40,4	38.114	40,4	48.957	51,4
04	2G	50	0	15.000	0	0	0	30.000	33,2	36.685	42,5	42.440	44,9	53.262	45,9
40	2UG	50	0	15.000	0	0	0	30.000	38,0	36.200	40,4	42.157	40,4	54.071	51,1
13	2G	50	20.000	0	1	1	0	42.909	77,5	45.164	107,7	44.399	77,5	49.014	51,4
41	2UG	50	20.000	0	1	1	0	42.222	75,4	44.679	105,6	44.166	75,7	49.014	51,4
14	2G	50	5.000	0	1	1	0	34.029	72,5	36.764	77,7	38.999	47,5	49.014	51,4
42	2UG	50	5.000	0	1	1	0	33.342	70,6	36.279	75,6	38.716	45,7	49.014	51,4
15	2G	50	0	5.000	1	1	0	38.311	77,7	40.546	60,1	44.541	80,1	51.581	51,4
43	2UG	50	0	5.000	1	1	0	37.624	75,6	40.061	58,0	44.258	75,6	51.581	51,4
16	2G	50	0	15.000	1	1	0	41.424	33,2	48.109	77,7	50.344	62,5	55.868	45,9
44	2UG	50	0	15.000	1	1	0	41.424	38,0	47.624	75,6	50.061	58,0	56.695	51,1

af de forskellige tilskud nu bestemmes af kvindens indtægt alene og ikke af den samlede husstandsindkomst. Dette forklarer også, at den sammensatte differenssskattesats først er over 60 pct. , når den samlede lønindkomst når op på ca.100.000 kr.

I tabel 13, p. 39, er situationen for ægtepar, hvor mandens indtægtsandel er 100 pct. , sammenlignet med situationen for enlige.

Når der for ægteparret i tabellens to første grupper (09-45 og 10-46) er tale om en højere nettoindkomst end for den enlige, hænger det sammen med, at dette ved opgørelsen af mandens skalaindkomst har dobbelt personfradrag. I de to sidste grupper (21-47 og 22-48), hvor familierne hver har to børn, er nettoindkomsterne stort set lige store, idet de forhøjede samt det ekstra børnetilskud til den enlige forsørger nu opvejer ægteparrets dobbelte personfradrag.

iii) Betydningen af indkomstens fordeling på ægtefæller

17. Betydningen af indkomstfordelingen mellem mand og hustru i et ægteskab er belyst i tabel 14, p. 40.

Tabel 12. Sammenligning af nettoindkomst og sammensat differensskattesats for familier, hvor de to voksne er henholdsvis gift, "officielt" samlevende og "uofficielt" samlevende.

Samlet lønindkomst	1 2 voksne, gift, mandens indtægtsandel 75% 2 børn husleje 12.000 kr.		2 2 "officielt" samlevende voksne, mandens indtægts- andel 75%, 2 børn, husleje 12.000 kr.		3 2 "uofficielt" samlevende voksne, mandens indtægts- andel 75%, 2 børn, kvindens husleje 12.000 kr.		Netto- indkomst 3 ÷ netto- indkomst 1	Netto- indkomst 3 ÷ netto- indkomst 2
	Sammensat differens- skattesats ved løn- stigning på 10.000 kr.		Sammensat differens- skattesats ved løn- stigning på 10.000 kr.		Sammensat differens- skattesats ved løn- stigning på 10.000 kr.			
	Netto- indkomst		Netto- indkomst		Netto- indkomst			
kr.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	kr.
30.000	39.589	79,6	38.480	76,6	45.803	41,0	6.214	7.323
40.000	41.626	106,2	40.817	106,3	51.700	48,6	10.074	10.883
50.000	41.003	77,5	40.185	76,2	56.838	50,7	15.835	16.653
60.000	43.251	56,5	42.564	55,4	61.767	55,5	18.516	19.203
70.000	47.605	56,5	47.019	55,4	66.222	55,4	18.617	19.203
80.000	51.960	56,5	51.475	55,4	70.678	55,5	18.718	19.203
90.000	56.314	56,5	55.930	55,4	75.133	59,9	18.819	19.203
100.000	60.669	56,5	60.386	55,4	79.139	93,7	18.470	18.753
110.000	65.023	59,2	64.841	58,4	79.774	62,9	14.751	14.933
120.000	69.105	62,6	69.003	61,6	83.486	66,1	14.381	14.483
130.000	72.844	61,6	72.844	61,6	86.877	68,3	14.033	14.033
140.000	76.685	61,6	76.685	61,6	90.043	83,7	13.358	13.358
150.000	80.527	61,6	80.527	61,6	91.675	68,3	11.148	11.148

Anm.: For den enlige forsøger er i nettoindkomsten ikke medregnet værdien af normalt børnebidrag eller særligt børnetilskud.

Det ses, at der er en ret klar tendens til, at nettoindkomsten for given lønindkomst falder, jo større andel af familiens samlede lønindkomst der indtjenes af manden. Dette hænger sammen med, at en koncentration af den samlede lønindkomst hos én af ægtefællerne vil medføre, at en større del af denne indkomst når op i indkomstintervaller, hvor progressionen i den statslige indkomstbeskatning er stærkere. Når tendensen er særlig udtalt ved overgangen fra 75 pct.'s til 100 pct.'s indkomstandel for manden, skyldes det, at familien ved denne overgang mister såvel hustruens lønmodtagerfradrag som hendes hustrufradrag, idet hun nu helt ophører med at have selvstændig indtægt. Den her skitserede bevægelse i nettoindkomsten har sit sidestykke i den i tabellen viste tendens til voksende differensskattesats med stigende indkomstandel for manden, selv om dette først for alvor gør sig gældende, når den samlede lønindkomst er 40.000 kr. eller mere. Tabellen giver et ret tydeligt indtryk af en forskellig skatte- og tilskudsbehandling af ægtepar, alt eftersom manden tjener en større eller mindre andel af den samlede lønindkomst, men dens opbygning omkring bestemte indkomstandele for manden sætter snævre grænser for dens anvendelighed, hvis en familie med en given, samlet lønindkomst ønsker at finde ud af, hvorvidt en eventuel merindtægt mest fordelagtigt kan

erhverves af manden eller hustruen. Dette problem er for indkomstbeskatningens vedkommende berørt i tabel 1 i bilag 1, hvor der for de enkelte lønindkomsttrin er angivet marginalskatteprocenter for såvel mandens som hustruens indtægt. En mere generel behandling af problemet, hvilket forudsætter en anden opbygning af de datamatiske programmer end den i øjeblikket foreliggende, vil ske i forbindelse med udvalgets videre arbejde.

Tabel 13. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familier, som inden for de parvise grupper kun adskiller sig ved, at den ene familie består af et ægtepar samt eventuelle børn, mens den anden familie er en enlig med eventuelle børn.

Familie nr.	Familietype						Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 30.000	Diff.-skattesats ved løn-indk. stigning kr. 30—40.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 40.000	Diff.-skattesats ved løn-indk. stigning kr. 40—50.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 50.000	Diff.-skattesats ved løn-indk. stigning kr. 50—70.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 70.000	Diff.-skattesats ved løn-indk. stigning kr. 70—80.000	
	Civil-stand	Mandens indtægts-andel	Årlig husleje	Årlig hus-under-skud	Antal børn										
						Vuggestue									Børnehave
		pct.	kr.	kr.				kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.
09	2G	100	20.000	0	0	0	0	26.969	63,8	30.586	60,5	34.534	70,7	41.244	60,5
45	E	100	20.000	0	0	0	0	24.362	67,6	27.607	65,8	31.028	70,7	37.738	60,5
10	2G	100	5.000	0	0	0	0	23.369	47,6	28.606	52,7	33.334	60,5	41.244	60,5
46	E	100	5.000	0	0	0	0	20.762	51,4	25.627	58,0	29.828	60,5	37.738	60,5
21	2G	100	20.000	0	1	1	0	41.413	90,4	42.370	116,1	40.758	90,5	43.868	60,5
47	E	100	20.000	0	1	1	0	41.409	94,2	41.994	121,4	39.855	90,5	42.965	60,5
22	2G	100	5.000	0	1	1	0	32.113	73,6	34.750	87,9	35.958	60,5	43.868	60,5
48	E	100	5.000	0	1	1	0	32.109	77,4	34.374	93,2	35.055	60,5	42.965	60,5

Anm.: For den enlige forsøger er i nettoindkomsten ikke medregnet værdien af normalt børnebidrag eller særligt børnetilskud.

I tilslutning til de her anførte betragtninger vedrørende tabellernes anvendelighed ved den enkelte families beregninger over egne skatte- og tilskudsforhold kan der være grund til at gøre opmærksom på, at de ved programmeringen anvendte gennemsnitstal (f. eks. for den kommunale beskatningsprocent) udelukker, at der på grundlag af de viste tabeller kan foretages vurderinger af konkrete familiers stilling.

iv) Betydningen af boligform og -udgift

18. I tabel 15, p.41, vises betydningen af huslejens størrelse for nettoindkomsten og den sammensatte differensskattesats. Da boligsikringsydelsen for samtlige 48 familier i undersøgelsen senest vil være aftrappet i lønindkomstintervallet 60-70.000 kr., hvorfor nettoindkomst og differensskattesats ved større lønindkomster vil være upåvirket af huslejens størrelse, er der i tabellen kun medtaget lønindkomstintervaller til og med 60-70.000 kr.

I det viste lønindkomstinterval (30.000 kr. - 60.000 kr.) er nettoindkomsten overalt højere for familien med den store husleje, hvilket skyldes, at boligsikringsydelsen alt andet lige vokser med huslejens størrelse. Ligeledes er også differensskattesatsen - med et par enkelte undtagelser - højere for familien med den dyre husleje, idet der her er et større beløb at trappe af.

Tabel 14. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for ægtepar, som inden for de enkelte grupper kun adskiller sig ved størrelsen på mandens indkomstandel.

Familie nr.	Familietype					Nettoindk. ved lønindk. på 30.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på 40.000	Nettoindk. ved lønindk. på 40.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på 50.000	Nettoindk. ved lønindk. på 50.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på 60.000	Nettoindk. ved lønindk. på 70.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på 80.000
	Mandens indtægtsandel		Årlig husleje	Årlig under-skud		Vuggestue Bernehave Fritidshjem Studerende	antal børn	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.
	pct.	kr.	kr.										
01	50	20.000	0	0	0	0	0	28.885	60,5	32.840	50,9	37.755	57,1
05	75	20.000	0	0	0	0	0	28.805	59,0	32.902	57,2	37.179	61,3
09	100	20.000	0	0	0	0	0	26.969	63,8	30.586	60,5	34.534	70,7
02	50	5.000	0	0	0	0	0	25.225	46,1	30.620	42,5	36.375	47,5
06	75	5.000	0	0	0	0	0	25.145	44,6	30.682	48,8	35.799	51,7
10	100	5.000	0	0	0	0	0	23.369	47,6	28.606	52,7	33.334	60,5
03	50	0	5.000	0	0	0	0	26.887	42,5	32.642	42,5	38.397	44,9
07	75	0	5.000	0	0	0	0	26.806	38,4	32.965	46,0	38.367	49,6
11	100	0	5.000	0	0	0	0	25.391	42,2	31.173	51,4	36.038	57,3
04	50	0	15.000	0	0	0	0	30.000	33,2	36.685	42,5	42.440	44,9
08	75	0	15.000	0	0	0	0	30.000	29,9	37.008	40,6	42.945	44,1
12	100	0	15.000	0	0	0	0	29.434	40,4	35.391	42,2	41.173	51,4
13	50	20.000	0	1	1	0	0	42.909	77,5	45.164	107,7	44.399	77,5
17	75	20.000	0	1	1	0	0	42.829	76,0	45.226	114,0	43.823	81,7
21	100	20.000	0	1	1	0	0	41.413	90,4	42.370	116,1	40.758	90,5
14	50	5.000	0	1	1	0	0	34.029	72,5	36.764	77,7	38.999	47,5
18	75	5.000	0	1	1	0	0	33.949	71,2	36.826	84,0	38.423	51,7
22	100	5.000	0	1	1	0	0	32.113	73,6	34.750	87,9	35.958	60,5
15	50	0	5.000	1	1	0	0	38.311	77,7	40.546	60,1	44.541	80,1
19	75	0	5.000	1	1	0	0	38.240	73,6	40.869	63,6	44.511	84,8
23	100	0	5.000	1	1	0	0	36.813	77,4	39.077	69,0	42.182	92,5
16	50	0	15.000	1	1	0	0	41.424	33,2	48.109	77,7	50.344	62,5
20	75	0	15.000	1	1	0	0	41.424	29,9	48.432	75,8	50.849	61,7
24	100	0	15.000	1	1	0	0	40.858	40,4	46.815	77,4	49.077	69,0
25	50	20.000	0	1	1	1	1	56.062	88,7	57.197	85,7	58.632	151,9
29	75	20.000	0	1	1	1	1	55.982	87,2	57.259	92,0	58.056	156,1
33	100	20.000	0	1	1	1	1	50.366	77,0	52.663	125,2	50.143	118,5
26	50	5.000	0	1	1	1	1	46.162	95,3	46.637	63,5	50.292	108,7
30	75	5.000	0	1	1	1	1	45.842	91,4	46.699	69,8	49.716	112,9
34	100	5.000	0	1	1	1	1	39.986	74,6	42.523	101,8	42.343	80,7
27	50	0	5.000	1	1	1	1	47.104	84,5	48.659	63,5	52.314	96,0
31	75	0	5.000	1	1	1	1	47.023	80,4	48.982	67,0	52.284	100,7
35	100	0	5.000	1	1	1	1	45.608	84,2	47.190	72,4	49.955	116,5
28	50	0	15.000	1	1	1	1	50.217	33,2	56.902	84,5	58.457	65,9
32	75	0	15.000	1	1	1	1	50.217	29,9	57.225	82,6	58.962	65,1
36	100	0	15.000	1	1	1	1	49.651	40,4	55.608	84,2	57.190	72,4

Tabel 15. Nettoindkomst og sammensat differenssskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for ægtepar, som inden for de enkelte grupper kun adskiller sig ved forskellig husleje.

Familie nr.	Familietype			Antal børn				Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 30.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 30–40.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 40.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 40–50.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 50.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 50–70.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 70.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 70–80.000
	Mandens indtægts-andel	Årlig husleje	Årlig husleje under-skud												
	pct.	kr.	kr.	Vuggestue	Børnehave	Fritidshjem	Studerende	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.
01	50	20.000	0	0	0	0	0	28.885	60,5	32.840	50,9	37.755	57,1	42.048	56,6
02	50	5.000	0	0	0	0	0	25.225	46,1	30.620	42,5	36.375	47,5	41.628	52,4
05	75	20.000	0	0	0	0	0	28.805	59,0	32.902	57,2	37.179	61,3	41.047	60,7
06	75	5.000	0	0	0	0	0	25.145	44,6	30.682	48,8	35.799	51,7	40.627	56,5
09	100	20.000	0	0	0	0	0	26.969	63,8	30.586	60,5	34.534	70,7	37.469	62,3
10	100	5.000	0	0	0	0	0	23.369	47,6	28.606	52,7	33.334	60,5	37.289	60,5
13	50	20.000	0	1	1	0	0	42.909	77,5	45.164	107,7	44.399	77,5	46.652	76,4
14	50	5.000	0	1	1	0	0	34.029	72,5	36.764	77,7	38.999	47,5	44.252	52,4
17	75	20.000	0	1	1	0	0	42.829	76,0	45.226	114,0	43.823	81,7	45.651	80,5
18	75	5.000	0	1	1	0	0	33.949	71,2	36.826	84,0	38.423	51,7	43.251	56,5
21	100	20.000	0	1	1	0	0	41.413	90,4	42.370	116,1	40.758	90,5	41.713	78,5
22	100	5.000	0	1	1	0	0	32.113	73,6	34.750	87,9	35.958	60,5	39.913	60,5
25	50	20.000	0	1	1	1	1	56.062	88,7	57.197	85,7	58.632	151,9	53.443	112,8
26	50	5.000	0	1	1	1	1	46.162	95,3	46.637	63,5	50.292	108,7	49.423	72,6
29	75	20.000	0	1	1	1	1	55.982	87,2	57.259	92,0	58.056	156,1	52.442	116,9
30	75	5.000	0	1	1	1	1	45.842	91,4	46.699	69,8	49.716	112,9	48.422	76,7
33	100	20.000	0	1	1	1	1	50.366	77,0	52.663	125,2	50.143	118,5	48.295	120,9
34	100	5.000	0	1	1	1	1	39.986	74,6	42.523	101,8	42.343	80,7	44.275	80,7

Virkningen på nettoindkomsten og differenssskatteskalaen for familier, som bor i egen bolig, af et større eller mindre skattemæssigt underskud ved besiddelsen af boligen fremgår af tabel 16, p. 42.

Da et stort underskud på ejerboligen medfører en mindre indkomsts-kattebetaling ved samme lønindkomst, er det ikke overraskende, at familien med det største underskud overalt har den største nettoindkomst.

Det er endelig blevet undersøgt, hvilken forskel i nettoindkomst og differenssskattesats der er for familier, som kun er forskellige med hensyn til boligform, idet de i tabel 17, p.43, foretagne parvise sammenligninger vedrører situationen for familier, som henholdsvis bor i en lejlighed med en husleje på 20.000 kr. om året og i egen bolig med et årligt skattemæssigt underskud på 15.000 kr.

Et markant træk ved tabellen - med kun få undtagelser - er, at nettoindkomsten inden for en gruppe er størst for den familie, som bor i egen bolig, hvilket skyldes, at denne families skattebetaling ved en given lønindkomst be-

Tabel 16. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomstgrupper for familier, som inden for de enkelte grupper kun adskiller sig ved underskuddet på ejerboligen.

Familie nr.	Familietype						Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 30.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 30—40.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 40.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 40—50.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 50.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning på kr. 50—60.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 70.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 70—80.000		
	Civil-stand	Mandens indtægts-andel	Årlig husleje	Årlig hus-under-skud	Antal børn											
					Vuggestue	Børnehave									Fritidshjem	Studerende
		pct.	kr.	kr.				kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	
03	2G	50	0	5.000	0	0	0	26.887	42,5	32.642	42,5	38.397	44,9	48.957	51,4	
04	2G	50	0	15.000	0	0	0	30.000	33,2	36.685	42,5	42.440	44,9	53.262	45,5	
07	2G	75	0	5.000	0	0	0	26.806	38,4	32.965	46,0	38.367	49,6	48.004	56,5	
08	2G	75	0	15.000	0	0	0	30.000	29,9	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7	
11	2G	100	0	5.000	0	0	0	25.391	42,2	31.173	51,4	36.038	57,3	44.267	60,5	
12	2G	100	0	15.000	0	0	0	29.434	40,4	35.391	42,2	41.173	51,4	50.312	60,5	
15	2G	50	0	5.000	1	1	0	38.311	77,7	40.546	60,1	44.541	80,1	51.581	51,4	
16	2G	50	0	15.000	1	1	0	41.424	33,2	48.109	77,7	50.344	62,5	55.886	45,9	
19	2G	75	0	5.000	1	1	0	38.240	73,6	40.869	63,6	44.511	84,8	50.628	56,5	
20	2G	75	0	15.000	1	1	0	41.424	29,9	48.432	75,8	50.849	61,7	56.200	51,7	
23	2G	100	0	5.000	1	1	0	36.815	77,4	39.077	69,0	42.182	72,5	46.891	60,5	
24	2G	100	0	15.000	1	1	0	40.858	40,4	46.815	77,4	49.077	69,0	52.936	60,5	
27	2G	50	0	5.000	1	1	1	47.104	84,5	48.659	63,5	52.314	96,0	55.740	71,6	
28	2G	50	0	15.000	1	1	1	50.217	33,2	56.902	84,7	58.457	65,9	62.069	66,1	
31	2G	75	0	5.000	1	1	1	47.023	80,4	48.982	67,0	52.284	100,7	54.787	76,7	
32	2G	75	0	15.000	1	1	1	50.217	29,9	57.225	82,6	58.962	65,1	62.383	72,0	
35	2G	100	0	5.000	1	1	1	45.608	84,2	47.190	72,4	49.955	116,5	50.241	80,8	
36	2G	100	0	15.000	1	1	1	49.651	40,4	55.608	84,2	57.190	72,4	58.309	80,7	
39	2UG	50	0	5.000	0	0	0	26.200	40,4	32.157	40,4	38.114	40,4	48.957	51,4	
40	2UG	50	0	15.000	0	0	0	30.000	38,0	36.200	40,4	42.157	40,4	54.071	51,1	
43	2UG	50	0	5.000	1	1	0	37.624	75,6	40.061	58,0	44.258	75,6	51.581	51,4	
44	2UG	50	0	15.000	1	1	0	41.424	38,0	47.624	75,6	50.061	58,0	56.695	51,1	

grænses af det skattemæssige underskud på boligen samtidig med, at familien kan modtage større institutionsfriplads- og SU-tilskud end familien i lejet bolig. Undtagelserne fra denne hovedtendens findes især ved en samlet lønindkomst på 30.000 kr., når der er tale om familier med børn (jfr. familiegrupperne 13-16, 17-20, 21-24, 25-28, 29-32, 33-36 og 41-44). Dette har sin årsag i, at boligsikringsbeløbet, der hyppigt vil vokse med et stigende børneantal ved en lønindkomst på 30.000 kr. for familier med et par børn eller flere, har en sådan størrelse, at det kan opveje virkningerne af det skattemæssige underskud for familierne i egen bolig. Med stigende lønindkomst under-

Tabel 17. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familier, som inden for de enkelte grupper kun adskiller sig ved boligform.

Familie nr.	Familietype							Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 30.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 30—40.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 40.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 40—50.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 50.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning på kr. 50—60.000	Netto-indk. ved løn-indk. på kr. 70.000	Diff.-skattesats ved løn-indk.-stigning kr. 70—80.000
	Civil-stand	Mandens indtægts-andel	Årlig husleje	Årlig hus-under-skud	Antal børn										
					Vuggestue	Børnehave	Fritidshjem								
		pct.	kr.	kr.				kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.
01 04	2G	50	20.000	0	0	0	0	28.885	60,5	32.840	50,9	37.755	57,1	46.390	51,4
	2G	50	0	15.000	0	0	0	30.000	33,2	36.685	42,5	42.440	44,9	53.262	45,9
05 08	2G	75	20.000	0	0	0	0	28.805	59,0	32.902	57,2	37.179	61,3	44.981	56,5
	2G	75	0	15.000	0	0	0	30.000	29,9	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7
09 12	2G	100	20.000	0	0	0	0	26.969	63,8	30.586	60,5	34.534	70,7	41.244	60,5
	2G	100	0	15.000	0	0	0	29.434	40,4	35.391	42,2	41.173	51,4	50.312	60,5
13 16	2G	50	20.000	0	1	1	0	42.909	77,5	45.164	107,7	44.399	77,5	49.014	51,4
	2G	50	0	15.000	1	1	0	41.424	33,2	48.109	77,7	50.344	62,5	55.886	45,9
17 20	2G	75	20.000	0	1	1	0	42.829	76,0	45.226	114,0	43.823	81,7	47.605	56,5
	2G	75	0	15.000	1	1	0	41.424	29,9	48.432	75,8	50.849	61,7	56.200	51,7
21 24	2G	100	20.000	0	1	1	0	41.413	90,4	42.370	116,1	40.758	90,5	43.868	60,5
	2G	100	0	15.000	1	1	0	40.858	40,4	46.815	77,4	49.077	69,0	52.936	60,5
25 28	2G	50	20.000	0	1	1	1	56.062	88,7	57.197	85,7	58.632	151,9	52.162	69,7
	2G	50	0	15.000	1	1	1	50.217	33,2	56.902	84,5	58.457	65,9	62.069	66,1
29 32	2G	75	20.000	0	1	1	1	55.982	87,2	57.259	92,0	58.056	156,1	50.753	74,8
	2G	75	0	15.000	1	1	1	50.217	29,9	57.225	82,6	58.962	65,1	62.383	72,0
33 36	2G	100	20.000	0	1	1	1	50.366	77,0	52.663	125,2	50.143	118,5	46.206	70,7
	2G	100	0	15.000	1	1	1	49.651	40,4	55.608	84,2	57.190	72,4	58.309	80,7
37 40	2UG	50	20.000	0	0	0	0	28.198	58,4	32.355	48,8	37.472	55,3	46.390	51,4
	2UG	50	0	15.000	0	0	0	30.000	38,0	36.200	40,4	42.157	41,4	54.071	51,1
41 44	2UG	50	20.000	0	1	1	0	42.222	75,4	44.679	105,6	44.116	75,7	49.014	51,4
	2UG	50	0	15.000	1	1	0	41.424	38,0	47.624	75,6	50.061	58,0	56.695	51,1

streges tendensen til større nettoindkomst hos familien i egen bolig. Dette er blot udtryk for, at familierne, som bor i udlejningsbolig, står over for betydelig højere differensskattesats end tilsvarende familier, som selv ejer deres bolig, hvilket tydeligt fremgår af tabellen, der imidlertid også viser, at forskellen i differensskattesatserne mindskes betragteligt, hvis den samlede lønindkomst når op på 60-70.000 kr. Begge disse træk hænger sammen med forhold på både skattesiden og tilskudssiden.

På skattesiden vil de ligningsmæssige fradrag på 15.000 kr. for familien i egen bolig medføre, at man først ved forholdsvis større indkomster når op på den statslige indkomstskatteskalas mere progressive trin. Samtidig mister

denne familie ikke nogen form for boligtilskud, når indkomsten stiger. Hvad angår familien, som bor i lejlighed, rammes denne ved en relativ lav indkomst af den progressive indkomstbeskatning, ligesom familien - efterhånden som indkomsten stiger - må se i øjnene, at boligsikringsydelsen aftrappes. Alt afhængig af familietyper vil boligsikringen være aftrappet omkring en lønindkomst på 60.000-70.000 kr., hvilket i høj grad er medvirkende til, at differensskattesatserne for de parvise familier nærmer sig hinanden efter 60.000 kr.'s indkomst.

Den i tabel 17 foretagne sammenligning mellem familier i lejet bolig og egen bolig er baseret på en husleje på 20.000 kr. og et skattemæssigt underskud på ejerboligen på 15.000 kr. årligt. Det er imidlertid et spørgsmål, hvorvidt disse to talstørrelser er udtryk for, at familierne er ens stillet med hensyn til boligkvalitet, hvilket i princippet bør være tilfældet, hvis sammenligningen skal være relevant. I denne forbindelse kan nævnes, at boligministeriet i publikationen "Den bygge- og boligpolitiske udvikling 1971-72", p. 40-42, har foretaget en sammenligning af nettolejen i en almennyttig lejlighed og boligudgiften i et parcelhus for familier med 2 børn og forskellige indkomster i 1972. Man bygger her på, at anskaffelsessummen skal være den samme for de to boliger, idet man går ud fra, at ens anskaffelsessumme er udtryk for, at kvaliteten er den samme. For udlejningsboligen er omkostningerne pr. år opgjort til 33.400 kr., som reduceret med rentesikring (12.200 kr.) og driftslån (5.500 kr.) giver en årlig husleje uden boligsikring på 15.600 kr., mens underskuddet på parcelhuset er beregnet til 18.000 kr.

Boligministeriets beregninger antyder således, at huslejen ved sammenligningen mellem en vis husleje og et vist skattemæssigt underskud bør ansættes lidt lavere end underskuddet på ejerboligen. De 48 udvalgte familietyper bor enten til en husleje på 20.000 kr. eller 5.000 kr. eller har et skattemæssigt underskud på henholdsvis 15.000 kr. og 5.000 kr., hvorfor de ikke er særlig velegnede ved en sammenligning, hvor kvaliteten af ejerboligen og lejligheden skal være den samme. I forbindelse med de i kapitel IV omtalte modelberegninger er imidlertid medtaget familier med en husleje på 12.000 kr., og en sammenligning af disse familier med de tilsvarende familier, som blot har et underskud på ejerboligen på 15.000 kr., vil i nogen grad opfylde kravet om, at de to boliger er af samme kvalitet. Resultaterne af denne sammenligning er vist i tabel 18, p. 45, idet det samtidig må understreges, at familietyperne ikke er identiske med de i de øvrige tabeller viste familietyper.

Af tabel 18 fremgår tydeligt, at de i forbindelse med tabel 17 omtalte tendenser til højere nettoindkomst og lavere differensskattesats for familier i egen bolig sammenlignet med familier, der bor til leje, også gør sig gældende for de her udvalgte familietyper.

Tabel 18. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for ægtepar, der er identiske - bortset fra boligformen.

Familie nr.	Familietype						Nettoindk. ved lønindk. på kr. 30.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på kr. 30—40.000	Nettoindk. ved lønindk. på kr. 40.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på kr. 40—50.000	Nettoindk. ved lønindk. på kr. 50.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på kr. 50—60.000	Nettoindk. ved lønindk. på kr. 60.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på kr. 60—70.000	Nettoindk. ved lønindk. på kr. 70.000	Diff.-skattesats ved lønindk. på kr. 70—80.000
	Mandens indtægtsandel			Årlig husleje under-skud			Antal børn Vuggestue Børnehave Fritidshjem Studerende									
	pct.	kr.	kr.													
02	75	12.000	0	0	0	0	0	0	27.185	51,8	32.002	53,6	36.639	60,1	44.981	56,5
03	75	0	15.000	0	0	0	0	0	30.000	29,9	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7
05	75	12.000	0	1	0	0	0	0	34.317	68,0	37.514	83,6	39.151	72,1	46.293	56,5
06	75	0	15.000	1	0	0	0	0	37.012	52,7	41.740	52,0	46.537	66,9	54.888	51,7
08	75	12.000	0	1	1	0	0	0	39.589	79,6	41.626	106,2	41.003	77,5	47.605	56,5
09	75	0	15.000	1	1	0	0	0	41.424	29,9	48.432	75,8	50.849	61,7	56.200	51,7
11	75	12.000	0	1	1	1	0	0	46.301	101,0	46.198	92,6	46.935	120,7	48.917	56,5
12	75	0	15.000	1	1	1	0	0	44.436	29,9	51.444	82,6	53.181	65,1	57.512	51,7
14	75	12.000	0	1	1	1	1	1	51.602	103,4	51.259	92,0	52.056	136,3	50.753	74,8
15	75	0	15.000	1	1	1	1	1	50.217	29,9	57.225	82,6	58.962	65,1	62.383	72,0
17	75	12.000	0	0	0	0	2	2	31.685	62,0	35.482	71,0	38.379	77,5	44.981	56,5
18	75	0	15.000	0	0	0	2	2	30.000	29,9	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7
20	75	12.000	0	0	0	0	1	1	29.585	56,6	33.922	60,8	37.839	72,1	44.981	56,5
21	75	0	15.000	0	0	0	1	1	30.000	29,9	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7

III. Samspillet mellem beskatning og aftrapning af ydelser fra det offentlige

1°. SAMSPILLET'S KARAKTER

1. I det foregående kapitel har man søgt at beskrive nogle af virkningerne for forskellige familietyper af samspillet af de gældende regler for personindkomstskatterne samt enkelte vigtige, indtægtsbestemte ydelser fra det offentlige.

Som nævnt er der her kun tegnet et ufuldkomment billede. Man har måttet udelade en række ordninger, f.eks. sygesikring, og man har i første omgang ikke kunnet medtage pensionistgrupperne. Ikke desto mindre tillader det foreliggende materiale dog at drage visse konklusioner om arten af det problem, man står overfor, og i forlængelse heraf at pege på hvilke krav, der må stilles til en løsning af problemet.

Udvalget må dog samtidig understrege, at der med den tid, der har været til rådighed, ikke har kunnet skabes grundlag for at foretage en helt tilbunds-gående analyse endsige fuldt at gennemarbejde samtlige løsningsmuligheder. Dette bevirker, at resultaterne af udvalgets arbejde nødvendigvis må være af foreløbig natur og tages med visse forbehold. I denne forbindelse må også nævnes, at udvalgets undersøgelser i alt væsentligt bygger på forholdene i 1973.

2. Det fremlagte materiale viser, at en række familietyper stillet over for valget mellem den aktuelle arbejdsindkomst og en eventuel større indkomst (og arbejdsindsats) hyppigt vil komme ud for, at en merindtægt for en meget væsentlig del opvejes af en forøgelse af indkomstskatten og en samtidig aftrapning af visse offentlige ydelser. I nogle tilfælde kan der endda blive tale om, at nettoindkomsten (arbejdsindkomst + offentlige ydelser ÷ skat) vil være lavere ved en større arbejdsindsats end ved en mindre.

Den reduktion i forskellen mellem arbejdsindkomsten i de to situationer der sker via beskatning og indkomstgraduering af ydelser, er søgt udtrykt ved den "sammensatte differensskattesats", som er nærmere defineret i foregående kapitel, men som kort (men ikke helt præcist) kan beskrives som den del af en given indkomstforøgelse, der modsvares af større skattebetaling samt nedsættelse af indkomstafhængige ydelser fra det offentlige.

Et eksempel hentet fra materialesamlingen vil belyse, hvordan beskatning og aftrapning af ydelser kan samvirke til dannelse af en høj "sammensat differensskattesats".

Eksemplet viser, hvor let der for en familie, som blot modtager én eller nogle få ydelser fra det offentlige, kan blive tale om, at der oven i den sædvanlige beskatnings reduktion af en indkomstforøgelse sker en endog meget kraftig



Tabel 1: Opbygning af sammensat differenssskattesats for en familie bestående af ægtepar med 2 børn, hvoraf ét er på vuggestue og ét i børnehave. Huslejen udgør 12.000 kr. Mandens indkomst udgør 75 pct. af familiens samlede arbejdsindkomst.¹⁾

	Ved arbejdsindkomst		Ændring af skat eller tilskud i pct. af ændring i arbejdsind- komst.
	46.000 kr.	56.000 kr.	
	kr.	kr.	pct.
Indkomstskat	12.236	17.178	49,4
Børnetilskud	2.624	2.624	0
Vuggestuefriplads, delvis	2.280	0	22,8
Børnehavefriplads, delvis	1.240	0	12,4
Boligsikringsydelse	3.480	900	25,8
I alt skat + tilskud	2.612	13.654	110,4 ³⁾
Nettoindkomst ²⁾	43.388	42.346	

¹⁾ Om forudsætningerne for beregningerne henvises til kapitel II.

Kommunal og amtskommunal skat samt værdi af fripladser er beregnet som gennemsnit for hele landet.

²⁾ Af nettoindkomsten skal familien udrede 12.000 kr. i husleje og ca.8.000 kr. i betaling for benyttelse af daginstitutioner for børn.

³⁾ Sammensat differenssskattesats.

aftrapning af ydelserne. Alene reduktionen af boligsikringsydelsen adderer således i det anførte eksempel 26 pct. til de 49 pct., der skyldes skattelovgivningen. Hertil kommer så aftrapningen af fripladser på børneinstitutioner, der i eksemplet tilsammen giver 35 pct. Nedtrappingsbeløbet for institutionsfripladser skulle svare til 2/5 af det anslåede landsgennemsnit for betaling i 1973/74, men selv for billigere institutioner bliver der tale om en betydelig reduktion af indkomstforøgelsen. Hvis der er flere børn på institutioner, bliver aftrapningen selvsagt kraftigere, og det samme gælder, hvis der f.eks. var tale om to børn i alderen 18-22 år, der begge er studerende og modtager stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte. I sidstnævnte tilfælde ville der for hver studerende være tale om en aftrapning med 16 pct. af forældrenes indkomstfremgang, hvis man alene medregnede stipendieandelen af uddannelsesstøtten, og ca. 19 pct., hvis man tillige tager hensyn til låneandelen i det omfang, den kan siges at modsvare et tilskud, fordi lånevilkårene er særlig fordelagtige. Hvis der i stedet for studerende var tale om hjemmeboende elever på 16-17 år, ville stipendiemulighederne med de i 1973-74 gældende satses reduceres for hver elev med 21 pct. af forældrenes indkomstfremgang.

3. Det er tydeligt, at der for visse familietyper vil være tale om sammensatte differenssskattesatser i et stort indkomstinterval. Meget høje satser forekommer især i familier med børn, idet to vigtige ydelser fra det offentlige (daginstitutionsfripladser samt ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte) udelukkende berører disse familier. Aftrapningssatserne kan tillige være ret høje pr. barn i det indkomstinterval, hvor aftrapning finder sted.

Der er også væsentlig forskel mellem det boligsikringsbeløb, der ved lav indkomst ydes til familier uden børn og familier med blot få børn; dette indebærer ikke umiddelbart, at aftrapningen også er kraftigere for familier med børn end for andre, men der er større sandsynlighed for, at disse familier får så store boligsikringsbeløb, at en kraftig aftrapning må foretages i et snævert indkomstinterval under den maksimumsindkomst, der betinger adgang til boligsikring.

Et yderligere forhold, der bevirker, at familier med børn møder relativt høje differenssskattesatser, er, at det for alle ydelser gælder, at aftrapningen sætter ind senere (d. v. s. ved højere indkomst), jo flere børn der er tale om. Da statsindkomstskatten udskrives efter en progressiv skala, vil det samtidig betyde, at familier med mange børn vil være nået op på en højere skattesats, før aftrapning af ydelser fra det offentlige finder sted, end tilfældet er for andre familier.

Det er på denne baggrund let at forstå, at der - selv om det måske på ingen måde er det typiske - findes et betydeligt antal familier, der er låst fast i en situation, hvor mulighederne for en forbedring af levestandarden gennem forøget arbejdsindsats og indtjening er overordentlig små. Billedet er dog meget varieret. Det vil bl.a. være afhængigt af huslejeforhold, priserne for benyttelse af børneinstitutioner og lokale beskatningsforhold. I mange tilfælde vil differensskatten f.eks. også være en del lavere, hvis en merindtægt søges tilvejebragt ved en hustrus deltidsarbejde end hvis det sker ved mandens ekstraarbejde.

4. Det er ikke muligt at give nogen fyldestgørende talmæssig belysning af, hvor mange familier der er berørt af aftrapning af ydelser fra det offentlige, og i hvor mange tilfælde dette giver sig udslag i meget høje differenssskattesatser.

Udvalget vil i sit videre arbejde søge tilvejebragt nyt statistisk materiale vedrørende disse forhold. Allerede foreliggende statistik kan dog give et vist indtryk af størrelsesordenen, jfr. nærmere herom i bilag 2. Der var således i 1970-71 ca. 108.000 familier og enlige (bortset fra pensionisthusstande), der modtog boligsikring, hvoraf 85.000 familier med børn. I dag er tallene snarest lidt mindre. Der var i 1973 omkring 150.000 besatte pladser i daginstitutioner og offentligt støttede dagplejeordninger. Det er dog kun en del af børnene, der har hel eller delvis friplads, og hvis forældre derfor kan tænkes at befinde sig i en aftrapningssituation. I Århus og Ålborg har omkring halvdelen af børnene hel eller delvis friplads. Såfremt denne frekvens også gælder for det øvrige land, skulle der være tale om ca. 75.000 fripladser i hele landet til børn fra ca. 65.000 familier. Oplysninger om de offentlige udgifter til fripladsordninger bekræfter dette forhold. Endvidere findes der ca. 100.000 elever og studerende, (fra formentlig 60-80.000 familier) der modtager uddannelsesstøtte, og hvis alder og øvrige forhold er sådan, at forældreindkomsten får betydning for støtens omfang.

Antallet af familier (ekskl. pensionister), der er i en situation, hvor aftrapning faktisk finder sted, er naturligvis væsentlig mindre end summen af boligsikringstilfælde, daginstitutionsfripladser og modtagere af uddannelsesstøtte, der er afhængig af forældreindkomsten. Alene sammenfald af flere tilfælde (boligsikring/børnehave, boligsikring/uddannelsesstøtte) vil nedbringe antallet stærkt, hvortil kommer reduktion for søskendeforhold (familier med flere børn på institution eller flere børn, der modtager uddannelsesstøtte). Sådanne sammenfald vil på den anden side hyppigt være ensbetydende med en meget kraftig aftrapning.

Udvalget har ikke for nærværende set sig i stand til at foretage en fyldestgørende bedømmelse af, hvor hyppigt der forekommer sammenfald af beskatning og aftrapning af offentlige ydelser. (Dette så meget mere, som der forekommer indkomstafhængige ydelser af mindre størrelse eller udbredelse, som ikke er inddraget i udvalgets første overvejelser, jfr. bilag 1). Langt mindre har man kunnet skønne over hyppigheden af stærk aftrapning som følge af mange børn og/eller sammenfald af ydelser.

Trods det spinkle statistiske grundlag er udvalget dog af den opfattelse, at et betydeligt antal familier (formentlig ikke under 175.000 selv når der ses bort fra pensionistfamilier) modtager boligsikring, institutionsfripladser og/eller uddannelsesstøtte på grundlag af forældreindtægt. Det må antages, at hovedparten af disse familier tillige betaler skat, og at dette sammenfald i et ikke ringe antal tilfælde indebærer en sammensat differensskattesats af væsentlig størrelse. Hyppigheden af samspil af beskatning og aftrapning af ydelser er formentlig så stor, at en eventuel afhjælpning af de uheldige virkninger heraf næppe er egnet til at foregå ved individuelt udformet løsning, men må ske ved ændring af gældende love og forskrifter af almen gyldighed. På den anden side må det også blive af betydning for valget af midler til afhjælpning, at de berørte familier vel udgør et stort tal, men dog kun omfatter en mindre del af samtlige familier i landet.

2°. NOGLE VIRKNINGER AF SAMSPILLET

5. De oplysninger, der i kapitel II og materialesamlingen er lagt frem til belysning af problemet, er udformet som tabeller og kurver, der skulle vise, hvordan en familie ville være stillet i forskellige indkomstmæssige situationer. Det spørgsmål, man søger at belyse, er således: Hvordan vil familiens "levetød" være - målt ved nettoindkomsten - hvis den i 1973 indrettede sin tilværelse på en samlet indkomst på 40.000 kr. sammenlignet med, hvordan stillingen ville være, hvis familien i stedet indrettede sig efter en arbejdsindsats og -indkomst, der f.eks. er 10.000 kr. højere?

Med visse forbehold kan materialet også sige noget om hvad der sker, hvis en familie fra et år til et andet forøger sin arbejdsindsats og pengeindkomst. Familien vil da møde de ændrede forhold som et begivenhedsforløb. Dette kan f.eks. starte med en arbejds- og indtægtsforøgelse, der straks giver sig udslag i et skattetræk i overensstemmelse med den aktuelle trækprocent. Senere vil de videre konsekvenser melde sig f.eks. i form af højere trækprocent og meddelelse om forhøjelse af betaling for børn i daginstitution (bortfald af friplads), nedsættelse af boligsikringsydelse og til sidst måske også højere restskat. Man må dog være opmærksom på, at selve skatte- og

aftrapnings satserne kan være ændret fra det ene år til det andet (f. eks. ved pris- og indtægtsregulering af ydelsesniveauet og skatteskalaer).

For de fleste familier vil der - selv ved uændret arbejdsindsats - være tale om voksende pengeindkomster, efterhånden som tiden går, og da priserne normalt stiger langsommere, vil en del af fremgangen også bestå i større realindkomst. Der vil naturligvis også ved en sådan generel pengeindkomststigning ske forøgelse af skattebetalingen og eventuel aftrapning af ydelser for den enkelte. Det vil dog ikke nødvendigvis ske i samme omfang, som hvis indtægtsforøgelsen skyldes større arbejdsindsats. Beskatning og aftrapning ved en generel indkomstforøgelse må ud fra en umiddelbar betragtning forekomme at være mindst lige så acceptabel som anvendelsen af en høj sammenlagt differensskattesats på resultaterne af en øget arbejdsindsats. Dette gælder i hvert fald, hvis der er tale om en generel realindkomstforøgelse - f.eks. som følge af større arbejdsproduktivitet eller forbedret bytteforhold. Sker der derimod alene en rent nominel forøgelse af indkomsten, der blot modsvarer højere priser, kan man måske nok diskutere det rimelige i, at en sådan udvikling skulle medføre reducerede ydelser eller mere intensiv beskatning som følge af progressionen i indkomstskatten. Den nuværende lovgivning har da også på en række punkter søgt at imødegå sådanne "inflationseffekter", om end man ikke har været ganske konsekvent. Der sker således "pristalsregulering" af indkomstbeskatningens almindelige personfradrag og statskatteskalaen. Endvidere er også den årlige bevilling til Statens Uddannelsesstøtte pristalsreguleret, således at såvel de maksimale støtteydelse som de forældreindtægtskalaer, hvorefter ydelserne aftrappes, kan tilpasses fra år til år. Derimod vil med den nugældende boligsikringslov enhver indkomststigning føre til aftrapning af boligsikringsydelsen. Denne principielle undladelse af pristalsregulering af boligsikringslovens indtægtsgrænse må ses som udtryk for et ønske om at gennemføre en "automatisk" afvikling af ordningen på linie med en tilsigtet "normalisering" af boligmarkedet. I realiteten har man for boligsikringsåret 1973-74 søgt at imødegå den inflationsbetingede aftrapning af boligsikringsydelsen gennem en lav forskudsansættelse af den indkomst, der ligger til grund for beregningen af boligsikringsydelsens størrelse. Der sker heller ikke automatisk pristalsregulering af de indtægtsgrænser, der udløser reduktion eller bortfald af fripladser på daginstitutioner. Sidste regulering fandt sted med virkning fra 1. april 1971.

Anskuer man udviklingen over tiden i en families skattebetalinger og indtægtsbestemte ydelser fra det offentlige, vil forløbet således for en stor del være et resultat af, at der med givne skatte- og aftrapningssatser sker en forøgelse af indkomsten, hvad enten denne nu skyldes f.eks. øget arbejdsindsats fra den enkelte, en generel realindkomststigning eller en inflationær udvikling. Hertil kan så komme virkningerne af eventuelle ændringer i beskatningen eller reglerne for udmåling af ydelser fra det offentlige. Der kan i denne forbindelse være grund til at pege på, at de voksende offentlige udgifter og den utilstrækkelige private opsparring har medført, at de samlede skatter og afgifter målt med bruttofaktorindkomsten er steget fra ca. 40 til ca. 50 pct. i det sidste 10-år. Samtidig er personskatternes andel af den samlede beskatning forøget fra ca. 45 til ca. 55 pct.

I de seneste år har alle de forannevnte forhold normalt trukket i retning af en noget højere beskatning fra år til år selv med uændret arbejdsindsats.

Det er imidlertid nærliggende at tro, at folk i almindelighed ikke vil skelne mellem på den ene side den del af den højere beskatning (eller nedgang i offentlige ydelser), der skyldes ændret lovgivning og almindelig indkomstfremgang, og på den anden side den del, der skyldes den enkeltes øgede arbejdsydelse. Begge virkninger vil under ét blive taget som udtryk for, "at det ikke kan betale sig at tjene mere".

En anden vigtig årsag til udbredelse af denne opfattelse har utvivlsomt været indførelsen af kildeskattesystemet, der har gjort sammenhængen mellem merindtægt og øget beskatning til noget meget åbenbart for lønmodtagere, der oplever den som et løbende skattetræk af en stor del af indkomstforøgelsen. I modsætning hertil står det tidligere skattesystem, hvor skattebetalingerne normalt kun blev justeret en gang om året på grundlag af den indkomst, der var indtjent i en periode, der i gennemsnit lå et år tilbage i tiden. Dette indikerer, at der normalt kunne hengå nogen tid, før en indkomstforøgelse gav sig udslag i større skattebetaling.

6. Når der er tale om høje differenssskattesatser, er det åbenbart, at forholdet må opfattes som urimeligt af dem, der herved ser sig afskåret fra at forøge levestandarden gennem en indtægtsforøgelse. Som omtalt under punkt 4 er det en begrænset - om end ikke lille - del af befolkningen, der er berørt af sammenfald af beskatning og aftrapning af ydelser fra det offentlige. Men det er muligt, at den høje sammensatte differenssskat, der er resultatet af dette sammenfald, hos mange andre understøtter en mere ubestemt følelse af utilfredshed med skatte- og fordelingspolitikken i almindelighed. Denne utilfredshed understøttes også af, at det ligningsmæssige grundlag for udmåling af skatter og ydelser undertiden er spinkelt, hvilket kan skabe en følelse af, at byrder og fordele er uretfærdigt fordelt.

Folks reaktioner på en høj sammensat differenssskattesats - eller blot en høj marginalbeskatning - vil umiddelbart gå i retning af at søge nedbragt det indkomstgrundlag, der af de offentlige myndigheder benyttes til fastsættelse af skattetilsvaret og ydelser fra det offentlige. Arten af reaktionerne kan imidlertid være meget forskellig fra situation til situation. I et vist omfang kan reaktionen være at oplyse en lavere skattepligtig indkomst end den faktiske indtjente. Mulighederne for at gennemføre dette vil bl. a. bero på ligningens effektivitet og indkomsterhvervelsens form, og forskelle i disse muligheder vil medvirke til, at urimelighederne ved en høj sammensat differenssskattesats bliver mere åbenbare.

En videre reaktionsmulighed vil være en tilpasning af den faktiske indkomsterhvervelse både med hensyn til dens omfang og den form, hvorunder den foregår. Sådanne reaktioner kan variere stærkt fra situation til situation spændende fra erhvervsskift (f.eks. mellem lønnet og selvstændigt erhverv) til forskellige tilpasninger af arbejdsudbudet (navnlig med hensyn til omfanget af overarbejde og deltidsbeskæftigelse).

Det er almindeligt antaget, at beskatningen af overarbejdsindtægt har en vis indflydelse på arbejdsudbudets omfang og sammensætning. Det må således formodes, at en høj marginalskat vil dæmpe lysten til at erhverve ekstra indkomst. På den anden side vil en høj marginalskat for visse indtægter også betyde en høj gennemsnitlig beskatning og dermed en stærkt reduceret disponibel indkomst, hvilket skulle tilskynde til at få indkomsten suppleret op. Da man

ikke kender styrken af disse modgående kræfter, er det vanskeligt i almindelighed at sige noget om beskatningens betydning for arbejdsudbudets omfang.

Empiriske undersøgelser er ikke foretaget i Danmark, men undersøgelser i andre lande tyder nærmest på, at højere skatter fører til større arbejdsudbud. Dette skulle da forklares ved, at et højere beskatningsniveau beskærer de disponible indkomster, og at forbrugsmulighederne derfor søges retableret ved en større arbejdsindsats til trods for, at merindtægten beskattes. De udenlandske undersøgelser er dog foretaget i lande, hvor beskatningen af merindtægt typisk er lempeligere end i Danmark, og erfaringerne kan derfor næppe direkte overføres på danske forhold.

Der er i øvrigt grund til at formode, at beskatningen vil virke mere hæmmende på arbejdsudbudet, når der tillige modtages pengeydelse fra det offentlige, og da især, når disse aftrappes med voksende indtægt. Dette hænger sammen med, at familier med ret lave indkomster fra lønnet eller selvstændigt erhverv modtager mere i tilskud, end de betaler i skat. Det vil sige, at det offentliges beskatnings- og transfereringsvirksomhed reducerer behovet for at skaffe sig øget indkomst ved erhvervsarbejde og derfor kunne rumme en tilskyndelse til mindre erhvervsmæssig aktivitet. Hertil kommer så den kombinerede virkning af marginalbeskatning og aftrapning af sociale ydelser, der samtidig reducerer mulighederne for at forøge nettoindkomsten gennem øget arbejdsindsats m.m.

En række forhold taler imidlertid for, at skatte/tilskudssystemets virkninger i retning af at mindske tilskyndelsen til at erhverve ekstra indkomst berører en langt videre kreds end de relativt få, hvor pengeydelse fra det offentlige overstiger skattebetalingen. For det første er det offentliges indtægter af indkomstskat af personer væsentlig større end indkomstoverførsler til borgerne. Personindkomstskatten bidrager således til at finansiere borgernes forsyning med gratis tjenesteydelser og dermed reducere den enkeltes behov for indkomsterhvervelse. Det vil sige, at der er mange familier, der selv uden at modtage egentlige pengeydelse fra det offentlige opnår en fordel ved den offentlige virksomhed (i form af gratis ydelser), som overstiger ulemperne ved beskatning, således at der også på denne måde er sket en reduktion af behovet for forøgelse af erhvervsindkomsten. For det andet er det klart, at en sammensat differensskattesats på 100 pct. eller derover under alle omstændigheder vil virke prohibitivt på en forøgelse af den erhvervsmæssige indsats, og det er nærliggende at antage, at det også vil gælde meget høje satser under 100 pct.

Ved en bedømmelse af virkningerne på arbejdsudbudet af beskatning og aftrapning af ydelser, må det på den anden side have for øje, at mange ikke befinder sig i en situation, hvor de har praktisk mulighed for at tilpasse deres arbejdstid. Dette vil f.eks. gælde mange enlige forsørgere, hvor arbejdstid og -omfang kan være begrænset af mulighederne for at få børn passet.

Den fritid, der opnås ved at undlade en aktivitet, der giver en beskattet indkomst, kan hyppigt anvendes på en måde, der giver mindre udgifter i husholdningen (selvbyggeri, reparationer i hjemmet, fremstilling af indbo, køkkenhave m. m.). Overgang til sådan virksomhed kan være en økonomisk fordel for den enkelte selv ved en sammensat differensskattesats langt under 100 pct. og der går strengt taget ikke nogen arbejdsindsats tabt for samfundet. På den anden side vil det normalt være den mest effektive løsning at overlade arbejdet

til en fagmand og udføre egen indsats uden for hjemmet. Skatte- og aftrapningssystemet er derfor en "skat på arbejdsdeling" og virker således hæmmende på produktivitetsudviklingen.

3°. BAGGRUNDEN FOR PROBLEMET

7. Inden man i det følgende går over til en drøftelse af metoderne til afhjælpning af vanskelighederne ved de høje kombinerede differensskattesatser, skal der her fremdrages nogle forhold, der især kan siges at have bidraget til problemets fremkomst.

Der er allerede tidligere peget på de seneste års almindelige opgang i de offentlige udgifter samt den betydelige ændring i skattestrukturen, der er sket samtidig med indførelsen af kildeskat, og som har bidraget til at hæve de marginale skattesatser ved stort set alle indkomstniveauer.

Baggrunden for aftrapningssatserne for pengeydelse fra det offentlige er til dels ønsket om at holde omkostningerne ved de pågældende ydelser inden for visse grænser ved at indskrænke modtagerkredsen. Klarest kommer dette til udtryk ved Statens Uddannelsesstøtte, hvor der ikke i lovgivningen er fastsat aftrapningsregler, men hvor der på bevillingslovene fastsættes en beløbsramme for den samlede støtte. Med udgangspunkt i denne restriktion på de samlede udgifter fastsættes de nærmere regler for indkomstgradueringen, således at støtte overvejende reserveres for uddannelsessøgende, hvis forældre har små til middelstore indtægter.

Man har formentlig også fundet støtte for den benyttede aftrapningspraksis i det synspunkt, at familier med indkomster ud over det gennemsnitlige helt - eller næsten helt - ville være i stand til selv at bære udgifterne ved benyttelse af daginstitutioner og ved underhold af studerende børn eller til stor husleje. Godtagelse af dette synspunkt indebærer på den anden side, at man må affinde sig med, at visse familier (typisk med børn) kommer til at stå over for en hårdere reel merbeskatning ved indkomstforøgelser end andre med samme indkomst. Dette kan måske accepteres, hvis der er tale om aftrapning af relativt beskedne pengeydelse fra det offentlige. Med voksende ydelser, der stadig skal aftrappes over et kort indkomstinterval, nærmer resultatet sig imidlertid i visse tilfælde det absurde.

4°. SPRINGVIST VARIERENDE YDELSER

8. Et specielt problem er de ekstremt høje, sammensatte differensskattesatser (undertiden på flere hundrede procent), der kan fremkomme især ved mindre ændringer af indkomsten.

Ekstremt høje differensskattesatser er et resultat af, at aftrapningen af visse ydelser fra det offentlige sker i store spring. Det vigtigste eksempel er fripladserne på børneinstitutioner, der aftrappes i tre tempi med henholdsvis $\frac{2}{5}$, $\frac{1}{5}$ og $\frac{2}{5}$ af taksten for institutionsbenyttelse. Dette kan føre til, at selv en beskedne indkomstforøgelse kan udløse en væsentlig større reduktion af fripladsværdien (forøgelse af forældrebetalingen), hvis indkomstforøgelsen netop fører til overskridelse af den tærskel, der giver anledning til nyberegning af fripladsen. Denne effekt forstørres selvsagt op, hvis der er tale om flere børn, der besøger institutionerne.

I øvrigt sker der, som allerede tidligere omtalt, en springvis tilpasning til indkomstforholdene af såvel indkomstskatten som de fleste ydelser fra det offentlige. Den eneste undtagelse herfra er ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte, der krone for krone tilpasses indkomstforholdene, idet dog denne ydelse som minimum skal udgøre ca. 500 kr. i stipendier, hvorefter den helt bortfalder.

Et spring forekommer i øvrigt også, hvis en familie passerer "sygekassegrænsen", d.v.s. den indkomst, hvorved familien overgår fra gruppe 1 til gruppe 2-ydelser under den offentlige sygesikring. Den heraf følgende ændring i størrelsen af de offentlige ydelser, der modtages, vil være stærkt afhængig af børnetal, alder, helbredstilstand og andre forhold, der påvirker udnyttelsen af sygesikringssystemet.

Motivet til, at skatteskalaer og aftrapningsregler (bortset fra de for Statens Uddannelsesstøtte gældende) er udformet på denne måde, må formentlig søges i administrativt-tekniske forhold. Denne udformning gør det nemlig muligt i den lokale administration i nogen grad at erstatte et egentligt beregningsarbejde med opslag i tabeller af overskuelig størrelse.

I det omfang, beregning ikke længere sker ad manuel vej, men foretages centralt ved hjælp af edb, synes der ikke længere at være grund til at give reglerne den nuværende trinvis form. Der vil dog stadig i visse tilfælde være behov for at kunne foretage korrektioner og omberegne lokalt. Mindre spring i skatter og ydelser vil formentlig normalt også være acceptable. Hertil kommer, at hensynet til at undgå udbetaling af småbeløb tilsiger, at i hvert fald sidste trin på skalaen ikke er alt for lille. Den gældende boligsikringslov arbejder således med et mindstebeløb på 10 kr. om måneden. Derimod synes der ikke at være rimelig grund til at fastholde de store spring, hvormed der sker aftrapning af fripladser til børneinstitutioner, og hvormed uddannelsesstøtten bortfalder helt.

Der er her tale om et problem af overvejende administrationsteknisk natur. Den nærliggende løsning synes at være en mere udjævnet aftrapning - eller en sådan glidende skala, som benyttes ved fastsættelse af uddannelsesstøtten. Man ville herved undgå, at der ved visse indkomster sker det, at blot en lille indkomstforøgelse giver sig udslag i betydelig forringelse af ydelserne fra det offentlige. Til gengæld må aftrapningen ske med væsentlig mindre mellemrum, hvis det ikke skal forvolde store merudgifter. I gennemsnit vil der derfor over et længere indkomstinterval blive tale om samme aftrapning som hidtil.

5°. HOVEDSYNSPUNKTER PÅ PROBLEMETS LØSNING

9. Udvalget har anset det for en påtrængende opgave at overveje mulighederne for en væsentlig reduktion af den kombinerede virkning af indkomstbestemt beskatning og aftrapning af forskellige ydelser.

Ved sine overvejelser har udvalget ment især at måtte lægge vægt på fire hensyn:

- a) Det budget- eller finanspolitiske hensyn, d. v. s. at en løsning så vidt muligt bør udformes således, at man undgår øgede offentlige udgifter. Man har herved haft for øje, at en forstærket stigning i de offentlige ud-

gifter - taget isoleret - vil bidrage til den indenlandske efterspørgsel og således kan vanskeliggøre en økonomisk politik, der tager sigte på at dæmpe inflationstendenserne og forbedre betalingsbalancestillingen. Sådanne isolerede virkninger af større offentlige udgifter kan til en vis grad afbødes gennem besparelser eller en forøgelse af beskattningen. Det sidste vil dog medføre en forøgelse af det i forvejen høje skattetryk, og hvis skatteforhøjelsen berører indkomstskatten, vil dette modvirke bestræbelserne for at opnå en lavere sammensat differensskattesats.

- b) Det fordelingsmæssige hensyn, d. v. s. at man så vidt muligt må undgå, at byrderne lettes for de bedre stillede på bekostning af de dårligere stillede.
- c) Hensynet til så vidt muligt at undgå en pludselig stærk forringelse af stillingen for den enkelte familie.
- d) Hensynet til så vidt muligt at undgå administrativt besværlige og kostbare løsninger.

Det kan diskuteres, om man tillige burde inddrage det hensyn så vidt muligt at undgå en ændret byrdefordeling mellem staten og kommunerne. Problemer kunne f. eks. tænkes at opstå, hvis foranstaltninger med henblik på at mildne aftrapningen af sociale ydelser førte til større kommunale udgifter, der i alt væsentligt måtte finansieres ved en forhøjelse af den kommunale indkomstskat. Dette kunne modvirke nedsættelse af aftrapningssatserne samtidig med, at det ville ramme borgerne i nogle kommuner hårdere end andre. Udvalget har imidlertid ikke inddraget dette hensyn i sine overvejelser, idet man har antaget, at eventuelle uheldige virkninger vil kunne imødegås ved kompenserende ydelser til kommunerne, f. eks. i form af forhøjede generelle tilskud, eller måske blot ved en modgående nedsættelse af statsindkomstskatten.

10. Det vil imidlertid næppe være muligt at tilgodese alle de under punkt 9 anførte hensyn på én gang.

Det er således let at se, at lavere sammensatte differensskattesatser kan opnås ved at gennemføre væsentlige reduktioner i aftrapningssatserne for de enkelte ydelser. Nedsatte man således aftrapningssatserne for hver af de i tabel 1 på side 48 anførte ydelser til 5 pct., ville man i dette eksempel komme ned på en samlet differensskattesats på ca. 65 pct. Det er på den anden side lige så let at indse, at en sådan svagere aftrapning vil betyde større offentlige udgifter, hvis aftrapningen skal begynde ved samme indkomst som hidtil. Mange familier, der ikke før har modtaget ydelserne, vil nu være berettigede, og mange af dem, der allerede efter de hidtidige regler var berettigede, vil nu modtage større beløb.

Den nærliggende vej til at undgå merudgifter i forbindelse med en lempeligere aftrapning vil bestå i at begynde aftrapningen af ydelser ved en lavere indkomst og lade den slutte ved en højere indkomst end hidtil. En sådan lempelse af aftrapningsskalaerne kan uden merudgift føres endnu videre, hvis man reducerer de maksimale ydelser, der kan opnås ved de laveste indkomster. Resultatet vil under alle omstændigheder blive, at nogle - eventuelt alle - familier med lave indkomster, der hidtil har modtaget det maksimale ydelses-

beløb, herefter bliver dårligere stillet, mens omvendt en del familier med højere indkomster vil blive bedre stillet end før.

Det er således ikke muligt uden merudgifter for det offentlige at forene ønsket om at reducere den sammensatte differensskattesats med bevarelse af den nuværende indkomstfordeling. Dette er blot udtryk for, at en meget kraftig merbeskatning og tilskudsaftrapning er en konsekvens af, at den med lovgivningen tilstræbte indkomstudligning over skatte- og transfereringspolitikken er drevet meget vidt for disse familietyper. Den uløselige forbindelse mellem disse to forhold gør det til et uomgængeligt spørgsmål, i hvilken udstrækning der må slækkes på ét eller flere af de hensyn, der må indgå i overvejelserne over midler til problemets løsning.

Det ligger uden for udvalgets opgave at foretage den fornødne afvejning af disse hensyn, men man har søgt i det følgende at skitsere elementer, der eventuelt kan indgå i forskellige løsningsmuligheder. Man har herved tilstræbt at påpege de vigtigste konsekvenser af forskellige ændringer af systemet.

6°. UDVIDELSE AF INDKOMSTGRUNDLAGET FOR BESKATNING OG AFTRAPNING

a. Ændring af slutligningsgrundlaget

11. En reduktion af den sammensatte differensskattesats vil under visse omstændigheder kunne opnås gennem en udvidelse af det indkomstbegreb, der danner grundlag for beskatning og graduering af ydelser fra det offentlige.

Det har været fremdraget i den offentlige debat, at kun en stærkt beskåret del af den samlede indkomst indgår i den endelige skatteberegning. Skala-indkomsten, der er det endelige beregningsgrundlag, er således fremkommet ved, at der i den skattepligtige indkomst er fratrasket person- og hustrufordrag. Den skattepligtige indkomst er fremkommet ved, at der i den på selvangivelsen anførte bruttoindkomst er fratrasket en række ligningsmæssige fradrag (lønmotager- og forsikringsfradrag, fradrag for underskud af ejerbolig samt rentefradrag). Også den på selvangivelsen opførte bruttoindkomst vil - hvor det er B-indkomst - være fremkommet som difference mellem visse indtægter og visse fradragsberettigede omkostninger, herunder afskrivninger og henlæggelser til investeringsfunds.

Hertil kommer, at der tilflyder visse familier en række "ydelser", "fordele" eller "gevinster", der mere eller mindre kan sidestilles med "indkomst" derved, at de forøger familiens forbrugsmuligheder. Kapitalgevinster er et eksempel, hvoraf dog nogle i en vis udstrækning er underkastet beskatning som "særlig indkomst", (men ikke indgår i grundlaget for fastsættelsen af indkomstbestemte ydelser). Man kan også nævne arv og gave, som ligeledes er genstand for en ofte lempelig beskatning, men er uden virkning for indkomstbestemte ydelser. Andre eksempler er visse ydelser fra det offentlige, som ikke er skattepligtig indkomst, f. eks. børnetilskud og boligsikring, og som heller ikke beskattes på anden måde. Derimod er stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte skattepligtig indkomst hos den studerende.

Udvalget har ikke set det som sin opgave at undersøge mulighederne for eller rimeligheden af at udvide indkomstbeskatningens grundlag ved at begrænse/afskaffe fradrag eller ved at udvide skatte- og tilskudslovgivningens indkomstbegreb, men har i det følgende kun ønsket at pege på forskellige konsekvenser af en sådan ændring.

Såfremt der ved en effektivisering af skatteligningen kan ske en forøgelse af den konstaterede indkomstmasse, vil det kunne få virkninger for de generelle beskatnings- og aftrapningssatser, der stort set svarer til, hvad der vil følge af en almindelig udvidelse af indkomstbegrebet. Hertil kommer, at det vil kunne mindske grundlaget for den opfattelse, at byrder og fordele er uretmeligt fordelt. Hvor store de praktiske muligheder er for ad denne vej at tilvejebringe et bredere grundlag for beskatningen, kan udvalget imidlertid ikke bedømme.

12. Det er nærliggende at vente, at en udvidelse af indkomstbegrebet skulle kunne medføre lavere skattesatser, uden at provenuet af indkomstskatten blev reduceret, samtidig med at der uden udgiftsforøgelse for det offentlige skulle kunne gennemføres en mindre kraftig aftrapning af de indkomstafhængige ydelser. Begge udsagn gælder dog kun med visse forbehold.

Mulighederne for lavere indkomstskattesatser beror på, at et uændret indkomstskatteprovenu i så fald kan tilvejebringes ved udskrivning på en større skalaindkomst. Disse muligheder vil derfor blive begrænset, i det omfang provenubehovet samtidig forøges f.eks. hvis bortfald af fradrag skal kompenseres gennem særlige tilskud eller ved nedslag i skatten.

Virkningerne af en sådan omlægning af beskatnings- og ydelsesaftapning vil for familier med forskellige indkomster selvsagt bero på, hvordan den ny skatteskala udformes. Herudover vil det være af betydning, om indkomstgrundlaget udvides gennem en reduktion af fradragene - og da hvilke fradrag - eller om hidtil ubeskattede beløb inddrages i den skattepligtige indkomst. Bortfald eller nedsættelse af fradrag vil medføre, at beskatning/aftrapning med de hidtidige skalaer sætter ind ved et lavere bruttoindkomstniveau end tidligere, d.v. s. at familier med ret lave indkomster, der hidtil har været undtaget for beskatning/aftrapning, nu vil blive berørt. Virkningerne heraf kan mildnes ved den lavere skattesats (aftrapningssats), men ikke helt ophæves, medmindre man går ind på kompensationsvejen. Virkningerne vil i øvrigt også være lidt forskellige alt efter, om de fradrag, der reduceres eller bortfalder, er afhængige af indkomstens størrelse eller ikke. Nogle af de på selvangivelserne opførte ligningsmæssige fradrag er således typisk større, jo højere den selvangivne indkomst er. Bortfald af sådanne fradrag vil således ikke blot indebære, at beskatning og aftrapning begynder ved en lavere bruttoindkomst, men tillige, at aftrapning af sociale ydelser og oprykning til en højere skattesats sker hurtigere end før. Det vil sige, at progressionen i skatte- og aftrapningssystemet skærpes yderligere, når indkomstafhængige fradrag bortfalder. Det endelige resultat vil naturligvis stadig bero på, hvilke ændringer af skatte- og aftrapningssatser der i øvrigt gennemføres som følge af det udvidede indkomstgrundlag.

13. Også ved en eventuel overgang til at gøre f.eks. børnetilskud og boligsikring til skattepligtig indkomst vil der opstå den generelle effekt, at indkomstgrundlaget for beskatningen totalt udvides, og udskrivningsprocenterne til stat og kommuner kan nedsættes - forudsat der ikke gives (fuld) kompensation for, at ydelserne gøres skattepligtige.

Forestiller man sig i første omgang, at børnetilskud blev inddraget under beskatning og taget i betragtning ved fastsættelsen af andre (indkomstbestemte)

ydelse, vil virkningen ved forskellige indkomstniveauer være, at børnetilskuddet - og dermed nettoindkomsten - i realiteten reduceres med en procent, der svarer til den sammensatte differenssskattesats for de næste 1300 kr.pr.barn (1973-satser). Den sammensatte differenssskattesats ændres derimod ikke, medmindre der f.eks. er sket en nedsættelse af skatterne, fordi indkomstgrundlaget er udvidet.

Tænker man sig også boligsikringen, der er en indkomstafhængig ydelse, inddraget under beskatning og som aftrapningsgrundlag, vil såvel skatten blive større som ydelserne fra det offentlige mindre. Den heraf resulterende reduktion af nettoindkomsten vil også i dette tilfælde udgøre en procent svarende til den sammensatte differenssskattesats. I dette tilfælde vil denne sats imidlertid blive påvirket i nedadgående retning - ikke alene, hvis der generelt sker en lempelse af beskatning og aftrapning i forbindelse med udvidelsen af indkomstgrundlaget, men tillige fordi boligsikringsydelsen nu vil indgå i beregningen af sin egen størrelse. Dette indses lettest, hvis man forestiller sig, at en tilskudsmodtager forøger sin indkomst med f.eks. 10.000 kr. Dette vil på den ene side medføre større indkomstskat, på den anden side et fald i de indkomstafhængige ydelser. Såvel skattestigningen som faldet i tilskuddet bliver imidlertid mindre end efter gældende regler, idet aftrapningen af tilskuddet vil få den virkning, at beregningsgrundlaget stiger mindre end 10.000 kr.

Beregningen af de forskellige indkomstafhængige ydelser vil under et sådant system frembyde meget store administrative vanskeligheder.

Man kan derfor forestille sig kun at lade ydelserne indgå i grundlaget for skatteberegningen og ikke i grundlaget for selve ydelserne. Virkningen heraf vil være, at ydelserne reduceres med en andel, der svarer til den marginale skatteprocent, der i gennemsnit svarer til en indkomstforøgelse på samme størrelse som summen af ydelserne. Den sammensatte differenssskattesats vil derimod være uforandret, medmindre der f.eks. er sket en nedsættelse af skattesatserne, fordi indkomstgrundlaget er udvidet. Der vil imidlertid også være forbundet visse administrative vanskeligheder ved at inkludere indkomstafhængige ydelser alene i skattegrundlaget.

b. Forskelligt indkomstgrundlag ved beskatning og ved aftrapning af ydelser

14. Det har i den offentlige debat været diskuteret at anvende andre kriterier for tildeling af offentlige pengeydelse end det indkomstbegreb, som benyttes ved indkomstbeskatningen.

Såfremt man ville lægge samme "evneprincip" til grund for såvel beskatning som sociale ydelser, måtte det principielt også være samme indkomstbegreb, der skulle benyttes ved udmålingen. Det ville nemlig være vanskeligt at se nogen forskel mellem den evne til at betale skat, som indkomstens anvendelse i skattelovgivningen ideelt skulle give udtryk for, og den mangel på evne til at afholde udgifter, som tilskudslovgivningens indkomstgraduering søger at afspejle. I realiteten er det dog ikke ganske sammenfaldende principper, der følges i skatte- og tilskudslovgivningen. I skattelovgivningen opererer man overvejende med progression på den enkelte persons indkomst (særbeskatning). Ved indkomstgraduering af pengeydelse fra det offentlige benyttes derimod typisk hele familiens indkomst, ligesom der i en vis udstrækning tages hensyn til store udgiftsbehov (ved fradrag i indkomsten for børn).

Det hævdes undertiden, at nogle af reglerne for opgørelse af skattepligtig indtægt ikke fører til et korrekt billede af skatteevnen. Det har således været gjort gældende, at de skattemæssige afskrivninger på bygninger, maskiner og varelagre m.v. indeholder en overvurdering af de med indkomsterhvervelsen forbundne omkostninger i den pågældende periode. Såfremt dette er tilfældet, indeholder skattelovgivningen en særlig tilskyndelse til at erhverve afskrivningsberettigende aktiver. På tilsvarende måde er det blevet hævdet, at fradrag for f.eks. underskud på ejerbolig og forsikringsudgifter rummer en særlig opmuntring til at afholde disse udgifter. Udvalget mener ikke at kunne tage stilling til disse spørgsmål. Såfremt der ligger særlige motiver bag reglerne for opgørelse af skattepligtig indkomst, må det imidlertid forekomme mindre rimeligt, at tilskyndelsen til at erhverve afskrivningsberettigende aktiver og ejerbolig forstærkes, hvis en herigennem fremkommet lav skattepligtig indkomst utilsigtet fører til (højere) ydelser fra det offentlige. Det er åbenbart dette synspunkt, der ligger bag den i bilag 1, p. 100 omtalte bestemmelse, hvorefter børne- og ungdomsværet i visse tilfælde kan afslå at yde fripladser på børneinstitutioner, såfremt den skattepligtige indkomst er nedbragt ved "specielle skattetekniske fradrag". Det vil på den anden side være urimeligt at se helt bort fra afskrivninger ved udmåling af ydelser, idet udgifterne til maskiner, bygninger m.v. over et vist åremål må kunne fratrækkes i indkomsten på linie med andre omkostninger.

Såfremt man mere systematisk vil søge frem mod et kriterium, der i højere grad skulle være udtryk for evne og behov end den nuværende skattepligtige indkomst, må der imidlertid fastsættes klare regler, der giver nogenlunde ensartede resultater i sammenlignelige tilfælde. Det faktiske forbrug vil i en del tilfælde indgå med en betydelig vægt ved indkomstansættelsen og kan ud fra mange synspunkter siges at være et lige så godt udtryk for skatteevnen som indkomsten. Da der ikke foreligger opgørelser over det individuelle forbrug, vil en ansættelse af behovet for offentlig støtte efter dette grundlag imidlertid blive skønsmæssig. At et konstateret forbrug til dels kan accepteres som skatteudmålingsgrundlag fremgår på den anden side af, at forbrugsafgifter i dag udgør en væsentlig del af de offentlige indtægter i Danmark - og i endnu højere grad i udlandet.

En systematisk benyttelse af forbruget som korrektiv til indkomsten, når forbruget er større end indkomsten (men ikke, når det er mindre), må give anledning til store principielle betænkeligheder. Anvendt på beskatningsområdet ville en sådan fremgangsmåde være ensbetydende med, at man ikke alene kunne indkomstbeskatte opsparing, men tillige senere forbrug af de opsparede midler. De uheldige konsekvenser ved anvendelse på tilskudsområdet vil være tilsvarende.

c. Ændring af grundlaget for forskudsansættelser

15. I skatte- og dele af tilskudslovgivningen tilstræber man en høj grad af samtidighed mellem på den ene side det relevante indkomstbegreb og på den anden side skat eller tilskud. For at opnå dette foretages der en foreløbig skatte- eller tilskudsberegning på grundlag af den forventede indkomstudvikling, der kan være fastlagt efter mere eller mindre automatiske regler. Efter indkomstårets udløb foretages der en endelig indkomstopgørelse og fornyet

beregning af skat/tilskud. For skattens vedkommende vil selv små afvigelser mellem forventet og faktisk indkomst ofte kunne føre til efterregulering (rest-skat/overskydende skat), mens der f. eks. i boligsikringstilfælde skal ganske store afvigelser til.

Udvalget har i sine overvejelser alene set på sammenhængen mellem skat, tilskud og indkomst, som den udspiller sig fra år til år under forudsætning af, at skat og tilskud beregnes efter lovgivningens regler og på grundlag af den faktiske indkomst, sådan som den er opgjort efter årets udløb. Resultatet vil le i øvrigt ikke blive meget forskelligt, hvis man så på forløbet fra forskudsansættelse til forskudsansættelse, når man ikke ændrer fremgangsmåde ved opgørelse af den forventede indkomst.

Det er indlysende, at man ved at indføre en lempeligere procedure for forskudsansættelser kan opnå en reduktion af merbeskatning eller ydelsesaftrapning i forbindelse med det første års indkomstforøgelse. Skal reduktionen imidlertid også gælde for næste års indkomstforøgelse, må der ske en yderligere lempelse af forskudsansættelsen. Som eksempel kan nævnes den automatiske forskudsregistrering af indkomsten, der skulle ligge til grund for kil-deskatten i 1972. Her bestemtes det, at kommunerne ved den automatiske forskudsregistrering normalt skulle tage deres udgangspunkt i slutligningen fra 1970. Konsekvensen blev, at den forskudsansatte indkomst for 1972 typisk blev lavere end den forskudsansatte indkomst året før (1971). Selv hvis man havde fulgt samme princip for forskudsansættelse for 1973 (d.v.s. havde benyttet slutligningsmaterialet for 1971), ville man have oplevet en væsentlig stigning i de forskudsansatte indkomster (svarende til stigningen fra slutligning 1970 til slutligning 1971). I realiteten blev forhøjelsen af den forskudsansatte indkomst endnu højere, fordi man ved forskudsansættelsen for 1973 tog sit udgangspunkt i slutligningen for 1971 med tillæg af 15 pct. (af indkomst over 5.000 kr.).

Et andet eksempel er boligsikringen, hvor den forventede indkomst for boligsikringsåret 1972-73 skønsmæssigt blev ansat til indkomsten ved 1971-slutligningen med tillæg af 18 pct. For 1973-74 blev den forventede indkomst fastsat til indkomsten ved 1972-slutligningen, men denne gang kun med tillæg af 10 pct. Dette indebar en relativ svag opgang i den forventede indkomst og en tilsvarende behersket reduktion af boligsikringsydelsen i det typiske tilfælde.

d. Ændring af trækprocenter

16. Der er næppe tvivl om, at de trækprocenter, der benyttes ved den løbende skatteindeholdelse i A-indkomst, spiller en væsentlig rolle for forestillingen om størrelsen af merbeskatning og ydelsesreduktion i forbindelse med indtægtsforøgelser.

En udvidelse af indkomstgrundlaget gennem nedsættelse eller ophævelse af fradrag vil selvsagt også kunne få indflydelse på skattekortenes fradrag og trækprocenter.

Der er imidlertid ikke principielt noget i vejen for, at skattekortenes trækprocenter kan reduceres ved at foretage beregningen uden hensyn til nogle eller måske alle fradrag, samtidig med at man bibeholder fradragene ved såvel forskudsansættelse som ved den endelige skatteopgørelse. En sådan lavere trækprocent (eller bruttotrækprocent, når man ser bort fra samtlige fradrag)

vil - hvis forskudsansættelsen svarer til slutligningsresultatet - blot indebære en ændret fordeling af skattebetalingen over årets uger og måneder. Er der afvigelser, indebærer den tillige større restskatter (eller overskydende skat). Såfremt skatteyderne herved føler, at merbeskatningen af merindtægt er blevet svagere, vil man herigennem have hjulpet på nogle uheldige virkninger af beskatning og aftrapning. Derimod ændrer det ikke ved den fundamentale virkning af indkomstforøgelse i form af merbeskatning og aftrapning af offentlige pengeydelse, som denne vil vise sig, hvis man sammenligner to på hinanden følgende slutopgør eller forskudsansættelser.

7°. DIREKTE REDUKTION AF SKATTE- OG AFTRAPNINGSSATSER

a. Nedsættelse af skattesatser

17. En afsvækkelse af de nugældende relationer mellem på den ene side indkomst og på den anden side offentlige ydelser og beskatning kan i sin enkleste form berøre blot en enkelt ydelse/skat eller bestå i isolerede nedsættelser af flere satser, der indgår i den sammensatte differensskattesats.

En nedsættelse af satserne i skalaen for statsindkomstskatten eller en forhøjelse af personfradragene berører alle familier - også det store flertal, der ikke udsættes for aftrapning af ydelser fra det offentlige samtidig med beskatningen. Dette er ensbetydende med, at der vil blive tale om endog meget store provenutab på statsindkomstskatten (ved forhøjelse af personfradragene tillige på de kommunale skatter), hvis der ad denne vej skal opnås en blot nogenlunde mærkbar reduktion af differensskattesatsen. Dette kan ikke undgå at føre til en svækkelse af den økonomiske politik, medmindre skattnedsættelsen modsvares af besparelser og/eller forøgelse af de offentlige indtægter på andre områder (afgifter, arbejdsgeberbidrag m.m.).

b. Nedsættelse af de enkelte aftrapningssatser

18. En mere effektiv (eller beløbsmæssigt mindre kostbar) fremgangsmåde vil være en reduktion af aftrapningssatserne. Den simpleste måde at mildne indkomstgradueringen på vil være blot at reducere de nugældende aftrapningssatser, men i øvrigt begynde aftrapningen ved samme indkomstniveau som hidtil. Det er klart, at en sådan løsning vil indebære en forøgelse af de offentlige udgifter. Hvor stor forøgelsen vil være må naturligvis bero på, hvor stærk en aftrapning man kan affinde sig med. Der foreligger ikke statistisk materiale, der tillader med rimelig sikkerhed at beregne merudgifterne ved anvendelse af forskellige lavere aftrapningssatser, men de vil utvivlsomt være betydelige, hvis der skal gennemføres en mærkbar lempelse af aftrapningen. Der kan i denne forbindelse peges på de grove skøn, der under pkt. 22 er anført over merudgifterne ved en total afskaffelse af ydelsernes indkomstafhængighed med fastholdelse af det nuværende ydelsesniveau.

Merudgifterne ved en langsommere aftrapning kan klart reduceres ved enten at sænke maksimumsniveauet for de ydelser, der aftrappes, og/eller ved at lade aftrapningen begynde ved en lavere indkomst end hidtil. Begge dele vil imidlertid have til følge, at familier med lave indkomster stilles dårligere end før.

En isoleret nedsættelse af de enkelte aftrapningssatser vil nok betyde en reduktion af den sammensatte differensskattesats, men vil ikke ændre (kun moderere) det forhold, at aftrapningen kan blive stærkere, jo flere børn der er i familien.

c. Fælles aftrapning af flere ydelser eller af ydelse og skat under ét

i) Fælles aftrapningssats

19. En anden mulighed vil være at lade samtlige ydelser aftrappe under ét med en fælles sats på f.eks. 25 pct. af indkomstfremgangen. Her opstår imidlertid straks det problem, at der enten må ske samtidig beregning af alle ydelserne, eller der måtte etableres en kompliceret procedure, hvorved der f.eks. med voksende indkomst først gennemføres afvikling af institutionstilskud, hvorefter turen kommer til boligsikringen, der efter endt aftrapning videregiver til Statens Uddannelsesstøtte. Da den omtalte videregivelsesprocedure næppe er administrativt gennemførlig, må etablering af en fælles sats bygge på en samtidig beregning i kommunerne af boligsikring og/eller eventuelle institutionstilskud, der herefter som en slags "familieydelse" kunne aftrappes under ét. Det er derimod straks vanskeligere at inddrage uddannelsesstøtten under en sådan "familieydelse". Medmindre den fælles aftrapningssats er ret lav, er der risiko for, at aftrapningen i de tilfælde, hvor den nu er mildest, kan blive stærkere end hidtil.

ii) Fælles "loft" over den kombinerede skatte- og aftrapningssats

20. En administrativt ret besværlig løsning er en art "skatteloft" af samme slags, som findes i udskrivningsloven (66 2/3 pct. marginalsat af sidst tjente krone). Efter dette forslag skulle der lægges loft over den kombinerede skatte- og aftrapningssats, f.eks. ved 75 pct. Denne løsning er en videreudbygning af den forannævnte med maksimal samlet aftrapningssats, men kompliceret derved, at beskattningen inddrages, hvilket i endnu højere grad måtte kræve samtidig beregning. Sammenkædningen med kildeskattesystemet synes også vanskelig at overskue. For eksempel vil slutopgøret kunne få eftervirkninger for en række tilskud fra det offentlige. Den anførte løsning vil ikke betyde skærpelse af aftrapningen for nogen, men til gengæld bliver aftrapningen ikke ensartet i styrke for alle familietyper. Begge de anførte metoder har det tilfælles med de simple reduktioner af de enkelte aftrapningssatser, at kredsen af modtagere af ydelserne kan blive udvidet, medmindre ydelsesniveauet sænkes, eller aftrapning påbegyndes tidligere.

iii) "Negativ indkomstskat".

21. I den internationale debat om skatte- og tilskudsspørgsmål har begrebet "negativ indkomstskat" spillet en væsentlig rolle. Hovedindholdet af et system med negativ indkomstskat er, at indkomstskat kun betales af personer eller familier, når indkomsten overstiger en vis grænse (der f.eks. kan være afhængig af børnetal). Ved lave indkomster ydes tilskud ("negativ skat").

Dette kan f.eks. ske ved at der i stedet for personfradrag i indkomsten ydes persontilskud, der modregnes i skatten, men kommer til udbetaling, i det omfang skatten er mindre end tilskudsbeløbet.

Som det vil fremgå af beskrivelsen af det danske skatte- og tilskudssystem i kapitel II minder det danske system i realiteten om et system med "negativ indkomstskat", idet der ved lave indkomster ydes indkomstafhængige tilskud,

der falder bort ved højere indkomster, der alene beskattes. Det danske system adskiller sig imidlertid fra den negative indkomstskat derved, at der for mange familier findes et indkomstinterval, hvor der både betales indkomstskat til og modtages ydelse fra det offentlige (børnetilskud, der ikke er indkomstafhængige, ydes endda til familier med de højeste indkomster).

Indførelse af "negativ indkomstskat" skulle i princippet kunne gøre det overflødigt, at en familie på én gang betalte til og modtog penge fra det offentlige. Man kunne således forestille sig "skatteskalaer" udarbejdet for hver familietype (kendetegnet ved antal børn, boligforhold, ægtefællernes indkomstandel o. s.v.) på grundlag af tabeller som vist i kapitel II og materialesamlingen. En overgang til nettoafregning ville formentlig kunne indebære en vis reduktion i de samlede offentlige udgifter og indtægter. Rent bortset fra de praktiske vanskeligheder vil indførelse af "negativ indkomstskat", ikke betyde nogen reduktion af de sammensatte differensskattesatser - eller sagt med andre ord: hvis der skal opnås en lettelse, skal skatte- og aftrapningssatserne være nedsat inden etableringen af den ny "skatteskala".

iv) Ophævelse af aftrapningen af ydelser fra det offentlige

22. Et grænsetilfælde af de løsninger, der bygger på en lempeligere aftrapning af pengeydelserne fra det offentlige, vil være at gøre boligsikring, institutionsfripladser og uddannelsesstøtte helt uafhængige af indkomstens størrelse, således som det i dag er tilfældet med børnetilskuddene.

Ud fra administrative hensyn må det forekomme hensigtsmæssigt, at den graduering af folks nettoindkomst, der sker efter den indtjente indkomst, bliver koncentreret omkring én enkelt eller meget få relationer, hvoraf skalaen for statsindkomstskatten nødvendigvis må være én. En sådan omlægning vil ikke alene kunne lette arbejdet i administrationen, men tillige gøre sammenhængene mere overskuelige.

Det er på den anden side åbenbart, at en fuldstændig ophævelse af indkomstgradueringen af ydelser fra det offentlige vil kunne få vidtrækkende konsekvenser for fordelingen og de offentlige udgifter.

Det er således indlysende, at en blot og bar ophævelse af aftrapningen af ydelserne - mens de i øvrigt fastholdes på deres nuværende størrelse - vil indebære, at et meget stort antal familier - hvoraf riogle med høje indkomster - nu i fuld udstrækning vil være ydelsesberettigede, mens de hidtil enten slet ikke har fået disse tilskud eller højst har fået dem i begrænset omfang.

Ud over de fordelingsmæssige konsekvenser vil dette også betyde store merudgifter på de offentlige budgetter. Disse merudgifter vil ikke blot være en følge af den rent øjeblikkelige udvidelse af kredsen af tilskudsberettigede, men på lidt længere sigt vil den mere udbredte støtte medføre en stigning i de subsidierede aktiviteter eller udgifter (større efterspørgsel efter børnehavepladser, større og dyrere boliger, flere studerende). På kort sigt vil det medføre kødannelse og tendens til højere huslejer, idet antallet af pladser på daginstitutioner og læreanstalter samt boligmassens størrelse er begrænset.

Det er ikke muligt at give nogen kvantitativ vurdering af disse mere langsigtede virkninger af en forøgelse af de offentlige tilskud. Udvalget har derfor måtte begrænse sig til at søge at danne sig et indtryk af merudgifterne for det offentlige ved det nuværende niveau for den tilskudsberettigende aktivitet. Selv en sådan bedømmelse vil imidlertid være behæftet med meget stor usikkerhed på grund af det utilstrækkelige statistiske materiale.

For børneinstitutionernes vedkommende ville en fuldstændig fjernelse af indkomstgradueringen af fripladserne være ensbetydende med, at al forældrebetaling indstilles, hvilket vil gøre offentlig foranstaltet børnepasning mere attraktiv end private arrangementer. Mulighederne for at imødekomme den øgede efterspørgsel vil dog være begrænset af væksten i antallet af nyetablerede institutionspladser. På helt kort sigt må det antages, at merudgiften for det offentlige (stat og kommune tilsammen) vil falde sammen med den nuværende forældrebetaling efter fradrag af fripladser, der i 1973 androg ca. 300 mill.kr.

Med hensyn til ydelserne fra Statens Uddannelsesstøtte måtte en ophævelse af indkomstgradueringen indebære, at alle uddannelsessøgende af en bestemt kategori modtager samme beløb uanset forældres indkomst. Den nuværende støtte andrager (i 1973-74) knap 250 mill.kr. i rentefri lån og knap 450 mill.kr. i stipendier, tilsammen knap 700 mill.kr. Det kan løseligt anslås, at en ophævelse af indkomstreguleringen ville medføre en samlet udgift på omkring 2,3 mia.kr. i lån og stipendier. Merudgiften ville naturligvis vise sig på de offentlige budgetter, men det er givet, at en sådan omlægning ikke vil betyde en tilsvarende samlet forøgelse af de studerendes eller deres forældres forbrug. Den øgede offentlige bistand ville medføre, at der med de nugældende regler for ydelse af statsgaranterede studielån i de private pengeinstitutter ikke mere ville kunne gives sådanne lån i det hidtidige omfang. Hertil kommer, at stipendierne er skattepligtige.

Boligsikringen for familier, der ikke er omfattet af de særlige boligsikringsregler for pensionister, androg i 1970-71 ca. 230 mill.kr. og kan i 1973 anslås til op imod 300 mill.kr. I 1970 androg boligsikringen ca. 31 pct. af den samlede husleje i de godt 100.000 lejligheder, der var tale om. Andelen er formentlig lidt større i 1973. Havde der ikke været tale om indtægtsregulering, ville boligsikringen for de pågældende lejligheder rimeligvis have udgjort henved dobbelt så meget som den nuværende udgift. Der findes imidlertid formentlig omkring 700.000 lejligheder, som bebos af ikke-pensionister, der i dag ikke modtager boligsikring. Huslejen i disse lejligheder kan anslås til omkring 3 mia.kr. om året, og den boligsikring, der kunne komme på tale, såfremt ydelsen ikke var indkomstreguleret, kan måske sættes til omkring en tredjedel. Det vil sige, at alene en ophævelse af indkomstreguleringen for boligsikringsydelsen til ikke-pensionister kunne medføre merudgifter for det offentlige på omkring 1,3 mia.kr. Boligsikring ville uden indkomstgraduering blive et tilskud beregnet som en andel af huslejen. Andelens størrelse ville alene bero på antal børn i familien. Det må anses for givet, at et sådant tilskud vil rumme en betydelig tilskyndelse til at søge over mod større og dyrere boliger.

Det må haves i erindring, at alle de foran anførte skøn er foretaget uden hensyn til, at den tilskudsberettigende aktivitet vil stige som følge af indkomstreguleringens bortfald. Merudgifterne kan således på lidt længere sigt ventes at blive en del større som følge af den tilskyndelse til at afholde udgifter til husleje, børnepasning m.v., som indeholdes i støtten fra det offentlige.

23. De foregående overvejelser fører til, at en afvikling af indkomstreguleringen for de tre store ydelser: fripladser på børneinstitutioner, uddannelsesstøtte og boligsikring ville medføre betydelige udgifter for det offentlige. De meget summariske beregninger, der er foretaget, tyder på, at merudgifterne løseligt kan anslås til over 3 mia.kr. for samtlige ordninger ved uændret tilskudsberettigende aktivitet.

Det er ikke givet, at den forbrugsstimulerende virkning af en ophævelse af indkomstgradueringen vil blive helt så stor - herved tænkes navnlig på det allerede nævnte forhold, at en forøgelse af uddannelsesstøtten i en vis udstrækning vil blive modsvaret af en nedgang i udnyttelsen af adgang til at få statsgaranterede studielån. På den anden side vil indkomstgradueringens bortfald medføre, at nogle af de hidtidige ydelser skifter karakter fra at være tilskud til en begrænset kreds, så denne kan afholde udgifter til bestemte formål, til at være rene subsidier til nedbringelse af prisen for visse ydelser. Dette gælder således de offentligt støttede daginstitutioner og dagplejeordninger samt benyttelse af udlejningsboliger. Udvidelsen af støtte til at bruge daginstitutionerne vil klart stimulere efterspørgselspresset på området. Virkningen af en generel huslejesubsidie vil sandsynligvis blive en større samlet forbrugerudgift (inkl. tilskud) til boligformål. Dette kan på kort sigt trække i retning af et højere huslejeniveau og på lidt længere i retning af større nybygningsaktivitet. Hvor stærk denne virkning for byggeaktiviteten vil blive, er det vanskeligt at sige, idet familier med store indkomster formentlig i højere grad, end tilfældet er i dag, vil efterspørge lejligheder frem for ejerboliger.

v) Langsom aftrapning af en "familieydelse", der omfatter boligsikring, institutionsfripladser og børnetilskud

24. Det siger sig selv, at en mild aftrapning af ydelserne fra det offentlige vil indebære, at velstillede familier ikke får helt så meget støtte, som hvis indkomstreguleringen totalt ophæves. Samtidig vil merudgifterne for det offentlige naturligvis også blive mindre end ved fuldstændigt bortfald af aftrapningen. Besparelser ved at bevare en mild indtægtsgraduering af ydelserne frem for helt at opgive den må dog på forhånd anses for at være relativt begrænsede, bl.a. fordi det formentlig vil vise sig vanskeligt at indpasse uddannelsesstøtten i et aftrapningssystem fælles for de hidtil indtægtsgraderede ydelser. Derimod ville der kunne opnås besparelser i forhold til den nuværende situation, hvis en sådan "familieydelse" med en svag indkomstgraduering blev udvidet til også at omfatte de nu indkomstuafhængige børnetilskud, der i 1973 medførte offentlige udgifter på 2, 3 mia.kr. Det skulle således nok være muligt gennem en svag aftrapning af børnetilskuddene (f. eks. af størrelsesorden 5 pct. af familieindkomster over 30.000 kr.) at opnå besparelser, der nogenlunde kan dække merudgifterne ved at aftrappe institutionsfripladser og boligsikring i samme tempo (men næppe til at opveje merudgifterne ved tillige at gå over til en svag indkomstgraduering af uddannelsesstøtten).

En virkning af at inddrage børnetilskuddene under aftrapningssystemet er, at man herigennem stærkt vil udvide kredsen af familier, der er udsat for at få en (om end nok så lille) aftrapningssats lagt oven i skattesatsen. Der er således noget over 700.000 familier med hjemmeboende børn under 18 år, der får udbetalt børnetilskud. Heraf ville vel ca. 150.000 familier, som i dag får boligsikring og/eller har institutionsfripladser, få en - i visse tilfælde meget - lavere sammensat differensskattesats, mens resten ville få en lidt højere.

Indførelse af en mildt aftrappet "familieydelse", der omfatter boligsikring, institutionsfripladser og børnetilskud, ville heller ikke ændre nævneværdigt ved det forhold, at et stort antal familier vil få større tilskud, jo højere udgifterne er til husleje og til anbringelse på børneinstitution, d.v.s. at der også i dette tilfælde vil være langt flere end i dag, der får en tilskyndelse til at afholde sådanne tilskudsberettigende udgifter.

8°. TILSKUD, DER ER UAFHÆNGIGE AF TILSKUDSBERETTIGENDE AKTIVITET

25. Som allerede påpeget vil udbredt støtte fra det offentlige, hvis størrelse beror på modtagernes efterspørgsel efter subsidierede ydelser, føre til en stigning i denne efterspørgsel. Dette kunne undgås, hvis pengeydelse fra det offentlige ikke alene blev gjort næsten uafhængige af modtagernes indtægter, men tillige af den tilskudsberettigende aktivitet.

Når der i dag fra det offentlige ydes indkomstgraderede tilskud til huslejeudgift og betaling for daginstitutionspladser, tages disse udgifter som udtryk for behov, hvis dækning man søger at støtte. Spørgsmålet er, om man på anden måde end ved at se på den aktuelle udgift kan klarlægge disse behov og deres størrelse.

Problemstillingen har haft sin analogi i forbindelse med diskussionen af de statsrefusioner, der ydes som en vis procent af kommunale udgifter til bestemte formål, men som nu i stigende grad erstattes af generelle tilskud efter "objektive kriterier" eller i visse tilfælde "udgiftsbehovstal" (f.eks. samlet indbyggertal, antal personer i visse aldersgrupper, vej længder og lignende størrelser, som modtagerne ikke på kort sigt kan have nævneværdig indflydelse på).

Det er imidlertid ikke let at finde frem til sådanne størrelser, som med rimelighed kan træde i stedet for tilskudsberettigende udgifter som udmålingsgrundlag for den offentlige støtte. For boligsikring og fripladser er antal børn dog en mulighed. Der må formodes at være en vis sammenhæng mellem huslejeudgift, boligstørrelse og antal børn i familien. Sammenhængen er dog langt fra klar, idet forskelle i huslejeudgiften i høj grad beror på en række andre faktorer som f.eks. kvalitetsforskelle samt variationer mellem landets områder og mellem årgange af boliger (også bortset fra kvalitetsforskelle).

På samme måde er f.eks. børn i 0-2 års alderen en vis indikator for behov for vuggestueplads, men ikke nogen dækkende erstatning for udgiftsbehovet. Der eksisterer således væsentlige forskelle mellem takster i daginstitutioner, og det er ikke for alle børn i den relevante aldersklasse, der er behov for en institutionsplads. Dette kan føre til, at man måtte overveje at inddrage forsørgerens stilling som enlig - eller begge ægtefællers stilling som udearbejdende - som tildelingskriterier. Vanskelighederne ved at fastlægge en relevant afgrænsning af forsørgerens status er imidlertid åbenbare (er f.eks. sporadisk arbejde uden for hjemmet tilstrækkeligt til at berettige til støtte?).

For uddannelsesstøtten er det vanskeligt at undvære den allerede benyttede faktiske uddannelsessituation som indikator for støtteberettigelse.

Rent bortset fra vanskelighederne ved at finde mere egnede udmålingsgrundlag for støtten fra det offentlige end tilskudsmodtagerens udgifter eller andre udtryk for tilskudsberettigende aktivitet vil det utvivlsomt støde an mod hidtidige principper, dersom der skal kunne gives tilskud uden sikkerhed for, at pengene anvendes til det tilsigtede formål. Dette vil imidlertid være en uundgåelig konsekvens, hvis man effektivt vil begrænse den tilskyndelse til at afholde tilskudsberettigende udgifter, der vil ligge i en væsentlig udvidelse af modtagerkredsen til også at omfatte familier med højere indkomster.

9°. KOMBINEREDE ÆNDRINGER AF AFTRAPNINGS- OG/ELLER SKATTEREGLER

a. Fordelingsmæssige konsekvenser

26. Det er forholdsvis ukompliceret at forestille sig, i hvilken retning nogle af de foran skitserede typer af løsninger vil påvirke indkomstfordelingen og de offentlige budgetter (om end ikke helt så let at give en kvantitativ bedømmelse). Det er således klart, at såvel total ophævelse af indtægtsgraduering som en væsentlig moderation af aftrapningstempoet vil forøge de offentlige udgifter, hvis ydelsesniveauet ikke må nedsættes for de familier med ret lav indkomst, som med de gældende regler modtager de største ydelser.

Det er på samme måde indlysende, at de offentlige merudgifter især må komme familier med højere indkomster til gode. Med de praktisk foreliggende muligheder er en sådan ændring af fordelingspolitikken en uundgåelig konsekvens, hvis man ønsker at mildne virkningerne af samspillet af beskatning og aftrapning af sociale ydelser. Dette er dog ikke ensbetydende med, at man i almindelighed behøver at tilpasse skatte- og transfereringspolitikken i en retning, der går imod den hidtil fulgte. Det er som allerede påpeget (p. 49) et begrænset (om end ikke helt lille) udsnit af befolkningen, der berøres ved, at samspillet af skatter og sociale ydelser fører til sammensatte differensskattesatser. Ved siden af visse pensionistfamilier vil der typisk være tale om familier, der har børn og bor til leje i nyt byggeri. Det vil sige, at der er familietyper, for hvem omfordelingen mellem højere og lavere indkomster er drevet langt videre end det f. eks. er sket for familier uden børn og familier, der bor i ejerbolig. En svagere indkomstudjævning for en enkelt gruppe familier vil således ikke nødvendigvis være uforenelig med en modgående forskydning i den politik, der følges over for andre. En sådan modgående tilpasning kunne f.eks. tage form af en lempelse af aftrapningssatserne for personer, der er berettigede til tilskud samtidig med at der gennemføres en almindelig skærpeelse af skatteprogressionen.

For at danne sig et første indtryk af de fordelingsmæssige konsekvenser af forskellige ændringer af skatte- og aftrapningsreglerne har udvalget ladet foretage en række beregninger for udvalgte familietyper. Beregningerne, der er nærmere beskrevet i kapitel IV bygger alle på den forudsætning, at merudgifter for det offentlige ved ophævelse eller lempelse af indkomstgradueringen af boligsikring, institutionsfripladser og uddannelsesstøtte skal modsvares af besparelser på disse tilskud eller børnetilskudene eller ved forhøjelse af personbeskatningen. Udvalget har ved denne restriktion på beregningerne ikke ønsket at tillægge det p. 55 omtalte budgetpolitiske hensyn større vægt end andre af de omtalte hensyn, men har valgt forudsætningen som en praktisk vejledning med hensyn til valg af størrelsesorden af modgående ændringer i skatte- og aftrapningssatser.

Det må også understreges, at de foretagne beregninger er begrænset til at omfatte ændringer af reglerne for de nævnte store tilskud fra det offentlige samt for personindkomstskatten, idet det alene er disse relationer, der indgår i beregningsprogrammerne. Man har således ikke kunnet inddrage virkningerne hverken af eventuelle besparelser på andre end de store pengeydelser fra det offentlige eller af en eventuel tilpasning af forbrugsbeskatningen. Endvidere er pensionistområdet ikke inddraget i beregningerne.

Det må også understreges, at beregningerne er af summarisk natur, idet det statistiske grundlag for beregninger af merudgifter, besparelser og skatte-

provenuer er ret spinkelt. Hertil kommer, at merudgifterne ved bortfald eller lempelse af aftrapningen ikke omfatter de merudgifter, der på længere sigt vil vise sig i forbindelse med øget efterspørgsel på det tilskudsberettigede område.

Ikke desto mindre har udvalget ment, at beregningsresultaterne er af en vis værdi for bedømmelsen af virkningerne af forskellige ændringer af skatte- og tilskudslovgivningen.

b. Virkningerne af forskellige kombinationer

i) Oversigt over de undersøgte kombinationer

27. I tabel 2 er i oversigtsmæssig form beskrevet de ændringer af reglerne for tilskud og beskatning, som er blevet undersøgt. Til sammenligning er i første kolonne (GL) givet en karakteristik af det gældende system. De ændrede regelsæt er på samme måde vist (mærket med bogstaverne I, F, E, G, H og J, der korresponderer med tabelbetegnelsen i materialesamlingen).

Et fællestræk for de første fem tilfælde er, at en reduktion af de sammensatte differensskattesatser søges tilvejebragt ved en fuldstændig afvikling af indtægtsgradueringen af institutionsfripladser, boligsikring og uddannelsesstøtten. Derimod er finansieringen af merudgifterne forskellige: I tilfælde I har man forudsat dem opvejet af en kraftig reduktion (med 70 pct.) af niveauet for de anførte 3 ydelser.

I tilfælde F sker det til dels på samme måde. Ydelsesreduktionen er dog kun på 50 pct. , og det er derfor nødvendigt at hæve skatterne. Dette er tænkt opnået ved at forhøje satserne på statsskatteskalaens tre sidste trin. Skatteskalaen gøres altså mere progressiv, men det vil samtidig være fornødent at fjerne det eksisterende skatteloft på 66 2/3 pct. af merindtægt.

I tilfælde E, G og H er merudgifterne ved at afvikle aftrapningen af de tre ydelser alene tænkt inddækket ved forhøjelse af de personlige indkomstskatter. I tilfælde E skulle det ske alene ved en forhøjelse af udskrivningsprocenten for statsindkomstskatten. I tilfælde G sker det ved en noget mindre forhøjelse af udskrivningsprocenten kombineret med, at indkomstbeskatningens grundlag udvides ved, at boligsikring, institutionsfripladser og børnetilskud medregnes i den skattepligtige indkomst. Tilfælde H minder en del om tilfælde G, men det er her forudsat, at der tillige sker en ændring af statsskatteskalaen, således at satsen nedsættes på skalaens nederste trin, mens de tre højeste satser sættes i vejret (en væsentlig skærpelse af progressionen, der også gør en ophævelse af skatteloftet nødvendig).

Tilfælde J adskiller sig fra de øvrige på flere punkter. For det første er der kun tale om en partiel løsning, idet det forudsættes, at reglerne for uddannelsesstøttens aftrapning bevares. For det andet er det tænkt, at værdien af institutionsfripladser samt boligsikringen lægges sammen med børnetilskuddene til en art "familieydelse", der aftrappes under ét med 5 pct. af indkomst over 30.000 kr. Beskatningsforholdene er tænkt holdt uændret.

Tabel 2. Oversigt over beregningsmodeller

Tilfælde	GL (nugældende)	I	F	E	G	H	J
<u>Aftrapning af ydelser:</u>							
Børnetilskud	÷	÷	÷	÷	÷	÷	)svag
Institutionsfripladser	+	÷	÷	÷	÷	÷	)aftrap-
Boligsikring	+	÷	÷	÷	÷	÷	)ning ⁴⁾
Uddannelsesstøtte	+	÷	÷	÷	÷	÷	+ ²⁾
<u>Ydelsesniveau:</u>							
Børnetilskud	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Institutionsfripladser	100%	30%	50%	100%	100%	100%	100%
Boligsikring	100%	30%	50%	100%	100%	100%	100%
Uddannelsesstøtte	100%	30%	50%	100%	100%	100%	100%
<u>Beskatning af ydelser:</u>							
Børnetilskud	÷	÷	÷	÷	+ ³⁾	+ ³⁾	÷
Institutionsfripladser	÷	÷	÷	÷	+ ³⁾	+ ³⁾	÷
Boligsikring	÷	÷	÷	÷	+ ³⁾	+ ³⁾	÷
Uddannelsesstøtte	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾
<u>Skattesats til staten ved udskrivningsprocent = 100:</u>							
1. trin	18	18	18	18	18	14	18
2. trin	30	30	32	30	30	34	30
3. trin	40	40	43	40	40	46	40
4. trin	45	45	48	45	45	51	45
<u>Udskrivningsprocent for statsindkomstskatten:</u>							
	91	91	91	104	96	96	91
<u>Effektiv skattesats til staten (d.v.s. skattesats x udskrivningsprocent)⁵⁾</u>							
1. trin	16,38	16,38	16,38	18,72	17,28	13,44	16,38
2. trin	27,30	27,30	29,12	31,20	28,80	32,64	27,30
3. trin	36,40	36,40	39,18	41,60	38,40	44,16	36,40
4. trin	40,95	40,95	43,68	46,80	43,20	48,96	40,95
<u>Skatteloft</u>							
	+	+	÷	+	+	÷	+

¹⁾ Hos den uddannelsessøgende²⁾ Som hidtil³⁾ For gifte deles tilskuddet lige over mellem ægtefællerne ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst⁴⁾ De tre tilskud (samlet i en "familieydelse") aftrappes under ét med 5 pct. af indkomst over 30.000 kr.⁵⁾ Hertil kommer i gennemsnit for hele landet 24,05 pct. i kommune- og kirkeskatter, amtskommunal skat, folkepensionsbidrag, bidrag til den sociale pensionsfond og til dagpengefond.

Tabel 3. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser, familietype 08
(Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregningsalternativer	Nettoindkomst ved lønindkomst på 30.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 30—	Nettoindkomst ved lønindkomst på 40.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 40—	Nettoindkomst ved lønindkomst på 50.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 50—	Nettoindkomst ved lønindkomst på 60.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 60—	Nettoindkomst ved lønindkomst på 70.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 70—	Nettoindkomst ved lønindkomst på 80.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 80—	Nettoindkomst ved lønindkomst på 90.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 90—	Nettoindkomst ved lønindkomst på 100.000 kr.	Differensskattesats ved lønindkomststigning kr. 100—
Gældende lovgivning	39.589	79,6	41.626	106,2	41.003	77,5	47.605	56,5	60.669	56,5	60.669	56,5	60.669	56,5	60.669	56,5
Model E	43.707	43,6	49.344	52,3	54.110	55,6	62.451	61,0	74.151	61,0	74.151	61,0	74.151	61,0	74.151	61,0
» F	35.709	41,5	41.562	50,2	46.543	53,3	55.363	58,5	67.812	58,5	67.812	58,5	67.812	58,5	67.812	58,5
» G	35.427	47,9	40.637	54,4	45.196	58,2	53.555	59,1	65.367	62,7	65.367	62,7	65.367	62,7	65.367	62,7
» H	36.314	50,0	41.313	57,2	45.597	61,6	53.303	63,0	63.651	68,1	63.651	68,1	63.651	68,1	63.651	68,1
» I	32.389	41,0	38.286	48,8	43.403	51,7	52.585	56,5	65.649	56,5	65.649	56,5	65.649	56,5	65.649	56,5
» J	44.009	46,0	49.406	53,8	54.023	56,7	62.205	61,5	73.769	61,5	73.769	61,5	73.769	61,5	73.769	61,5

1) Familietype 08: 2 voksne, gift, 2 børn; ét i vuggestue, ét i børnehave.
Mandens indtægtsandel 75 pct. – Årlig husleje 12.000 kr.

ii) Virkningerne for den sammensatte differensskattesats

28. I tabel 3 er vist situationen for den i tabel 1 på side 48 omhandlede familie dels med de gældende regler, dels med de undersøgte ændrede regelsæt. Familiens stilling er i de forskellige tilfælde søgt belyst dels ved størrelsen af nettoindkomsten (indtægt + tilskud ÷ skat) dels ved den sammensatte differensskattesats. Virkningerne fremgår tillige af figur 1 og 2. (p.p. 72-73).

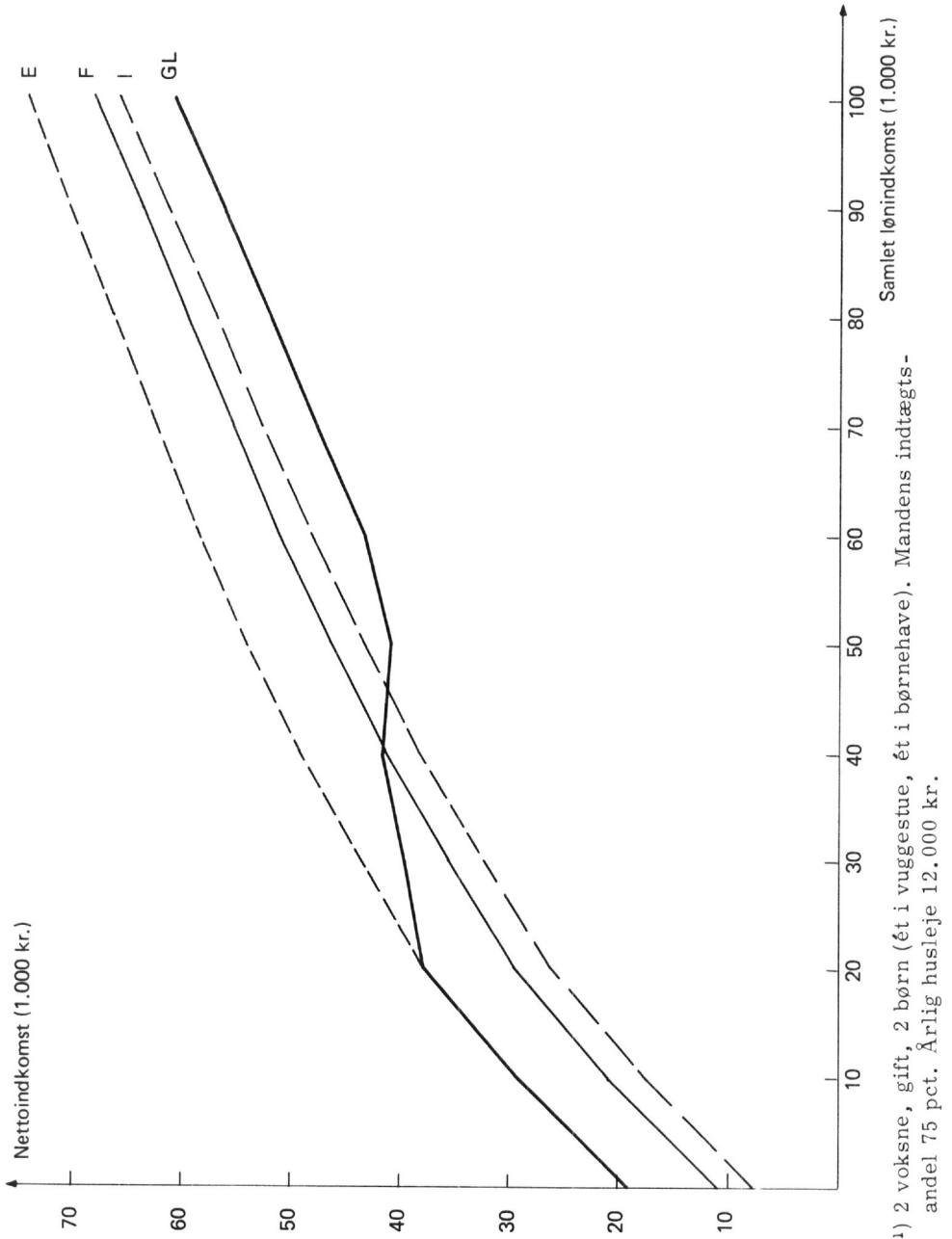
Det ses, at alle de undersøgte ændringer vil betyde en væsentlig reduktion af differensskattesatsen for familier, der befinder sig i det indkomstinterval (30.000 til 60.000 kr.), hvor der især er tale om sammenfald af beskatning og aftrapning, hvorimod der for højere indkomster i de fleste tilfælde ville blive tale om en forhøjelse af satserne i forbindelse med forhøjelsen af beskatningen (eller i tilfælde J aftrapningen af børnetilskuddet). Det eneste tilfælde, hvor familier af den pågældende art ikke får højere differensskattesats ved store indkomster, er tilfælde I, idet aftrapningens afskaffelse her er tænkt finansieret alene ved en reduktion af ydelseniveauet.

iii) Virkningen for nettoindkomsterne

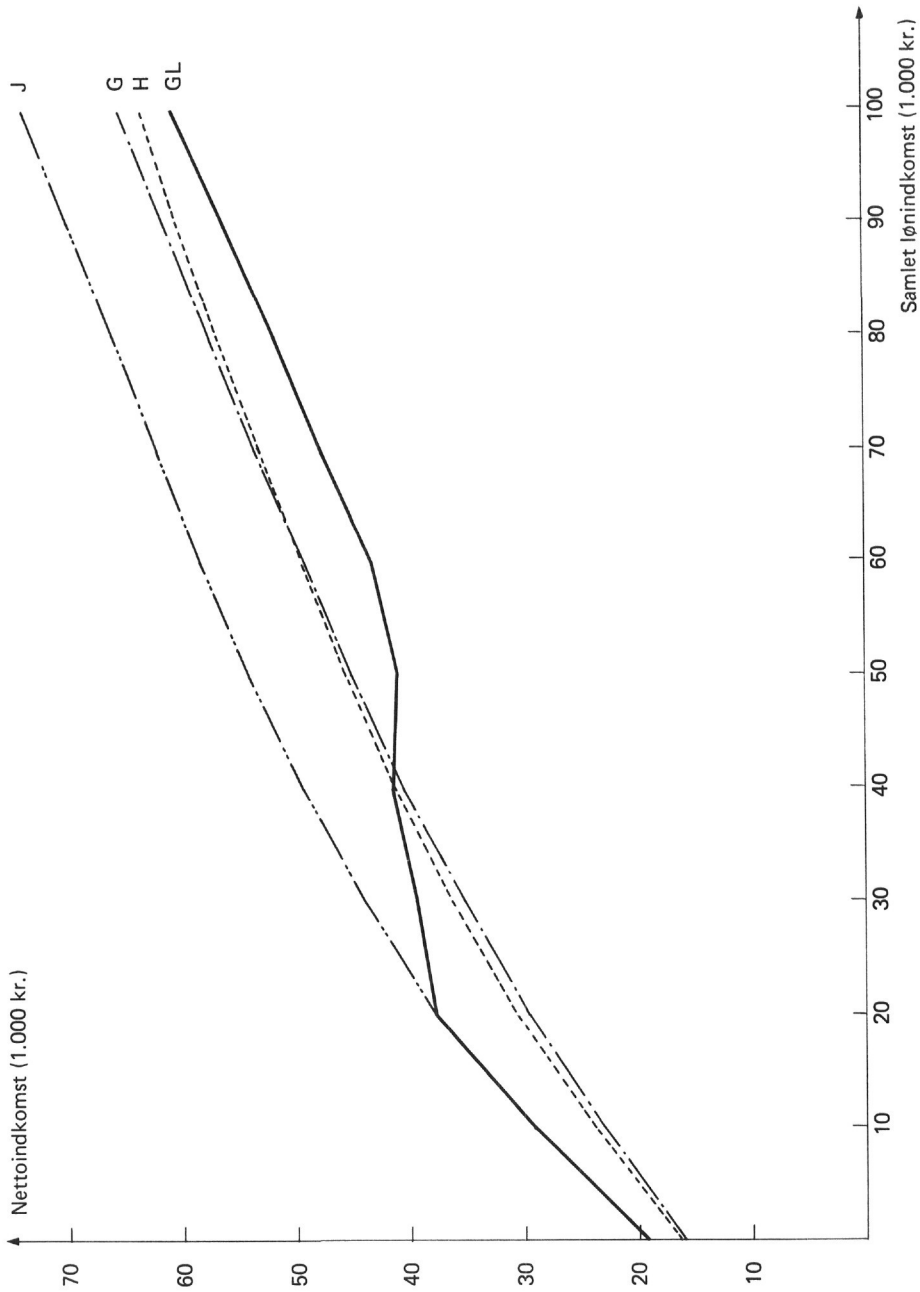
29. Det ser således ud til, at alle de undersøgte tilfælde stort set vil kunne yde et væsentligt bidrag til at undgå, at indtægtsforøgelse rammes af sammenfald af beskatning og aftrapning. Derimod er virkningerne højst forskellige for den nettoindkomst, der bliver tilbage efter skat og tilskud for henholdsvis familier med høje og lave indkomster.

De kraftigste virkninger har utvivlsomt de regler, der er tænkt anvendt i tilfælde I. Her ville der blive tale om en væsentlig reduktion af nettoindkomsten for familier med lønindkomster under 40.000 kr. , mens familier med indkomster over 50.000 kr. ville opnå en forbedring af stillingen. Dette hænger nøje sammen med, at hele finansieringen af aftrapningens afskaffelse gennemføres ved at sænke de ydelser, som familier med lave indkomster også hidtil har

Figur 1. Nettoindkomst ved forskellige lønindkomststørrelser for familietype 08¹⁾. Modellerne I, F og E sammenholdt med gældende lovgivning (GL), der er vist med et udjævnet forløb.



Figur 2. Nettoindkomst ved forskellige lønindkomststørrelser for familietype 08¹⁾. Modellerne G, H og J sammenholdt med gældende lovgivning (GL), der er vist med et udjævnet forløb.



1) 2 voksne, gift, 2 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave). Mandens indtægtsandel 75 pct. Årlig husleje 12.000 kr.

modtaget. I tabel 4 er virkningerne for den familietype, der er vist i tabel 2 (08: 2 voksne, 2 børn på daginstitution, husleje 12.000 kr.) sammenholdt med virkningerne for to andre familietyper, nemlig et ægtepar med to børn på daginstitution og husunderskud på 15.000 kr. (type 09) og et tilsvarende barnløst ægtepar (type 03). Det fremgår heraf, at det barnløse ægtepar, der slet ikke modtager tilskud fra det offentlige (men får skatten reduceret i kraft af husunderskuddet) overhovedet ikke berøres af omlægningen efter regelsæt I, og at 2-børnsfamilien i ejerbolig kun berøres ved lave indkomster (som følge af den forudsatte reduktion af institutionstilskuddene; hvis der havde været tale om en familie med børn, der ikke besøgte daginstitutioner, ville også denne familie have været uberørt af omlægningen).

Tilfælde E og J viser en anden yderlighed. Familier med lave indkomster, der hidtil har modtaget store tilskud fra det offentlige, lades stort set uberørt. Ved højere indkomster vil familier, der har børn på daginstitution, og som bor i lejerbolig, blive bedre stillet, fordi de med de ændrede regler vil blive berettigede til tilskud. De familier, der bliver dårligere stillet, vil være dem, der hverken efter de nye eller de gamle regler er tilskudsberettigede, i tilfælde E f.eks. barnløse familier (der alene får skatteforhøjelse som f.eks. familietype 03 i tabel 3), og i tilfælde J familier, der har børn og ser børnetilskuddene reduceret, men ikke har børn på daginstitution. Ved bedømmelsen af tilfælde J må det haves i erindring, at der ikke sker nogen ændring af forholdene for familier med børn, der er berettigede til uddannelsesstøtte.

Tabel 4. Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for 3 familietyper
(Gældende lovgivning samt modellerne E, F, G, H, I, J).

		Gæld. lovg.		Model E		Model F		Model G		Model H		Model I		Model J	
Samlet lønind- komst	Familie- type	Netto ind- komst	Sammen- sat skatte- sats ²⁾	Netto ind- komst	Sammen- sat skatte- sats ²⁾	Netto ind- komst	Sammen- sat skatte- sats ²⁾	Netto ind- komst	Sammen- sat skatte- sats ²⁾	Netto ind- komst	Sammen- sat skatte- sats ²⁾	Netto ind- komst	Sammen- sat skatte- sats ²⁾	Netto ind- komst	Sammen- sat skatte- sats ²⁾
		kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.	kr.	pct.
30.000	03	30.000	29,9	30.000	31,7	30.000	29,9	30.000	30,6	30.000	27,7	30.000	29,9	30.000	29,9
30.000	08	39.589	79,6	43.707	43,6	35.709	41,5	35.427	47,9	36.314	50,0	32.389	41,0	44.009	46,0
30.000	09	41.424	29,9	41.424	31,7	37.024	29,9	37.570	39,3	37.928	35,6	35.264	29,9	41.424	34,9
60.000	03	48.539	49,6	47.853	53,2	48.495	51,0	48.275	51,0	49.154	52,8	48.539	49,6	48.539	49,6
60.000	08	43.251	56,5	58.550	61,0	51.213	58,5	49.375	58,2	49.450	61,5	48.231	56,5	58.351	61,5
60.000	09	54.683	84,8	59.277	53,2	55.519	51,0	54.320	51,5	55.199	53,4	53.803	49,6	58.463	54,6
100.000	03	67.112	56,5	64.774	61,0	66.365	58,5	66.213	58,2	66.031	61,5	67.112	56,5	67.112	56,5
100.000	08	60.669	56,5	74.151	61,0	67.812	58,5	65.367	62,7	63.651	68,1	65.649	56,5	73.769	61,5
100.000	09	69.736	56,5	76.198	61,0	73.389	58,5	71.431	61,4	70.954	66,8	72.376	56,5	75.036	61,5

1) familietype 03: 2 voksne, gift, 0 børn; årligt husunderskud 15.000 kr.

» 08: 2 voksne, gift, 2 børn på daginstitution; årlig husleje 12.000 kr.

» 09: 2 voksne, gift, 2 børn på daginstitution; årligt husunderskud 15.000 kr.

I alle tre tilfælde er mandens andel af lønindtægten 75 pct. Af de to børn på daginstitution er ét i vuggestue og ét i børnehave.

2) for de næste 10.000 kr.'s lønindtægt.

Tilfældene F, G og H kan karakteriseres som "mellemløsninger". Der sker en vis forringelse af stillingen for familier med lave indkomster, og som i øvrigt efter de gældende regler er berettigede til ydelser fra det offentlige. Denne forringelse er i tilfælde F resultatet af en egentlig reduktion af ydelsesniveauet, mens det i tilfældene G og H følger af, at børnetilskud, bologsikring og værdien af institutionsfripladser tænkes beskattet. Der sker omvendt en vis forhøjelse af nettoindkomsten for familier med høje indkomster, der med ændrede regler bliver berettiget til tilskud. Her beskæres ydelsesforhøjelsen dog i kraft af de samme forhold, som betingede, at ydelserne reduceres for lave indkomster. Særlig vil beskatning af ydelserne kunne bevirke, at forøgelsen af nettoindkomsten begrænses stærkt for høje indkomster og helt udebliver for de højeste. I alle tilfælde vil de fleste familier i ejerbolig, der er barnløse eller har børn, der ikke besøger daginstitutioner, blive ringere stillet end efter de nugældende regler.

c. Hovedtræk af de skitserede ændringer

30. De beregninger af virkningerne af forskellige løsningskombinationer, der er omtalt foran i punkterne 25-29, tjener til at belyse de vigtigste konsekvenser af at foretage disse ændringer.

Det bekræftes således, at det ikke er muligt at fjerne (eller stærkt reducere) aftrapningen af ydelserne fra det offentlige, uden at der sker en svækkelse af finanspolitikken, medmindre ydelsesniveauet nedsættes, og/eller beskatningen skærpes. I det omfang en lempelse af aftrapningen finansieres af højere skatter svækkes virkningen på den sammensatte differensskattesats og væksten i de offentlige udgifter og indtægter forstærkes. På den anden side kan en skærpelse af beskatningen have form af en øget progression, hvilket måske i nogen udstrækning kan opveje de fordelingspolitiske konsekvenser af en reduktion af ydelsesniveauet.

Det ser også ud til, at indførelse af beskatning af visse ydelser fra det offentlige i nogen grad kan opveje den uomtvistelige tendens til, at navnlig familier med høje indkomster vil høste fordel af en ophævelse af indkomstgradueringen af pengeydelse fra det offentlige. For de højeste indkomster kan virkningen forstærkes af en forhøjelse af skattesatserne, så fordelene ved ophævelsen af indkomstgradueringen helt bortfalder.

Selv om det ikke fuldtud fremgår af beregningerne, kan der være grund til at fremhæve et par forhold, der kan være af væsentlig principiel betydning ved et eventuelt valg mellem på den ene side total afskaffelse af indkomstgraduering kombineret med en skatteforhøjelse og på den anden side en vis bevarelse af gradueringen. Det ene er, at skatteforhøjelsen i princippet rammer alle - både modtagere og ikke-modtagere af tilskud, mens aftrapning efter sagens natur kun berører en begrænset kreds - der dog kan være ganske stor, hvis man f.eks. tænker sig børnetilskud inddraget under aftrapning. Det andet er, at beskatningen i dag er bestemt af den enkelte persons indkomst (særbeskatning), mens aftrapning af ydelser indtil nu på en eller anden måde har været beroende på hele familiens indkomst (så at sige en "sambeskatning"). Det følger heraf, at valget mellem at lægge vægten på beskatning eller på aftrap-

ning er ensbetydende med en afgørelse af, hvor langt evneprincippet skal følges - og i hvert fald af, hvordan det skal forstås, jfr. foran under punkt 14.

10°. OVERGANGSORDNINGER

31. Uanset hvilke ændringer der måtte ske af det nuværende skatte- og aftrapningssystem, er det uundgåeligt, at større eller mindre grupper af familier vil få mindre nettoindkomst end før.

Små forringelser vil formentlig i de fleste tilfælde være acceptable, mens det derimod kan forekomme betænkeligt med ét slag at foretage en væsentlig forringelse af de økonomiske forhold, som en familie har handlet i tillid til.

Det må derfor være rimeligt, at større ændringer, der forringer stillingen for en familie, først får fuld virkning for sådanne familier i løbet af en vis tid. Såfremt man vil undgå, at sådanne overgangsordninger kommer til at medføre store merudgifter for det offentlige, bør varigheden af overgangsordninger dog være relativt kort. Herfor taler også, at overgangsordninger kan være besværlige og kostbare af administrere.

11°. SAMMENFATNING

32. (Punkt 1-7). I de foregående afsnit er det indledningsvis påpeget, at et stort antal familier befinder sig i en indkomstmæssig situation, hvor der ikke blot kan ske beskatning, men tillige aftrapning af indkomstbestemte ydelser. Det drejer sig (ved siden af pensionister, som ikke er genstand for nærværende redegørelse) om ca. 175.000 familier. For disse familier bliver den reelle merskat af en forøgelse af erhvervsindkomsten højere end den rene skat, og i nogle tilfælde vil den samlede merskat - udtrykt ved den sammensatte differensskattesats - nærme sig eller overstige 100 pct. af indkomstforøgelsen.

Den stærke beskatning og aftrapning og resultatet af ønsket om at yde støtte til familier med store udgiftsforpligtelser, samtidig med at man søger at begrænse kredsen af modtagere til familier med små indkomster. Uanset dette kan den høje effektive merbeskatning dog virke meget urimelig, og det så meget mere som beskatning og tildeling af ydelser undertiden sker på et skrøbeligt grundlag. Den høje sammensatte differensskattesats skaber en forvridding af forholdet mellem den enkeltes indsats og udbytte og kan derfor føre til et åbenbart misforhold mellem, hvad der er hensigtsmæssigt for den enkelte, og hvad der kan være samfundsmæssigt ønskeligt. Den almindelige opgang i de offentlige udgifter og beskatningen forstærker indtrykket af de nævnte uheldige virkninger. Det må antages, at de til tider meget ekstreme tilfælde af samspil af beskatning og aftrapning af tilskud fra det offentlige bidrager til at bringe skatte- og transfereringspolitikken i miskredit hos befolkningen samt medvirker til at skabe et indtryk af, at det i almindelighed "ikke kan betale sig" at forøge sin arbejdsindsats.

Nogle af de problemer, der er omtalt i det foregående, opstår også, hvis der blot er tale om en høj marginalbeskatning, uden at der samtidig lægges en aftrapning af ydelser fra det offentlige oveni. Mulighederne for at forøge levestandarden gennem en indkomstforøgelse er imidlertid i mange samspilstilfælde væsentlig mindre end i de rene beskatningstilfælde.

33. (Punkt 8-10). For nogle ydelser sker indkomstgradueringen i meget store spring. Udvalget finder en udjævning af disse spring ønskværdig, men har i øvrigt ikke set det som sin opgave at pege på bestemte foranstaltninger som særlig egnede til at afhjælpe de uheldige følger af samspillet af beskatning og aftrapning af ydelser fra det offentlige. Dette hænger sammen med, at enhver større ændring af det nuværende system uundgåeligt vil støde an mod væsentlige hensyn. Disse kan være af fordelingsmæssig art eller have at gøre med nødvendigheden af at føre en økonomisk politik, der tilstræber en reduktion af inflationstakten og betalingsbalanceunderskuddet.

Man har derfor begrænset sig til at undersøge en række forskellige muligheder og herunder pege på de vigtigste konsekvenser, det vil have at foretage ændringer i en bestemt retning.

34. (Punkt 11-16). En vis nedsættelse af skatte- og aftrapningssatserne vil kunne opnås uden indtægtstab eller merudgift for det offentlige, hvis der gennemføres en udvidelse af indkomstbeskatningens grundlag. Dette kunne f.eks. ske ved at begrænse de skattemæssige fradrag eller ved at inddrage nye ting under skatte- og tilskudslovgivningens indkomstbegreb, f.eks. børnetilskud og andre hidtil skattefri ydelser fra det offentlige.

Hvor store mulighederne er for at opnå lavere skattesatser (og en svagere aftrapning af sociale ydelser m.v.) er svært at sige, ikke mindst fordi der i en vis udstrækning vil være krav om compensation til personer med lavere indkomster, der berøres på ugunstig måde af udvidelsen af indkomstgrundlaget.

Hvis der kun bliver tale om compensationer af moderat omfang, vil de nedsættelser af skatte- og aftrapningssatserne, der kan opnås ved en udvidelse af indkomstgrundlaget, muligvis blive ganske store. Dette ændrer dog ikke ved det forhold, at den reelle merbeskatning af indkomstforøgelser for nogle familier er væsentlig højere end for de fleste.

Udvalget har overvejet, om det kunne være rimeligt at benytte et andet - og mere omfattende - indkomstgrundlag ved aftrapning af ydelser fra det offentlige end ved beskatningen. Principielt er der ingen forskel mellem den økonomiske bæreevne, som skulle være det afgørende for henholdsvis beskatning og aftrapning af ydelser fra det offentlige. I praksis har evneprincippet med skatelovgivningens særbeskatning dog fået en anden udformning end den, der benyttes i lovene om boligsikring, uddannelsesstøtte og børneforsorg. Den reduktion af den skattepligtige indkomst, der for selvstændige sker gennem skattemæssige afskrivninger, kan formentlig også siges at være i harmoni med evneprincippet, såfremt afskrivningsbeløbene er et rimeligt udtryk for omkostninger forbundet med indkomstens erhvervelse. Er dette ikke tilfældet, men indeholder afskrivningsreglerne f.eks. en særlig skattemæssig opmuntring til at investere i selvstændig erhvervsvirksomhed, kan man rejse det spørgsmål, om det er tilsigtet, at den fordelagtige opgørelse af skattepligtig indkomst også får virkning for størrelsen af ydelser fra det offentlige. Tilsvarende spørgsmål opstår i forbindelse med visse ligningsmæssige fradrag (f.eks. for under-skud af ejerbolig).

De trækprocenter, der findes på A-indkomstmodtagernes skattekort, spiller en stor rolle for borgernes forestillinger om merbeskatning i forbindelse



med indtægtsforøgelser. Trækprocenterne vil kunne nedbringes ved at holde indkomstgrundlaget ved forskudsansættelsen lavt eller ved at begrænse fradragene på skattekortene (eventuelt ved generel anvendelse af bruttotrækprocent). En sådan reduktion vil medføre en ændret fordeling af det samlede skatetilsvær mellem forskudsskat og restskat og/eller en ændret fordeling af forskudsskatten over året, men ikke ændre ved det fundamentale forhold, at der fra år til år med stigende indkomst sker en forøgelse af den samlede skat (forskuds- og restskatter) samt aftrapning af ydelser fra det offentlige.

35. (Punkt 17). En nedsættelse af indkomstbeskatningen vil selvsagt betyde en lettelse af situationen for familier, der ved siden af skattebetaling får aftrappet ydelser fra det offentlige. Hvis der skal være tale om en væsentlig lettelse, må dette dog forudsætte en meget kraftig reduktion af de statslige eller kommunale skattesatser. Sådanne nedsættelser vil også få virkning for det store flertal, der ikke modtager indkomstafhængige ydelser, og vil derfor medføre store indtægtstab for de offentlige kasser, hvilket vil indebære en svækkelse af den økonomiske politik, medmindre der gennemføres omfattende besparelser på de offentlige budgetter, eller andre offentlige indtægter øges væsentligt.

36. (Punkt 18-25). Såfremt der skal opnås en følelig lettelse af situationen for familier, der er genstand for den kombinerede virkning af beskatning og aftrapning af ydelser, er det mest nærliggende at gennemføre en væsentlig reduktion af aftrapningssatserne eller - som et ydertilfælde - en fuldstændig afskaffelse af indkomstgradueringen.

Udvalget har overvejet forskellige måder at gøre dette på. De administrative komplikationer kan variere noget, men de principielle problemer, der er forbundet med de forskellige løsninger er stort set de samme, idet der i realiteten ikke er stor forskel mellem en meget mild aftrapning og total fjernelse af indkomstafhængigheden.

Det er åbenbart, at udgifterne for det offentlige ved en væsentlig lempelse af aftrapningssystemet vil være store, omend det ikke er givet, de fuldt ud vil give sig udslag i øget forbrugsefterspørgsel. Med de i 1973 gældende satser kan det med det forhåndenværende spinkle statistiske grundlag anslås, at det vil betyde merudgifter på omkring 3 mia. kr. til boligsikring, institutionsfripladser og uddannelsesstøtte, såfremt indkomstgradueringen afskaffes ved det nuværende ydelsesniveau. (Beregnelsen omfatter ikke pensionister). Det er at vente, at de væsentligt øgede ydelser fra det offentlige på lidt længere sigt vil føre til en endnu større efterspørgsel efter børnehavepladser, højere huslejer og måske også større boligbyggeri. Udvalget har overvejet, om sådanne virkninger kan undgås. En mulighed vil være at gøre tilskud fra det offentlige uafhængige ikke alene af familiens indkomst, men også af dens udgifter (til børnehave og husleje). Det er imidlertid ikke let at finde frem til størrelser, der med rimelighed kan træde i stedet for faktiske udgifter som udmålingsgrundlag for offentlig støtte. Antal børn i forskellige aldersklasser er dog en mulighed. En omlægning af tilskuddene efter disse retningslinier indebærer imidlertid, at der vil blive ydet tilskud uden sikkerhed for, at pengene anvendes til det tilsigtede formål.

37. (Punkt 26). En anden vanskelighed ved en lempelse af indkomstgradueringen er, at det offentliges merudgifter især vil komme familier med middelstore og høje indkomster til gode. Denne konsekvens er på ingen måde overraskende, idet de høje kombinerede skatte- og aftrapningssatser med en offentlig sektor af den nuværende størrelse er uløseligt forbundet med den omfordeling, der sker over skatte- og tilskudslovgivningen. En nedsættelse af skatte- og aftrapningssatserne må derfor nødvendigvis medføre en mere ulige fordeling efter nettoindkomst ($\text{indkomst} \div \text{skat} + \text{tilskud}$), og det vil i endnu højere grad være tilfældet, hvis det findes nødvendigt at nedsætte ydelsesniveauet generelt for at undgå store offentlige merudgifter.

Disse forskydninger gælder dog kun familier, der kan komme på tale som modtagere af tilskud fra det offentlige - typisk familier, som har børn og bor til leje. Den høje sammensatte skatte- og aftrapningssatser, som nogle af disse familietyper er udsat for, kan ses som udtryk for, at skatte- og transfereringspolitikken specielt for disse familietyper er drevet meget vidt. En lempelse af disse forhold behøver derfor heller ikke at være ensbetydende med en total ændring af fordelingspolitikken. En ændring i en bestemt retning for en bestemt gruppe familier vil således ikke nødvendigvis være uforenelig med en modgående forskydning i den politik, der følges over for andre. En sådan modgående tilpasning kunne f. eks. have form af en samtidig lempelse af aftrapningssatserne og skærpelse af skatteprogressionen. En anden ting er, at en sådan tilpasning vil betyde en samtidig forøgelse af de offentlige udgifter og indtægter.

38. (Punkt 27-31). For at undersøge, om der er manøvrerum for at løse samspilsproblemet gennem en kombination af foranstaltninger, der i en vis udstrækning imødekommer væsentlige hensyn, har udvalget ladet foretage en række beregninger, der for udvalgte familietyper uden for pensionistgruppen viser konsekvensen ved forskellige indkomstniveauer af sådanne kombinationer. I de fleste tilfælde er det forudsat, at de offentlige ydelsers indkomstafhængighed totalt afskaffes. Merudgifterne for det offentlige tænkes i varierende grad modvirket gennem besparelser ved at sænke ydelsesniveauet eller gennem øgede skatteindtægter, idet der dog ikke har kunnet tages hensyn til merudgifter ved øget efterspørgsel på de tilskudsberettigede områder. Skatteforhøjelserne tænkes at have form som en forhøjelse af udskrivningsprocenten, en skærpelse af progressionen og/eller inddragelse af de offentlige tilskud (herunder børnetilskud) som skattepligtig indkomst. Den sidstnævnte foranstaltning indebærer bl. a., at en væsentlig del af tilskuddene til familier med høj indkomst inddrages igen over beskattningen. På den anden side indebærer beskattning af tilskud fra det offentlige, at merudgifterne ved at afskaffe eller lempe indkomstbegrænsningen især må bæres af familier med børn, mens barnløse går fri. Det samme gælder en mere speciel kombination, der er tænkt udformet som en art "familieydelse", der omfatter boligsikring, institutionsfripladser og børnetilskud, og som tænkes aftrappet med 5 pct. af indkomsten.

Uanset at der gennem kombinationer af forskellige foranstaltninger åbnes op for mange forskellige løsningsmuligheder, har de dog alle den ulempe til fælles, at tilskuddet fra det offentlige er knyttet til en tilskudsberettigende udgift eller aktivitet. Derved kan de bidrage til en forøgelse af efterspørgselen på det tilskudsberettigede område, der går ud over det ønskede omfang, og dette vil især blive tilfældet, hvis ydelserne fra det offentlige opretholdes på et højt niveau.

En anden vanskelighed vil stå tilbage, selv om det skulle vise sig muligt gennem en kombination af foranstaltninger at nå frem til en løsning, der i det store hele er acceptabel både fordelingsmæssigt og ud fra hensynet til den økonomiske politik. Det er de mange familier, der - næsten uanset hvilken løsning man måtte stille imod - vil være ringere stillet end under de nugældende forhold. Der vil således være et behov for overgangsordninger for disse familier. Hensynet til at undgå for store offentlige udgifter og for stort administrativt besvær kunne imidlertid tale for at gøre sådanne overgangsordninger ret kortfristede.

12°. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

39. Et stort antal familier befinder sig i dag i en situation, hvor mulighederne for at forøge levestandarden gennem indkomstforøgelse er stærkt forringet, fordi der sker sammenfald af på den ene side beskatning af merindtægt og på den anden side aftrapning af visse ydelser fra det offentlige, efterhånden som indtægten stiger. Det må skønnes, at der er omkring 175.000 familier uden for pensionsområdet, der på den ene eller anden måde er berørt af sammenfald af beskatning og aftrapning af boligsikring, fripladser på daginstitutioner samt uddannelsesstøtte. Hertil kommer et stort antal pensionister, der er stillet over for sammenfald af beskatning (forstærket ved det særlige pensionsfradrags nedsættelse) og aftrapning af pensionstillæg, boligsikring m.v. De samspilsproblemer, der på denne måde opstår for pensionistfamilier, er dog ikke behandlet i denne redegørelse, der koncentrerer sig om de øvrige berørte familiers stilling.

Sammenfald af beskatning og aftrapning af ydelser fra det offentlige opfattes som en urimelighed af dem, der er udsat for det - og det så meget mere, som skat og ydelser undertiden udmåles på et ligningsmæssigt usikkert indkomstgrundlag. Dette kan virke hæmmende på arbejdskraftforsyningen og produktivitetsudviklingen og tilskynde til at give urigtige oplysninger til ligningsmyndighederne. Det kan endvidere give næring til utilfredshed med skatte- og transfereringspolitikken også i kredse, der ikke aktuelt er genstand for samspil af beskatning og aftrapning.

Baggrunden for, at tildelingen af visse ydelser fra det offentlige er gjort afhængig af indkomsten hos den eventuelle modtager, må findes i et ønske om især at komme familier med små indkomster til hjælp. Ved at forbeholde de pågældende ydelser for familier med forholdsvis lav indkomst opnås tillige at begrænse de offentlige udgifter. Disse motiver er ikke blevet mindre påtrængende med den stærke opgang i huslejen i nybyggeriet og i taksterne for benyttelse af offentligt støttede daginstitutioner. Det kan løseligt anslås, at det i 1973 ville have betydet merudgifter for det offentlige på omkring 3 mia. kr. at ophæve aftrapningsreglerne for boligsikring (uden for pensionistområdet), fripladser på daginstitutioner samt uddannelsesstøtten. På længere sigt vil merudgifterne være endnu større, fordi mange familier, der hidtil ikke har været tilskudsberettigede, vil få en tilskyndelse til at øge efterspørgslen på de støttede områder.

En lettelse af situationen for de familier, der er berørt af samspillet mellem beskatning og aftrapning, ved at lempe eller afskaffe aftrapningsreglerne fører således ind i et dilemma. Selv om de store merudgifter for

det offentlige ikke fuldt ud vil give sig udslag i en forøgelse af det private forbrug, vil en svækkelse af den økonomiske politik være uundgåelig, medmindre man samtidig kan acceptere en væsentlig forøgelse af beskattningen eller store besparelser på de offentlige udgifter. Specielt kunne disse besparelser bestå netop i en reduktion af de ydelser, for hvilke man vil afskaffe aftrapningen.

Det ville derfor være ønskeligt, om den tilstræbte lettelse af situationen for familier med sammenfald af beskatning og aftrapning kunne tilvejebringes på anden måde.

40. En almindelig nedsættelse af satserne for personindkomstskatten for staten vil selvsagt betyde en lettelse for alle familier, herunder også familier, der modtager indtægtsafhængige ydelser fra det offentlige. Hvis en almindelig skattenedsættelse med det nuværende grundlag for personindkomstskatten skal betyde en mærkbar lettelse for disse familier, vil det imidlertid ikke kunne undgås, at der opstår meget store indtægtstab for det offentlige.

En vis nedsættelse af skattesatserne vil imidlertid kunne foretages uden et sådant indtægtstab, hvis der samtidig sker en udvidelse af indkomstbeskatningens grundlag. (Dette kan f. eks. ske ved at inddrage hidtil skattefri beløb under skattepligten eller ved at begrænse adgangen til fradrag i indkomsten). En tilsvarende ændring af grundlaget for indkomstgradueringen af ydelser fra det offentlige vil endvidere åbne mulighed for en vis nedsættelse af aftrapnings-satserne. Alt i alt vil disse tilpasninger dog ikke kunne ændre grundlæggende ved det forhold, at den reelle merbeskatning for nogle familier er væsentlig højere end for de fleste andre.

Der vil være mulighed for at opnå en yderligere reduktion af aftrapnings-satserne, hvis det indkomstbegreb, der lægges til grund ved aftrapning af ydelser, udvides stærkere end det, der benyttes i skatte Lovgivningen. Det har været fremført i den offentlige debat, at visse udgifter (som f. eks. skattemæssige afskrivninger, rente- og forsikringsudgifter samt underskud på fast ejendom) ikke i samme omfang som ved opgørelsen af skattepligtig indkomst burde kunne fradrages i den indkomst, der benyttes ved aftrapning af ydelser fra det offentlige. Hvis man vil lægge samme "evneprincip" til grund for såvel beskatning som sociale ydelser, må det i princippet også være samme indkomstbegreb, der skal benyttes i de to tilfælde. I praksis benyttes der ikke helt samme indkomstbegreb. Både ved boligsikring, institutionsfripladser og uddannelsesstøtten sker der på forskellig måde nedslag i indtægten for antal børn (i modsætning til skatte Lovgivningen). På den anden side benyttes i aftrapningstilfældene hele familiens indkomst, mens der ved beskatningen som hovedregel benyttes den enkelte persons indkomst (særbeskatning). Mens disse forskelle formentlig kan opfattes som resultatet af forskellige udformninger af samme fundamentale evneprincip, kan man ikke afvise, at reglerne for opgørelse af skattepligtig indkomst i en vis udstrækning er præget af andre hensyn (f. eks. ønsket om at fremme erhvervsmæssige investeringer og erhvervelse af ejerboliger). Det forekommer dog ikke sandsynligt, at der ved en ændret indkomstopgørelse kan opnås så store besparelser på de indtægtsafhængige ydelser, at der alene herved åbner sig mulighed for en stor nedsættelse af aftrapningssatserne.

41. Skal der opnås en følelig lettelse af situationen for de familier, der ser muligheden for at forøge levestandarden særlig stærkt beskåret af skatte- og aftrapningsregler, kommer man ikke uden om en kraftig nedsættelse eller fuldstændig afskaffelse af aftrapningssatserne. En lettelse af disse satser kan ske på mange forskellige måder. Det enkleste vil selvsagt være en total afskaffelse af aftrapningen, således at indkomstudjævningen fortrinsvis kom til at foregå via den for alle borgere gældende statskatteskala. Som en anden yderlighed står en bevarelse af aftrapning af hver ydelse for sig, men over et større indtægtsinterval end i dag og i et langsommere tempo. En ulempe ved samtidig aftrapning af hver ydelse for sig er imidlertid, at aftrapningen bliver stærkere, jo flere ydelser en familie modtager, og jo flere børn den har. Dette kan undgås ved et "loft" over de kombinerede skatte- og aftrapningssatser, men en sådan fremgangsmåde er administrativt besværlig. Enklere vil det utvivlsomt være at fusionere de gældende ydelser til en enkelt "familieydelse", der aftrappes langsomt. En sådan ydelse kunne f. eks. omfatte boligsikring og institutionsfripladser, mens det straks vil være vanskeligere at medtage uddannelsesstøtten. Ydelsen kunne også omfatte de nuværende børnetilskud, men med den konsekvens, at der vil ske en betydelig udvidelse af den personkreds, der oven i den almindelige skattesats har en - ganske vist lav - aftrapningssats.

En nedsættelse af aftrapningssatserne fører imidlertid tilbage til det dilemma, der blev omtalt foran: at en stærk lempelse (eller bortfald) af aftrapningen vil medføre store merudgifter for det offentlige, at dette vil medføre en svækkelse af den økonomiske politik, medmindre der samtidig sker en forøgelse af beskattningen eller opnås store udgiftsbesparelser og endelig, at besparelser ved en generel sænkning af niveauet for de (hidtil) indkomstafhængige ydelser vil indebære en skævre indkomstfordeling (efter skatter og tilskud) specielt inden for den gruppe af familier, der i dag navnlig berøres af aftrapninger, f.eks. familier, som har børn og stor huslejeudgift. Dette dilemma kan således ikke undgås, idet omfordeling af indkomst mellem familier med høje og lave indkomster med en offentlig sektor af det nuværende omfang er uløseligt forbundet med de høje skatte- og aftrapningssatser.

Forudsætningerne for, at der uden svækkelse af den økonomiske politik kan opnås en væsentlig lettelse af den reelle merbeskatning for den gruppe, der berøres af samspillet af beskattning og aftrapning, må være, at merudgifterne ved bortfald eller lempelse af aftrapningen i nødvendigt omfang modsvares af besparelser eller større skatteindtægter. Den omstændighed, at det er en mindre del af befolkningen, der er ramt af samspillet, betyder ganske vist, at en stor nedsættelse af aftrapningssatserne kan opvejes af en forholds-mæssig mindre forhøjelse af skattesatserne for flertallet af den øvrige befolkning. I det omfang skatteforhøjelser ikke kan accepteres, kan besparelser på de offentlige udgifter træde i stedet. Der skal ikke her gås nærmere ind på de forskellige virkninger af forskellige former for besparelser (f.eks. med hensyn til den økonomiske aktivitet og indkomstfordelingen). Der kan dog være grund til at pege på, at besparelser ved en generel nedsættelse af niveauet for boligsikring, institutionsfripladser og uddannelsesstøtte vil betyde en ændring af indkomstfordelingen til ugunst for de lavere indkomster inden for den gruppe familier, der i dag berøres af aftrapning. På den anden side vil en gennem besparelser begrænset skatteforhøjelse kunne koncentreres om højere indkomster og dermed få til følge, at der bliver en mere ligelig indkomstforde-

ling (efter skat og tilskud) inden for de typer af familier, der i dag står uden for aftrapningssystemet, og hvor indkomstudjævningen er mindre vidtgående. Tilsvarende virkninger vil det kunne få, hvis der opnås besparelser ved, at børnetilskuddene, der hidtil har været uafhængige af modtagerens indkomst, inddrages under en mild aftrapning sammen med enkelte andre ydelser fra det offentlige.

Udvalget har ladet foretage beregninger over virkningerne af forskellige ændringer af skatte- og aftrapningssystemet. Heri indgår elementer som. bortfald eller væsentlig lempelse af aftrapning af sociale ydelser, nedsættelse af ydelsesniveauet, ændring af satserne for statsindkomstskatten, beskatning af børnetilskud og andre ydelser fra det offentlige og mild aftrapning af børnetilskud sammen med andre ydelser fra det offentlige. Beregningsresultaterne, der er nærmere omtalt i pkt. 38 og pkt. 27-31, bekræfter, at det ikke er muligt at nå frem til løsninger, der kan tilfredsstille alle hensyn (idet nogle er modstridende). På den anden side synes der at være noget manøvrerum for at finde kombinationer, der i en vis udstrækning kan tage hensyn til væsentlige principper.

Under alle omstændigheder må det fremhæves, at der kan vise sig behov for overgangsordninger, der forhindrer, at enkelte familier med kort varsel stilles væsentlig ringere end tidligere. Det må tillige erindres, at en eventuel lempelse eller afvikling af aftrapningen af sociale ydelser m.v. på lidt længere sigt kan rumme en stærk tilskyndelse til at forøge efterspørgslen på de støttede områder (udlejningsboliger, daginstitutioner). Dette vil hurtigt aktualisere et behov for helt eller delvis at søge væk fra faktiske afholdte udgifter (f. eks. til husleje) som grundlag for udmåling af tilskud fra det offentlige, og i stedet yde tilskuddene efter kriterier, der er helt eller delvis uafhængige af familiens faktiske dispositioner. Dette indebærer på den anden side en opgivelse af de nugældende reglers tilskyndelse til visse former for forbrug (f. eks. anskaffelse af passende lejlighed).

42. Som allerede påpeget i kapitel I, p. 9, har udvalget bestræbt sig på inden for et så kort tidsrum som muligt at nå frem til undersøgelsesresultater, vurderinger og principielle forslag vedrørende det samspil, der ved indkomstændringer sker mellem beskatning og aftrapning af sociale ydelser uden for pensionsområdet.

De i dette kapitel fremlagte resultater har derfor måttet bygge på meget ufuldstændige oplysninger om forekomsten af dette samspil. Skal man i behandlingen af samordningsproblemerne nå længere end til tænkte eksempler og foretage en vurdering af, hvor store dele af befolkningen der på forskellig vis er berørt af denne problematik, er en koordinering af eksisterende statistisk materiale og videregående undersøgelser heraf nødvendige. Sådanne undersøgelser vil måske også kunne bidrage til, at der findes kriterier, som ved siden af indkomsten på rimelig måde kan udskille de dele af befolkningen, der især har behov for sociale ydelser.

Det må også understreges, at der er en risiko for, at økonomisk- politiske foranstaltninger, som tager deres udgangspunkt i svagt datagrundlag kan skabe andre sociale problemer end det her behandlede samordningsproblem.

Alligevel er det et væsentligt problem, at den reelle beskatning af merindtægt er forholdsvis høj for familier, der modtager visse sociale ydelser, som aftrappes med voksende indtægt. De talmæssige skøn i betænkningen gående ud på, at mindst 175.000 familier uden for pensionsområdet modtager sådanne ydelser er selvsagt overordentlig usikre. De angiver dog formentlig den rigtige størrelsesorden. Det er desværre ikke muligt i dag at angive, hvor mange der er udsat for særlig kraftig aftrapning.

De principielle forslag, der er drøftet i nærværende kapitel, tager alle sigte på en forholdsvis hurtig afhjælpning af de utilsigtede virkninger af sammenfald af beskatning af merindtægt og aftrapning af sociale ydelser m.v. Udvalget har under omtalen af de enkelte forslag bestræbt sig på at fremdrage de væsentligste administrative og budgetmæssige konsekvenser af de forskellige mulige ændringer af skatte- og tilskudssystemet.

Løsninger, der forudsætter, at de offentlige udgifter til boligsikring, institutionsfripladser og uddannelsesstøtte ikke må forøges, betyder uundgåeligt en forringelse af stillingen for lave indkomster og indebærer således en tendens til at formindske indkomstudjævningen over de offentlige udgifter. I det omfang, løsninger må medføre merudgifter, er der større muligheder for at undgå denne formindskelse. Hvis merudgifterne forudsættes inddækket ved forhøjelse af indkomstskatten, kan der tillige ske en skærpelse af indkomstudjævningen over de offentlige indtægter. Det kan dog næppe uden meget store udgiftsforøgelser for det offentlige undgås, at tilskudsberettigede familier med lave indkomster stilles ringere ved en løsning af samspilsproblemet.

Selv om udvalget har bestræbt sig for at afdække de væsentligste konsekvenser af forskellige metoder til afhjælpning af uheldige virkninger af samspillet af beskatning og aftrapning af ydelser, har udvalget ikke desto mindre ønsket at understrege vanskelighederne ved at overskue alle positive og negative konsekvenser af de enkelte løsningsmuligheder. Disse vanskeligheder står også i forbindelse med de mangeartede sociale formål med de forskellige ydelser.

På længere sigt kan man muligvis finde mere tilfredsstillende løsninger på "samordningsproblemet" end dem, der umiddelbart tegner sig. Det ville f. eks. være af væsentlig betydning, om indkomsten i højere grad end nu kunne suppleres med (eller eventuelt helt erstattes af) andre kriterier ved tildeling og udmåling af visse sociale ydelser (f.eks. friplads i børneinstitution). Sådanne kriterier måtte hver for sig eller tilsammen sikre, at ydelserne gives til de dele af befolkningen, som - alt efter hvilket formål den konkrete ydelse sigter på - har det sociale behov herfor. Udvalget har dog med det foreliggende erfaringsgrundlag ikke ment at kunne tage stilling til, hvilke realistiske muligheder der er for benyttelse af sådanne kriterier.

IV. Opstilling af en „lovmodel“

1°. AFGRÆNSNING I FORHOLD TIL ANDET MODELARBEJDE

1. I bemærkningerne til forslaget om folketingsbeslutning om samordning af skatter og sociale ydelser er det anført, at folketingets skatte- og afgiftsudvalg har rettet henvendelse til finansministeren om at foranledige en "lovmodel" udarbejdet, således at det ved anvendelse af edb bliver muligt at afprøve virkningerne af foreslåede ændringer i skatte-, social- og boliglovgivningen m.v., inden disse gennemføres. Denne henvendelse er af finansministeriet oversendt til udvalget vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser med en anmodning om at lade spørgsmålet indgå i udvalgets overvejelser.

Inden indholdet i begrebet "lovmodel" nærmere drøftes, kan anføres, at udvalget fra begyndelsen af sit undersøgelsesarbejde har sigtet mod, at dette på en eller anden måde kunne være til nytte for overvejelser over opstillingen af en operationel model, som indeholder de væsentligste indkomstskatte- og tilskudsordninger. Undersøgelsesarbejdet er derfor blevet gennemført på en sådan måde, at følgende hensyn især er blevet tilgodeset:

a) Først og fremmest måtte der tilvejebringes materiale, der på en overskuelig måde kunne kaste lys over skatterne og de sociale ydelsers samspil omkring den enkelte familie. Dette skete ved opstillingen af de i kapitel II omtalte datamatiske programmer, som dels indeholder en programmering af de gældende skatte- og tilskudslove, dels programmer for samarbejdning af disse enkeltdele.

b) Samtidig har man ved programmeringen tilstræbt, at de enkelte programmer blev af en så generel karakter, at muligheden stod åben for at tage væsentlige hensyn til eventuelle ændringer i lovgivningen m.v. Det skulle herved blive lettere at imødekomme eventuelle ønsker om at bruge programmerne som hjælpemidler ved udformningen af lovgivningen på skatte- og tilskudsområdet.

2. Udvalget har overvejet, hvorledes begrebet "lovmodel" bør afgrænses. De følgende bemærkninger er imidlertid kun af foreløbig karakter, idet udvalget i sit kommende arbejde vil beskæftige sig mere indgående med mulighederne for at opstille en sådan lovmodel. Taget i sin videste betydning måtte opstillingen af en lovmodel indebære, at man ved hjælp af denne forsøgte at muliggøre en beskrivelse af samtlige virkninger for såvel den enkelte som for hele samfundet eller dele af dette af en lovændring eller gennemførelsen af en ny lov. Da de to problemstillinger adskiller sig en del fra hinanden er det ikke sikkert, at begge kan behandles indenfor rammerne af samme model. Det kan derfor vise sig nødvendigt at operere med en model til beskrivelse af virkningerne for den enkelte og en eller flere andre modeller til beskrivelse af virkningerne for hele samfundet.

Ved belysning af virkningerne for den enkelte må interessen først og fremmest samle sig om en undersøgelse af, hvorledes forskellige familietyper er stillet henholdsvis før og efter eventuelle foranstaltningers gennemførelse. Et sådant undersøgelsesarbejde er i og for sig ikke nyt, idet det ved fremsættelse af lovforslag i folketinget er normal praksis, at disse er ledsaget af bemærkninger om forslagens virkninger for udvalgte personer eller husstande, der direkte berøres heraf. En "lovmodel", der udvider og viderefører de programmer, der ligger til grund for beregningerne omtalt i kapitel II, vil i princippet ikke adskille sig fra sådanne undersøgelser, som allerede sker i forbindelse med lovgivningen. I praksis vil der dog være den væsentlige forskel, at man med et stående, ajourført sæt programmer til stadighed vil være i stand til at udføre et omfattende sæt beregninger, der kan tage hensyn til samspillet af flere love. Herved sikrer man sig bedre mod, at ændringer i lovgivningen får utilsigtede virkninger, ligesom man bedre kan overskue de muligheder, der måtte være for at nå fordelingspolitiske mål ved samtidig at ændre flere love.

En "lovmodel", der tillige skulle belyse de økonomiske virkninger for samfundet som helhed, måtte - taget i videste forstand - ikke alene vise de umiddelbare virkninger af lovgivningen for centrale økonomiske størrelser som beskatningsniveau, offentlige udgifter, arbejdsudbud og samlet efterspørgsel, men også de videre følger for størrelser som budgetoverskud, betalingsbalance, produktion og beskæftigelse.

Allerede i dag foretages der i forbindelse med udarbejdelsen af tilskuds- og skattelovforslag beregninger over forslagernes virkninger for de offentlige udgifter og indtægter - som regel under forudsætning af uændret aktivitet på det støttede eller beskattede område. Den gevinst, som en "lovmodel" eventuelt kunne medføre, ligger derfor først og fremmest i en forfinelse af beregningsmetoderne, som på en række områder dog først vil kunne realiseres, hvis der samtidig med etableringen af en "lovmodel" sker en udvidelse af det statistiske grundlag for beregningerne.

Med hensyn til skatte- og tilskudslovenes videre virkninger på f.eks. beskæftigelse, betalingsbalance, det private forbrug m.v. foregår der også på dette område allerede et analysearbejde, idet Det økonomiske Sekretariat, Det økonomiske Råds Sekretariat samt andre offentlige eller private institutioner løbende foretager konjunkturpolitiske undersøgelser, hvor bl.a. den offentlige sektors betydning for forløbet i samfundsøkonomien vurderes. Endvidere bør nævnes, at der i disse år foregår et forskningsarbejde i Danmarks Statistik med henblik på at opstille en samlet model for den danske økonomi.

I sine foreløbige overvejelser af, hvor langt man skal gå i retning af opbygningen af en "lovmodel", finder udvalget, at man i første række bør undersøge mulighederne for at tilvejebringe sikrere, hurtigere og mere detaljerede oplysninger om de umiddelbare virkninger for skatteprovenu og offentlige udgifter af ændrede lovregler.

Den tidligere nævnte folketingsbeslutning har da også direkte peget på det ønskelige i, at udvalget belyser netop de fordelingsmæssige og budgetmæssige konsekvenser. Hertil kommer, at arbejdet med opstillingen af en total model formentlig bedst kan varetages i forbindelse med den virksomhed, der som tidligere omtalt er i gang i en række institutioner.

2°. RETNINGSLINIER FOR ARBEJDET MED OPSTILLING AF EN "LOVMODEL"

3. Den i kapitel II beskrevne datamatiske model, som udvalget har ladet opbygge, belyser udelukkende, hvorledes den enkelte familie eller husstand berøres af lovgivningen.

Der foreligger for øjeblikket detaljerede beregninger over den gældende lovgivnings virkninger for nettoindkomsten i 48 familietyper udvalgt specielt med henblik på at kaste lys over, hvad der med den nuværende lovgivning især betinger uheldige virkninger af samspillet af skatter og sociale ydelser. Men det siger sig selv, at beregninger også vil kunne foretages for andre familietyper. Som det bliver nærmere påvist senere i dette kapitel, giver "modellen" - allerede i den foreliggende form - også en vis mulighed for at belyse virkningerne af lovændringer. En sidste - endnu ikke udnyttet - mulighed består i, at modellen med et nærmere angivet indkomstforløb vil kunne vise udviklingen i skatter og tilskud over en årrække (med gældende eller ændret lovgivning). Det er dog udvalgets opfattelse, at modellen med fordel vil kunne udvides og raffineres på forskellig måde, bl.a. med oplysninger om, hvor hyppigt de forskellige familietyper forekommer.

Mens således en del taler for, at modellen allerede i sin nuværende form vil være et anvendeligt instrument til analyser vedrørende virkningerne for nærmere angivne familietyper af en eller anden skatte- eller tilskudslovgivning, synes der at være store problemer forbundet med at udbygge den til også at angive de samfundsmæssige konsekvenser af påtænkte lovgivningsforanstaltninger. Udarbejdelsen af denne del af lovmodellen indebærer stillingtagen til følgende punkter:

- 1) Behovet for udbygning af det statistiske materiale.
- 2) Teoretiske overvejelser vedrørende modellens (modellernes) karakter.
- 3) Koordinering med det arbejde, der allerede nu foregår med opbygning af modeller.

Det er udvalgets opfattelse, at opbygningen af denne del af lovmodellen vil kræve længere tids overvejelser. Imidlertid vil der som led i udvalgets arbejde formentlig allerede inden for en rimelig tid kunne fremkomme resultater i form af en bedre statistisk belysning af lovgivningens virkninger for store dele af befolkningen. Dette kunne f. eks. ske gennem en øget udbygning af det under Danmarks Statistik hørende minipopulationsregister, ved undersøgelser foretaget på interviewbasis (f.eks. de allerede eksisterende "omni-busundersøgelser") og/eller gennem udnyttelse af oplysninger fra de kommunale statistiske kontorer.

Ud over de mere teoretiske problemer rejser opbygningen af en lovmodel en række praktiske problemer vedrørende personale - og udgiftsmæssige konsekvenser, herunder hvorledes anvendelsen af lovmodellen skal indpasses i det arbejde, der i øjeblikket sker i de enkelte ministerier.

3°. DET HIDTIL UDFØRTE ARBEJDE MED DE OPBYGGEDE PROGRAMMER

a. Undersøgelser af virkningerne af ændrede skatte- og tilskudsregler

4. Det i kapitel II omtalte datamatiske beregningsarbejde, hvis detaljerede resultater fremgår af materialesamlingen, vedrører situationen for 48 udvalgte familietyper i kalenderåret 1973. Da de opstillede datamatiske programmer som nævnt gør det muligt at foretage lignende beregninger for mange andre familietyper og eventuelt med ændrede skatte- og tilskudsregler i forhold til de i 1973 gældende, har udvalget ladet undersøge, hvilke virkninger ændringer i skatte- og tilskudsreglerne vil have for nærmere bestemte familietyper, idet sammenligningsgrundlaget hele tiden har været den enkelte families situation ved den i 1973 gældende lovgivning. De foretagne beregninger, som er omtalt i kapitel III, pkt. 27-30, i forbindelse med drøftelserne om mulige løsninger på problemerne omkring samspillet mellem indkomstbeskatningen og de sociale ydelser, skal i det følgende kommenteres lidt nærmere, idet hovedvægten vil blive lagt på en vurdering af de datamatiske programmers anvendelighed til belysning af, hvorledes den enkelte familie vil blive berørt af en ændret lovgivning på skatte- og tilskudsområdet. I det følgende vil der derfor først blive gjort rede for de familietyper, som indgår i disse undersøgelser, hvorefter de enkelte beregningsalternativer vil blive omtalt. I en konklusion skal endelig peges på mulighederne for andre ændringer i programmerne.

b. De undersøgte familietyper

5. Hvad angår valget af familietyper, har man i disse videregående beregninger af hensyn til overskueligheden ønsket at arbejde med et noget mindre antal end de 48, som er omtalt i kapitel II. Samtidig har man i højere grad, end det var tilfældet ved valget af de 48 familier, sigtet mod at få medtaget typer, som er forholdsvis hyppigt forekommende. For dog stadigvæk at kunne se samtlige ordninger i funktion omkring samme familie, har man bibeholdt 4-børnsfamilien, hvor ét barn er i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem, mens et fjerde, som er studerende og hjemmeboende, modtager uddannelsesstøtte. (Familien er identisk med nr. 29 i kapitel II). I alt indgår der 21 familier i undersøgelsen, og de er defineret ved følgende fire kendetegn (familieparametre):

1) Voksne. - 1 tilfælde:

- a) 2 voksne, gift med hinanden.

2) Børn. - 7 tilfælde:

- a) 0 børn.
- b) 1 barn (i vuggestue).
- c) 2 børn (ét i vuggestue og ét i børnehave).
- d) 3 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave og ét på fritidshjem).
- e) 4 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem og ét, som får uddannelsesstøtte).
- f) 2 børn (begge er hjemmeboende og studerende, som modtager uddannelsesstøtte).
- g) 1 barn (hjemmeboende og studerende, som modtager uddannelsesstøtte).

3) Mandens andel af forældrenes samlede lønindkomst. 1 tilfælde:

a) Mandens indtægtsandel er 75 pct.

4) Boligen. - 3 tilfælde:

a) Familien bor til leje med en årlig husleje på 20.000 kr.

b) - - - - - 12.000 kr.

c) - - i eget hus med et husunderskud på 15.000 kr.

De 21 familietyper, som fremkommer på basis af disse kendetegn, er vist i tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over de 21 familietyper, som indgår i modelberegningerne

Fa- mi- lie	Civil- stand	Mandens ind- tægts- andel	Årlig hus- leje	Årligt hus- under- skud	Antal børn			
					Vuggestue	Børnehave	Frit.hjem	Studer.
NR.		pct.	kr.	kr.				
01	2Gifte	75	20.000	0	0	0	0	0
02	2G -	-	12.000	0	0	0	0	0
03	2G -	-	0	15.000	0	0	0	0
04	2G -	-	20.000	0	1	0	0	0
05	2G -	-	12.000	0	1	0	0	0
06	2G -	-	0	15.000	1	0	0	0
07	2G -	-	20.000	0	1	1	0	0
08	2G -	-	12.000	0	1	1	0	0
09	2G -	-	0	15.000	1	1	0	0
10	2G -	-	20.000	0	1	1	1	0
11	2G -	-	12.000	0	1	1	1	0
12	2G -	-	0	15.000	1	1	1	0
13	2G -	-	20.000	0	1	1	1	1
14	2G -	-	12.000	0	1	1	1	1
15	2G -	-	0	15.000	1	1	1	1
16	2G -	-	20.000	0	0	0	0	2
17	2G -	-	12.000	0	0	0	0	2
18	2G -	-	0	15.000	0	0	0	2
19	2G -	-	20.000	0	0	0	0	1
20	2G -	-	12.000	0	0	0	0	1
21	2G -	-	0	15.000	0	0	0	1

c. Beregningsalternativerne

6. Udvalget har i alt ladet foretage seks sæt beregninger, og de detaljerede resultater heraf er vist i materialesamlingen, hvor den i 1973 eksisterende skatte- og tilskudssituation for hver af de 21 familier er sammenlignet med den, som ville eksistere, såfremt reglerne i de enkelte beregningsalternativer i stedet for havde været i kraft. Et eksempel på beregningerne er vist i tabel 2, der i princippet er opbygget som den i kapitel II, pkt. 10 viste B-tabel, idet der i søjle 1 er angivet forældrenes samlede lønindkomst (familieindkomsten) med intervaller på 2.000 kr., indtil lønindkomsten når 100.000 kr., hvorefter intervallerne er 10.000 kr. op til en samlet lønindkomst på 150.000 kr. I søjlerne 3, 4 og 5 er vist de sammensatte differenssskattesatser under det eksisterende skatte- og tilskudssystem for den pågældende familie, når denne øger den samlede lønindkomst med henholdsvis 2.000 kr., 5.000 kr. og 10.000 kr., og tilsvarende er der i søjlerne 8, 9 og 10 vist de sammensatte differenssskattesatser, som disse ville være under de i beregningsalternativerne gældende skatte- og tilskudsregler. Søjlerne 6-11 viser nettoindkomsten i de to situationer, og endelig er der i søjle 12 angivet forskellen mellem disse to nettoindkomster.

Tabel 2. Eksempel på beregningsresultaterne i materialesamlingens kapitel III.

Familietype : 2 voksne, gift, 0 børn
 Mandens indtægtsandel : 75 pct.
 Husleje, årlig : 20.000 kr.
 Underskud på hus, årligt: 0 kr.
 Børn i vuggestue : 0
 Børn i børnehave : 0
 Børn på fritidshjem : 0
 Studerende, 18-22 år : 0

Samlet løn- indkomst	Forhold ved indkomstafhængige tilskud					Forhold ved indkomstuafhængige tilskud					Forskel i netto indkomst
	Skat	Differenssskatteprocent ved lønindkomststigning på			Netto- indkomst	Skat	Differenssskatteprocent ved lønindkomststigning på			Netto- indkomst	
		2.000	5.000	10.000			2.000	5.000	10.000		
kr.	kr.	pct.	pct.	pct.	kr.	kr.	pct.	pct.	pct.	kr.	kr.
0	0	0,0	0,0	0,0	4.980	0	0,0	0,0	0,0	4.980	0
10.000	0	0,0	0,0	13,8	14.980	0	0,0	0,0	14,5	14.980	0
12.000	0	0,0	6,9	21,4	16.980	0	0,0	7,3	22,7	16.980	0
14.000	0	0,0	20,6	29,1	18.980	0	0,0	21,8	30,8	18.980	0
16.000	0	34,4	35,2	38,6	20.980	0	36,4	37,2	38,9	20.980	0
18.000	687	34,4	36,8	43,6	22.293	727	36,4	38,9	39,8	22.253	— 40
20.000	1.375	38,4	38,4	48,0	23.605	1.454	40,7	40,6	40,6	23.526	— 79
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
130.000	59.780	61,6	61,6	61,6	70.220	64.239	65,6	65,6	65,6	70.741	521
140.000	65.939	61,6	61,6	61,6	74.061	70.797	65,6	65,6	65,6	74.183	122
150.000	72.097	61,6	61,6	61,6	77.903	77.355	65,6	65,6	65,6	77.625	—278

Familien får ved indkomstuafhængige tilskud følgende støttebeløb:

Institutionstilskud :	0 kr.
S. U.-støtte :	0 kr.
Boligsikring :	4.980 kr.
Børnetilskud :	0 kr.

Inden der ganske kort gøres rede for de ændringer i den eksisterende skatte- og tilskudslovgivning, som er foretaget i de enkelte beregningsalternativer, skal anføres - således som det også er nævnt i kapitel III, pkt.26 - at man ved opstillingen af disse er gået ud fra, at eventuelle merudgifter ved en ophævelse eller lempelse af indkomstgradueringen af tilskuddene skal opvejes af besparelser på disse tilskud eller forhøjelse af den personlige indkomstbeskatning. Da de foretagne provenuberegninger imidlertid er af summarisk natur, bør de anvendte satser og beløb blot betragtes som indikatorer for de foreslåede ændrings størrelsesorden.

Model E

I dette beregningsalternativ er de indkomstafhængige tilskud, d.v.s. boligsikringsydelsen, institutionsfripladstilskuddene samt ydelsen fra Statens Uddannelsesstøtte gjort uafhængig af familiens indkomst - ligesom børnetilskud - således at der ved en hvilken som helst indkomststørrelse kan modtages et tilskud af en værdi svarende til tilskuddets størrelse ved en indkomst på 0 kr. efter de nugældende regler.

Merudgifterne ved denne totale ophævelse af indkomstafhængigheden bliver dækket ved en forhøjelse af udskrivningsprocenten for den statslige indkomstbeskatning af personer fra 91 til 104.

Model F

Her er også alle tilskud gjort indkomstuafhængige, men mens børnetilskuddene er forudsat bevaret på deres hidtidige niveau, fastsættes de øvrige tilskud til det halve af den nuværende værdi ved en indkomst på 0 kr. For at dække merudgifterne, som dog er betydelig mindre her end ved model E, foretages følgende ændring af den statslige indkomstskatteskala:

1. trin opretholdes uændret på 18 pct.
2. trin forhøjes fra 30 pct. til 32 pct.
3. trin - - 40 pct. - 43 pct.
4. trin - - 45 pct. - 48 pct.

Det er samtidig forudsat, at de eksisterende regler om et marginalskateloft er ophævet.

Model G

Som i model E forudsættes alle tilskud at være indkomstuafhængige og at have den værdi, som de under de nugældende regler har ved en indkomst på 0 kr. Merudgifterne herved tænkes i denne model dækket ved, at alle tilskud - bortset fra ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte, som for stipendiernes vedkommende allerede er skattepligtige hos støttemodtagerne - gøres til skattepligtig indkomst med halvdelen hos hver ægtefælle, samt ved en forhøjelse af den statslige udskrivningsprocent fra 91 til 96.

Model H

Denne model svarer ret nøje til model G, idet det også her forudsættes, at alle tilskud er indkomstuafhængige og har en værdi svarende til værdien

under de nugældende regler ved en indkomst på 0 kr. Også her forhøjes den statslige udskrivningsprocent fra 91 til 96 pct. , men til forskel fra model G foretages der i model H samtidig en omlægning af den statslige indkomstskat-teskala på følgende måde:

Procentsatsen på 1. skalatrin nedsættes fra 18 til 14.				
- 2.	-	øges	- 30	- 34.
- 3.	-	-	- 40	- 46.
- 4.	-	-	- 45	- 51.

Det ses, at grundbeløbsskalaen er gjort betydelig mere progressiv end under de i øjeblikket gældende regler, og det har i denne forbindelse - ligesom tilfældet var med model F - været nødvendigt at fjerne de eksisterende regler om et marginalskatteeft.

Model I

De tilskudsbeløb, der under de nugældende regler ydes som boligsikring, institutionsfripladser og uddannelsesstøtte og ved en indkomst på 0 kr. , er i denne model nedsat med 70 pct. , og de resterende 30 pct. af beløbene er forudsat ydet som indkomstuafhængige ydelser. Såvel reglerne om børnetilskud som indkomstskattelovgivningen er opretholdt uændret i forhold til de eksisterende regler (1973), idet nedsættelsen af tilskudsniveauet for de tre førstnævnte ydelser er tilstrækkelig til at dække merudgifterne ved at gøre dem indkomstuafhængige.

Model J

Udgangspunktet for denne model har været et ønske om at lade en eventuel aftrapning af tilskuddene ske under ét for derved at undgå, at en samtidig aftrapning af flere tilskud fører til meget høje, sammensatte differensskattesatser. Derfor er boligsikring, institutionsfripladstilskud og børnetilskud slået sammen til en enkelt såkaldt "familieydelse", hvis værdi er uændret til og med en familieindkomst på 30.000 kr. De to hidtil indkomstafhængige tilskud, boligsikrings- og institutionsfripladstilskud, der indgår i "familieydelsen", er beregnet efter de nugældende regler for en familieindkomst på 0 kr. , mens børnetilskuddene indgår med deres hidtidige værdi (1973). Såfremt familieindkomsten overstiger 30.000 kr. , aftrappes "familieydelsen" med 5 pct. af den overskydende indkomst.

Uddannelsesstøtten er forudsat holdt uden for "familieydelsen" og beregnes og aftrappes efter de gældende regler. Da det må skønnes, at besparelsen ved aftrapningen af børnetilskuddene vil være tilstrækkelig til at dække merudgifterne ved den langsommere aftrapning af boligsikringsydelsen og institutionsfripladstilskuddene end hidtil, er der ikke foretaget nogen forhøjelse af indkomstbeskatningen.

7. En samlet oversigt over de grundlæggende størrelser i de enkelte modeller er vist i kapitel III, tabel 2, og i samme kapitel er under pkt. 27 til 30 givet en beskrivelse af de enkelte modellers virkninger for såvel nettoindkomst som sammensatte differensskattesatser for udvalgte familier. Endelig er i

bilag 3 givet et grafisk og tabellarisk sammendrag af de detaljerede beregningsresultater fra materialesamlingen.

d. Erfaringerne med hensyn til ændringer af beregningsforudsætningerne

8. Ud over at det med de seks beregningsalternativer er blevet belyst, hvorledes forskellige ændringer i skatte- og tilskudslovgivningen vil indvirke på den enkelte families situation, er det samtidig blevet klart, at de opstillede datamatiske programmer i ikke ringe grad opfylder det i indledningen til dette kapitel nævnte ønske om, at de skulle være af en så generel karakter, at de kunne bruges som hjælpemidler ved udformningen af skatte- og tilskudslovgivningen, idet det ved hjælp af programmerne skulle være muligt at afprøve virkningerne for de enkelte familietyper af påtænkte ændringer i denne lovgivning. De i beregningsalternativerne foretagne lovændringer har for de flestes vedkommende bestået i ændringer af enkelte størrelser i lovgivningen (skattesatser, aftrapningssatser m.v.) og har som sådanne i programmeringsmæssig henseende været forholdsvis let gennemførlige. Konstruktionen af model J ("familieydelsen") nødvendiggjorde opbygningen af et nyt program, som dog i det væsentlige kunne støtte sig til de allerede fremstillede programmer, hvorfor dette med hensyn til ressourceforbrug også var en ret begrænset opgave. Lovændringer, som på en mere fundamental måde ændrer ved skatte- og tilskudssystemet, vil dog forudsætte et betydeligt større programmeringsarbejde, men i princippet må det skønnes, at den her valgte datamatiske metodik også vil være anvendelig til analyse af virkningerne af sådanne mere omfattende ændringer i lovgivningen.

Bilag 1

Beskrivelse af de i 1973 gældende regler om sammenhæng mellem indtægt, skatter og ydelser fra det offentlige

1°. ORDNINGER, SOM ER OMFATTET AF UNDERSØGELSERNE

a. Den personlige indkomstbeskatning

1. Til belysning af reglerne for den personlige indkomstbeskatning i 1973 skal først omtales de væsentligste principper og bestemmelser, som var gældende i dette år, hvorefter disses virkemåde vil blive illustreret ved et forenklet eksempel.

Beregningsgrundlaget for indkomstbeskatningen, hvadenten det gælder den statslige, den amtskommunale, den primærkommunale, den kirkelige eller de sociale bidrag, er skalaindkomsten, der opgøres som den skattepligtige indkomst minus de såkaldte "beregningsfradrag".

Den skattepligtige indkomst opgøres som skatteyderens indkomst minus de ligningsmæssige fradrag, hvorved forstås de fradrag, skatteyderen selv kan foretage på selvangivelsen i forbindelse med opgørelsen til brug ved skatteberegningen; eksempler på sådanne fradrag er lønmodtagerfradraget, som udgør 20 pct. af lønindtægten - dog i 1973 maksimalt 2.000 kr., forsikringsfradrag, rentefradrag, fradrag for underskud på fast ejendom o. s.v.

Af beregningsfradragene er personfradraget, som i 1973 var 5.800 kr., det vigtigste. Dette gives til hver selvstændigt skattepligtige person, idet dog en gift skatteyder, hvis ægtefælle er uden erhvervsindkomst, har ret til to fradrag. Såfremt begge ægtefæller har indkomst, indrømmes personfradraget til hver ægtefælle for sig; skulle i denne situation den ene af ægtefællerne ikke kunne udnytte sit personfradrag helt, fratrækkes den ikke udnyttede del af fradraget i den anden ægtefælles skattepligtige indkomst. I visse situationer kan en enlig forsørger få tilkendt et dobbelt personfradrag, og for pensionister gælder helt specielle regler om dette fradrag.

Et andet væsentligt beregningsfradrag er hustrufradraget, som indrømmes hustruer, der enten har lønindtægt ved arbejde for fremmede eller har indtægt ved selvstændig virksomhed. Fradraget udgør halvdelen af hustruens skattepligtige indkomst, maksimalt dog 2.000 kr.; det aftrappes med 100 kr. for hver fulde 1.000 kr., hustruens særskilte skattepligtige indtægt overstiger 10.000 kr., således at det falder helt væk ved en hustruindtægt på 30.000 kr. For medhjælpende hustruer er indført et fradrag, som i princippet svarer til det lige skitserede hustrufradrag.

På basis af skalaindkomsten udskrives statsindkomsts-katten efter følgende progressive rateskala, hvis trin hvert år pristalsreguleres (tallene for 1973 i parentes):

Der svares:	Ved udskrivningsprocent	
	100	91
Af de første 17.000 (19.800) kr. skalaindkomst	18%	16,38%
- - næste 13.000 (15.100) -	30%	27,30%
- - - 40.000 (46.600) -	40%	36,40%
- resten	45%	40,95%

I 1973 var udskrivningsprocenten fastsat til 91.

Både den amts- og primærkommunale personlige indkomstbeskatning er en proportional beskatning, som inden for den enkelte kommune udskrives med en ensartet procentsats uanset skalaindkomstens højde. I 1973 varierede de amtskommunale udskrivningsprocenter mellem 4,6 (Københavns og Frederiksborg amtskommuner) og 7,6 (Ribe amtskommune), mens de primærkommunale udskrivningsprocenter (incl. kirkeskatteprocenten) lå mellem ca. 10 pct. og godt 18 pct. I gennemsnit for hele landet udgjorde udskrivningsprocenten til amts- og primærkommunerne (incl. kirkeskatteprocenten) under ét 21,3 pct.

Også de sociale bidrag udskrives med den samme procent af skalaindkomsten uanset dennes størrelse. Det ordinære folkepensionsbidrag var i 1973 på 1 pct., hvilket ligeledes gælder det særlige folkepensionsbidrag. Endelig blev dagpengebidraget i dette år udskrevet med f pct. af skalaindkomsten.

Sammenholdes de her nævnte skatteprocenter fra de forskellige indkomstbeskatningsordninger, vil det ses, at der for skalaindkomster, som når op på den statslige indkomstskatteskalas højeste trin (over 81.500 kr.), og som samtidig beskattes i kommuner, hvor den samlede amts- og primærkommunale udskrivningsprocent er høj, kan blive tale om marginalskatteprocenter på mellem 65 og 70. I et sådant tilfælde vil skatteloftet i udskrivningslovens § 3 kunne træde i funktion, idet det her bestemmes, at hvis indkomstskatten til staten, det ordinære folkepensionsbidrag og den samlede amts- og primærkommunale indkomstskat (excl. kirkeskatten) overstiger 66 2/3 pct. af nogen del af skalaindkomsten, skal den statslige indkomstskat nedsættes med det overskydende beløb. Såfremt dagpengebidraget og det særlige folkepensionsbidrag lægges til de 66 2/3 pct., ses det, at det reelle marginal skatteloft i 1973 var en marginalsats på 68 5/12, hvortil yderligere skal lægges kirkeskatteprocenten.

2. For i et konkret tilfælde at belyse **marginalbeskatningen** ved forskellige indkomsthøjder er i tabel 1 vist situationen for et ægtepar, hvor begge er lønmodtagere, og hvor det er antaget, at manden uanset familieindkomstens størrelse (den samlede lønindkomst) tjener 75 pct. og hustruen 25 pct. af denne. Af tabellen fremgår marginalbeskatningen af henholdsvis mandens, hustruens og deres samlede lønindkomst; denne sidstnævnte sats er beregnet på basis af de separate marginalsattesatser for manden og hustruen, idet der som vægt ved sammenvejsningen er benyttet andelen af den samlede lønindkomst. Hvad angår ligningsmæssige fradrag, er det forudsat, at de begge kun gør brug af lønmodtagerfradraget. Endvidere gås der ud fra, at ægteparret ikke har anden indkomst end lønindkomst.

For den kommunale beskatnings vedkommende regnes med en samlet amts- og primærkommunal udskrivningsprocent (incl. kirkeskatteprocenten)

på 21, 3, hvilket - som allerede nævnt - svarer til gennemsnittet for hele landet. Tages endvidere hensyn til de sociale bidrag på tilsammen 2,75 pct., fås en konstant procentsats på 24,05, som må lægges sammen med den statslige progressive rateskalas satser, for at man kan få et samlet indtryk af den personlige indkomstbeskatning her i landet.

Tabellen, der er bygget op trinvis, således at marginalsatserne er konstante inden for det enkelte trin, skal i øvrigt læses på følgende måde:

Indtil en samlet lønindkomst på 16.000 kr. betaler ægteparret overhovedet ikke indkomstskat, idet de individuelle lønmodtagerfradrag, hustrufradraget samt personfradragene, af hvilke sidste en del af hustruens overflyttes til manden, bevirker, at mandens skalaendkomst først ved en samlet lønindkomst på over 16.000 kr. bliver positiv. I intervallet mellem 16.000 kr. og 20.000 kr. vil mandens marginalskatteprocent være 40,43 (16,38 + 24,05) og hustruens 16,17. Den lave sats for hustruens vedkommende hænger sammen med, at hun indtil en egenindkomst på 5.000 kr. har et lønmodtagerfradrag på 20 pct. og et hustrufradrag på 50 pct. af hendes skattepligtige indkomst, hvilket medfører, at kun 40 pct. af en indkomststigning bliver beskattet og da med mandens marginalsats, idet hustruens indkomstfremgang i dette interval medfører en nedgang i det fradrag, som er overført fra hustruen til manden. Af dette følger, at ægteparret, såfremt det har en samlet lønindkomst på 16.000

Tabel 1. Statslig og kommunal indkomstbeskatning (incl. ordinært og særligt folkepensionsbidrag samt bidrag til dagpengefonden) i 1973 for et lønmodtagerægteskab, hvor manden tjener 75 pct. og hustruen 25 pct. af den samlede lønindkomst.

	Øvre grænse for lønindkomsten på de enkelte trin			Marginalskatteprocent på trinnet		
	mand kr.	hustru kr.	i alt kr.	mand pct.	hustru pct.	fællessats pct.
1. trin	12000	4000	16000	0	0	0
2. -	15000	5000	20000	40,43	16,17	34,37
3. -	27947	9316	37263	40,43	32,34	38,41
4. -	29250	9750	39000	51,35	41,08	48,78
5. -	30000	10000	40000	51,35	32,34	46,60
6. -	36000	12000	48000	51,35	40,43	48,62
7. -	42700	14233	56933	51,35	44,47	49,63
8. -	84000	28000	112000	60,45	44,47	56,46
9. -	89300	29767	119067	60,45	56,49	59,46
10. -	96000	32000	128000	65,00	56,49	62,87
11. -	128100	42700	170800	65,00	51,35	61,59
12. -	267900	89300	357200	65,00	60,45	63,86
13. -				65,00	65,00	65,00

Anm. : Ved beregningen af hustrufradraget er i intervallet 10.000-30.000 kr. skattepligtig hustruindkomst foretaget en kontinuert aftrapning på 10 pct. og ikke en trinvis aftrapning med 100 kr. for hver fulde 1.000 kr., den skattepligtige hustruindkomst overstiger 10.000 kr.

Der er ved beregningen set bort fra bestemmelsen i udskrivningslovens § 3 om, at skalaendkomsten, før skatten beregnes, nedrundes til det nærmeste med 100 delelige kronebeløb.

kr. og får mulighed for at erhverve endnu 1.000 kr. , ud fra en skattemæssig vurdering bør lade hustruen tjene de 1.000 kr. , idet merskatten da kun vil udgøre ca. 162 kr. mod ca. 404 kr. , hvis manden erhverver dem. Den fælles marginalsats på andet trin er konstrueret ved at sammenveje mandens og hustruens sats med vægtene 3 og 1 svarende til, at indkomstforøgelsen foregår i samme takt hos begge ægtefæller, hvorved man bevarer de respektive andele af den samlede indkomst.

Når den samlede indkomst når op over 20.000 kr. , hvilket betyder, at hustruen tjener mere end 5.000 kr. , kan hun udnytte hustrufradragets maksimale beløb - 2.000 kr. - fuldt ud. I et vist interval efter 5.000 kr. udnytter hun dog stadigvæk hverken personfradraget eller lønmodtagerfradraget (2.000 kr.) helt. Den ikke-udnyttede del af personfradraget overføres til manden og er medvirkende til, at hans skalaindkomst først når 19.800 kr. , som er øverste grænse for statskatteskalaens første trin, når hans lønindkomst andrager 27. 947 kr. , hvilket med de her gjorde antagelser om indkomstandelene betyder, at hustruen tjener 9. 316 kr. Indtil denne grænse vil mandens marginalprocent være 40,43, og eftersom manden ved en indtægtsstigning hos hustruen mister stadig mere af hendes personfradrag, vil hustruens marginalsats være 80 pct. af mandens, idet hendes lønmodtagerfradrag endnu udgør 20 pct. af lønindtægten.

Ved en hustruindtægt på 9.750 kr. (øverste grænse for 4. trin) kan hustruen selv "bruge" sit personfradrag helt. Indtil hun når denne indkomst svarende til, at manden når 29. 250 kr. , vil hans marginalsat være 51, 35 pct. (27, 30 + 24,05), mens hendes vil være 80 pct. af hans - eller 41,08 pct.

Hvis hustruen tjener mere end 9.750 kr. , vil merindkomsten blive beskattet hos hende selv. Da hun imidlertid endnu ikke er nået op på det maksimale beløb for lønmodtagerfradraget, vil hendes marginalsats i et kort interval (5. trin) være 80 pct. af 40, 43 (16, 38 + 24,05), hvilket er lig med 32, 34. I dette interval er mandens marginalsats 51, 35 pct.

Ved en indkomststigning hos hustruen ud over 10.000 kr. , hvilket er ensbetydende med, at mandens indkomst når op over 30.000 kr. og den samlede indkomst dermed op over 40.000 kr. , vil hustruens marginalprocent være 40, 43 (16, 38 + 24,05) og mandens stadigvæk 51, 35.

Aftrapningen af hustrufradraget begynder - som tidligere nævnt - ved en skattepligtig hustruindkomst på 10.000 kr. , hvilket under hensyntagen til lønmodtagerfradraget på 2.000 kr. svarer til en lønindkomst for hustruen på 12.000 kr. For at forenkle beregningerne er i det følgende antaget, at hustrufradragets aftrapning sker kontinuert med 10 pct. af indkomstfremgangen og ikke, sådan som det i virkeligheden foregår, med 100 kr. for hver fulde 1000 kr. , den skattepligtige hustruindkomst overstiger 10.000 kr. Den forudsatte, kontinuerede aftrapning af hustrufradraget bevirker, at hustruens marginalprocent i aftrapningsintervallet bliver 10 pct. højere, end den ville have været uden aftrapningen, hvilket er årsagen til, at hustruens marginalprocent på

tabellens 7. trin er 44,47 ($40,43 \times \frac{10}{100}$). Mandens marginalprocent er også

på dette trin 51, 35 og vil vedblivende være det, indtil hans skalaindkomst når det tredje trin på den statslige indkomstskatteskala, hvilket sker ved en skala-indkomst for ham på 34.900 kr. svarende til, at hans lønindkomst er 42.700 kr. Stiger hans indkomst over 42.700 kr. , vil marginalsatten for ham være

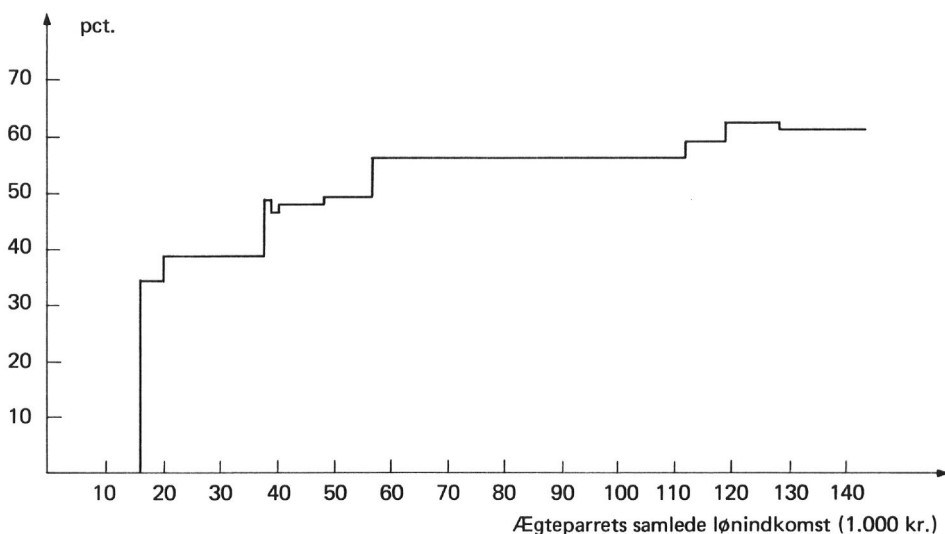
60,45 pct. ($36,40 + 24,05$), mens hustruens marginal sats fortsat vil være 44,47 pct. Dette vil være ved, indtil hustruens skala-indkomst andrager 19.800 kr. , hvilket svarer til en lønindkomst på 28.000 kr.

Stiger hendes lønindkomst ud over 28.000 kr. , vil marginals-katten være 56,49 pct. ($(27,30 + 24,05) \times \text{---}$). Mandens marginalsats vil udgøre 60,45 pct. , indtil hans skala-indkomst er 81.500 kr. Vokser hans indkomst herudover, beskattes den overskydende del med statsskatteskalaens højeste procent-sats, hvilket medfører, at hans samlede marginalprocent nu er 65,00 pct. ($40,95 + 24,05$ pct.)

For hustruens vedkommende vil marginalsatsen holde sig på 56,49 pct. , indtil hun når så høj en skattepligtig indkomst - 30.000 kr. - , at hustrufra-draget er væk. Med et lønmodtagerfradrag på 2.000 kr. vil dette ske, når hendes lønindkomst er 32.000 kr. Indkomststigning hos hustruen ud over 32.000 kr. vil møde en marginalsats på 51,35 pct. ($27,30 + 24,05$), indtil løn-indkomsten når 42.700 kr. , hvilket svarer til en skala-indkomst på 34.900 kr. Hun vil herefter på marginalen blive beskattet med 60,45 pct. ($36,40 + 24,05$), indtil også hun støder på det øverste trin af statskatteskalaen. Dette vil ske, når lønindkomsten udgør 89.300 kr. , således at marginalsatsen ved indkomst-stigninger herudover vil udgøre 65,00 pct. På dette trin 13 i tabel 1 vil både mand og hustru have en marginalsats på 65,00 pct. , hvorfor også den fælles marginale sats vil være 65,00 pct.

3. I figur 1 er den i tabel 1 konstruerede fælles marginals-kattesats vist som funktion af ægteparrets samlede lønindkomst. Det ses, at marginals-kattesat-sen, allerede før lønindkomsten når 60.000 kr. , er over 56 pct.

Figur 1. Marginalbeskatningen af et lønmodtagerægtespar, hvor mandens andel af den samlede lønindtægt er 75 pct.



Af eksemplet fremgår, at det med en antagelse om et fast forhold mellem ægtefællernes indkomstandele er muligt at vise den marginale beskatning af ægteparrets samlede indkomst ved forskellige størrelser på denne. En sådan fremgangsmåde er nødvendig, når marginals-katten ved en undersøgelse af samspillet mellem skatter og tilskud skal sammenholdes med aftrapnings-satserne i de forskellige tilskudsordninger, idet disse aftrapnings-satser mere eller mindre direkte er baseret på ægteparrets samlede indkomst.

For "papirløst" samlevende par, hvor der ikke er hustrufradrag, og der ikke sker overflytning af en eventuel negativ skalaindkomst mellem de to samlevende personer, er beregningen af den fælles marginals-kattesats lettere, og endelig er der i tilfælde med enlige forsørgere og enkeltpersoner uden børn ingen problemer i forbindelse med tilvejebringelsen af marginals-kattesatsen.

b. Fripladser i daginstitutioner

4. Hvad angår den første af de tilskudsordninger, som er medtaget i undersøgelsen, de hele eller delvise fripladser i daginstitutionerne, fremgår de gældende regler af socialministeriets cirkulære af 21. april 1972 om betaling for benyttelse af daginstitutioner under børne- og ungdomsforsorgen.

Forældrebetalingen pr. barn ydes efter de i tabel 2 skitserede regler:

Tabel 2. Forældrenes samlede aktuelle, skattepligtige indtægt

	Ydelse
Under 20.000 kr.	hel friplads
Fra 20.000 og indtil 30.000 kr.	3/5 friplads
Fra 30.000 og indtil 40.000 kr.	2/5 friplads

De nævnte indtægtsgrænser forhøjes med 3.500 kr. for hvert barn i hjemmet - ud over ét - under 18 år; f. eks. vil en familie med tre børn under 18 år således kunne få hel friplads for alle børnene, hvis indtægten er under 27.000 kr., 3/5 friplads, hvis indtægten er mellem 27.000 kr. og 37.000 kr. og 2/5 friplads, hvis indtægten er mellem 37.000 kr. og 47.000 kr.

Den aktuelle, skattepligtige indkomst vil normalt være den forskudsansatte skattepligtige indkomst, på basis af hvilken trækprocenten beregnes. Såfremt den faktiske indtægt, som forældrene har til rådighed, væsentligt overstiger den skattepligtige indtægt, f. eks. på grund af specielle, skattetekniske fradrag (jfr. cirkulærets § 6), kan børne- og ungdomsværnet dog efter en samlet vurdering af familiens økonomiske og sociale forhold afslå at yde friplads. Endvidere gælder den bestemmelse, at hvis der i hjemmet er to forældre, som begge har indkomster, skal der tages hensyn til deres samlede skattepligtige indkomst, uanset om de har indgået ægteskab eller ej. Bor derimod barnets forsørger sammen med en anden end dets mor eller far uden at have indgået ægteskab, skal der som udgangspunkt kun tages hensyn til forsørgerens indtægt.

Præcist opgjorte forældretraktater i de forskellige daginstitutioner kendes endnu ikke for 1973, men for finansåret 1973-74 har socialministeriet skønnet de i tabel 3 viste beløb.

Tabel 3. Den gennemsnitlige årlige forældrebetaling for børn i daginstitutioner i 1973/74.

	Skønnet forældrebetaling i 1973/74 for ét barn.
Vuggestue	kr. 6. 100, -
Børnehave	- 3. 200, -
Fritidshjem	- 2. 000, -

Går man ud fra, at disse takster så nogenlunde er identiske med taksterne i kalenderåret 1973, kan for dette år for en udvalgt familie vises sammenhængen mellem familieindkomsten og tilskuddet til familien i form af institutionsfripladser. Antages det, at familien består af et ægtepar, som begge er lønmodtagere, og hvor manden tjener 75 pct. af den samlede indkomst og hustruen 25 pct., vil familien, hvis den har tre børn, hvoraf det ene er i vuggestue, det andet i børnehave og det tredje på fritidshjem, modtage de i tabel 4 viste tilskud. Det er yderligere antaget, at familien ikke har anden indtægt end lønindtægt, samt at der ikke er andre ligningsmæssige fradrag end lønmodtagerfradragene.

Tabel 4. Årligt tilskud i 1973 i form af fripladsordninger for børn i daginstitutioner for et lønmodtagerægtepar med 3 børn, hvoraf ét er i vuggestue, ét i børnehave og ét på fritidshjem. Manden antages at tjene 75 pct. af familieindkomsten, hustruen 25 pct. Kun lønindtægt forekommer, og af ligningsmæssige fradrag er der kun regnet med lønmodtagerfradragene

	Øvre grænse for familieindkomsten på de enkelte trin			Tilskud:
	mand kr.	hustru kr.	i alt kr.	kr.
1. trin	22.894	7.631	30.525	11.300
2. -	30.749	10.250	40.999	6.780
3. -	38.249	12.750	50.999	4.520

Som omtalt i kapitel II, pkt.7, var de anførte tilskudsbeløb ikke kendt, da de for udvalget foretagne beregninger blev tilrettelagt. Der er således i beregningsmaterialet benyttet lidt lavere tilskudsbeløb.

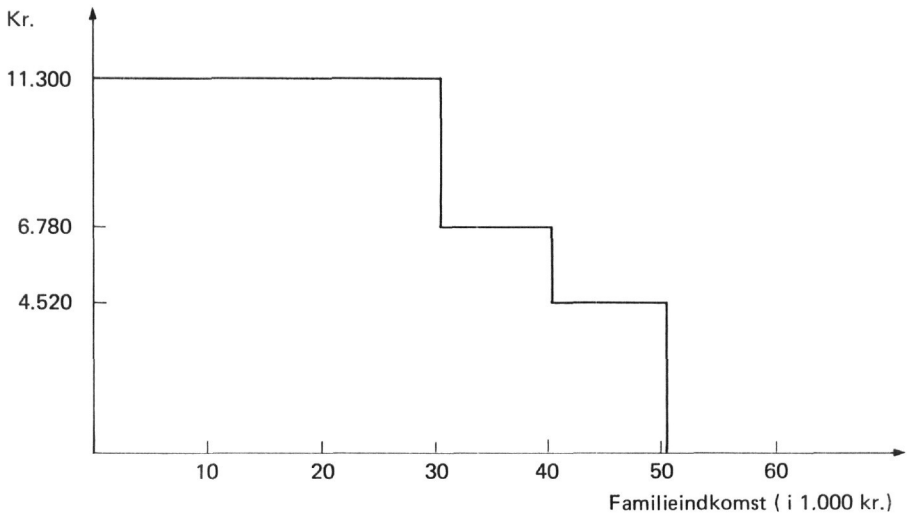
Til og med en samlet familieindkomst på 30.525 kr. betaler ægteparret ikke for børnenes ophold i daginstitutionerne, hvilket indebærer et årligt tilskud til familien på 11. 300 kr. Når familieindkomsten er 30.526 kr., er den samlede skattepligtige indkomst 27.000 kr., hvorfor tilskuddet nedtrappes med 2/5 til 6.780 kr. Denne størrelse vedbliver det at have, indtil familieindkomsten udgør 40. 999 kr. Ved en familieindkomst på 41.000 kr. er den samlede skattepligtige indkomst 37.000 kr., og tilskuddet falder derfor med yderligere 1/5 til 4.520 kr. for endelig at falde helt bort ved en familieindkomst på 51.000 kr.

5. I figur 2 er på basis af tabel 4 vist den aftrapning af institutionstilskuddene, som finder sted ved stigende familieindkomst.

Det ses, at aftrapningen af fripladstilskuddene sker efter en diskontinuert skala, hvor den marginale aftrapningssats på de enkelte trin er 0, men hvor samtidig de tre spring er temmelig store. Beregnes en differensaftrapningssats for hele aftrapningsintervallet, således at det mistede tilskud på 11.300 kr. sættes over for den indkomstfremgang, som medførte tilskudsbortfaldet, fås en aftrapningssats på ca. 55 pct. Denne meget høje sats skyldes naturligvis, at den udvalgte familie har tre børn i daginstitution. Vurderes i stedet

Figur 2. Fripladstilskuddene i 1973 som funktion af familieindkomsten.

Ægtepar med 3 børn, hvoraf ét er i vuggestue, ét i børnehave og ét på fritidshjem



situationen for en familie, som blot har et enkelt barn i vuggestue, bliver aftrapningssatsen kun knap 30 pct., hvilket dog også af mange familier vil blive betragtet som en ret hård aftrapning.

Helt urimelig hård kan aftrapningen blive, hvis der ikke så meget ses på det udjævnede forløb over hele aftrapningsintervallet, men på de situationer, hvor ubetydelige indkomststigninger fører til, at en familie passerer et knæk på aftrapningskurven. I sådanne tilfælde vil det mistede tilskud nemt kunne være adskillige gange større end indkomstfremgangen, hvilket understreger svagheden ved en aftrapningsskala, som er bygget op omkring få og store spring.

6. For at belyse det øjeblikkelige omfang af daginstitutionsområdet er i tabel 5 angivet antallet af såvel daginstitutioner som pladser på disse pr. 31. marts 1973.

Tabel 5. Antal daginstitutioner og pladser på disse den 31. 3.1973.
(Ekskl. fritids- og ungdomsklubber m.v.).

	Antal daginstitutioner	Antal pladser
Vuggestuer	445	15.740
Formidling af dagpleje for småbørn	192	19.629
Børnehaver inkl. legestuer	1.961	85.034
Legesteder for småbørn	41	855
Fritidshjem	355	20.960
Formidling af dagpleje for større børn	26	460
I alt	3.020	142.678

Kilde: "Anmærkninger til finansloven 1974-75", p.592.

Det ses, at der pr.31. marts 1973 i alt var godt 140.000 daginstitutionspladser (ekskl. fritids- og ungdomsklubber m.v.), og det kan anføres, at knap 29.000 personer var beskæftiget i disse institutioner.

Med udgangspunkt i institutionsbudgetterne for 1973-74 kan de samlede driftsudgifter til daginstitutioner (inkl. fritids- og ungdomsklubber m.v.) i dette år anslås til ca. 1.800 mill.kr. Af disse udgifter udgør statens andel godt 700 mill.kr., idet staten dels bærer 4/7 af institutionernes udgifter til husleje eller til forrentning og afdrag på godkendte lån samt øvrige udgifter vedrørende fast ejendom, dels fuldt ud dækker institutionernes udgifter til lægetilsyn og tandpleje og endelig refunderes 35 pct. (vuggestuer og børnehaver), 40 pct. (fritidshjem m.v.) eller 45 pct. (fritids- og ungdomsklubber) af institutionernes øvrige driftsudgifter. Kommunernes andel beløber sig i dette år til ca. 600 mill.kr., idet de dækker de resterende 3/7 af institutionernes huslejeudgifter samt henholdsvis 30 pct., 35 pct. og 35 pct. af de øvrige driftsudgifter. Tilbage til dækning via forældrebetaling er herefter henholdsvis 35 pct., 25 pct. og 20 pct. af de respektive institutioners øvrige driftsudgifter, hvilket i 1973-74 medfører en samlet forældrebetaling på omkring 500 mill.kr. Dette beløb er dog ikke fuldt ud blevet betalt af forældrene, idet de omtalte tilskud i form af institutionsfripladser, der afholdes af kommunerne som børneværnsudgifter, men hvoraf 7/10 refunderes af staten, i 1973-74 kan skønnes at have beløbet sig til ca. 150 mill.kr.

Fra Århus kommune haves en oversigt pr. 15. januar 1972 over de børn, der da havde ret til friplads i daginstitutionerne, idet man som udtryk for den aktuelle skattepligtige familieindkomst på dette tidspunkt har anvendt den skattepligtige familieindkomst i kalenderåret 1971. Fordelingen af daginstitutionsbørnene på familietype og fripladsstørrelse er vist i tabel 6.

Tabel 6. De i Århus pr. 15.1. 1972 indskrevne børn i daginstitutioner fordelt efter deres muligheder for at opnå hel eller delvis friplads og familietype. Januar 1972.

	Børn af enlige forsørgere		Børn fra familier med hustru- indkomst		Børn fra "øvrige familier"		Samtlige børn i daginstitution eller dagpleje	
	Absolut	pct.	Absolut	pct.	Absolut	pct.	Absolut	pct.
Hel friplads	1.246	51,0	240	5,6	151	15,4	1.637	21,3
3/5 friplads	749	30,7	388	9,1	171	17,4	1.308	17,1
2/5 friplads	351	14,4	654	15,4	226	23,0	1.231	16,0
Ingen friplads	96	3,9	2.974	69,9	434	44,2	3.504	45,6
I alt	2.442	100,0	4.256	100,0	982	100,0	7.680	100,0

Kilde: "Meddelelser fra Århus kommunes statistiske kontor", nr.7, marts 1973, p.18.

Det fremgår af tabellen, at mere end halvdelen af børnene har hel eller delvis friplads, og at det her navnlig drejer sig om børn af enlige forsørgere.

I tabel 7 er de århusianske daginstitutionsbørn fordelt efter institutions-type og fripladsstørrelse, og det ses, at en større andel af vuggestue-, dagpleje- og fritidshjemsbørnene end af børnehalebørnene kan opnå friplads.

Det hænger utvivlsomt sammen med, at antallet af pladser i børnehaverne i de senere år er udvidet så meget, at en række børn har kunnet optages, uanset om der har foreligget et direkte socialt behov, mens en tilsvarende udvikling ikke i samme grad har været i gang vedrørende de andre daginstitutionstyper. Denne forskel i udviklingen fremgår klart af figur 3, som for landet som

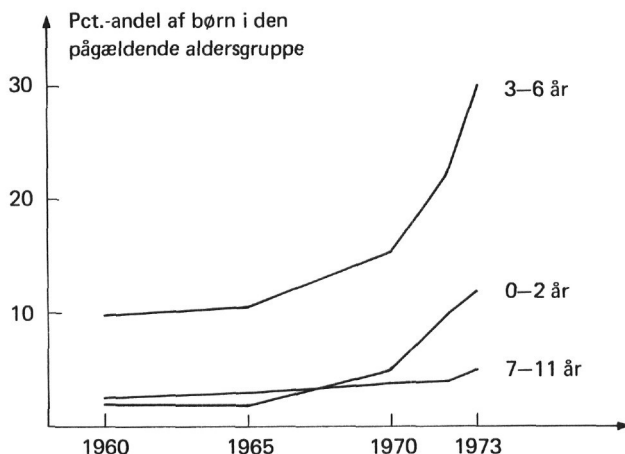
Tabel 7. De i Århus pr. 15.1. 1972 indskrevne børn i daginstitutioner fordelt efter deres muligheder for at opnå hel eller delvis friplads og institutionstype. Januar 1972.

	Vuggestue		Heldags- børnehaver		Halvdags- børnehaver		Dagpleje		Fritidshjem		I alt	
	Ab- 1 4 solut	pct.	Ab- 1 i solut	pct.	Ab- 1 x solut	pct.	Ab- 1 4 solut	pct.	Ab- 1 4 solut	pct.	Ab- 1 4 solut	pct.
Hel friplads	229	29,1	658	17,9	51	6,2	447	29,1	252	29,5	1.637	21,3
3/5 friplads	192	24,4	561	15,2	81	9,9	303	19,7	171	20,0	1.308	17,1
2/5 friplads	143	18,2	599	16,3	133	16,2	224	14,5	132	15,5	1.231	16,0
Ingen friplads	223	28,3	1.863	50,6	555	67,7	564	36,7	299	35,0	3.504	45,6
I alt	787	100,0	3.681	100,0	820	100,0	1.538	100,0	854	100,0	7.680	100,0

Kilde: "Meddelelser fra Århus kommunes statistiske kontor", nr.7, marts 1973, p.19.

helhed viser dækningsgraden (d. v. s. pladser i pct. af antal børn) for aldersgrupperne 0-2 år (vuggestue og dagpleje), 3-6 år (børnehave) og 7-11 år (fritidshjem) i årene efter 1960.

Figur 3. Udvikling i dækningsgraden i omsorgstilbudet for børn



Kilde: "Perspektivplan-redegørelse 1972-1987", København, 1973, p.525.

For at undersøge, i hvor høj grad fripladstildelingen, som den fremgår af tabel 6 og 7 for Århus kommune, hænger sammen med store ligningsmæssige fradrag hos forældrene, er i tabel 8 vist de i daginstitutionerne i Århus indskrevne børn fordelt på fripladsstørrelse, forældrenes samlede ligningsmæssige fradrag i 1971 og familietype.

Betragtes tabellens nederste afsnit, som vedrører de tre familietyper under ét, ses det, at fripladserne (såvel de hele som de delvise) i langt overvejende grad kun fås af børn, hvis forældre har begrænsede ligningsmæssige fradrag. Af de 1.637 børn, som kunne få hel friplads, udgjorde således de børn, hvis forældres samlede ligningsmæssige fradrag var under 8.000 kr., knap 95 pct., mens de tilsvarende procenttal for 3/5 friplads og 2/5 friplads var henholdsvis godt 86 pct. og 77 pct.

c. Statens Uddannelsesstøtte

7. En anden af de store tilskudsordninger, som er medtaget i undersøgelsen, er den støtte, som Statens Uddannelsesstøtte, der er oprettet ved lov af 4. juni 1970, yder til mindrebemidlede elever og studerende, der efter undervisningspligtens ophør gennemgår en offentlig anerkendt uddannelse i eller - efter særlige regler - uden for Danmark. De nærmere bestemmelser for ordningen er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 349 af 12. juli 1971.

Ud over at være offentligt anerkendt skal en uddannelse, for at der kan bevilges midler til de pågældende uddannelsessøgende, være godkendt af Sta-

Tabel 8. Børn pr. 15.1.1972 i daginstitutioner i Århus, der kan få friplads, fordelt efter forældrenes samlede ligningsmæssige fradrag og familietype.

Samlede ligningsmæssige fradrag									
	0- 1.999 kr.	2.000- 3.999 kr.	4.000- 7.999 kr.	6.000- 11.999 kr.	12.000- 13.999 kr.	15.000- 19.999 kr.	20.000 29.999 kr.	30.000 og derover kr.	I alt
<u>Børn af enlige forsørgere:</u>									
Hel friplads	743	115	72	8	2	1	1	1	1.246
3/5 friplads	156	437	81	11	9	3	2	-	749
2/5 friplads	21	244	68	13	1	2	1	1	351
Ingen fri- plads	3	32	24	8	15	6	4	4	96
I alt.....	923	1.178	245	40	27	12	11	6	2.442
<u>Børn fra familier med hustru- indkomst:</u>									
Hel friplads	39	87	63	16	7	8	11	9	240
3/5 friplads	13	116	157	41	23	11	18	9	388
2/5 friplads	8	135	332	72	28	32	34	13	654
Ingen friplads	25	96	1.032	535	330	303	445	208	2.974
I alt.....	85	134	1.584	664	388	354	508	239	4.256
<u>Børn fra "øvrige familier":</u>									
Hel friplads	66	41	23	6	3	2	1	9	151
3/5 friplads	35	50	33	11	11	9	14	8	171
2/5 friplads	15	53	72	23	11	14	20	18	226
Ingen friplads	27	27	68	60	36	62	84	70	434
I alt.....	143	171	196	100	61	87	119	105	982
<u>I alt:</u>									
Hel friplads	848	543	158	30	12	11	16	19	1.637
3/5 friplads	204	653	271	63	43	23	34	17	1.308
2/5 friplads	44	432	472	108	40	48	55	32	1.231
Ingen friplads	55	155	1.124	603	381	371	533	282	3.504
Tilsammen	1.151	1.783	2.025	804	476	453	638	350	7.680

Kilde: "Meddelelser fra Århus kommunes statistiske kontor", nr.7, marts 1973, p.20.

tens Uddannelsesstøtte som støtteberettigende, hvilket sidste forudsætter, at uddannelsen mindst er af et halvt års varighed og tilrettelagt som heltidsundervisning. De godkendte uddannelser er opdelt i to grupper:

- a) Uddannelser for studerende, idet der ved studerende forstås uddannelsessøgende i uddannelser, som forudsætter mindst 12 års forudgående skolegang eller dertil svarende uddannelse.
- b) Uddannelser for elever, hvor "elever" er uddannelsessøgende i uddannelser, som forudsætter mindre end 12 års forudgående skolegang eller dertil svarende uddannelse. Såfremt elever senest den 31. december 1973 er fyldt 20 år, behandles de dog i hele støtteåret 1973/74 som studerende.

Betingelserne for at kunne få hjælp fra SU er, at den uddannelsessøgende er dansk statsborger, studieegnet og studieaktiv samt mindrebemidlet. Der kan dog, når særlige grunde taler for det, dispenseres fra kravet om dansk statsborgerskab.

Af disse betingelser har i denne sammenhæng kun kravet om, at den uddannelsessøgende er mindrebemidlet, interesse. Ifølge den nævnte bekendtgørelse om uddannelsesstøtte må de uddannelsessøgendes behov for støtte bedømmes "efter en vurdering af de nødvendige leveomkostninger under uddannelsen sammenholdt med en afvejning af den enkelte uddannelsessøgendes økonomiske forhold, hvorved der også normalt tages hensyn til forældrenes økonomiske forhold". Det ses, at behovsvurderingen baseres på en antagelse om, at der i økonomisk henseende eksisterer en solidaritet mellem den enkelte uddannelsessøgende og vedkommendes forældre. For uddannelsessøgende, som er fyldt 23 år, svækkes denne solidaritetsantagelse dog noget, idet en sådan person i 1973/74 har ret til en støtte på 2.900 kr. i stipendium og 5.000 kr. i lån uden hensyn til forældrenes økonomiske forhold. Endelig bortfalder ved en alder på 28 år afhængigheden af forældrenes økonomiske forhold fuldstændigt.

Vedrørende den uddannelsessøgendes egne økonomiske forhold i 1973/74 gælder for ugifte den bestemmelse, at summen af tildelinger fra SU og anden indtægt i støtteåret ikke må overstige 21.500 kr. For gifte ansøgere må ægtefællernes samlede indtægter i støtteåret - inkl. tildelinger fra SU - ikke overstige 43.000 kr. plus 4.500 kr. pr. barn. Det bør bemærkes, at statsgaranterede lån ikke er tildelinger fra SU. Såfremt summen af SU-støtte og anden indtægt ved støtteårets slutning viser sig at have været større end de her omtalte grænser, skal den overskydende del tilbagebetales til Statens Uddannelsesstøtte. Dette vil med andre ord sige, at aftrapningssatsen for SU-ydelserne, når der f.eks. kun ses på en ugift ansøgers indtægtsforhold, er 0 pct., indtil summen af SU-støtte og anden indtægt udgør 21.500 kr. og herefter 100 pct., indtil ydelsen er helt væk. Endelig kan nævnes, at også formueforholdene for ansøgeren og dennes eventuelle ægtefælle spiller en rolle for SU-støttens omfang.

Da det må antages, at den hyppigst forekommende begrænsning af uddannelsesstøtten har sin rod i forældreindkomstens størrelse, har udvalget koncentreret opmærksomheden omkring dette forhold.

Ved fastlæggelsen af den støtte, som en uddannelsessøgende kan modtage fra SU i f.eks. 1973/74 inddrages en hensyntagen til forældrenes økonomiske forhold derved, at støttebeløbets størrelse er gjort afhængig af forældrenes



samlede skattepligtige indtægt i 1972. Har begge forældre indtægter, foretages en reduktion i den samlede skattepligtige indkomst på 50 pct. af hustruens indtægt, dog højst 2.000 kr. Endvidere fradrages 5.500 kr. pr. barn ud over den uddannelsessøgende; det er dog en forudsætning herfor, at barnet er under eller i den undervisningspligtige alder eller i øvrigt under uddannelse, samt at det ikke har en månedlig indtægt, der overstiger 1.000 kr. - ekskl. eventuel støtte fra SU. Endelig kan nævnes, at såfremt forældrenes formue overstiger 200.000 kr., medregnes 10 pct. af det overskydende beløb i den "korrigerede forældreindkomst", som lægges til grund ved støttebeløbets udmåling.

Med hensyn til selve støttebeløbets størrelse og sammensætning samt den måde, hvorpå det aftrappes ved voksende korrigeret forældreindkomst, er der en forskel mellem støtten til elever over 20 år og studerende på den ene side og på den anden side støtten til elever under 20 år.

Hvad angår den første gruppe (elever over 20 år og studerende), udgør det maksimale støttebeløb i 1973/74 9.500 kr., hvis uddannelsesstedet er beliggende i hovedstadsområdet, og 9.000 kr. i det øvrige land. Af disse beløb ydes for langt størsteparten af denne gruppe uddannelsessøgende halvdelen som stipendium og halvdelen som lån, der er rentefri i uddannelsestiden og derefter forrentes med 1 pct. over diskontoen. Ved en vurdering af hvor meget støtte, der egentlig ligger i ydelserne fra SU, kan der anlægges flere betragtninger. Ser man på, hvorledes ydelsen påvirker familiens forbrugsmuligheder på kortere sigt, taler meget for at betragte både stipendie- og låneandelen fuldt ud som et offentligt tilskud, idet der - såfremt den i loven forudsatte solidaritet eksisterer og har bevirket, at forældrene økonomisk har hjulpet den uddannelsessøgende - skulle blive mulighed for at nedsætte denne økonomiske hjælp med hele SU-ydelsens beløb; en logisk konsekvens af denne forbrugsmulighedsbetragtning vil da være også at betragte de statsgaranterede studielån som beløb, der giver et tilskud til hele familiens økonomi. Et sådant lån, som kan optages af alle uddannelsessøgende, der er fyldt 18 år, kan maksimalt udgøre 10.000 kr. årligt (1973/74), idet der dog yderligere er fastsat den begrænsning, at summen af en eventuel SU-støtte og det statsgaranterede lån ikke kan overstige 14.000 kr. (jfr. pkt. 13). Så længe den SU-støtte, en uddannelsessøgende kan få, udgør mindst 4.000 kr., vil tilskuddet (opfattet som summen af SU-støtte og statsgaranteret lån) kunne holdes på 14.000 kr. Reduceres SU-støtten til under 4.000 kr. (f. eks. på grund af stigende forældreindkomst), falder det samlede tilskud og vil, når SU-støtten er helt aftrappet, udgøre de 10.000 kr., som er maksimum for det statsgaranterede lån.

Anlægger man i stedet for det synspunkt, at kun den del af uddannelsesstøtten, som virkelig kan siges at være en overførselsindkomst, d.v. s. en indkomst, som tildeles uden senere modydelse i form af renter og afdrag, skal betragtes som et tilskud fra det offentlige, vil i hvert fald de statsgaranterede studielån falde uden for tilskudsbegrebet, idet disse lån straks fra optagelsen skal forrentes med en rentesats, der stort set svarer til markedsrenten, selv om tilbagebetalingen af såvel hovedstol som påløbne renter først påbegyndes umiddelbart efter uddannelsens afslutning. Imidlertid kan det også med nogen ret gøres gældende, at det ikke er rimeligt at betragte låneandelen i SU-ydelsen som et offentligt tilskud, idet den skal tilbagebetales og forrentes i årene efter uddannelsens afslutning. Bestemmelserne om rentefrihed i uddannelsestiden og derefter en forrentningsprocent, som er 1 højere end diskontoen,

indebærer dog gunstigere lånevilkår end sædvanligt på lånemarkedet og dermed et element af tilskud, som må med ind i en vurdering af SU-støttens størrelse; i de af udvalget foretagne beregninger har man skønnet tilskudselementet i lånebeløbet til at udgøre ca. $\frac{1}{4}$ af dette, således at det ud fra en betragtning af SU-støtten som en overførselsindkomst kan hævdes, at tilskuddet udgør $\frac{5}{8}$ af den samlede ydelse, idet stipendieandelen tegner sig for de $\frac{4}{8}$.

For de her omtalte elever over 20 år og studerende er reglerne for støttens afhængighed af den korrigerede forældreindkomst herefter følgende i støtteåret 1973/74:

- a) En ugift, hjemmeboende uddannelsessøgende kan få maksimal støtte, hvis den korrigerede forældreindkomst er under 28.000 kr. Bliver indkomsten større, aftrappes støtten og falder helt bort, når den korrigerede forældreindkomst når op over 53.999 kr., idet dog det mindste støttebeløb, som udbetales, er 1.000 kr. Aftrapningen sker kontinuerligt med en sats svarende til 3,5 pct. af maksimumsstøtten for hver 1.000 kr.'s indkomststigning ud over de 28.000 kr. Såfremt det antages, at det gennemsnitlige maksimale støttebeløb over hele landet i 1973/74 for en studerende er 9.250 kr. (gennemsnittet af satserne for Københavnsområdet og for det øvrige land), fås en konstant marginal aftrapningssats på ca. 32,4 pct. af ydelsen i forhold til den korrigerede forældreindkomst, indtil denne sidste når en størrelse på 53.483 kr., ved hvilken indkomst støtten netop er gået ned på 1.000 kr. Hvis den korrigerede forældreindkomst antager en værdi mellem 53.483 kr. og 53.999 kr., bliver det beregnede støttebeløb mindre end 1.000 kr., men Statens Uddannelsesstøtte foretager her en oprunding, således at der også i dette interval udbetales et støttebeløb på 1.000 kr. For så vidt man ud fra et indkomstoverførselssynspunkt kun betragter $\frac{5}{8}$ af den samlede ydelse som et egentligt tilskud, vil det maksimale tilskud være 5.781 kr. og aftrapningssatsen ca. 20,2 pct. Minimums støtten udgør ud fra denne synsvinkel 625 kr.
- b) For ugifte udeboende samt gifte uddannelsessøgende aftrappes støtten på samme måde som lige vist for ugifte hjemmeboende - dog således, at det interval, hvori aftrapningen sker, nu strækker sig fra en korregeret forældreindkomst på 37.000 kr. til 63.000 kr.

Mens SU-støtten til elever over 20 år og studerende dels består af stipendium, dels af lån, ydes støtten til elever under 20 år udelukkende som stipendium. For elever under 18 år udgør det maksimale stipendium i 1973/74 4.900 kr. for hjemmeboende og 7.000 kr. for udeboende, mens de tilsvarende beløb for elever på 18 og 19 år er 5.900 kr. og 8.000 kr.; beløbene er ens for hele landet. De her nævnte maksimale støttebeløb ydes kun, så længe den korrigerede forældreindtægt er under 28.000 kr., og bortfalder helt, når nævnte forældreindtægt udgør 49.000 kr. og derover. I intervallet mellem 28.000 kr. og 49.000 kr. aftrappes det maksimale støttebeløb med 4,4 pct. for hver 1.000 kr.'s stigning i den korrigerede forældreindkomst, dog således, at minimumsstøtten udgør 500 kr. For udeboende elever på 18 og 19 år er dette ensbetydende med en konstant marginal aftrapningssats i aftrapningsintervallet på ca. 35 pct. af stigningen i forældreindtægten, mens den tilsvarende sats for hjemmeboende elever i disse aldre er ca. 26 pct. For elever under 18 år er aftrapningssatserne henholdsvis knap 31 pct. for udeboende og godt 21 pct. for hjemmeboende.

Det bør endelig nævnes, at der for lærlinge og andre elever, uanset alder, som modtager løn i kraft af selve uddannelsen, gælder de samme støtteregler som for de øvrige elever under eller over 20 år bortset fra, at den indtjente lærlinge- eller elevløns medfører reduktion af den forældreindtægtsbestemte støtte eller støtten efter 23-års-reglen.

8. Som det ses af den lige foretagne gennemgang af reglerne for tildeling af uddannelsesstøtte, etableres der ved disse en forbindelse mellem begrebet "den korrigerede forældreindkomst" og støttens størrelse. Forbindelsen mellem den i kapitel II, p. 16, omtalte familieindkomst og SU-støtten er for en bestemt familietype vist i tabel 9.

Indtil en familieindkomst (samlet lønindkomst hos forældrene) på 50.500 kr. vil den studerende kunne modtage det maksimale støttebeløb på 9.250 kr., idet de 50.500 kr. efter korrektion for antal søskende, "hustruindkomst" og lønmodtagerfradrag svarer til en korrigeret forældreindkomst på 28.000 kr. Ved en korrigeret forældreindkomst på mere end 28.000 kr. aftrappes støtten som beskrevet foran med en marginal aftrapningssats på enten 32,375 pct. eller 20,234 pct., indtil støttebeløbet når ned på 1.000 kr. (625 kr.), hvilket vil ske ved en korrigeret forældreindtægt på 53.483 kr., svarende til en familieindkomst på 75.983 kr. Op til en familieindkomst på 76.499 kr. udbetales fortsat en støtte på 1.000 kr. (625 kr.), som derefter falder helt væk, hvis familieindtægten overskrider dette beløb.

I figur 4 er på basis af tabel 9 vist den aftrapning af SU-støtten, der finder sted ved stigende familieindkomst.

Sammenlignes figuren med den tilsvarende skitse over institutionsfriplads-aftrapningen, ses det, at man i forbindelse med SU-støtten undgår de meget ubehagelige virkninger af en diskontinuert aftrapning i store spring. Dog kan der peges på, at bestemmelserne om, at støttebeløb til studerende og elever over 20 år mindst skal udgøre 1.000 kr., implicerer et trin, som i visse situationer kan medføre, at en begrænset indkomstfremgang fører til tab af tilskud, som er flere gange større end indkomstfremgangen. På den anden side ville en ordning, hvor man aftrappede kontinuert helt ned til 0 kr., bevirke, at der kunne blive tale om at udbetale beløb af ganske ringe størrelsesorden, hvilket ud fra administrative hensyn kan forekomme uhensigtsmæssigt.

For at belyse omfanget af den hjælp, det offentlige gennem Statens Uddannelsesstøtte yder til uddannelsessøgende, er i tabel 10 angivet både antal støttemodtagere og tildelte ydelser i støtteåret 1972/73.

Det ses, at godt og vel 125.000 uddannelsessøgende fik hjælp fra SU i 1972/73. Ved en vurdering af antallet i 1973/74 må erindres, at der fra og med dette år ikke ydes refusion fra Statens Uddannelsesstøtte af kommunernes udgifter til støtte til elever i 9.klasse og 2.real. Det samlede udbetalte støttebeløb i 1972/73 var knap 575 mill.kr. fordelt med knap 375 mill.kr. i stipendier og resten i lån.

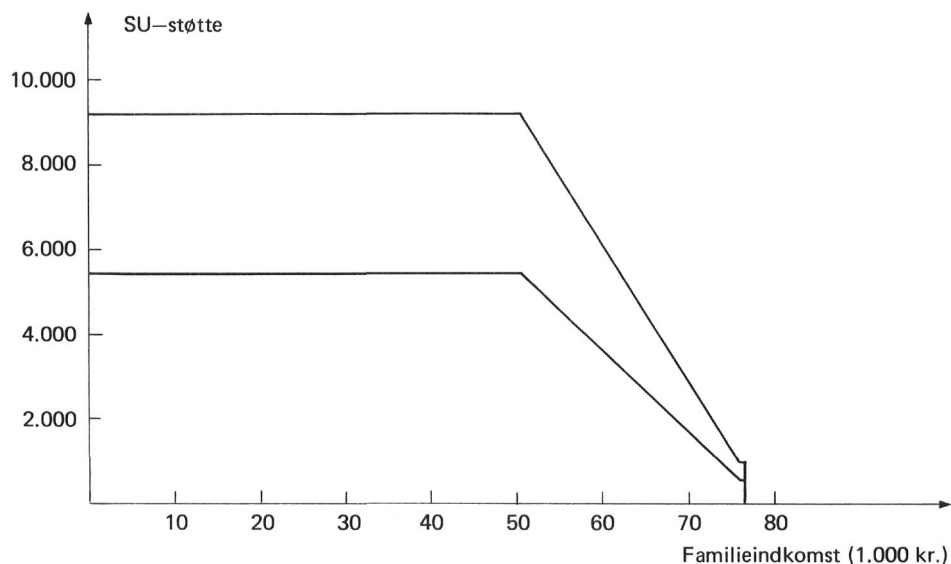
For støtteåret 1973/74 kan skønnes, at den udbetalte støtte vil komme til at andrage et beløb mellem 680 og 700 mill.kr.

Tabel 9. Ydelsen i 1973/74 fra Statens Uddannelsesstøtte til en hjemmeboende, ugift studerende.

Øvre grænse for indkomsten på de enkelte trin			SU-støtte ved øvre grænse		Marginal aftrappings-sats på trinnet	
	Fami- lieind- komst	Korri- geret for- ældre ind- komst	Hele ydel- sen be- tragtes som tilskud	Kun 5/8 af ydel- sen be- tragtes som tilskud	Hele ydel- sen be- tragtes som tilskud	Kun 5/8 af ydel- sen be- tragtes som tilskud
	kr.	kr.	kr.	kr.	pct.	pct.
1. trin	50.500	28.000	9.250	5.781	0	0
2. -	75.983	53.483	1.000	625	32,375	20,234
3. -	76.499	53.999	1.000	625	0	0

Anm. : Den studerende, der er under 23 år, har hverken indtægter ved siden af uddannelsesstøtten eller formue. Forældrene er begge lønmodtagere, og af ægtefællernes samlede bruttoindkomst tjener manden 75 pct. og hustruen 25 pct. Deres samlede formue er mindre end 200.000 kr. Af ligningsmæssige fradrag benytter de kun lønmodtagerfradraget. Den studerende har tre søskende, som alle er under eller i den undervisningspligtige alder, og som kun har ubetydelige eller ingen egenindtægter.

Figur 4. SU-støtten til den i tabel 9 beskrevne studerende.



Tabel 10. Statens Uddannelsesstøtte

Antal uddannelsessøgende og antal støttemodtagere samt stipendie- og lånebeløb i støtteåret 1972/73.

	Antal ud- dannelses- søgende	Antal støtte- modtagere	Tildelte støttebeløb 1.000 kr. Stipendier	Lån
9.kl. + 2.real m.v.	66.212	13.936	3.001 ¹⁾	
Elever i øvrigt under 20 år, alt.	159.796	51.018	177.188	
hvoraf: - lærlinge og elever				
med uddannelsesløn	56.250	9.881	23.217	
- andre elever	103.546	41.137	153.971	
Elever over 20 år, i alt	40.164	11.845	36.602	37.764
hvoraf: - lærlinge og elever				
med uddannelsesløn	21.401	1.573	2.566	1.698
- andre elever	18.763	10.272	34.036	36.066
Studerende, i alt	85.550	48.413	146.030	165.714
Studerende og elever i alt	351.722	125.212	362.821	203.478
Efterfølgende støttereduktion (studieafbrud m. v.), samt statistisk betinget difference, i alt			9.950	÷3.018
Udbetalt støtte aug. 1972-juli 1973 iflg. regnskab			372.771	200.460

¹⁾ Her er anført det af Statens Uddannelsesstøtte refunderede stipendiebeløb, som udgør 25 pct. af de af kommunerne i alt uddelte 12.003.000 kr. , jfr. L.262 1970, § 14.

Kilde: Anmærkninger til finansloven 1974-75.

d. Boligsikring

9. Som den tredje af de store tilskudsordninger i undersøgelsen skal omtales boligsikringsordningen. Boligsikring er i perioden 1. oktober 1972 til 30. september 1973 blevet ydet i henhold til Bekendtgørelse af 18. april 1972 af lov om boligsikring, som på enkelte punkter blev ændret ved Lov om ændring af lov om boligsikring af 20. juni 1973. I det følgende skal kort redegøres for de væsentligste regler for ydelse af boligsikring, idet det straks skal bemærkes, at de særlige regler for tildeling af boligsikring til pensionister ikke vil blive omtalt, idet udvalget - som tidligere nævnt - har ønsket at behandle samordningsproblemerne vedrørende pensionisternes skatte- og tilskudsforhold i anden forbindelse.

Om boligsikring kan generelt siges, at den ydes til husstande, som bor til leje, såfremt boligudgiften er større end en vis del af indkomsten, og hvis boligens standard er af en vis kvalitet. Yderligere er det en betingelse for at opnå fuld boligsikring, at lejlighedens værelsesantal ikke overstiger antallet af personer i husstanden med mere end ét.

Er kravene til boligens kvalitet og til forholdet mellem antal værelser og antal personer opfyldt, fastlægges boligsikringsydelsen på basis af følgende størrelser:

- a) husstandsindkomstens størrelse
- b) huslejens størrelse
- c) antal børn i husstanden.

Hvad angår husstandsindkomsten, fastlægges denne for boligsikringsåret 1972-73 som den endeligt ansatte skattepligtige indkomst for samtlige husstandsmedlemmer i 1971 med tillæg af 18 pct., idet dog de første 5.000 kr. af hvert barns A-indkomst ikke medregnes.

Til husstanden henregnes foruden boligtageren dennes ægtefælle og hjemmenværende børn samt andre personer, der har fast ophold i lejligheden, medmindre de betaler særskilt vederlag for logi. Husstandsindkomsten nedrundes til det nærmeste med 1000 delelige kronebeløb, idet der dog inden nedrundingen fradrages 2.500 kr. for det første barn og 1.500 kr. for hvert af de øvrige børn i husstanden.

Med hensyn til den husleje, som indgår ved boligsikringens beregning, er udgangspunktet den faktiske leje med fradrag af udgifterne til varme og varmt vand samt eventuel indtægt ved fremleje. Påhviler der lejeren en vedligeholdelsespligt, forhøjes lejebeløbet med en nærmere bestemt procentsats. Overstiger lejen, som i øvrigt skal være rimelig, halvdelen af husstandsindkomsten, kan kommunalbestyrelsen afslå at yde boligsikring eller bestemme, at denne skal ydes med et nedsat beløb.

Børneantallet har på to måder betydning ved beregningen af boligsikringen: dels som nævnt ved opgørelsen af husstandsindkomsten, dels ved beregningen af den maksimale boligsikring i pct. af lejen (jfr. nedenfor). For at et barn skal kunne medtages ved beregningen, må det have fast ophold i boligtagerens hjem. Såfremt det endvidere er under 18 år, kan det altid medregnes. Er et hjemmeboende barn over 18 år, kan det medregnes, hvis det på grund af sygdom, invaliditet eller fortsat uddannelse af mere langvarig karakter er forhindret i at påtage sig normal, lønnet beskæftigelse.

Når husstandsindkomstens og huslejens størrelse samt børneantallet er kendt, sker beregningen af boligsikringsydelsen på følgende måde: Udgangspunktet er, at der til hver størrelse husstandsindkomst svarer et grænsebeløb for den årlige huslejes størrelse. Dette grænsebeløb, der viser den husleje, familien skal betale uden at få nogen hjælp hertil, er progressivt stigende med stigende husstandsindkomst, således at det udgør en stadig større andel af husstandsindkomsten, når denne øges (jfr. tabel 11 og 12). Er lejen større end grænsebeløbet, ydes boligsikring med 75 pct. af forskellen mellem grænsebeløbet og lejen. Den ud fra grænsebeløbet beregnede boligsikring kan dog ikke overstige en maksimal procent af lejen. Denne procent er bestemt af både husstandsindkomstens størrelse og antallet af børn i husstanden. Såvel grænsebeløbet som den maksimale procent af lejen fremgår af tabel 11 og 12,

af hvilke tabel 12 kun anvendes, hvis den årlige leje er 8.000 kr. eller derover, og den samtidig udgør mindst 20 pct. af husstandsindkomsten, eller der er sket væsentlige (mindst 25 pct.) lejeforhøjelser siden 1. januar 1971 i forbindelse med genudlejning eller modernisering.

Det bør i forbindelse med begge tabeller bemærkes, at den maksimale procent af lejen forhøjes med 5 for husstande med kun én voksen og ét barn. Uanset resultaterne ved anvendelse af tabellerne 11 og 12 gælder dog følgende særlige beløbsgrænser for den aktuelle boligsikringsydelse:

- a) Lejen kan ikke ved boligsikring nedbringes til mindre end 1. 200 kr. årligt.
- b) Den årlige boligsikringsydelse kan højst andrage 9. 300 kr. med tillæg af 420 kr. pr. barn i husstanden. I konkrete tilfælde, hvor der efter kommunalbestyrelsens skøn foreligger særlige omstændigheder, vil der dog

Tabel 11. Husstandsindkomst, grænsebeløb og maksimal boligsikring i pct. af lejen ved boligsikring, som beregnes efter § 2, stk. 3, i lov om boligsikring.

Husstands- indkomst kr.	Grænse- beløb kr.	Maksimal boligsikring i procent af lejen	
		Husstande uden børn	Tillæg for hvert barn i husstanden
0-6.000	300	25	20
7.000	400	25	20
8.000	500	25	20
9.000	600	25	20
10.000	700	25	20
11.000	900	25	20
12.000	1.100	25	19
13.000	1.300	25	19
14.000	1.500	25	18
15.000	1.700	25	18
16.000	1.900	24	17
17.000	2.100	23	17
18.000	2.300	22	16
19.000	2.500	21	16
20.000	2.700	20	15
21.000	3.000	19	15
22.000	3.300	18	14
23.000	3.600	17	14
24.000	3.900	16	13
25.000	4.200	15	13
26.000	4.500	14	12
27.000	4.800	13	12

kunne ydes boligsikring med et højere beløb. Kommunalbestyrelsen skal udøve dette skøn ud fra rent socialt betonedede hensyn, herunder familiens børneantal, økonomiske forhold og behov for den pågældende lejlighed.

- c) Boligsikringsydelse, der vil udgøre mindre end 120 kr. årligt, bortfalder.
- d) Den årlige boligsikringsydelse skal være delelig med 60. Overskydende beløb på indtil 30 kr. bortfalder, medens beløb på 30 kr. og derover forhøjes til nærmeste med 60 delelige beløb.

10. Til illustration af, hvorledes de her skitserede regler virker i praksis, skal i det følgende vises, hvilken boligsikring en nærmere bestemt familie har ret til ved forskellige størrelser på familieindkomsten (forældrenes samlede bruttoindkomst).

Husstands- indkomst kr.	Grænse- beløb kr.	Maksimal boligsikring i procent af lejen	
		Husstande uden børn	Tillæg for hvert barn i husstanden
28.000	5.100	12	11
29.000	5.400	11	11
30.000	5.700	10	10
31.000	6.000	10	10
32.000	6.300	9	9
33.000	6.600	9	9
34.000	6.900	8	8
35.000	7.200	8	8
36.000	7.500	7	7
37.000	7.800	7	7
38.000	8.200	6	6
39.000	8.600	6	6
40.000	9.000	5	5
41.000	9.400	5	5
42.000	9.800	4	4
43.000	10.200	4	4
44.000	10.600	3	3
45.000	11.000	3	3
46.000	11.400	2	2
47.000	11.800	2	2
48.000	12.200	1	1
49.000	12.600	1	1

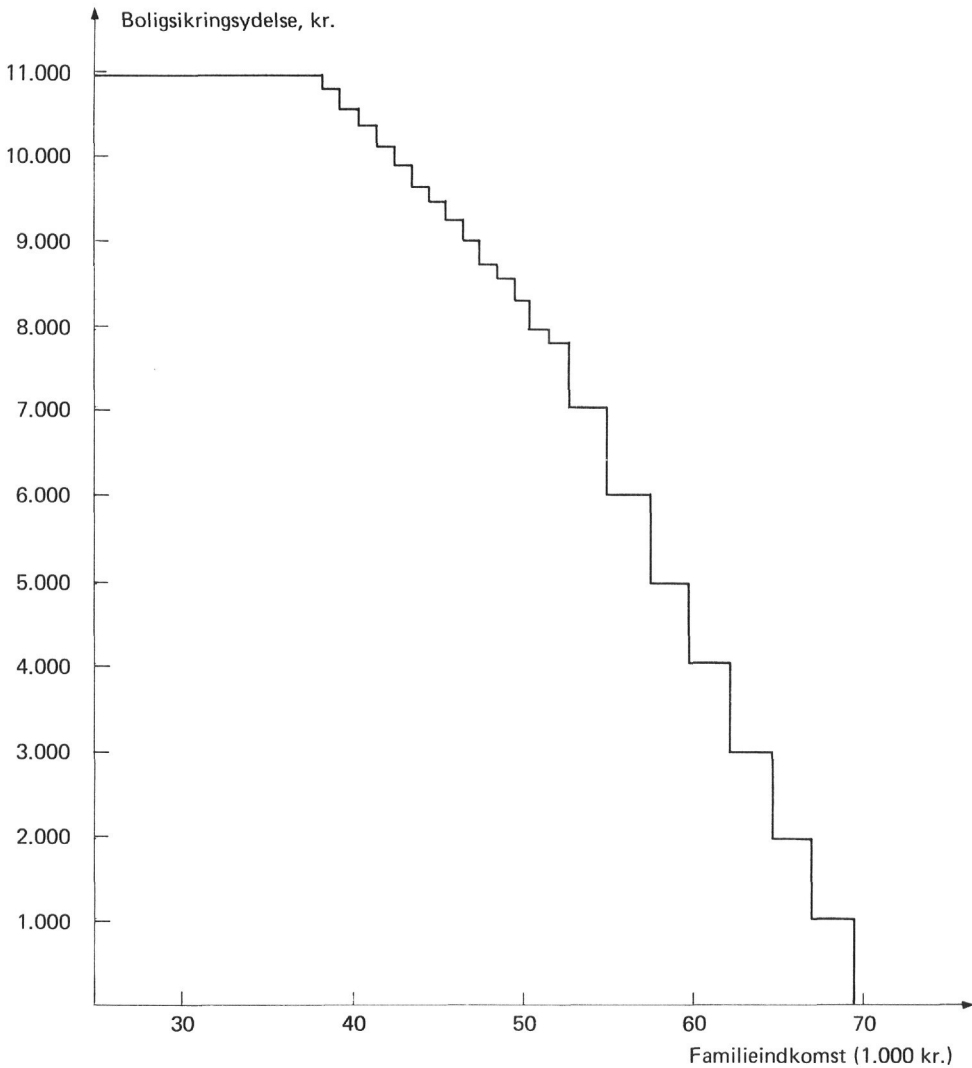
Er husstandsindkomsten højere end 49.000 kr., kan boligsikring ikke ydes.

I tabel 13 er da vist sammenhængen mellem boligsikringsydelse og familieindkomst for en familie med fire børn, hvoraf de tre er under 18 år, mens det fjerde, som er mellem 18 og 22 år, er studerende og bor hjemme. Forældrene er begge lønmodtagere, og af den fælles bruttoindkomst tjener manden 75 pct. og hustruen 25 pct. Det ældste barn er ikke erhvervsmæssigt beskæftiget og har - ligesom forældrene - ingen formue, men modtager hjælp fra Statens Uddannelsesstøtte. Det forudsættes, at forældrene af de ligningsmæssige fradrag kun gør brug af lønmodtagerfradraget. Den årlige husleje antages

Tabel 12. Husstandsindkomst, grænsebeløb og maksimal boligsikring i pct. af lejen ved boligsikring, som beregnes efter § 2, stk.4, i lov om boligsikring.

Husstands- indkomst kr.	Grænse- beløb kr.	Maksimal boligsikring i procent af lejen	
		Husstande uden børn	Tillæg for hvert barn i husstanden
0-6.000	300	25	20
7.000	300	25	20
8.000	300	25	20
9.000	500	25	20
10.000	600	25	20
11.000	700	25	20
12.000	800	25	20
13.000	1.000	25	20
14.000	1.200	25	20
15.000	1.400	25	20
16.000	1.600	25	20
17.000	1.800	25	20
18.000	2.000	25	20
19.000	2.200	25	20
20.000	2.400	25	20
21.000	2.600	25	20
22.000	2.800	24	19
23.000	3.000	23	19
24.000	3.200	22	18
25.000	3.500	21	18
26.000	3.800	20	17
27.000	4.100	19	17
28.000	4.400	18	16
29.000	4.700	17	16
30.000	5.000	16	15
31.000	5.300	15	15
32.000	5.600	14	14

Figur 5. Boligsikringen til den i tabel 13 beskrevne familie



Bestemmelsen om, at husstandsindkomsten inden beregningen af boligsikringsydelsen skal nedrundes til nærmeste hele 1.000 kr., medfører, at ydelsen som funktion af husstandsindkomsten vil være en trappeformet kurve, hvis trin altid måler 1.000 kr. vandret. Som funktion af familieindkomsten vil ydelsen også være trappeformet, men trinenes størrelse vil i nogle områder være større end 1.000 kr., idet der forekommer indkomstafhængige fradrag (lønmodtagerfradrag), og idet SU-støtten i et vist interval aftager med voksende familieindkomst, hvilket har samme virkning som lønmodtagerfradragene.

Tabel 15. Udgifterne til børnetilskud i kalenderåret 1973 samt antallet af udbetalte børnetilskud i januar kvartal 1974.

	Udbetalte beløb i 1973 ¹⁾ Mill.kr.	Antal udbetalte børnetilskud i jan. kv. 1974 ²⁾
Almindeligt børnetilskud	1.591,-	1.232.775
Forhøjet børnetilskud	300,-	112.280
I alt	1.891,-	1.345.055
Ekstra børnetilskud	136,-	69.846
Særligt børnetilskud	188,-	67.220
I alt	2.215,-	

¹⁾ Tallene angiver de udbetalte statsrefusioner i kalenderåret 1973 og giver derfor ikke et helt præcist billede af kommunernes udgifter.

²⁾ Se "Nyt fra Danmarks Statistik" nr. 19, 29. januar 1974.

2°. INDKOMSTAFHÆNGIGE YDELSER, DER IKKE ER OMFATTET AF UNDERSØGELSERNE

13. Ud over de af undersøgelserne omfattede skatte- og tilskudsordninger eksisterer der følgende vigtigere indtægtsregulerede tilskud til personer, hvor ydelserne ikke er skønsmæssigt ansat:

- a) Lån til beboerindskud i almennyttigt boligbyggeri i henhold til kapitel XIII i Lov om boligbyggeri. Ifølge lovbestemmelserne her kan der ydes lån til boligtagere, som kan opnå boligsikring i den lejlighed, de flytter ind i, og hvis husstandsindkomst - jfr. § 7 og § 8, stk. 2, i Lov om boligsikring - ved indflytningen ikke overstiger 24.000 kr. For ikke-pensionister er lånet rente- og afdragsfrit i 5 år, hvorefter det med en forrentning på 6,5 pct.p.a. af den til enhver tid værende restgæld tilbagebetales over 10 år. For så vidt boligtagerens husstandsindkomst i låneperioden når op over 40.000 kr., skærpes disse regler dog. For pensionister, som modtager boligsikring efter § 3 i Lov om boligsikring, er lånet rente- og afdragsfrit. I 1972-73 er der i alt ydet ca. 45 mill.kr. i støtte efter denne regel, fordelt på ca. 7.500 lån.
- b) Bestemmelserne i Lov om boligbyggeri, § 16 og § 17, om indkomstgrænsen for indflytning i almennyttigt boligbyggeri samt om mulighederne for at opnå nedsat boligafgift. Det fastsættes her, at ledige lejligheder fortrinsvis skal stilles til rådighed for familier med børn og andre særlige befolkningsgrupper, der enten kan opnå boligsikring i lejligheden, eller

hvis husstandsindkomst - jfr. § 7 og § 8, stk.2, i Lov om boligsikring - ikke overstiger 40.000 kr. Såfremt boligtagerens husstandsindkomst ikke overstiger 24.000 kr. , kan der i visse tilfælde blive tale om, at vedkommende kan opnå nedsat boligafgift for lejligheden. For hver 1.000 kr. , hvormed husstandsindkomsten senere overstiger 24.000 kr. , forøges den årlige boligafgift efter nærmere fastsatte regler. Af sådanne lejligheder findes i alt ca. 10.000. Der regnes med brugerskifte i ca.5 pct. af disse om året, således at der indgår 500 nye husstande i denne lejlighedsmasse pr.år.

- c) Tilskud i forbindelse med brug af husmoderafløsning. I Lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp (lov nr.230 af 6.juni 1968) bestemmes, at såvel husmoderafløsning som hjemmehjælp skal ydes gratis til personer uden indtægt eller med små indtægter, mens der i øvrigt kræves betaling afpasset efter modtagerens forhold. Hvilken betaling, der skal kræves, afgøres af de kommunale myndigheder med støtte i vejledende takster fastsat af socialministeren. Eksempelvis må pr. 1.januar 1974 et barnløst ægtepar med mere end 41.900 kr. i samlet forskudsansat skala-indkomst betale 12 kr.pr. husmoderafløsningstime, hvilket er den højeste timesats i den vejledende skala, mens samme familie ikke skal betale noget for husmoderafløsningen, såfremt den samlede skala-indkomst er under 22.000 kr.
- d) Indtægtsgrænsen for medlemskab af gruppe 1 i den offentlige sygesikring. Betydningen af enten at være i gruppe 1 eller i gruppe 2 viser sig i en forskel i lægebetjeningen; i forenklet form kan forskellen gengives således: Gruppe 1-sikrede har ret til vederlagsfri lægehjælp hos en almen praktiserende læge, som det enkelte medlem vælger for ét år ad gangen. De nærmere vilkår for lægebetjeningen, herunder honorarspørgsmålet, fastsættes ved overenskomst mellem Sygesikringens Forhandlingsudvalg og Praktiserende Lægers Organisation. Efter henvisning fra den almen praktiserende læge har gruppe 1-sikrede ligeledes ret til fri lægehjælp hos speciallæge. Personer i sikringsgruppe 2 kan ved hvert lægebesøg frit vælge almen praktiserende læge og betaler selv lægens honorar, der ikke er reguleret ved overenskomst. Af honoraret refunderer sygesikringen bagefter et beløb, som svarer til det, der skulle have været afholdt for en gruppe 1-sikret person. Med hensyn til speciallægehjælp har personer i sikringsgruppe 2 ret til et tilskud, som svarer til det beløb, sygesikringen skulle have afholdt for tilsvarende behandling af gruppe 1-sikrede. Hvad angår sygesikringens tilskud til tandpleje, følges de samme principper som ved tilskud til lægehjælp, idet der ydes tilskud med samme beløb til begge medlemsgrupper. For gruppe 1-sikrede udgør tilskuddet 2/3 af de i overenskomst mellem Sygesikringens Forhandlingsudvalg og Dansk Tandlægeforening fastsatte behandlingstakster for denne gruppe. Det ses, at sygesikringens tilskud til medlemmer af henholdsvis sikringsgruppe 1 og 2 for de her nævnte ydelser er de samme. Når det alligevel kan hævdes, at der knytter sig en økonomisk fordel til det at være medlem af gruppe 1, hænger det sammen med, at sygesikringen med lægernes og tandlægernes organisationer har indgået overenskomst for denne sikringsgruppe om betalingstaksternes højde, mens der er fri prisfastsættelse for hjælp, der ydes til gruppe 2-sikrede, således at det næsten altid for denne

kan overstige en lånehovedstol på 10.000 kr. årligt (1973/74). Hvis den uddannelsessøgende i vedkommende år modtager ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte, begrænses garantien dog således, at den højst kan omfatte et lånebeløb, der udgør forskellen mellem 14.000 kr. og det beløb, som den pågældende oppebærer i uddannelsesstøtte. Da SU-støtten i et vist interval for både forældreindkomsten og den uddannelsessøgendes egen indkomst er faldende, når disse indtægter stiger, ses det, at statsgarantien i sådanne intervaller kan vokse (til maksimum 10.000 kr.) med stigende indkomst.

Til belysning af omfanget af ordningen vedrørende de statsgaranterede studielån kan anføres, at der i 1972/73 blev udstedt garantier til et samlet beløb på 342 mill.kr. , fordelt på 74.900 garantier. Pr. 31.marts 1973 er saldoen på statsgaranterede studielån i banker og sparekasser opgjort til i alt 1.236 mill.kr. Siden 1964, hvor lånene blev indført, har staten indfriet lån med en samlet restgæld pr. 31/3 1973 på 21,4 mill.kr. De samlede afskrivninger på uerholdelige lån har i årene 1964 til 1973 kun udgjort ca. 1,4 mill.kr.

Bilag 2

Forekomst af sammenfald af skatter, boligsikring, institutionsfripladser, børnetilskud og/eller uddannelsesstøtte

1. Der foreligger i den officielle landsomfattende statistik visse oplysninger om antallet af skattepligtige personer - og hvor mange det faktisk påhviler at betale skat - samt om antallet af familier, der modtager børnetilskud og boligsikring. Endvidere bringes i anmærkningerne til finanslovsforslaget oplysninger om antallet af pladser (men ikke fripladser) ved daginstitutioner under børneforsorgen samt antal modtagere af statens uddannelsesstøtte.

Der haves imidlertid kun begrænset viden med hensyn til, om den tilskudsmodtagende enhed befinder sig på et indkomstniveau, hvor der sker tilpasning af den eventuelle ydelses omfang efter indkomstens størrelse.

Der findes slet ikke nogen samlet kortlægning af, i hvor mange tilfælde der sker sammenfald af beskatning med ydelse af et eller flere tilskud fra det offentlige. Man er derfor henvist til at søge at danne sig et indtryk af situationen ved at sammenstille de allerede foreliggende oplysninger.

Den første vanskelighed herved består i, at den tilgængelige statistik ikke bringer oplysninger om de samme enheder. Skatte- og indkomststatistikken bringer oplysninger om personer (skatteydere), boligsikringsstatistikken om tilskudsenheder ("familier"), statistikken over daginstitutioner om antal (besatte) pladser og statistikken for statens uddannelsesstøtte om antal uddannelsessøgende, der modtager støtte. Det nærliggende vil da være at søge frem mod familien som den fælles tilskudsenhed eller "solidariske enhed", der i en eller anden form benyttes i tilskudslovgivningen (men ikke i skattelovene).

Vil man undersøge hyppigheden af, at ydelse af boligsikring, institutionsfriplads, børnetilskud og uddannelsesstøtte forekommer samtidig med, at der betales skat af et eller flere af familiemedlemmerne, støder man derfor på den vanskelighed, at det skattestatistiske materiale må konverteres til fordelinger efter familieindkomst. En sådan konvertering er med bistand af de statistiske kontorer i Århus, Odense og Aalborg kommuner foretaget for de nævnte kommuners befolkning, men disse oplysninger må tillige kombineres med oplysninger om forekomst af et eller flere af de nævnte tilskud. Dette statistiske materiale er under udarbejdelse for Odense kommune med udgangspunkt i slutligningsmateriale for 1973 og vil kunne danne erfaringsgrundlag for vurdering af mulighederne for at tilvejebringe en mere omfattende statistik.

Tabel 1. Boligsikringsydelse for marts måned 1974 i Aalborg kommune fordelt efter børnetal og årlig husleje. Tabellen omfatter ikke pensionister. For hvert antal børn angiver første linie antallet af familier eller

Antal børn:	Husleje:									
	0-999	1000-1999	2000-2999	3000-3999	4000-4999	5000-5999	6000-6999	7000-7999	8000-8999	9000-9999
0		28	131	113	178	90	46	31	60	32
		920	6575	7670	14890	8895	4735	2845	7875	4040
1		5	27	45	42	47	53	63	89	80
		140	2185	4415	5795	6855	10435	12150	20865	16910
2		1	5	19	18	36	36	58	77	90
		30	440	1805	2850	5610	7740	11160	16690	22920
3			2	9	7	14	16	32	43	36
			135	1000	1240	2265	3790	6685	7950	9640
4		1		1	1	5	5	14	9	14
		55		175	210	930	1330	3315	2575	4670
5						5	2	4	3	
						1140	380	935	1015	
6						1	1	1	3	1
						315	340	310	960	380
7							1			
							405			
8									1	
									525	
I alt		35	165	187	246	198	160	203	285	253
		1145	9335	15065	24985	26010	29155	37400	58455	58560

Indtil bedre statistisk materiale kan fremskaffes, vil man være henvist til at skabe sig et summarisk udtryk for det antal familier, der berøres af sammenfald af beskatning og aftrapning af boligsikring, institutionsfriplads og uddannelsesstøtte. Det vil være praktisk at tage sit udgangspunkt i det antal familier, der modtager ét eller flere af de nævnte tilskud.

2. I 1970-71 (finansåret) modtog ca. 108.000 ikke-pensionistfamilier boligsikring. Tallet er i dag sikkert lidt mindre, idet boligsikringslovens indtægts-

enlige, der modtager boligsikring, mens anden linie angiver det i marts måned udbetalte beløb. Kilde: Statistik fra Aalborg kommune nr. 4-01, april 1974.

10000- 10999	11000- 11999	12000- 12999	13000- 13999	14000- 14999	15000- 15000	16000- 16999	17000- 17999	18000- 18999	19000-	
33	15	25	12	6	4	1		1	1	807
4505	2560	4415	1910	670	855	140		155	395	74050
159	114	47	83	32	18	6	1		1	912
40280	40090	17710	30045	14165	8425	3075	470		225	234235
244	232	21	144	48	23	21	9	1	3	1086
70315	84010	8905	71310	24565	14295	11295	7015	140	2255	363350
97	139	20	94	69	9	10	5	6	12	620
29735	55815	7785	48315	36925	5585	6905	3865	5280	9590	242505
22	26	7	33	34	3	1	5	4	1	186
6275	10860	4055	18360	19700	2365	895	3830	2865	695	83160
9	10		6	7			1	1		48
4010	3965		3210	3795			760	950		20160
3	2		2	4	1	1		1		21
1250	1025		1465	2390	655	470		805		10365
	1			1	1					4
	520			550	945					2420
										1
										525
567	539	120	374	201	59	40	21	14	18	3685
156370	198845	42870	174615	102760	33125	22780	15940	10195	13160	1030770

grænser, der ikke reguleres automatisk, bevirker, at et betydeligt antal familier hvert år mister retten til boligsikring. Denne tendens modvirkes ganske vist af, at der hvert år færdiggøres et antal nye lejligheder med høj husleje. I januar 1974 var der ca. 90.000 ikke-pensionistfamilier, der fik boligsikring, jfr. tabel 14 p. 120. På årsbasis er tallet dog sandsynligvis lidt større. Hvor mange af disse, der befandt sig i en aktuell aftrapningssituation, vides ikke, men en vis indikation haves i en statistik fra Aalborg kommune over boligsikringsmodtagere (bortset fra pensionister) i marts 1974 fordelt efter

Tabel 2. Boligsikringsydelse for marts måned 1974 i Aalborg kommune for ikke pensionister. Kilde som tabel 1.

Indkomst-gruppe:	Husleje:									
	0-999	1000-1999	2000-2999	3000-3999	4000-4999	5000-5999	6000-6999	7000-7999	8000-8999	9000-9999
Negativ		6	18	21	54	14	11		6	3
4999		170	1020	1690	4675	1700	2075		1605	885
5000-9999		10	34	24	64	20	9	7	10	5
		345	2045	1985	6105	2520	1570	1650	2560	1625
10000-14999		17	72	39	35	32	21	10	17	8
		585	4585	3685	4220	5505	5530	3030	5405	3060
15000-19999		2	36	57	46	28	34	21	34	13
		45	1575	4885	5965	4545	8155	6635	10630	5755
20000-24999			4	39	35	39	27	21	33	18
			100	2585	3360	6150	6075	6045	10510	7055
25000-29999			1	7	12	47	27	49	23	24
			10	235	660	5020	3690	10665	5995	8550
30000-34999						17	28	41	53	47
						540	1970	5765	10455	12780
35000-39999						1	3	47	62	53
						30	90	3350	8535	11145
40000-44999								7	43	62
								260	2680	6715
45000-49999									4	20
									80	990
50000-54999										
55000-59999										
60000-64999										
I alt		35	165	187	246	198	160	203	285	253
		1145	9335	15065	24985	26010	29155	37400	58455	58560

delt efter husstandsindkomst og årlig husleje. Tabellen omfatter

10000- 10999	11000- 11999	12000- 12999	13000- 13999	14000- 14999	15000- 15999	16000- 16999	17000- 17999	18000- 18999	19000- 19999	I alt
5	1	3	2	1		1				146
1540	245	780	1025	560		700				18670
6	4	3		1						197
2475	1835	1020		545						26280
16	15	3	10	6	2		1			304
7870	8900	1500	6430	3985	1740		915			66945
31	39	16	20	14	5	2		1	1	400
14465	21310	8750	14465	9595	3915	1570		880	880	124020
38	56	11	43	19	9	4	4	4	1	405
18715	31200	5785	28150	14390	5945	3450	3415	3520	395	156845
46	70	17	51	21	10	5	6	2	2	420
19870	35395	7220	30910	14460	6195	3565	5160	1795	1690	161085
81	69	11	53	26	12	7	3	2	2	452
26650	29715	4525	28435	16065	6805	4865	2450	1865	1760	154645
111	102	20	65	32	6	9	4	2	4	522
30380	35530	5735	29835	16610	3600	4605	2790	960	3485	156680
122	77	20	60	29	7	2	1	1	3	434
23805	19805	5390	20305	12255	2290	1020	415	805	2206	97950
93	66	7	39	32	8	4	1		4	278
9830	11900	1205	10730	11050	2635	1465	510		2520	52915
18	38	9	21	10		4				100
770	2905	960	3660	2205		1295				11795
	2		9	9		1	1	1	1	24
	105		670	1030		205	285	140	225	2660
				1		1		1		3
				10		40		230		280
567	539	120	371	201	59	40	21	14	18	3685
156370	198848	42870	174615	102760	33125	22780	15940	10195	13160	1030770

indkomst og husleje (Statistik fra Aalborg kommune nr.4-01, april 1974). De familier, der modtager boligsikring, men uden at aftrapning er i gang, vil være familier med en meget høj husleje set i forhold til indkomsten (så det absolutte maksimum for boligsikringens størrelse bliver effektivt) eller familier med højst to børn og meget lav indkomst (nærmere betegnet under den indtægtsgrænse, hvor der påbegyndes aftrapning efter reglerne om boligsikringsydelsens maksimale andel af lejen, d.v.s. 21.000 kr. , hvis lejen både overstiger 8.000 kr. og 20 pct. af den korrigerede husstandsindkomst - ellers 11.000 kr.).

Ifølge Statistikken fra Aalborg - der gengives som tabel 1 og 2 - havde vel knap 20 pct. af boligsikringsmodtagerne (bortset fra pensionister) lavere indkomst end de anførte grænser. Forudsætningen for, at der ikke foregår nogen aftrapning, er, at børnetallet tillige er mindre end 3 (ved børnetal på 3 og derover vil boligsikringsydelse være så store set i relation til huslejen, at aftrapning af ydelsen finder sted også ved meget små positive indkomster). I godt 75 pct. af boligsikringstilfældene i Aalborg var børnetallet mindre end 3, men for familier med lave indkomster var denne andel noget større. Man må således nok gå ud fra, at der blandt de familier (bortset fra pensionister), som får boligsikring i Aalborg, er mellem 15 og 20 pct. , som ikke har fået ydelsen indkomstreguleret. På den anden side ligger mange af disse indkomstmæssigt tæt ved den grænse, hvor aftrapning påbegyndes, således at aftrapning af ydelsen også for disse hurtigt kan overgå fra mulighed til virkelighed. Det er ikke tilladeligt at tage oplysningerne fra Aalborg som udtryk for det typiske for hele landet. Under alle omstændigheder synes det dog rimeligt at antage, at det kun er et relativt lille udsnit af samtlige ikke-pensionistfamilier, der får boligsikring, der har så lav indkomst og så høj husleje, at aftrapning ikke er påbegyndt, jfr. også tabel 3.

3. Der findes ca. 150.000 pladser i daginstitutioner med offentlige tilskud. Der findes ikke nogen landsdækkende statistik over, hvor mange heraf der modtager hel eller delvis friplads. Ifølge en undersøgelse af daginstitutioner og dagpleje i Århus i 1972 (Meddelelser fra Århus kommunes statistiske kontor, nr.7, marts 1973) androg antal børn med hel eller delvis friplads 4.176 ud af i alt 7.680 børn med daginstitutionsplads, d.v.s. ca.54 pct. I Aalborg var den tilsvarende relation pr. 1.februar 1974 1.110 fripladser ud af i alt 2.409 pladser i kommunale institutioner, d.v.s. ca. 46 pct. Tallene for Aalborg omfatter ganske vist ikke oplysninger om fordelingen af et lige så stort antal pladser på ikke-kommunale institutioner. Uanset det spinkle statistiske materiale synes det - også henset til det offentliges udgifter til fripladser sammenholdt med institutionernes indtægter - rimeligt at antage, at omkring halvdelen af pladserne i landets offentligt støttede daginstitutioner er hel eller delvis friplads, d.v.s. ca.75.000.

Tabel 3. Familier i Odense kommune med boligsikring pr. 1. april 1973 fordelt efter familiens størrelse og den samlede årlige husstandsindkomst.

Husstands- indkomst 1.000 kr.	1 voksen					2 voksne					Samt- lige
	uden børn	med 1 barn	med 2 børn	med 3 børn	med 4 børn og derover	uden børn	med 1 barn	med 2 børn	med 3 børn	med 4 børn og derover	
0 - 10	84	34	14	16	7	54	24	5	2	0	240
10 - 20	814	251	212	99	42	196	91	70	30	17	1.822
20 - 30	173	257	209	78	29	232	149	141	60	24	1.352
30 - 40	63	107	60	11	3	64	138	223	145	64	878
40 - 50	7	9	7	6	0	16	53	98	68	42	306
50 - 60	0	0	0	0	0	0	11	14	18	11	54
60 og derover ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I alt.....	1.141	658	502	210	81	562	466	551	323	158	4.652

Kilde: Materiale fra Odense kommunes statistiske kontor.

Tabel 4. Familier med børn indskrevet i dagplejen eller i en daginstitution, fordelt efter antal børn i familien. Århus kommune, januar 1972

Antal børn	Antal familier med mindst 1 barn i institution	Antal børn	Heraf i institution	Gennemsnitligt antal børn i institution
1 barn	3.257	3.257	3.257	1,0
2 børn	2.466	4.932	3.322	1,3
3 -	.621	1.863	883	1,4
4 -	.122	488	186	1,5
5 - eller flere	19	102	32	1,7
Tilsammen	6.485	10.642	7.680	1,2

Kilde: Dagpleje- og daginstitutioner i Århus, 1972.

Meddelelser fra Århus kommunes statistiske kontor, nr.7, marts 1973.

Antallet af familier, der har børn med friplads, er selvsagt lidt mindre, fordi nogle familier har mere end et barn på daginstitution. For hele landet er antallet af familier med børn kun godt halvt så stort som antallet af børn. Der er dog grund til at tro, at forholdet mellem antallet af familier med børn på institution og antallet af børn på institution er noget anderledes. For det første stammer en relativt stor del af institutionsbørnene fra familier med kun én forsørger, og blandt disse familier forekommer etbarnsfamilien langt hyppigere end blandt familier med forsørgerpar. For det andet vil mange børn på daginstitution have søskende, der ikke er på institution, men f.eks. går i skole. Den 15. januar var der således i Århus 10.642 børn i de familier, der havde mindst 1 barn på institution, men af disse børn havde kun 7.680 eller 72 pct. institutionsplads. Det samlede antal familier, disse børn hidrørte fra, androg 6.485 eller 16 pct. mindre end antal børn på institution, jfr. tabel 4. Det viser sig også, at de kommunale daginstitutioner i Aalborg i januar 1974 blev besøgt af 2.409, og at disse stammede fra 2065 husstande,, hvilket er 14 pct. mindre end antallet af børn, jfr. tabel 5.

Tabel 5. Husstande i Aalborg med børn på daginstitution fordelt efter antal børn på institution, januar 1974

Husstande med:	Antal husstande	Antal børn
1 barn i institution	1.770	1.770
2 børn -	.255	510
3 - -	.34	102
4 - -	.4	16
5 - -	.1	5
6 - -	.1	6
I alt	2.065	2.409

Kilde: Statistik fra Aalborg kommune, nr.4-02, april 1974

Dette ganske vist sparsomme statistiske grundlag kunne således tyde på, at der skal ske et nedslag på ca. 15 pct. for at komme fra antal børn med daginstitutionsplass til det antal familier, de stammer fra. Der kunne på forhånd være grund til at antage, at dette nedslag måtte være lidt mindre, når der er tale om børn med hel eller delvis friplads, idet familier med kun et barn (og en enlig forsørger) kunne ventes at være forholdsvis hyppigere forekommende i fripladstilfældene. Materiale stillet til rådighed af Århus kommunes statistiske kontor synes imidlertid ikke at bekræfte denne antagelse.

På denne baggrund er det antaget, at de ca. 75.000 børn med friplads på offentligt anerkendte daginstitutioner hidrører fra ca. 65.000 familier.

Man kan på samme måde, som det var tilfældet med boligsikringen, overveje, om nogle af disse familier er således indkomstmæssigt placeret, at aftrapning af fripladser ikke er aktuel. Fripladserne aftrappes i tre spring ved indkomstniveauer med 10.000 kr.'s mellemrum. Hvornår det første spring (overgang fra hel til 3/5 friplads) indtræder, beror på antal børn i familien. Når der er tale om indtægtsregulering af ydelsen i få store spring, vil der i et år måske være mange, der ikke føler aftrapningen, fordi deres indkomst, selv om den stiger, ikke overskrider en af de tærskler, der udløser aftrapning. På den anden side vil reduktionen være betydelig. Over blot nogle få år vil de fleste familier med fripladser komme til at mærke aftrapningen, så fremt indtægtsgrænserne ikke reguleres. Der findes ganske vist familier med børn på daginstitution, som har meget lav indkomst (f. eks. studerende), men for mange af disse er der selvsagt ikke tale om nogen varig tilstand.

4. Der er ca. 125.000 uddannelsessøgende, der modtager stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte. Det er imidlertid kun en del af disse, der berøres af aftrapning af ydelserne efter forældreindkomst, idet der navnlig må ses bort fra studerende og elever, der efter det fyldte 23. år opnår uddannelsesstøtte uafhængigt af forældrenes indkomst. Det anslås, at ca. 100.000 uddannelsessøgende modtager forældreindtægtsbestemt støtte. Cirka halvdelen af disse opnår de maksimale støttebeløb, fordi forældreindtægten er så lav, at den efter de for 1973-74 gældende regler ikke giver anledning til aftrapning af støtte, mens den anden halvdel - d.v.s. ca. 50.000 uddannelsessøgende - modtager støtte, der er reduceret mere eller mindre på grund af forældreindtægts størrelse.

Der foreligger ikke statistik over, i hvilket omfang modtagerne af uddannelsesstøtte er søskende og dermed tilhører samme familie (forældrepar). Statens Uddannelsesstøtte anslår skønsmæssigt, at 100 støttemodtagere som gennemsnit repræsenterer 60-80 familier. De ca. 50.000 uddannelsessøgende, som får støtte, der er aftrappet under hensyn til forældreindtægten, kan således skønnes at repræsentere 30-40.000 familier.

5. Man når således frem til, at der er knap 100.000 familier med boligsikring (bortset fra pensionister), ca. 65.000 familier med børn med hel eller delvis friplads på daginstitutioner samt 60-80.000 familier med børn, der modtager stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte, der aktuelt eller potentielt berøres af aftrapning af ydelser. Det samlede antal, der modtager et eller flere af de nævnte tilskud, er dog mindre end summen af de 3 tal. Dette beror selvsagt på muligheden af sammenfald af en eller flere ydelser.

Der haves ingen statistiske oplysninger om sammenfald af, at et barn modtager uddannelsesstøtte, med en af eller begge de andre indtægtsgraduerede ydelser. Sammenfald af børn (barn) med uddannelsesstøtte, med børn (barn) på daginstitution er næppe synderlig hyppigt forekommende. Derimod kan man meget vel forestille sig et ikke uvæsentligt antal familier, der modtager boligsikring og tillige har børn under uddannelse, der modtager uddannelsesstøtte. Antallet er imidlertid ikke kendt.

Derimod har man visse oplysninger om hyppigheden af sammenfald af boligsikring og fripladser på daginstitutioner. Af de 2.065 husstande i Aalborg, der i januar 1974 havde børn på kommunal daginstitution, havde 480 eller ca. 23 pct. boligsikring. Det forekommer sandsynligt, at boligsikringshyppigheden er noget større for familier, hvis børn har hel eller delvis friplads. Denne tendens findes i hvert fald i Århus. Af de 6.239 familier, der i begyndelsen af 1972 havde et eller to børn på daginstitution, modtog 1.815 eller ca. 29 pct. boligsikring. Der findes ikke nogen klassificering af materialet eller fripladsforhold, men med støtte i oplysninger om indkomstens størrelse kan det anslås, at af familier med et eller to børn på daginstitution og indkomst, der skulle berettigede til hel eller delvis friplads, havde over halvdelen tillige boligsikring. Det siger sig selv, at det er overordentlig usikkert på dette grundlag at sige noget om, hvor mange familier der i hele landet både omfattes af boligsikring og fripladsordningen. En størrelsesorden på 20-30.000 forekommer dog ikke usandsynlig.

Under hensyn til den manglende viden om sammenfald af flere indkomstafhængige ydelser må et samlet skøn over, hvor mange familier, der modtager et eller flere af de her omhandlede tilskud selvsagt bliver overordentlig usikkert. Antallet vil dog næppe være mindre end 175.000 familier, bortset fra pensionister.

6. Det spørgsmål rejser sig herefter, hvor stor en del af tilskudsmodtagende familier der aktuelt befinder sig i en aftrapningssituation. Man skal med andre ord se bort fra den del af familierne, der har så lave indkomster, at aftrapning endnu ikke er sat ind. Det drejer sig om de 30-40.000 familier, hvis børn efter Statens Uddannelsesstøttes skøn modtager støttens maksimumsbeløb (men ville have fået mindre ved noget større familieindkomst). Det drejer sig endvidere om de familier, hvis børn har hel friplads på daginstitutioner. I Århus var i januar 1972 knap 40 pct. af fripladserne fuld friplads, og i de kommunale institutioner i Aalborg var den tilsvarende procent knap 55. Det er her rent skønsmæssigt anslået, at ca. halvdelen af de 65.000 familier med børn med hel eller delvis institutionsfriplads modtager fuld friplads, d.v.s. 30-35.000 familier. Endelig drejer det sig om de familier, der modtager boligsikringsbeløb, som endnu ikke er under aftrapning. Også herom er oplysningerne sparsomme. De foran under pkt. 2 refererede oplysninger pegede i retning af, at 15-20 pct. af boligsikringsmodtagerne i kommunen i januar 1974 ikke havde fået ydelsen indtægtsreguleret. Anvender man den tilsvarende størrelsesorden på de knap 100.000 ikke-pensionistfamilier, der har boligsikring, skulle der være 10.-15.000 sådanne familier, hvis boligsikringsydelse ikke er under aftrapning. Vil man finde frem til det samlede antal familier, uden for pensionistområdet, der modtager uddannelsesstøttens maksimumsbeløb som følge af lav forældreindkomst, har børn med fuld fri-

plads på daginstitution og/eller modtager boligsikring med et beløb, der ikke er under aftrapning, må der endvidere tages hensyn til alle familier, der modtager mere end én (endnu ikke indtægtsreguleret) ydelse. Gør man det, kan det samlede antal familier, der modtager ydelserne på disse vilkår, anslås **til** ca.50.000.

De aktuelle aftrapningstilfælde kan herefter anslås til ca. 125.000 familier, der praktisk taget allesammen også betaler indkomstskat. Blandt disse 125.000 familier vil der være enkelte med børn, der har hel eller delvis institutionsfriplads (og ikke modtager andre tilskud), som i et enkelt år eller to kan tænkes at undgå aftrapning, fordi indkomststigningen ikke er tilstrækkelig stor til at bringe den samlede indkomst op til det niveau, der udløser overgang til det næste fripladstrin eller fuldstændig bortfald. Disse familier er i visse år således kun udsat for en "potentiel" aftrapning.

Man har kun meget begrænset viden om, hvad det er for familier, der har så lave indkomster, at aftrapning af ydelserne ikke er aktuel. I nogle tilfælde vil der måske være tale om familier, der oplever en rent midlertidig indtægtsnedgang, i andre kan der foreligge en situation af lidt længere varighed (f. eks. unge under uddannelse). Under alle omstændigheder er det sandsynligt, at en stor del af de 50.000 familier, der modtager de omhandlede tilskud uden nogen aftrapning, ikke desto mindre kan siges at være berørt af samspillet af beskatning og aftrapning, idet deres dispositioner på forskellig måde (f.eks. med hensyn til beskæftigelsens omfang) kan være påvirket af bevidstheden om den betydning, disse dispositioner kan få for størrelsen af skatter og tilskud for det offentlige.

Tabel 6. Familier i Odense fordelt efter børnetal og husstandens bruttoindkomst (skattepligtig indkomst + fradrag på selvangivelsen) i 1972.

Indkomst 1.000 kr.	1 voksen						2 voksne						I alt
	uden børn	med 1 barn	med 2 børn	med 3 børn	med 4 børn	med 5 el. flere børn	uden børn	med 1 barn	med 2 børn	med 3 børn	med 4 børn	med 5 el. flere børn	
Under 0	423	19	21	4	0	0	18	7	4	1	0	0	497
0 - 10	5.010	222	87	22	3	5	57	28	23	11	2	2	5.472
10 - 20	9.803	782	189	83	26	4	784	136	95	37	13	5	11.957
20 - 30	4.960	625	237	86	24	7	1.568	306	214	76	20	8	8.131
30 - 40	5.579	519	203	64	17	5	1.918	679	594	231	53	14	9.876
40 - 50	3.187	314	94	37	7	1	2.635	1.233	1.345	454	136	31	9.474
50 - 60	1.217	129	63	19	8	2	2.300	1.461	1.629	538	110	25	7.501
60 - 70	490	40	22	4	0	0	1.985	1.464	1.449	485	90	21	6.050
70 - 80	237	29	7	0	0	0	1.575	1.188	1.151	369	81	15	4.652
80 - 90	111	10	3	2	0	0	869	790	705	241	50	10	2.791
90 - 100	79	9	1	1	0	1	490	439	405	122	26	7	1.580
100 - 120	90	6	1	1	0	0	501	376	478	169	38	5	1.665
120 - 140	36	6	0	0	0	0	234	164	213	102	18	3	776
140 - 160	27	2	0	1	0	0	134	85	143	65	12	0	469
160 - 180	13	3	1	0	0	0	108	45	67	39	12	0	288
180 - 200	11	2	0	1	0	0	60	41	35	21	4	0	175
over 200	29	3	1	2	0	0	192	103	104	64	8	3	509
I alt.....	31.302	2.720	930	327	85	25	15.428	8.545	8.654	3.025	673	149	71.863

Kilde: Materiale fra Odense kommunes statistiske kontor.

Bilag 3

Tabeller og figurer, der viser virkningerne af visse kombinerede ændringer af aftrapnings- og/eller skatteregler jfr. kapitel III, 9° og kapitel IV, 3°

Tabel 1. Oversigt over de 21 familietyper, som indgår i modelberegningerne

Fa- mi- lie Nr.	Civil- stand	Mandens indtægts- andel pct.	Årlig husleje kr.	Årligt husun- derskud kr.	Antal børn			
					Vugge- stue	Børne- have	Frit.- hjem	Stude- rende
01	2Gifte	75	20.000	0	0	0	0	0
02	-	-	12.000	0	0	0	0	0
03	-	-	0	15.000	0	0	0	0
04	-	-	20.000	0	1	0	0	0
05	-	-	12.000	0	1	0	0	0
06	-	-	0	15.000	1	0	0	0
07	-	-	20.000	0	1	1	0	0
08	-	-	12.000	0	1	1	0	0
09	-	-	0	15.000	1	1	0	0
10	-	-	20.000	0	1	1	1	0
11	-	-	12.000	0	1	1	1	0
12	-	-	0	15.000	1	1	1	0
13	-	-	20.000	0	1	1	1	1
14	-	-	12.000	0	1	1	1	1
15	-	-	0	15.000	1	1	1	1
16	-	-	20.000	0	0	0	0	2
17	-	-	12.000	0	0	0	0	2
18	-	-	0	15.000	0	0	0	2
19	-	-	20.000	0	0	0	0	1
20	-	-	12.000	0	0	0	0	1
21	-	-	0	15.000	0	0	0	1

Tabel 2. Oversigt over beregningsmodeller

Tilfælde	GL (nugældende)	I	F	E	G	H	J
<u>Aftrapning af ydelser:</u>							
Børnetilskud	÷	÷	÷	÷	÷	÷	)svag
Institutionsfriplads	+	÷	÷	÷	÷	÷	)aftrap-
Boligsikring	+	÷	÷	÷	÷	÷	)ning ⁴⁾
Uddannelsesstøtte	+	÷	÷	÷	÷	÷	+ ²⁾
<u>Ydelsesniveau:</u>							
Børnetilskud	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Institutionsfripladser	100%	30%	50%	100%	100%	100%	100%
Boligsikring	100%	30%	50%	100%	100%	100%	100%
Uddannelsesstøtte	100%	30%	50%	100%	100%	100%	100%
<u>Beskatning af ydelser:</u>							
Børnetilskud	÷	÷	÷	÷	+ ³⁾	+ ³⁾	÷
Institutionsfripladser	÷	÷	÷	÷	+ ³⁾	+ ³⁾	÷
Boligsikring	÷	÷	÷	÷	+ ³⁾	+ ³⁾	÷
Uddannelsesstøtte	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾	+ ¹⁾
<u>Skattesats til staten ved udskrivningsprocent = 100:</u>							
1. trin	18	18	18	18	18	14	18
2. trin	30	30	32	30	30	34	30
3. trin	40	40	43	40	40	46	40
4. trin	45	45	48	45	45	51	45
<u>Udskrivningsprocent for statsindkomstskatten</u>							
	91	91	91	104	96	96	91
<u>Effektiv skattesats til staten (d.v.s. skattesats x udskrivningsprocent)</u>							
1. trin	16,38	16,38	16,38	18,72	17,28	13,44	16,38
2. trin	27,30	27,30	29,12	31,20	28,80	32,64	27,30
3. trin	36,40	36,40	39,18	41,60	38,40	44,16	36,40
4. trin	40,95	40,95	43,68	46,80	43,20	48,96	40,95
<u>Skatteloft</u>							
	+	+	÷	+	+	÷	+

1) Hos den uddannelsessøgende

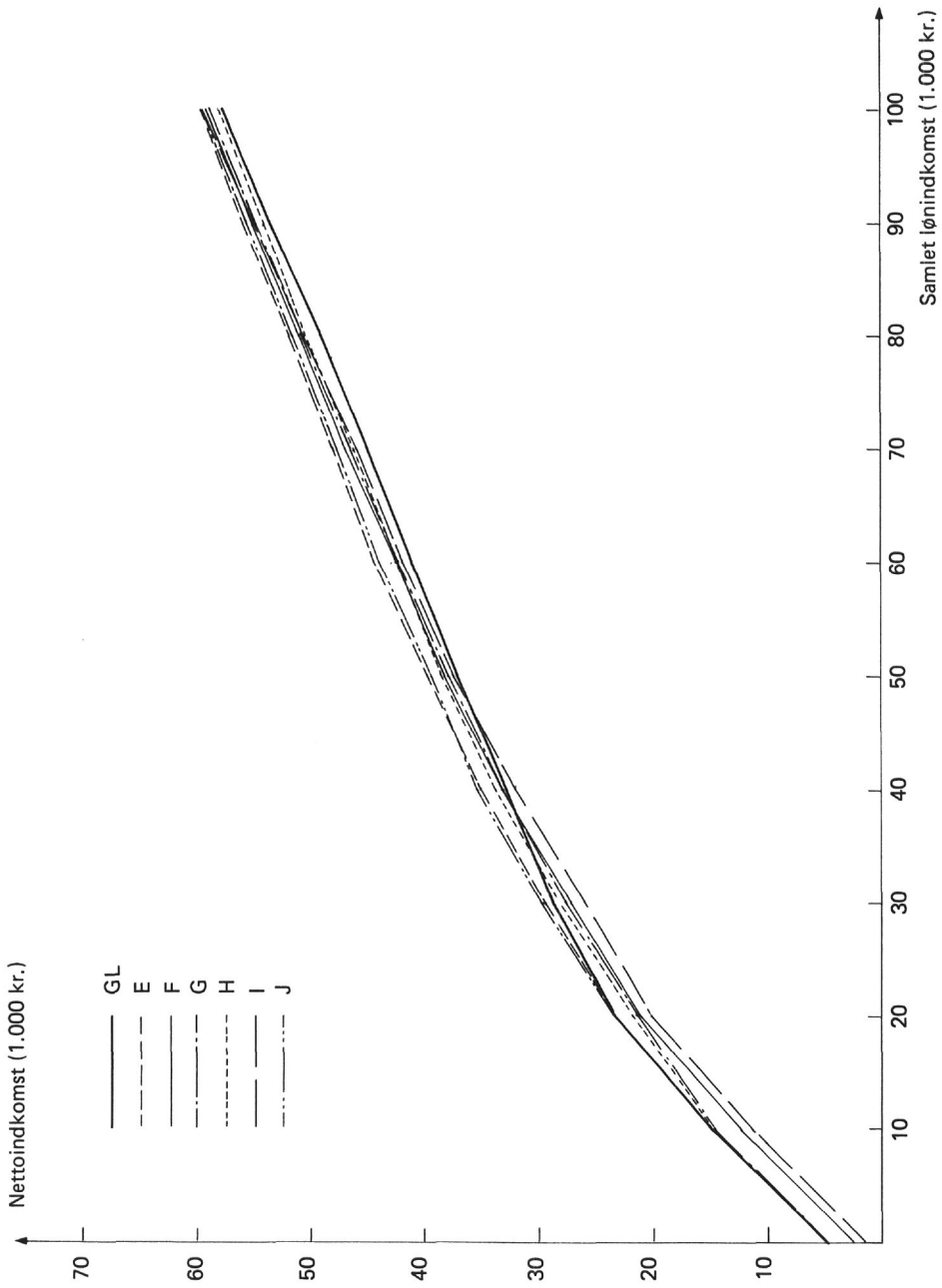
2) Som hidtil

3) For gifte deles tilskuddet lige over mellem ægtefællerne ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst

4) De tre tilskud (samlet i en "familieydelse") aftrappes under ét med 5 pct. af indkomst over 30.000 kr.

5) Hertil kommer i gennemsnit for hele landet 24,05 pct. i kommune- og kirkeskatter, amtskommunal skat, folkepensionsbidrag, bidrag til den sociale pensionsfond og til dagpengefondens.

FAMILIETYPET 01



Familietype 02:

2 voksne, gift, 0 børn.

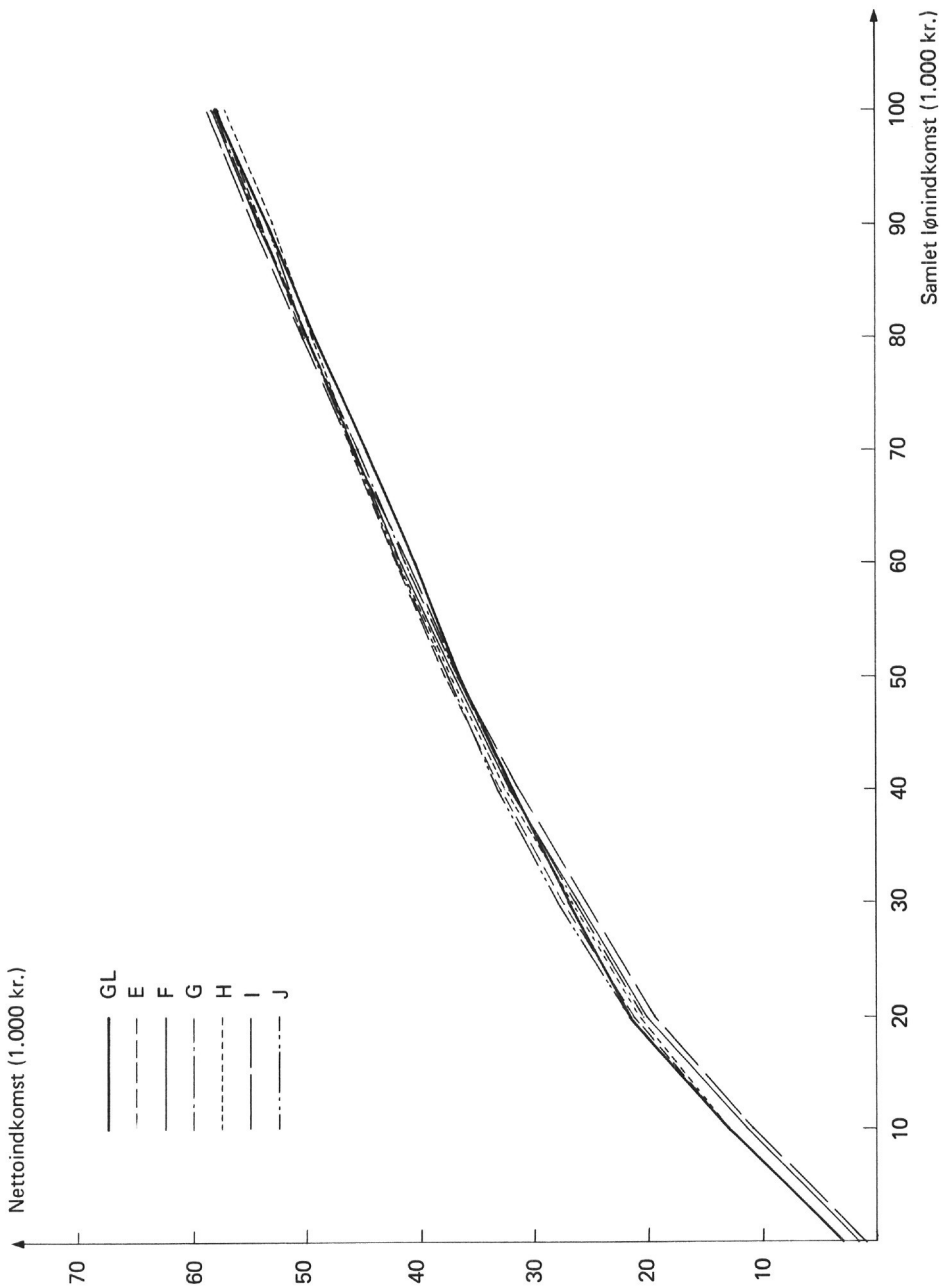
Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årlig husleje 12.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familietype 02. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
	30.000	40.000	40.000	50.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000
Gældende lovgivning	27.185	51,8	32.002	53,6	36.639	60,1	44.981	56,5	58.045	56,5
Model E	27.483	43,6	33.120	52,3	37.886	55,6	46.227	61,0	57.927	61,0
- F	26.285	41,5	32.138	50,2	37.119	53,3	45.939	58,5	58.388	58,5
- G	26.429	43,8	32.053	50,2	37.035	54,7	45.750	58,2	58.289	59,3
- H	27.039	43,1	32.729	52,1	37.521	57,2	45.654	61,5	57.214	63,3
- I	25.685	41,0	31.582	48,8	36.699	51,7	45.881	56,5	58.945	56,5
- J	27.785	46,0	33.182	53,8	37.799	56,7	45.981	61,5	58.045	56,5

FAMILIETYPE 02



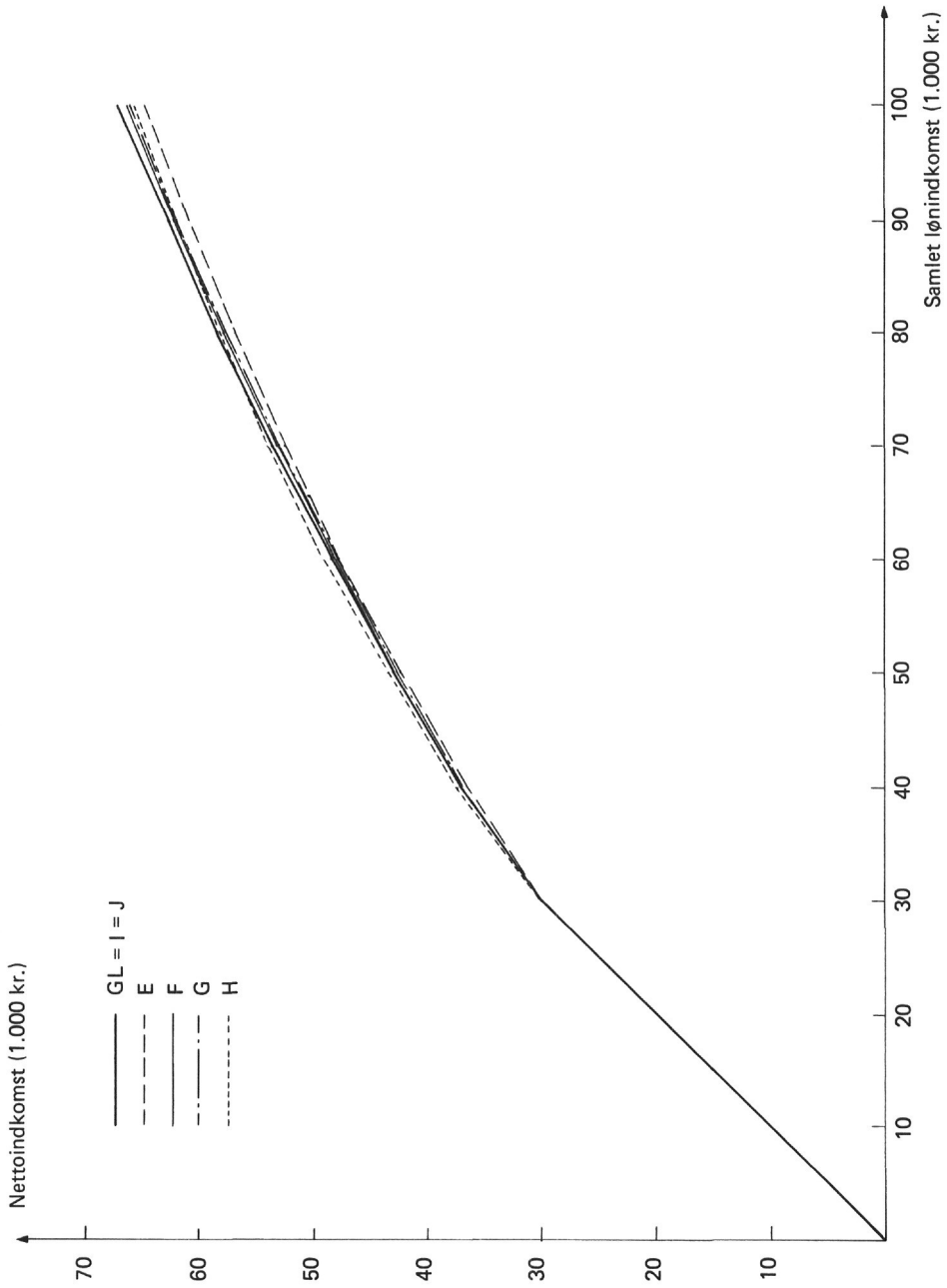
Familietype 03:

2 voksne, gift, 0 børn.
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husunderskud 15.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 03. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
	30.000	40.000	40.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000		
Gældende lovgivning	30.000	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7	67.112	56,5		
Model E	30.000	36.835	43,0	42.537	46,8	52.533	55,6	64.774	61,0		
- F	30.000	37.008	40,6	42.945	44,5	53.396	53,3	66.365	58,5		
- G	30.000	36.942	41,5	42.788	45,1	53.175	53,2	66.213	58,2		
- H	30.000	37.226	37,7	43.458	43,0	53.872	55,5	66.031	61,5		
- I	30.000	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7	67.112	56,5		
- J	30.000	37.008	40,6	42.945	44,1	53.576	51,7	67.112	56,5		

FAMILIETYPEN 03

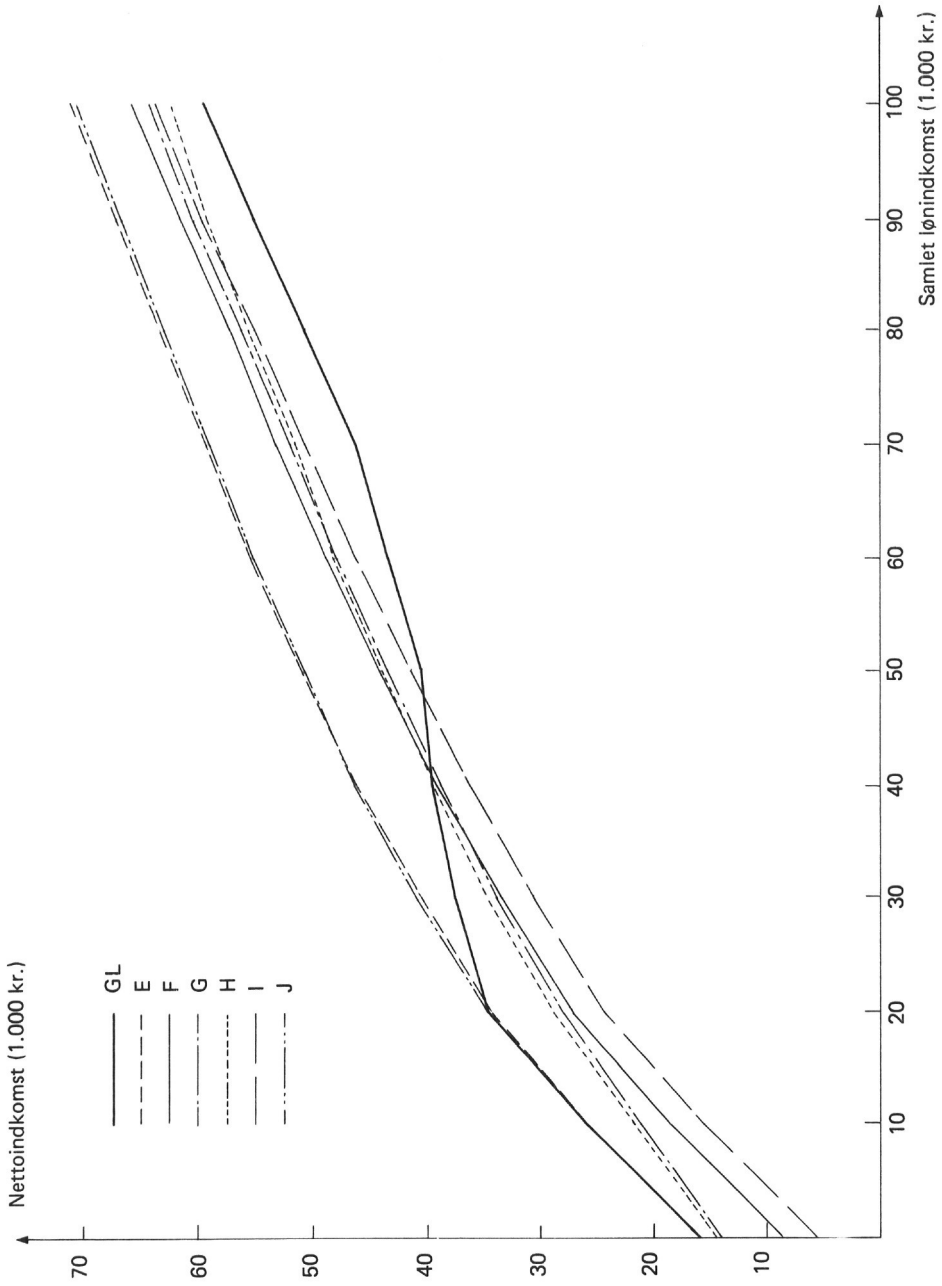


Familietype 04: 2 voksne, gift, 1 barn (vuggestue).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husleje 20.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 04. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familietype 04. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).									
	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.
	30.000	40.000	40.000	50.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000
Gældende lovgivning	37.497	78,2	39.674	91,4	40.531	69,7	46.293	56,5	59.357	53,5
Model E	40.495	43,6	46.132	52,3	50.898	55,6	59.239	61,0	70.939	61,0
- F	33.447	41,5	39.300	50,2	44.281	53,3	53.101	58,5	65.550	58,5
- G	33.728	47,9	38.938	52,9	43.651	58,2	52.010	58,2	64.007	62,0
- H	34.615	50,0	39.613	55,3	44.082	61,5	51.789	61,5	62.445	67,3
- I	30.507	41,0	36.404	48,8	41.521	51,7	50.703	56,5	63.767	56,5
- J	40.797	46,0	46.194	53,8	50.811	56,7	58.993	61,5	70.557	61,5

FAMILIETYP 04



Familietype 05: 2 voksne, gift, 1 barn (vuggestue).

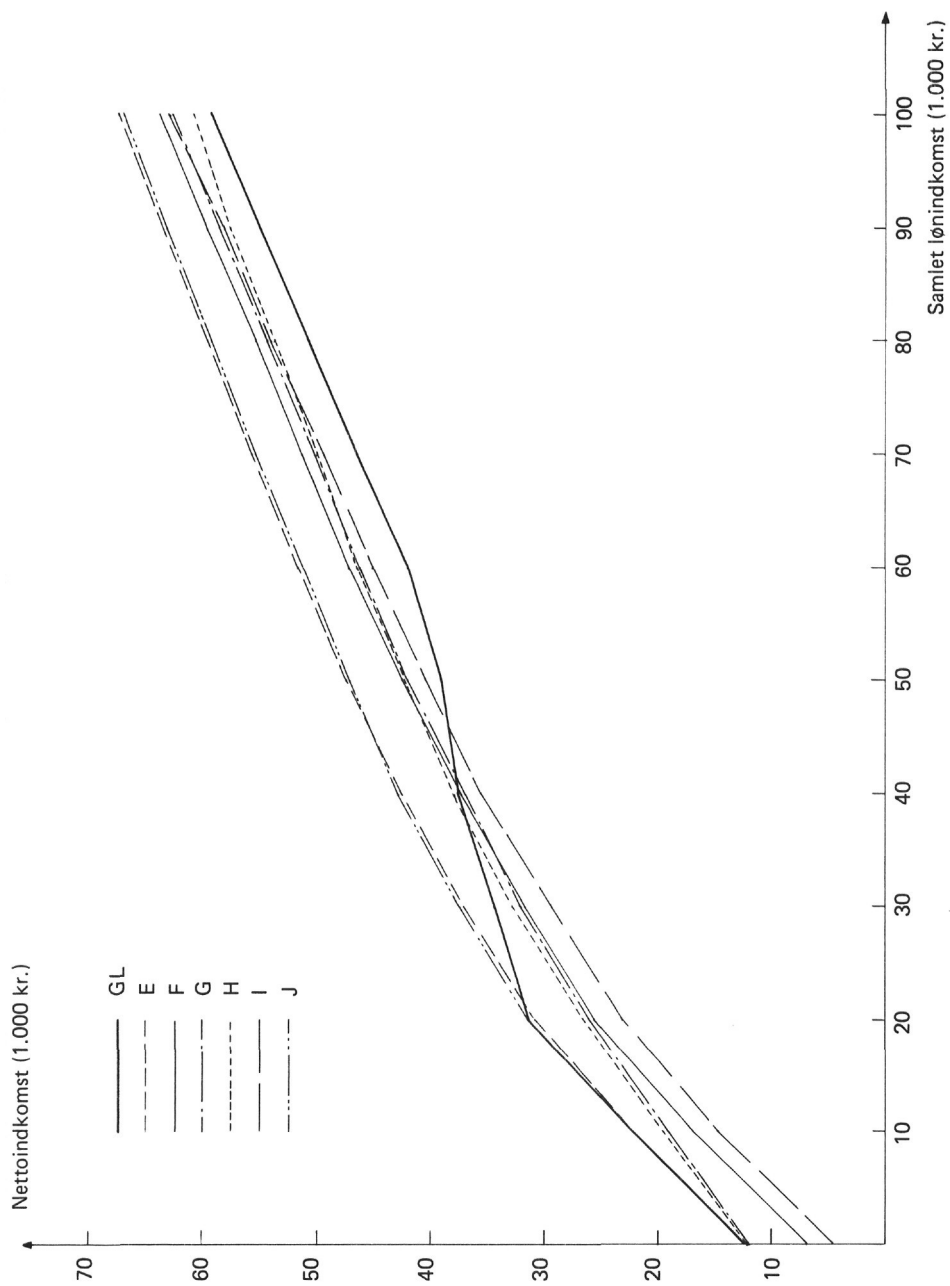
Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årlig husleje 12.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 05. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 100.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 100.-
Gældende lovgivning	34.317	68,0	37.514	83,6	39.151	72,1	46.293	56,5	59.357	56,5
Model E	36.895	43,6	42.532	52,3	47.298	55,6	55.639	61,0	67.339	61,0
- F	31.647	41,5	37.500	50,2	42.481	53,3	51.301	58,5	63.750	58,5
- G	31.823	47,9	37.033	51,1	41.919	58,2	50.278	58,2	62.482	61,4
- H	32.710	50,0	37.709	53,2	42.385	61,5	50.092	61,5	61.093	66,7
- I	29.427	41,0	35.324	48,8	40.441	51,7	49.623	56,5	62.687	56,5
- J	37.197	46,0	42.594	53,8	47.211	56,7	55.393	61,5	66.957	61,5

FAMILYTYPE 05

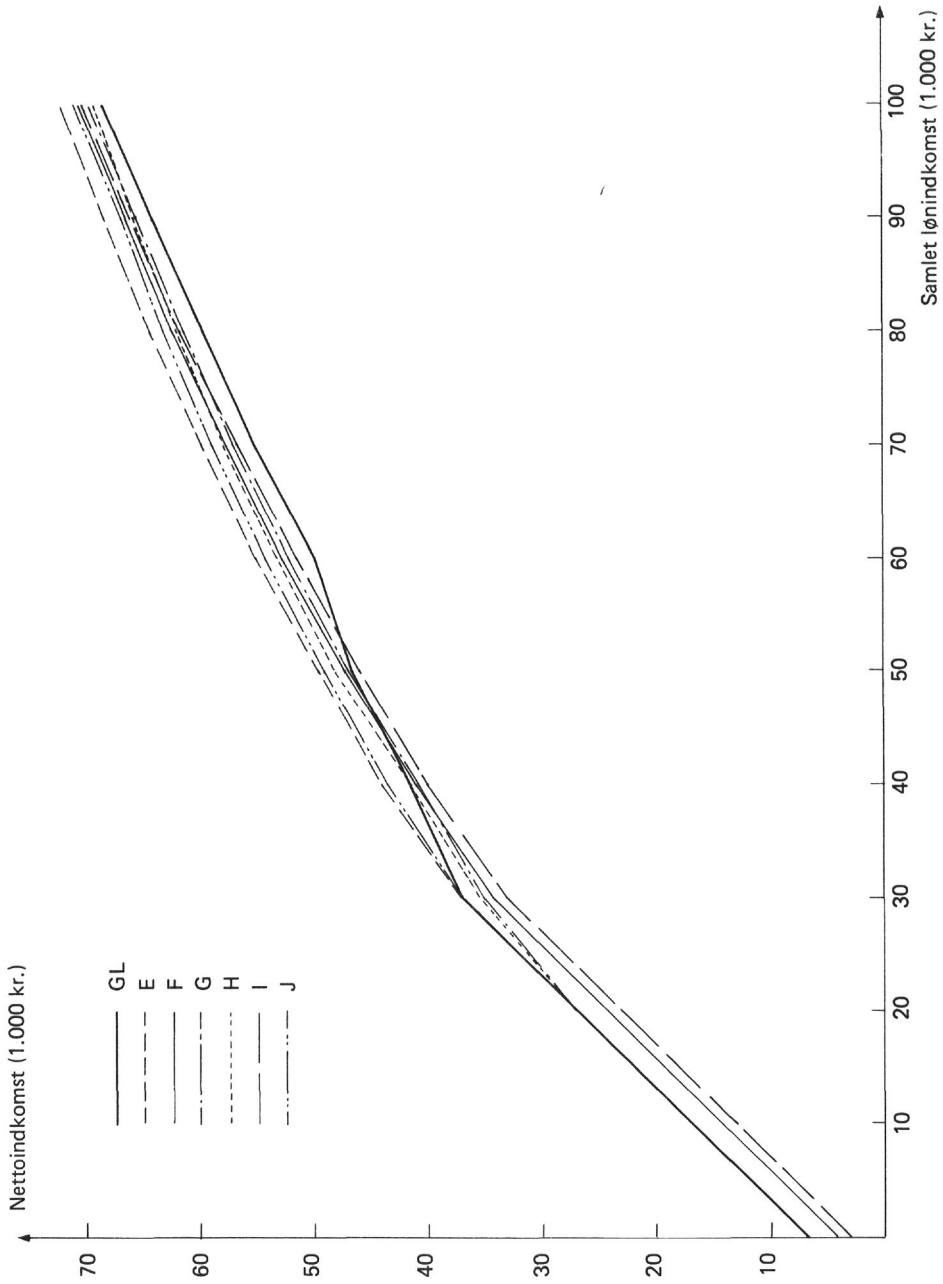


Familietype 06: 2 voksne, gift, 1 barn (vuggestue).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husunderskud 15.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 06. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 100.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 100.-
Gældende lovgivning	37.012	52,7	41.740	52,0	46.537	66,9	54.888	51,7	68.424	56,5
Model E	37.012	31,7	43.847	43,0	49.549	46,8	59.545	55,6	71.786	61,0
- F	34.162	29,9	41.170	40,6	47.107	44,5	57.558	53,3	70.527	58,5
- G	34.982	39,3	41.056	41,5	46.902	49,2	56.885	56,6	69.563	61,4
- H	35.170	35,6	41.609	37,7	47.841	49,8	57.582	59,5	69.297	66,8
- I	33.022	29,9	40.030	40,6	45.967	44,1	56.598	51,7	70.134	56,5
- J	37.012	34,9	43.520	45,6	48.957	49,1	58.588	56,7	70.624	61,5

FAMILIETYPEN 06

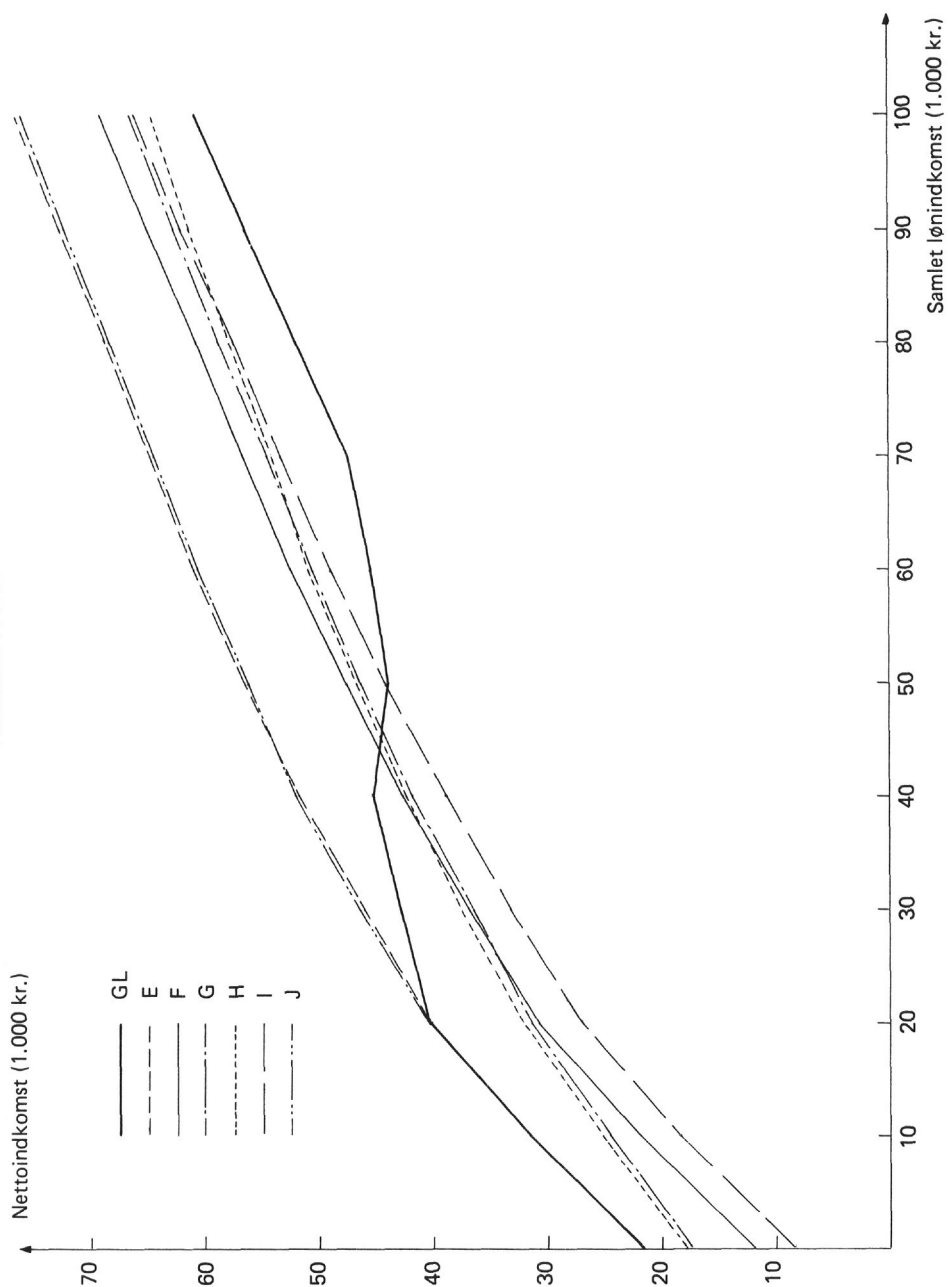


Familietype 07: 2 voksne, gift, 2 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husleje 20.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 07. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
	30.000	40.000	40.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000	
Gældende	42.829	76,0	45.226	114,0	43.823	81,7	47.605	56,5	60.669	56,5
Model E	46.047	43,6	51.684	52,3	56.450	55,6	64.791	61,0	76.491	61,0
- F	36.879	41,5	42.732	50,2	47.713	53,3	56.533	58,5	68.982	58,5
- G	36.665	47,9	41.875	55,5	46.322	58,2	54.681	60,5	66.358	63,3
- H	37.553	50,0	42.551	58,5	46.700	61,5	54.407	65,3	64.530	68,7
- I	33.091	41,0	38.988	48,8	44.105	51,7	53.287	56,5	66.351	56,5
- J	46.349	46,0	51.746	53,8	56.363	56,7	64.545	61,5	76.109	61,5

FAMILIETYP 07



Familietype 08:

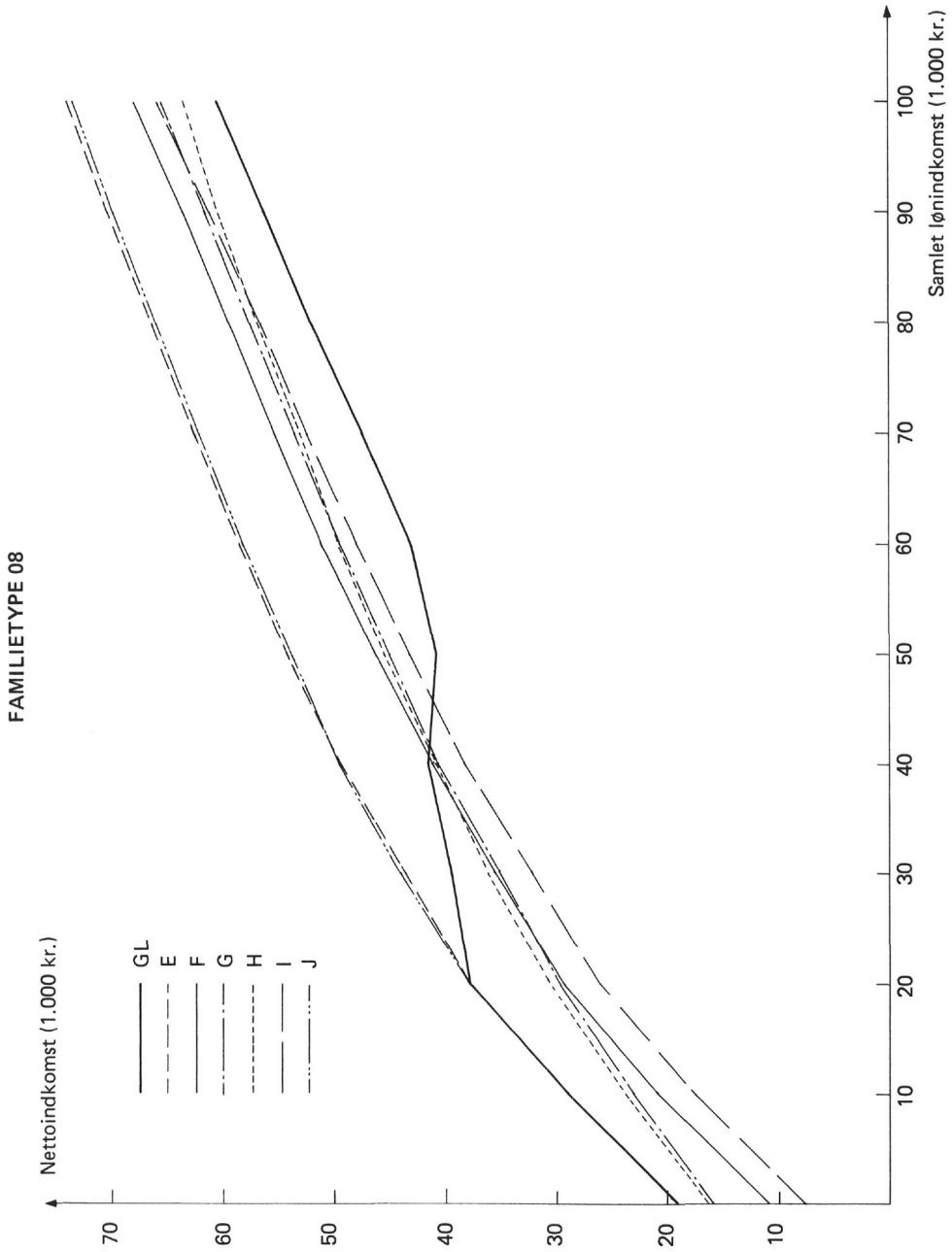
2 voksne, gift, 2 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave).

Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årlig husleje 12.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familietype 08. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr.
	30.000	40.000	40.000	50.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000
Gældende lovgivning	39.589	79,6	41.626	106,2	41.003	77,5	47.605	56,5	60.669	56,5
Model E	43.707	43,6	49.344	52,3	54.110	55,6	62.451	61,0	74.151	61,0
- F	35.709	41,5	41.562	50,2	46.543	53,3	55.363	58,5	67.812	58,5
- G	35.427	47,9	40.637	54,4	45.196	58,2	53.555	59,1	65.367	62,7
- H	36.314	50,0	41.313	57,2	45.597	61,6	53.303	63,0	63.651	68,1
- I	32.389	41,0	38.286	48,8	43.403	51,7	52.585	56,5	65.649	56,5
- J	44.009	46,0	49.406	53,8	54.023	56,7	62.205	61,5	73.769	61,5



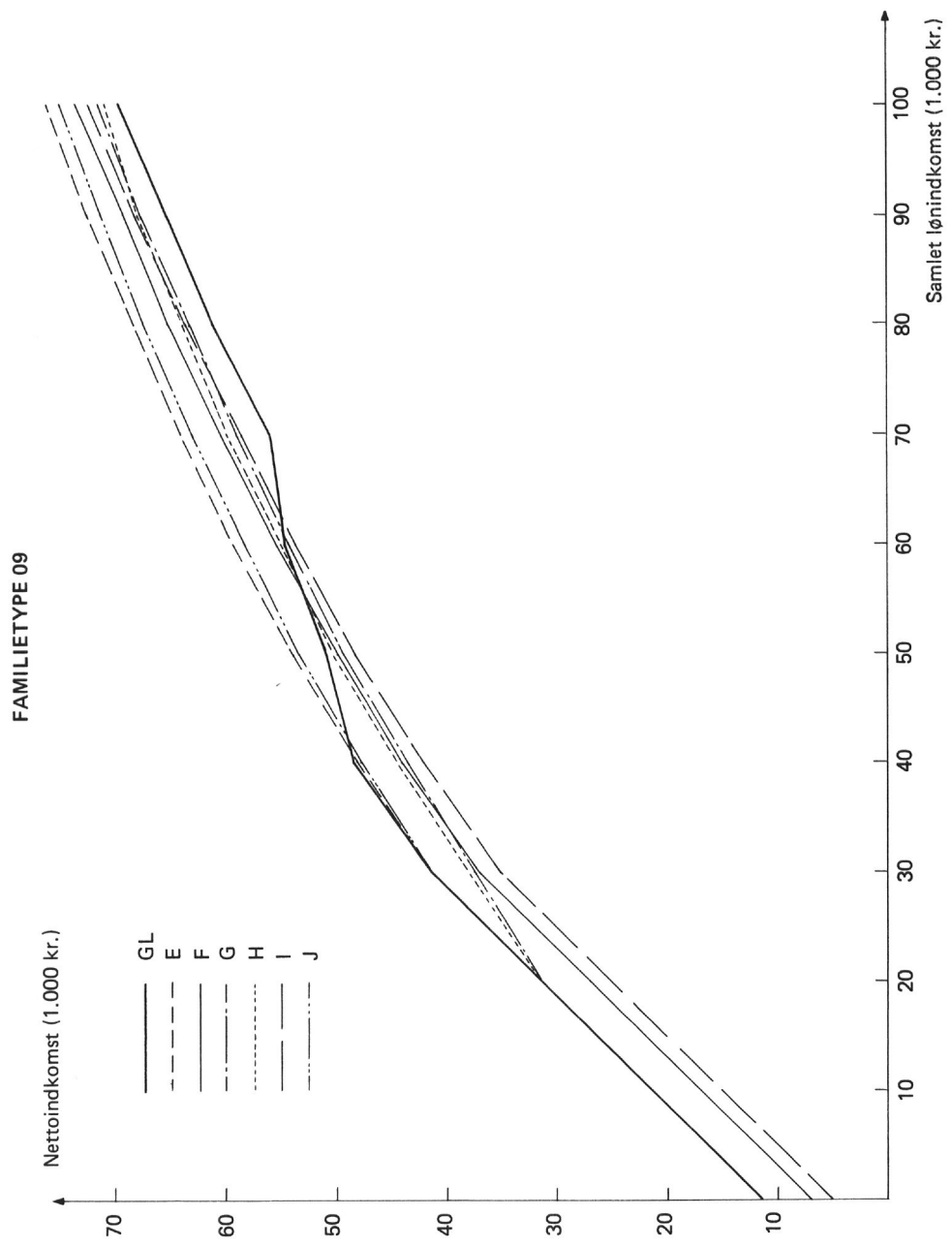
Familietype 09: 2 voksne, gift, 2 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave).

Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årligt husunderskud 15.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomstørrelser for familietype 09. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Model E		Model F		Model G		Model H		Model I		Model J	
	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.
	30.000	40.000	40.000	50.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000	100.000	110.000
Gældende lovgivning	41.424	29,9	48.432	75,8	50.849	61,7	56.200	51,7	69.736	56,5	69.736	56,5
Model E	41.424	31,7	48.259	43,0	53.961	46,8	63.957	55,6	76.198	61,0	76.198	61,0
- F	37.024	29,9	44.032	40,6	49.969	44,5	60.420	53,3	73.389	58,5	73.389	58,5
- G	37.570	39,3	43.644	42,2	49.420	51,0	59.170	58,2	71.431	61,4	71.431	61,4
- H	37.928	35,6	44.367	38,9	50.482	52,8	59.857	61,5	70.954	66,8	70.954	66,8
- I	35.264	29,9	42.272	40,6	48.209	44,1	58.840	51,7	72.376	56,5	72.376	56,5
- J	41.424	34,9	47.932	45,6	53.369	49,1	63.000	56,7	75.036	61,5	75.036	61,5



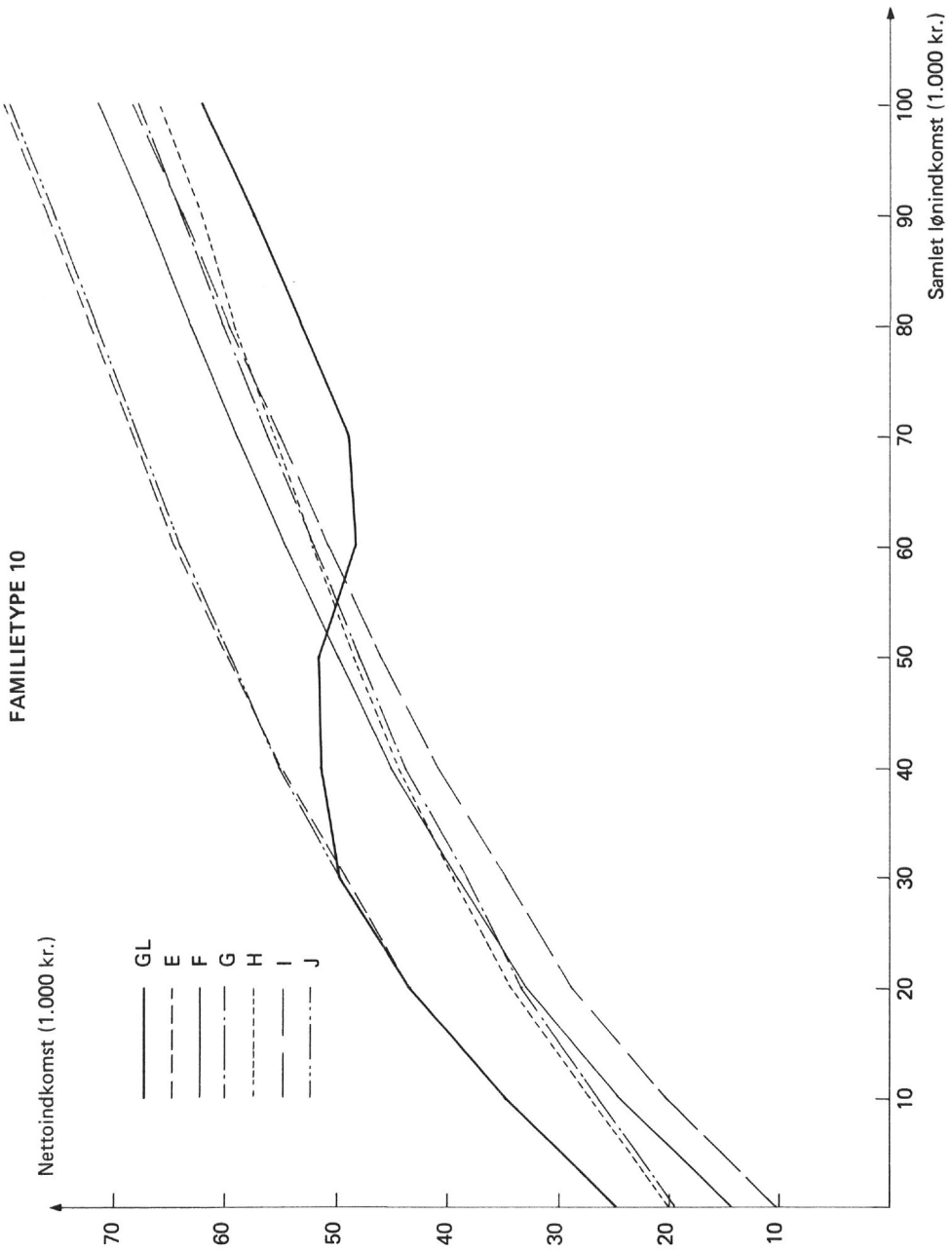
Familietype 10: 2 voksne, gift, 3 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem).

Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årlig husleje 20.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familietype 10. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.
	30.000	40.000	40.000	50.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000
Gældende lovgivning	49.781	83,0	51.478	97,4	51.735	131,5	48.917	56,5	61.981	56,5
Model E	49.479	43,6	55.116	52,3	59.882	55,6	68.223	61,0	79.923	61,0
- F	39.251	41,5	45.104	50,2	50.085	53,3	58.905	58,5	71.354	58,5
- G	38.481	47,9	43.691	57,2	47.973	58,2	56.223	61,4	67.811	64,1
- H	39.368	50,0	44.367	60,5	48.318	61,5	55.843	66,8	65.819	69,5
- I	35.039	41,0	40.936	48,8	46.053	51,7	55.235	56,5	68.299	56,5
- J	49.781	46,0	55.178	53,8	59.795	56,7	67.977	61,5	79.541	61,5



Familietype 11:

2 voksne, gift, 3 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem).

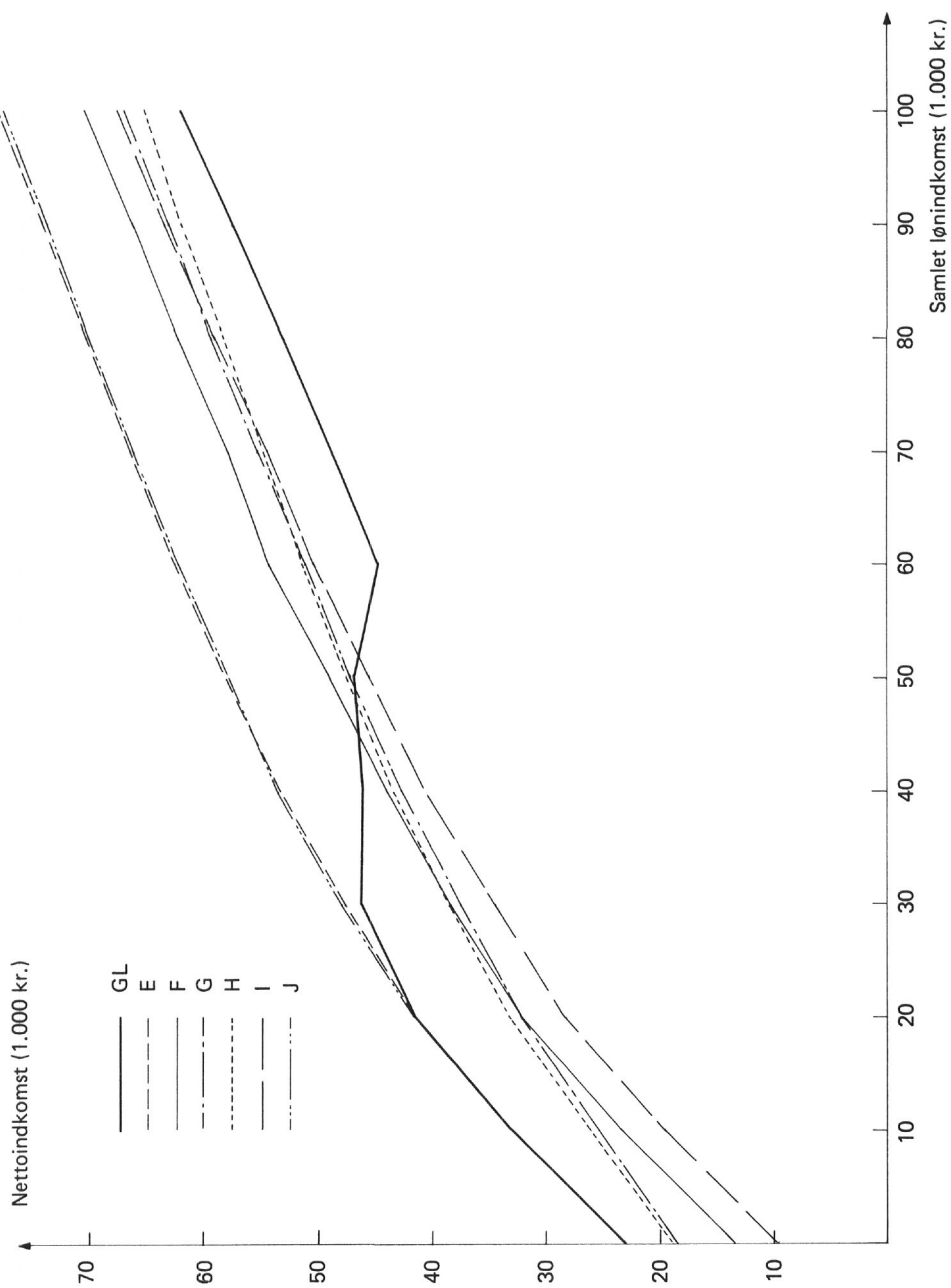
Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årlig husleje 12.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familietype 11. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 30.- 40.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 40.- 50.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 50.- 60.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 70.- 80.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 100.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 100.- 110.000
Gældende lovgivning	46.301	101,0	46.198	92,6	46.935	120,7	48.917	56,5	61.981	56,5
Model E	47.679	43,6	53.316	52,3	58.082	55,6	66.423	61,0	78.123	61,0
- F	38.351	41,5	44.204	50,2	49.185	53,3	58.005	58,5	70.454	58,5
- G	37.529	47,9	42.739	56,3	47.107	58,2	55.461	61,4	57.049	63,7
- H	38.416	50,0	43.414	59,4	47.470	61,5	55.167	66,8	65.143	69,1
- I	34.499	41,0	40.396	48,8	45.513	51,7	54.695	56,5	67.759	56,5
- J	47.981	46,0	53.378	53,8	57.995	56,7	66.177	61,5	77.741	61,5

FAMILIETYPEN 11



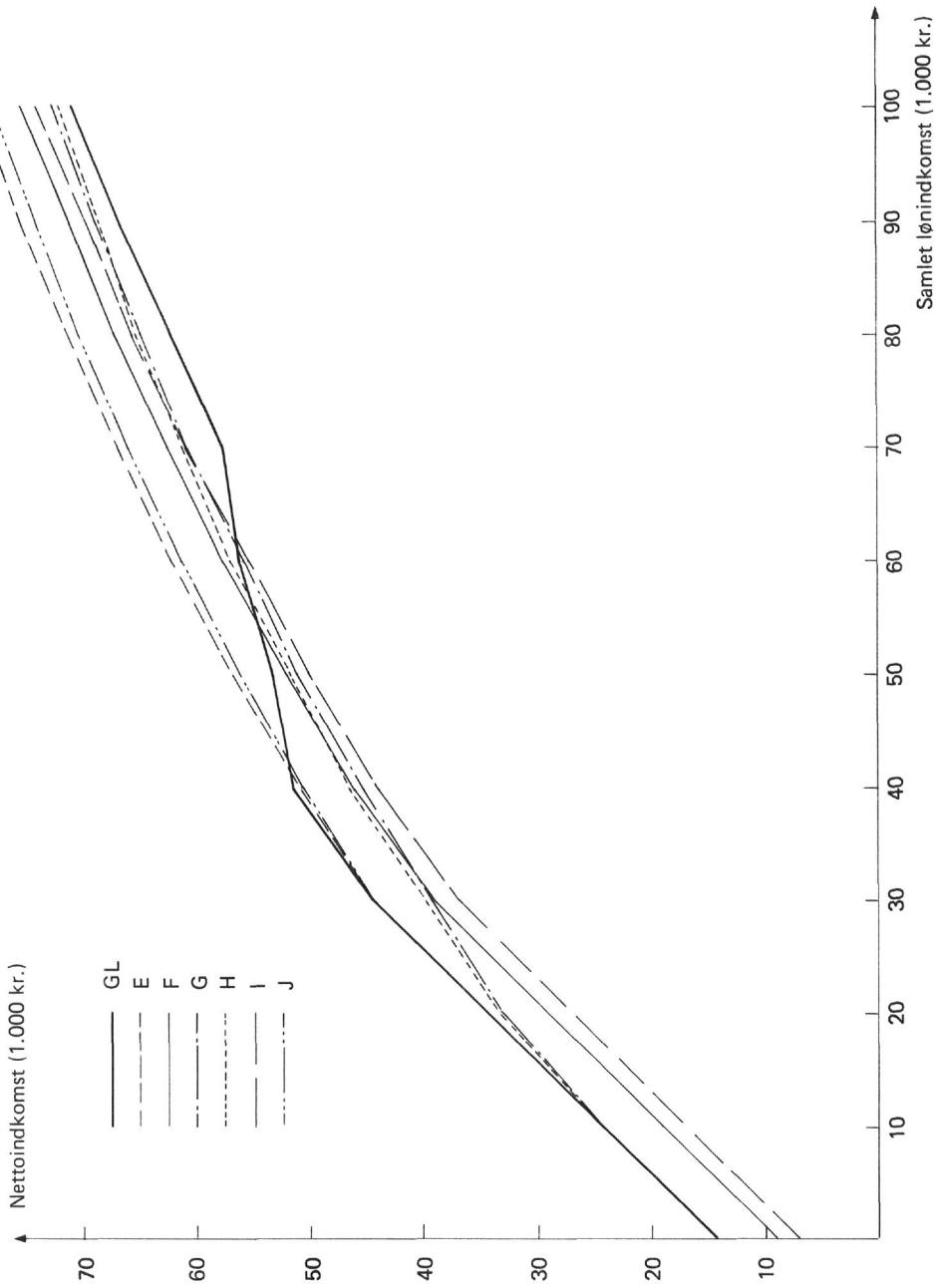
Familietype 12:

2 voksne, gift, 3 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årligt husunderskud 15.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 12. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
	30.000	40.000	40.000	50.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000
Gældende lovgivning	44.436	29,9	51.444	82,6	53.181	65,1	57.512	51,7	71.048	56,5
Model E	44.436	31,7	51.271	43,0	56.973	46,8	66.969	55,6	79.210	61,0
- F	39.186	29,9	46.194	40,6	52.131	44,5	62.582	53,3	75.551	58,5
- G	39.338	39,3	45.411	44,0	51.014	51,0	60.619	58,2	72.707	61,4
- H	39.811	35,6	46.250	41,8	52.075	52,8	61.277	61,5	72.085	66,8
- I	37.086	29,9	44.094	40,6	50.031	44,1	60.662	51,7	74.198	56,5
- J	44.436	34,9	50.944	45,6	56.381	49,1	66.012	56,7	78.048	61,5

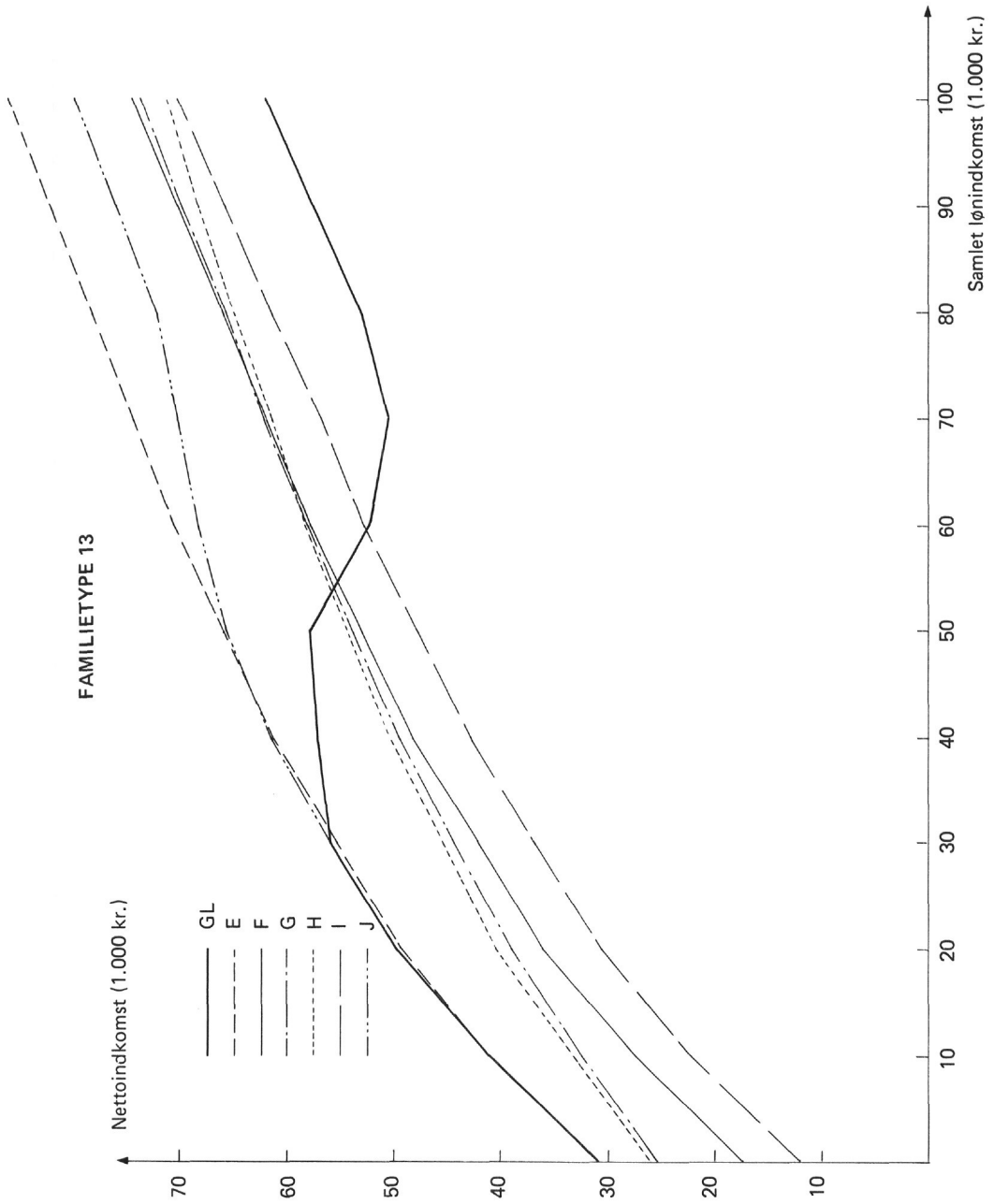
FAMILIETYP 12

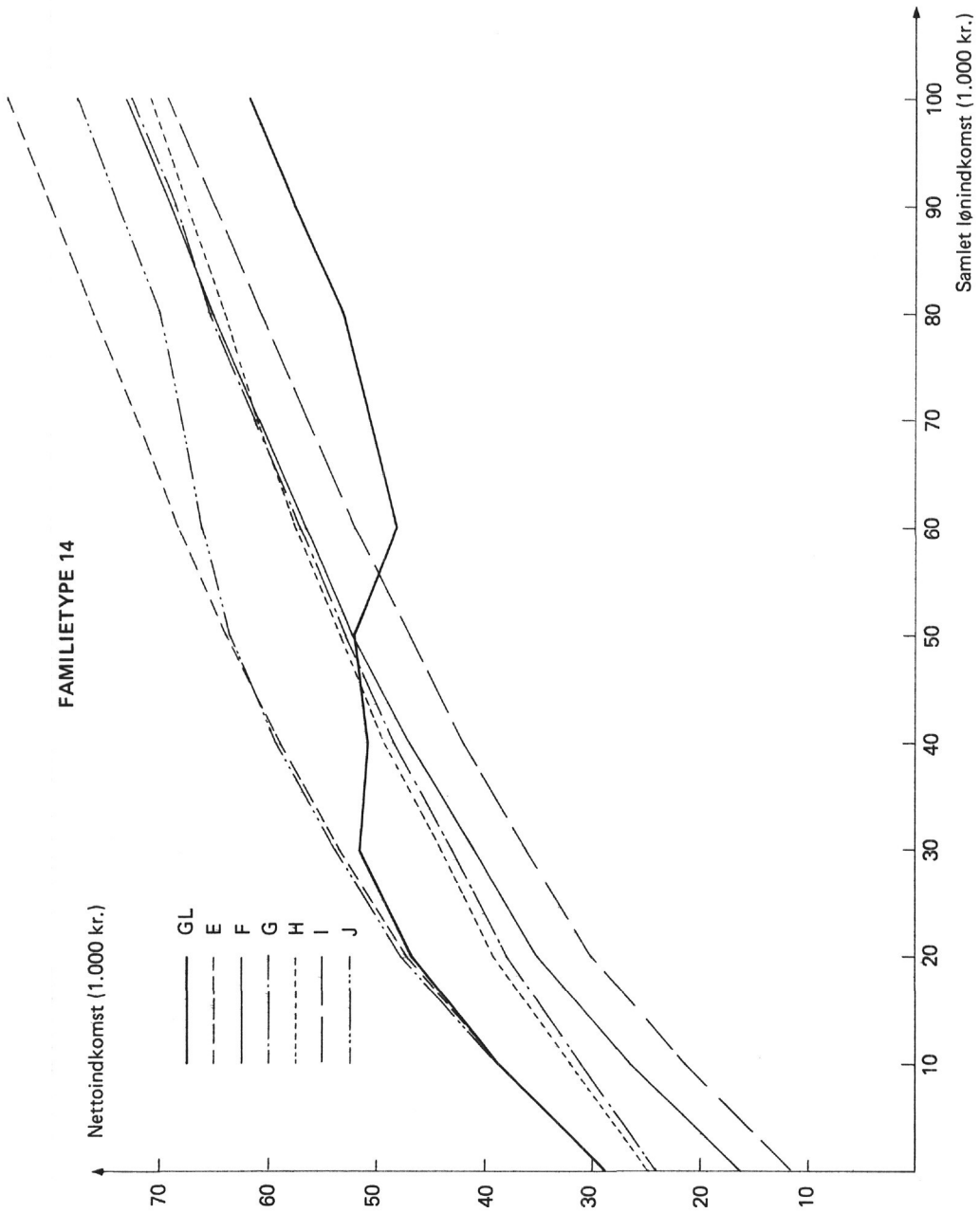


Familietype 13: 2 voksne, gift, 4 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem, én studerende).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husleje 20.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 13. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 60.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 60.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 80.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 80.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 90.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 90.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 100.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
Gældende lovgivning	55.982	87,2	57.259	92,0	58.056	156,1	50.753	74,8	61.981	56,5	61.981	56,5	61.981	56,5	61.981	56,5
Model E	55.680	43,6	61.317	52,3	66.083	55,6	74.424	61,0	86.124	61,0	86.124	61,0	86.124	61,0	86.124	61,0
- F	42.352	41,5	48.205	50,2	53.186	53,3	62.006	58,5	74.455	58,5	74.455	58,5	74.455	58,5	74.455	58,5
- G	44.485	47,9	49.693	57,4	53.956	58,2	62.182	61,4	73.770	64,2	73.770	64,2	73.770	64,2	73.770	64,2
- H	45.372	50,0	50.369	60,7	54.297	61,5	61.782	66,8	71.757	69,6	71.757	69,6	71.757	69,6	71.757	69,6
- I	36.899	41,0	42.796	48,8	47.913	51,7	57.095	56,4	70.159	56,5	70.159	56,5	70.159	56,5	70.159	56,5
- J	55.982	46,0	61.379	53,8	65.996	75,9	70.233	79,8	79.961	61,5	79.961	61,5	79.961	61,5	79.961	61,5





Familietype 15:

2 voksne, gift, 4 børn (ét i vuggestue, ét i børnehave, ét på fritidshjem, én studerende)

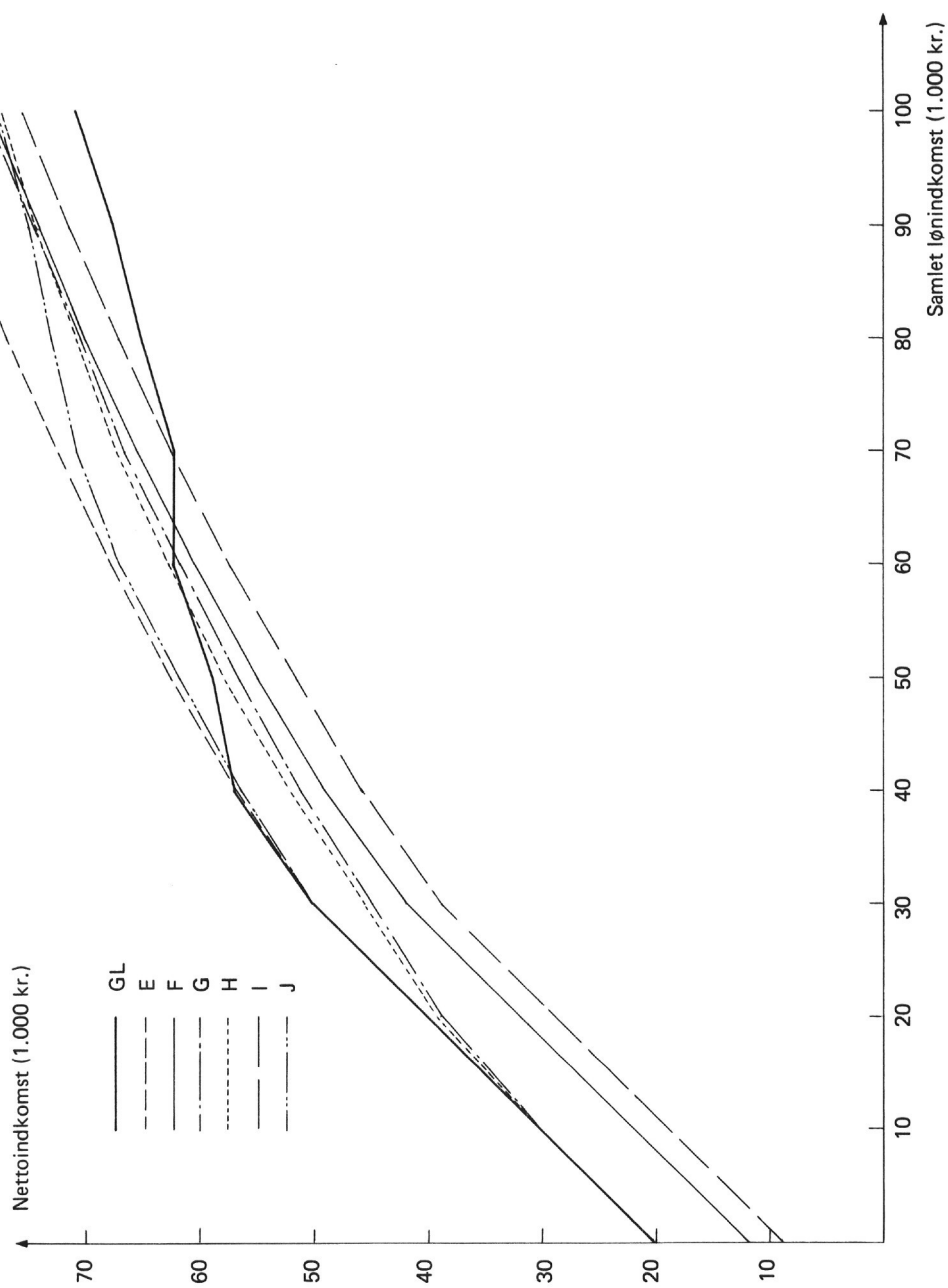
Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årligt husunderskud 15.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familietype 15. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 100.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 100.-
Gældende lovgivning	50.217	29,9	57.225	82,6	58.962	65,1	62.383	72,0	71.048	56,5
Model E	50.217	31,7	57.052	43,0	62.754	46,8	72.750	55,6	84.991	61,0
- F	42.077	29,9	49.085	40,6	55.022	44,5	65.473	53,3	78.442	58,5
- G	45.119	39,3	51.192	44,0	56.795	51,0	66.400	58,2	78.488	61,4
- H	45.592	35,6	52.031	41,8	57.856	52,8	67.058	61,5	77.866	66,8
- I	38.820	29,9	45.828	40,6	51.765	44,1	62.396	51,7	75.932	56,4
- J	50.217	34,9	56.725	45,6	62.162	49,1	70.883	77,0	78.048	61,5

FAMILIETYPEN 15

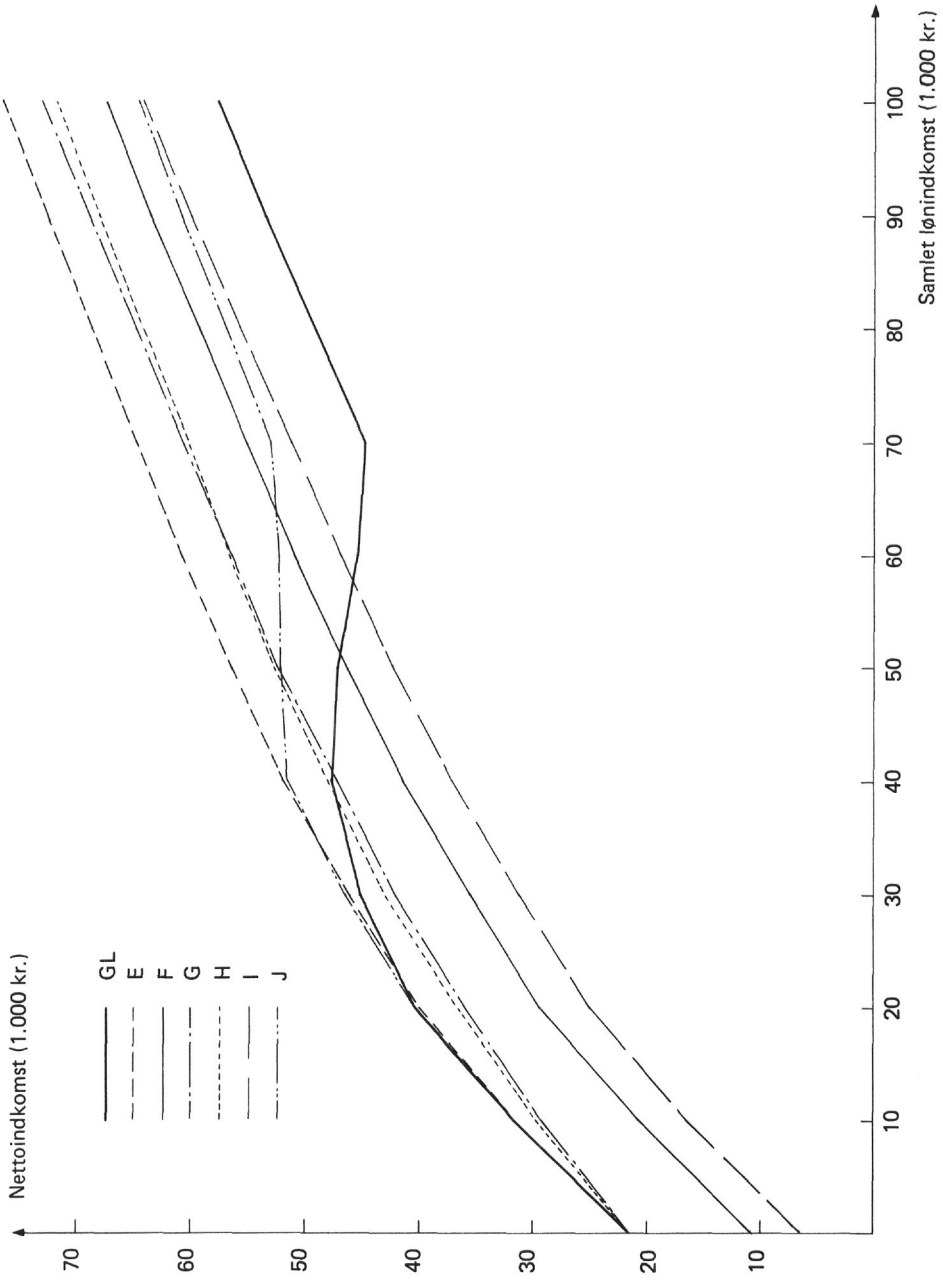


Familietype 16: 2 voksne, gift, 2 børn (studerende, der modtager Statens Uddannelsessøtte).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husleje 20.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 16. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 100.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
Gældende										
lovgivning	45.348	74,9	47.863	105,5	47.313	116,2	44.981	56,5	58.045	56,5
Model E	46.186	43,6	51.823	52,3	56.589	55,6	64.930	61,0	76.630	61,0
- F	35.637	41,5	41.490	50,2	46.471	53,3	55.291	58,5	67.740	58,5
- G	42.181	47,9	47.394	50,2	52.376	58,1	60.748	58,2	73.083	61,4
- H	43.065	50,0	48.070	52,1	52.862	61,3	60.583	61,5	71.803	66,7
- I	31.296	41,0	37.193	48,8	42.310	51,7	51.492	56,5	64.556	56,5
- J	46.488	48,1	51.683	94,3	52.253	97,2	53.121	61,5	64.685	61,5

FAMILYTYPE 16

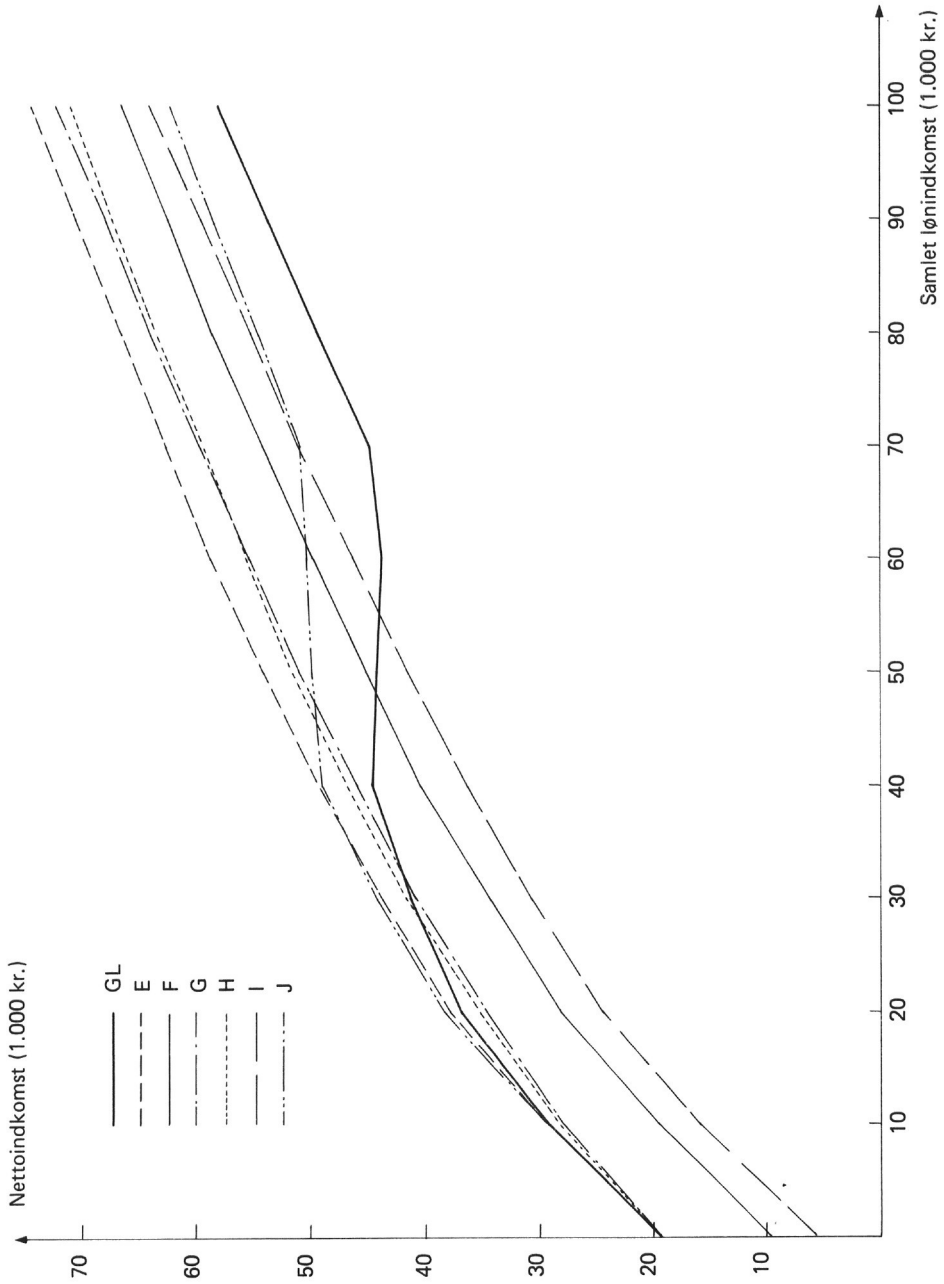


Familietype 17: 2 voksne, gift, 2 børn (studerende, der modtager Statens Uddannelsessøtte).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husleje 12.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 17. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	30.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	40.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	50.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	70.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	100.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
Gældende lovgivning	41.388	65,9	44.803	104,9	44.313	104,2	44.981	56,5	58.045	56,5					
Model E	43.846	43,6	49.483	52,3	54.249	55,6	62.590	61,0	74.290	61,0					
- F	34.467	41,5	40.320	50,2	45.301	53,3	54.121	58,5	66.570	58,5					
- G	40.808	46,5	46.156	50,2	51.138	57,0	59.622	58,2	72.092	61,4					
- H	41.603	47,7	46.831	52,1	51.624	60,0	59.480	61,5	70.925	66,8					
- I	30.594	41,0	36.491	48,8	41.608	51,7	50.790	56,5	63.854	56,5					
- J	44.148	48,1	49.343	94,3	49.913	97,2	50.781	61,5	62.345	61,5					

FAMILIETYPEN 17

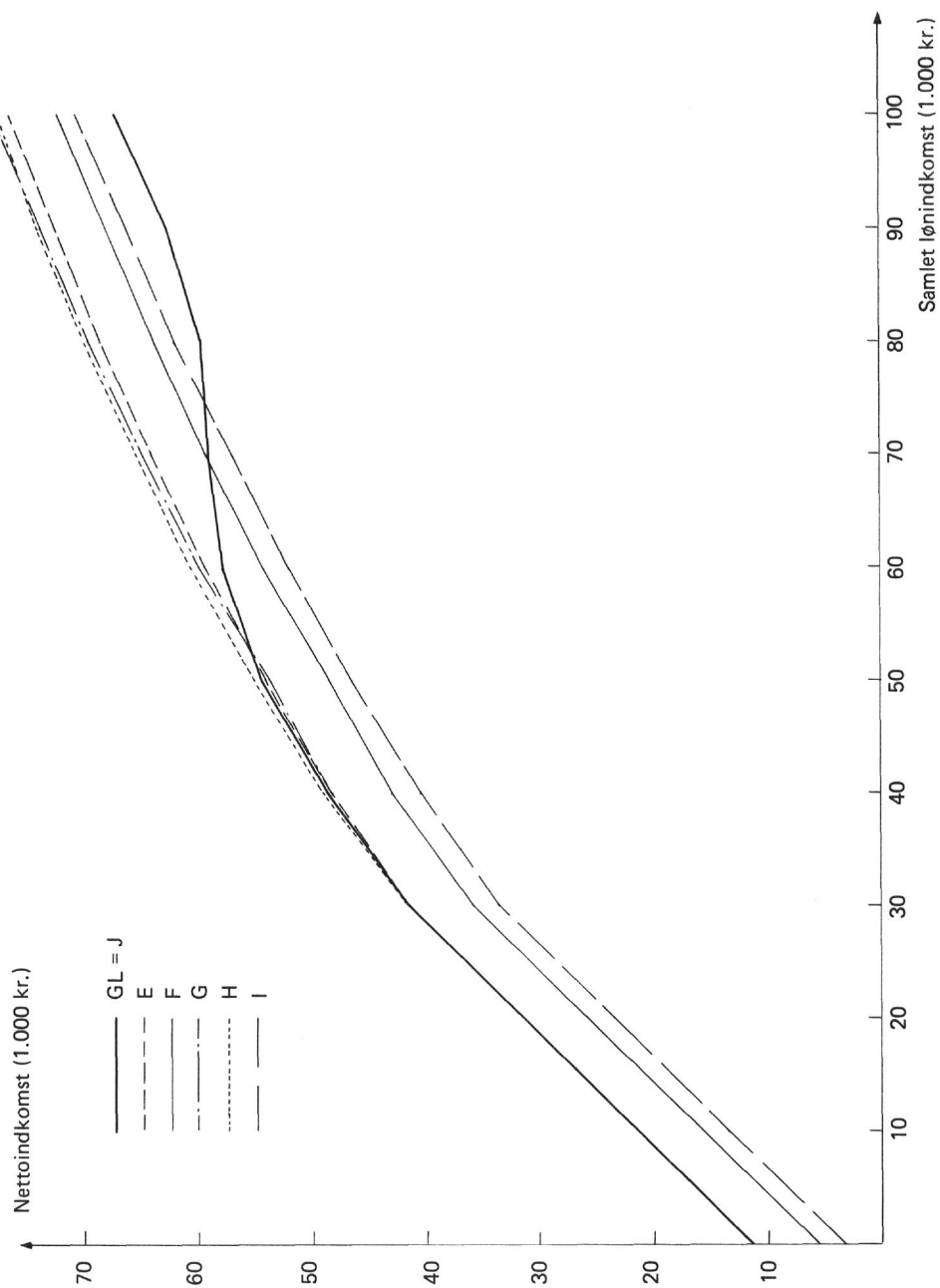


Familietype 18: 2 voksne, gift, 2 børn (studerende, der modtager Statens Uddannelsesstøtte).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årligt husunderskud 15.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 18. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 30.- 40.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 40.- 50.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 50.- 60.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 60.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 60.- 70.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 70.- 80.000	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 80.000	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr. 80.- 100.000
Gældende lovgivning	41.563	29,9	48.571	40,6	54.508	66,3	58.866	92,1	67.112	56,5	67.112	56,5
Model E	41.563	31,7	48.398	43,0	54.100	46,8	64.096	55,6	76.337	61,0	76.337	61,0
- F	35.782	29,9	42.790	40,6	48.727	44,5	59.178	53,3	72.147	58,5	72.147	58,5
- G	41.563	30,6	48.505	41,5	54.351	45,1	64.738	53,2	77.776	58,2	77.776	58,2
- H	41.563	27,7	48.789	37,7	55.021	43,0	65.435	55,5	77.594	61,5	77.594	61,5
- I	33.469	29,9	40.477	40,6	46.414	44,1	57.045	51,7	70.581	56,5	70.581	56,5
- J	41.563	29,9	48.571	40,6	54.508	66,3	58.866	92,1	67.112	56,5	67.112	56,5

FAMILIETYPEN 18

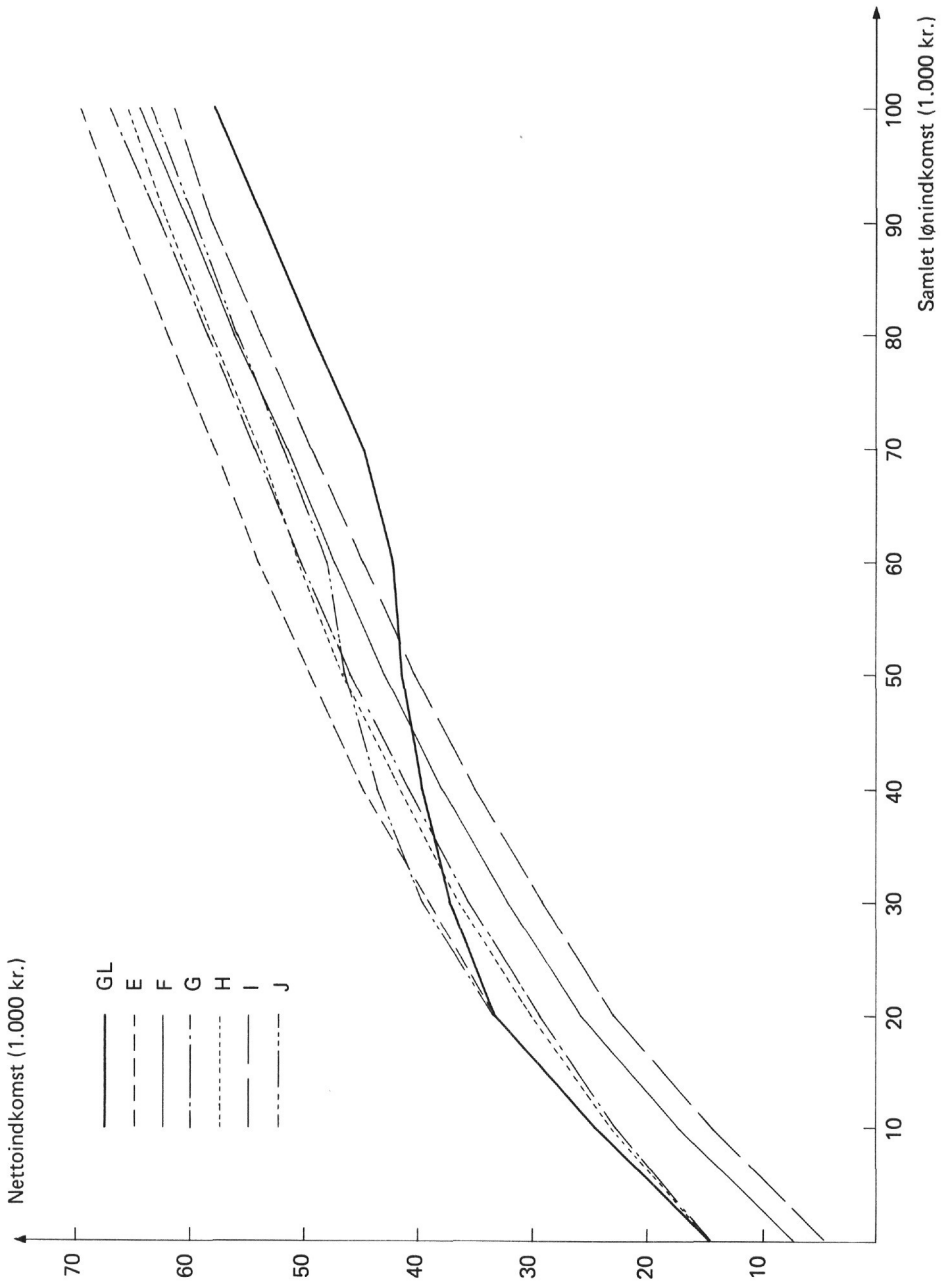


Familietype 19: 2 voksne, gift, 1 barn (studerende, der modtager Statens Uddannelsesstøtte).
Mandens indtægtsandel 75 pct.
Årlig husleje 20.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
for familietype 19. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 30.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 40.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 50.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 60.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 60.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 70.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 80.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 80.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. 100.000	Dif. - skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
Gældende lovgivning	37.346	74,8	39.869	83,5	41.523	92,8	44.981	56,5	58.045	56,5	58.045	56,5	58.045	56,5
Model E	39.264	43,6	44.901	52,3	49.667	55,6	58.008	61,0	69.708	61,0	69.708	61,0	69.708	61,0
- F	32.176	41,5	38.029	50,2	43.010	53,3	51.830	58,5	64.279	58,5	64.279	58,5	64.279	58,5
- G	35.730	47,2	41.008	50,2	45.991	57,5	54.417	58,2	66.818	58,2	66.818	58,2	66.818	58,2
- H	36.571	48,9	41.684	52,1	46.477	60,7	54.264	61,5	65.593	61,5	65.593	61,5	65.593	61,5
- I	29.219	41,0	35.116	48,8	40.233	51,7	49.415	56,4	62.479	56,4	62.479	56,4	62.479	56,4
- J	39.566	58,2	43.749	74,1	46.343	82,2	51.981	61,5	63.545	61,5	63.545	61,5	63.545	61,5

FAMILIETYPEN 19

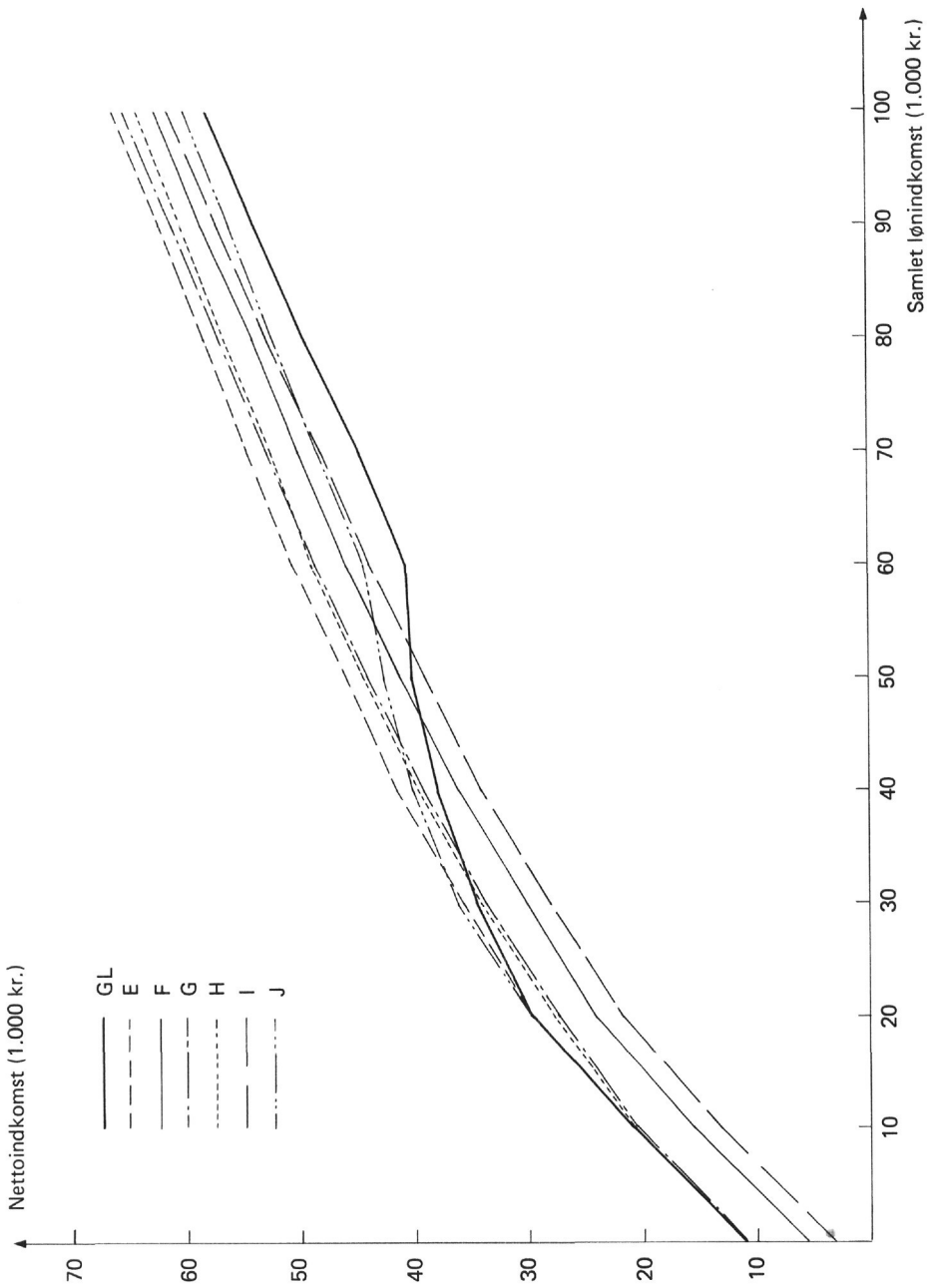


Familietype 20: 2 voksne, gift, 1 barn (studerende, der modtager Statens Uddannelsessøttte).
 Mandens indtægtsandel 75 pct.
 Årlig husleje 12.000 kr.

Nettoindkomst og sammensat differensskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser
 for familietype 20. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr. .	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 30.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 40.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 50.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 70.-	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk. - stign. kr. 100.-
	30.000	40.000	40.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000	
Gældende lovgivning	34.646	66,4	38.009	40.143	95,2	44.981	56,5	58.045	56,5	
Model E	35.664	43,6	41.301	46.067	55,6	54.408	61,0	66.108	61,0	
- F	30.376	41,5	36.229	41.210	53,3	50.030	58,5	62.479	58,5	
- G	33.618	45,1	39.104	44.086	55,8	52.685	58,2	65.224	60,7	
- H	34.320	45,4	39.780	44.572	58,6	52.566	61,5	64.126	65,6	
- I	28.139	41,0	34.036	39.153	51,7	48.335	56,4	61.399	56,5	
- J	35.966	58,2	40.149	42.743	82,2	48.381	61,5	59.945	61,5	

FAMILIETYPEN 20



Familietype 21: 2 voksne, gift, 1 barn (studerende, der modtager Statens Uddannelsesstøtte).

Mandens indtægtsandel 75 pct.

Årligt husunderskud 15.000 kr.

* Nettoindkomst og sammensat differenskattesats ved udvalgte lønindkomststørrelser for familietype 21. (Gældende lovgivning samt modellerne: E, F, G, H, I, J).

Beregnings- alternativer	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.	Netto- indk. ved løn- indk. på kr.	Dif.- skatte- sats v/løn- indk.- stign. kr.
	30.000	40.000	40.000	50.000	50.000	60.000	70.000	80.000	100.000	110.000
Gældende lovgivning	35.781	29,9	42.789	42,7	48.524	64,3	55.108	67,1	67.112	56,5
Model E	35.781	31,7	42.616	43,0	48.318	48,8	58.314	55,6	70.555	61,0
- F	32.891	29,9	39.899	40,6	45.836	44,5	56.287	53,3	69.256	58,5
- G	35.781	30,6	42.723	41,5	48.569	45,1	58.956	53,2	71.994	58,2
- H	35.781	27,7	43.007	37,7	49.239	43,0	59.653	55,5	71.812	61,5
- I	31.734	29,9	38.742	40,6	44.679	44,1	55.310	51,7	68.846	56,4
- J	35.781	29,9	42.789	42,7	48.524	64,3	55.108	67,1	67.112	56,5

FAMILIETYP 21

